(مرح المعالی)
(فی شرح الامالی)

بسم الله الرحمن الرحیم

سبحان من توحد فی ذاته القدیم * سبحان من تفرد فی وصفه القویم
سبحان خالق خلق اللوح والقلم * ثم الشئون قدر بالمنهج الحکیم
الواجب الوجود محال له العدیل * الدائم القدیم بریء عن العدیم
هذا الوجود لمعة جوناء جوده * هذا الشهود قطعة احسانه العمیم
صلی علی محمد المصطفی الذی * تخمیر خلقه لعلی خلق عظیم
سلطانه تنور کالشمس فی السماء * برهانه تقرر کالطود فی الادیم
والال والصحابة ما ارتاجت النسم * باللطف فی الربیع اذا نسم النسیم

اما بعد صورت مقدمهٔ آتیه‌ده بیان اولندیغی اوزره * جملهٔ علوم شریفه * وجملهٔ فنون منیفه‌دن * علم کلام ایله معلم اولان علم توحید وصفات اهم واقدم اولدیغی * ارباب هدایه هویدا واصحاب نهایه ناء عن الانهادر * بنابرین بو عبد کترین * یعنی درماندهٔ اواصر قواصم السید احمد عاصم * جعله الله تعالی من عصبة المعاصم * جمله‌دن اوفر * اول علم علی الشان معتبر * وفن مثمرة الافنان مفتخر ایله * توغل واشتغال ودوحهٔ دائحهٔ ابحاث فائضة الفایحه سندن * دو دست باصرهٔ

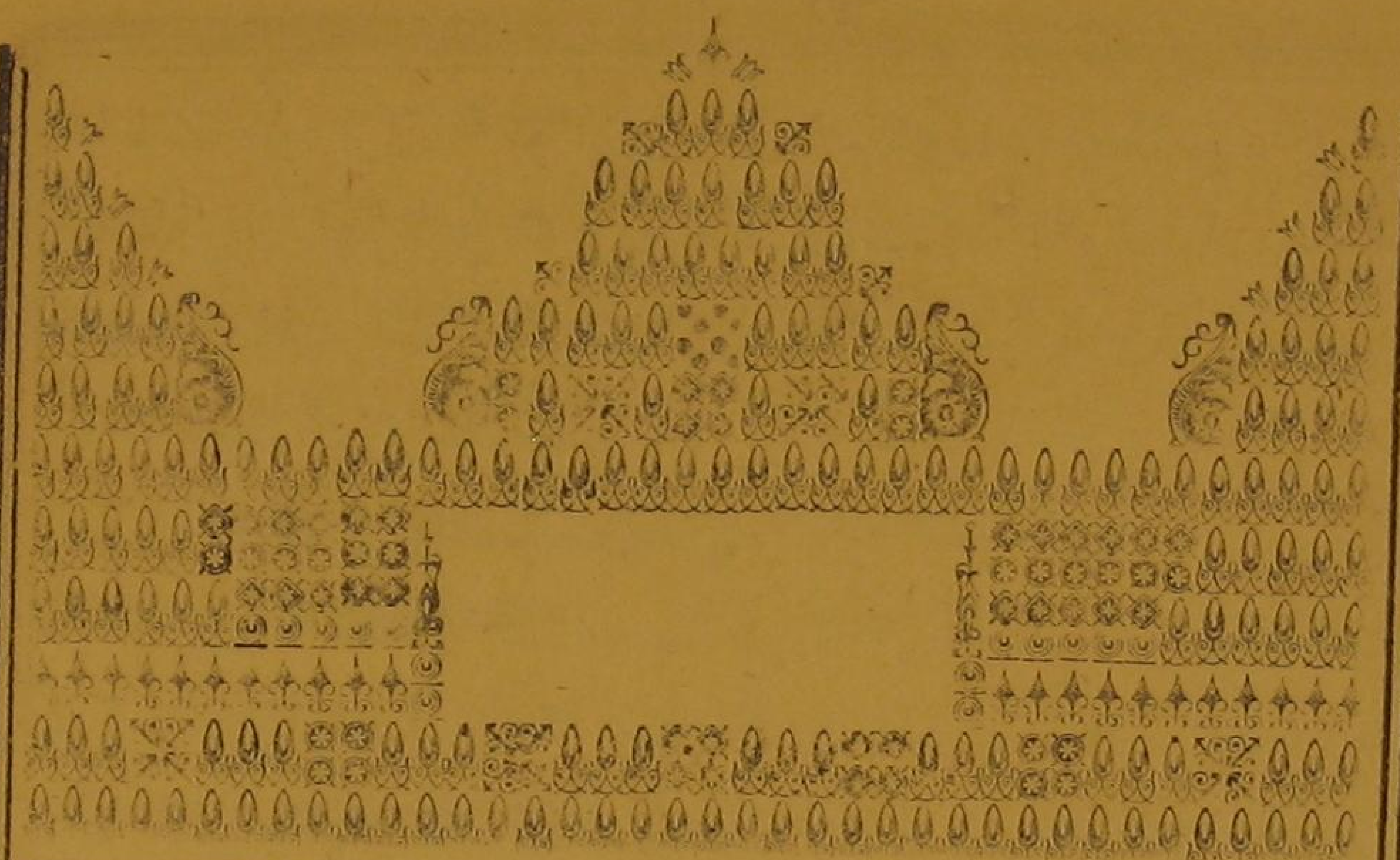
امعا نله * اجتنای ثمار مفهوم ومآل ایدوب * اول نهجهٔ ذات البهجه اوزره اشبو بیك ایکیوز اون بش سنه‌سی * ماه رمضان مغفرت فیضاننده بعد الافطار * فطرتی فطانتله مایه‌دار * اولان بعض محصلین صلاح آثار ایله * اسوة العلماء المحققین قدوة الفضلاء المدققین سراج الملة والدین * علی بن عثمان الاوشی * علیه الرحمة ماهر الغداة وکر العشی حضرتلرینك * محتفل کافهٔ اصول دینیه * ومتکفل عامهٔ عقائد یقینیه اولوب * وبین الطلاب (امالی) اسمیله شهرتیاب اولان منظومهٔ فاخرهٔ پربها * ونشیدهٔ ذاخرهٔ بی بهاری که * هر مصراعی چاك افکن گریبان باب قصر خورنق * وهر بیتی بیت معمور اطلاقنه احق والیق‌در * مدارسه ومذاکره سنه ابتدار اولنوب * گرچه اول متن متینك * شرح وتبیینی بابنده * افاضل عدیدهٔ عدیمة الاقران اعمال بنان بیان * واشغال قوای قویة الارکان ایلمشلر * لکن بسیط پر انبساط بسط وعیاننده کمیت خامهٔ فضائل عنوانلرینه ارخای عنان * یعنی هر مذهبك براهین وادله‌سن * کماهی ثبت صحیفهٔ اتقان ایلمدکلرندن بشقه لهجهٔ عربیه اوزره اولمغین * مائدهٔ فائده‌لری جمله‌یه ارزیده وسماط عائده‌لری * پیشاپیش همکنانه گسترانیده اولمامغله ذکر اولنان طلاب معالی اکتسابدن * بعض نباهت نصابلری بو زمین اوزره گوهرپاش طلاب اولدیلر که * هر فرقه‌نك مسلك مختاری یعنی عقیدهٔ منعقد الاعتبارلری * بالادلة والبراهین * توضیح وتبیین ومعتقد ومعتمد من اولان اهل سنت مذهب مهذبی * مقرون ابطال مذاهب مخالفین اولدیغی حالده * تلویح وتعیین اولنه‌رق * سبك ترکی اوزره بر شرح معتدل تحریر اولنسه * فی ذاته اثر جلیل * واجله واقله‌یه شامل المنفعه اولمغله * موجب اجر جزیل * ومستوجب ذکر جمیل اوله جغی بی‌نیاز تفصیل‌در * واقعا مرقوملرك بو مضمون اصابت

متضمنده * مسوق اولان کلام کمال انتمالری دلنشین * ومهیج شوق
خاطر فتورا کین اولمغله * یاری باری بیچون * و یاوری داور ربع
مسکون ایله * لوای فوز التوای کتیبهٔ مسلمین * سر بسپهر نصرت
واعلام خیبت انجام دشمن بدآیین * رو بزمین خزی وهزیمت اولوب
اولوجهله ساحة الصفاء خاطر عاطر حضرت پادشاه دین * ماتند
کلشنسرای فردوس برین * منشرح ومسرور * وقلوب جملهٔ مؤمنین
مظهر کشایش فرحت وحبور اولمق * تفألی علاوهٔ هیجان جذبهٔ
عاشقانه * وسلسله جنبان قبس ذی سلم قلب صادقانه مز اولمغله همان
مستمداً من المستعان وفق المنا * شرح واملاسنه وضع قلم ابتدا اولنوب
اسلوب مطلوب * ومنهج مرغوب اوزره * توفیق رب منعم اله
قرین حسن ختام و (مرح المعالی فی شرح الامالی) ایله بنام اولدقدن
صکره * دأب بهین عبد دیرین اولدیغی اوزره * مایهٔ تقبل واعتبار
ووایهٔ تباهی وافتخار اوله جغندن بشقه * طرف جامع الشرف
شاهیلرینه وسیلهٔ جلب دعا * وذریعهٔ تخلید ذکر وثنای شهنشاهیلری
اولمق مرام بیمراسیله * حالا صبح ومسا * موائد فوائد شامله سی
عروق واعصاب جهان وجهانیانه * ماتند جان ساری * ومرافق
مرافد کامله سی حیاض ریاض حواصل اهل ایمانه * مثال آب روان
جاری اولمغله * بهمه آن * غوطه خوار یم بی کنار لطف واحسان
وسرتاپا مغمور لجهٔ ایثار وانعام بی پایانلری اولدیغمز حسبیله دوام ایام
عمر وشوکت * وقیام هنکام فر وسلطنتلری خدمت دعای خلوص
احتوالری لساناً وجناناً * ذمت جمع کثرت اسلامه لازم * وفرداً فرداً
عهدهٔ هر شخصه واجب ومتحتم اولان امیر المؤمنین * وامام المسلمین
حجة الحق * خلیفة الله علی الخلق * ولی نعم عالم * سری سروات امم
پادشاه اسلام * شهنشاه انام * ظل وارف اله * شاه دل آکاه بالانتباه

اسوهٔ سلالهٔ سلیلهٔ عثمانی * نخبهٔ خاندان نبیلهٔ خاقانی * فلك قدرت
ملك خصلت * شهاب ضمیر * عطارد تدبیر * قمر پیکر * زهره منظر
بیضا ضیا * مشتری سیما * بهرام صولت * کیوان مکانت * فرازندهٔ
رایات سروری * فروزندهٔ مشکوة دین پیغمبری * نیر خیر سپهر
سلطنت * قطب دوائر فلك خلافت * باعث اسایش عالم * مورث
آرامش امم * معنئ مشکل (انا جعلناك خلیفة فی الارض) منطوق
مجسم (ورفعنا بعضکم فوق بعض) غرهٔ غرای ناصیهٔ فرمانروایی
درهٔ یکتای اکلیل جهانکشایی * قبلة الحاجات * کعبة المناجات
کهف الامان دردمندان * معقل المعاذ مستمندان * صباح العید ایام
سعد واقبال * نوروز خجسته بروز موسم مجد واجلال * صبای
مهب مرحمت * ضیای مشرق معدلت * محسن ارکان دین احمدی
مرصن بنیان شرع محمدی * سلطان البرین والبحرین * خادم
الحرمین المحترمین * السلطان ابن السلطان السلطان (سلیم) خان
ابن السلطان مصطفی خان * لازال الدهر مغتنما بوجوده الاکرم
الاکمل * ومابرح الخلق متنعما بجوده الاعم الاشمل * الی وقوف
حد الزمان * وقطوع طالع الامکان حضرتلرینك * اسم سامئ
مسعد ترسم ملوکانه * ونام نامئ منقبتوسم خسروانه لری * اشبو
وجیزهٔ ناچیز ضارعانه * فرق مفخرتنه تاج پرابتهاج * ومنار فر ورواج
قیلنمشدر * حضرت مؤسس کارخانهٔ کون ومکان * ومسدس
کاشانهٔ عالم امکان * جل ذاته عن نسبة الجهة واضافة الزمان
اول شهریار کردون تخت * تاجدار فریدون بخت * خدایکان
فرخنده جناب * خداوند همایون القاب * تمیمهٔ بازوی ملت بیضا
تعویذ کردن شریعت سمحا * کوکب خجستهٔ طالع زایچهٔ بختیاری
نجم الشرف میمنت لامع تدویر کامکاری * طرازندهٔ تاج ودیهیم

فرماندهٔ هفت اقليم ❊ زيبندهٔ حديقهٔ لطف واحسان ❊ آرايش
دهندهٔ نهالستان ابهت وعنوان ❊ قلزم بيكران رويت ورشاد ❊ عمان
زكا وزهانت خداداد ❊ كامل وعارف ❊ كان جواهر معارف وعوارف
داننده مقادير ارباب دانش ومقال ❊ رسانندهٔ رواتب اصحاب فضل
وكمال ❊ لمعه پاش جهان دانايى ❊ روشنى بخش ديدهٔ بينايى ❊ موج
كوه افكن درياى سخا ❊ نور ظلمت شكن بيضاى عطا ❊ روح جسد
اسلاميان ❊ سر الاسرار افئدهٔ اهل ايمان ❊ مرتب اسباب غزو
وجهاد ❊ مجهز مهمات اجناد وغا اعياد ❊ باسط العدل والانصاف
كاشط الضيم والاعتساف حضرتلرينك ❊ مدى الايام والليال ❊ سرو
طوبى سايهٔ ذات همايون بيهمال خديويلرين ❊ پيرايندهٔ روضهٔ شان
وشوكت ❊ و پايندهٔ پاليز علو وعظمت ❊ وآفتاب عالم آراى قلب
منورلرين ❊ همواره دائر مدار سرور وشادمانى ❊ وماهتاب جهان
پيراى خاطر ضيا كسترلرين ❊ سائر منازل حبور وحضور وكامرانى
ايلديكى حالده ❊ لوامع احكام معدلت اتسام شاهانهلرين ❊ ظلام انداز
ظلم وعدوان ❊ وسواطع اوامر نصفت ارتسام پادشاهانهلرين ❊ روشنا
ساز شئون واحوال زيردستان ايدوب ❊ دولت عليهٔ ابدى القرار
خاقانيلرين ❊ قاطبهٔ دول اوزره غالبيت مطلقه ايله ❊ دمبدم حائز فوز
ونصرت ❊ وسلطنت سنيهٔ سرمدى الاستقرار سليمانيلرين ❊ فلك
الافلاك آسا ❊ عامهٔ ملك ومال اوزره محيط ومستولى ايتمكله
جمله سنى زيردائرهٔ انقيادنده ❊ سرفرو بردهٔ مركز تسليم وطواعيت
وظل ظليل رأفت وعنايت رحيمانهلرنده ❊ زمرهٔ مسلمين
آسوده ومرفه البال ❊ ومصون تابش اكدار وملال ❊ خصوصا
فرقهٔ علما ❊ وزمرهٔ هنرمندان وعرفا ❊ هبوب نسايم عنبر شمايم
عواطف كريمانهلريله ❊ آكشوده دل وخوشحال ❊ واركان
صداقت بنيان دولت عليه ❊ وخول وخدم مخالصت اقتران

سلطنت سنيهلرين ❊ موافق رضاى همايون ❊ ومطابق دلخواه
اصابتمقرون شهريارى ❊ آراى صائبه وسديده ❊ وخدمات رضيه
ومفيدهيه مظهريتله ❊ نائل مطالب ومباغى ❊ وفائز رفاه ورفاغى ايليوب
ساحهٔ ممالك محروسهٔ خديوانهلرين ❊ مكنسهٔ حسن تدبير ايله ❊
خس وخاشاك بغى وعصياندن تطهير ❊ وصفحهٔ كشور راحتمأنوسهٔ
مليكانهلرين ❊ مصقلهٔ شمشير جهانكيرلريله ❊ زنك وكدرهٔ تمرد وطغياندن
تجليه وتنوير ايليه آمين ❊ جعل الله عونه وصونه ملازما لحضرته
فى كل الليل والنهار ❊ ولطفه وتوفيقه منادما لخدمته حتى ينال كل
مايتمناه على وجه اليسار ❊ وجعل اعداد عمره واقباله قاصيا عن بلوغ
الاحصاء ❊ واوتاد مجده واجلاله مرتبطا بطناب الخيمة الخضراء
وادام دعة الاسلام ❊ بادامة ذاته ذى العز والاحترام ❊ وانام عيون
الانام ❊ بايقاظ سيف سطوته الحسام ❊ وجمع فى جنوده اسباب
الانتصار ❊ فشتت شمل العداة باسوء الخزى واشوه الخسار ❊
واقر قريبا عينه بمشاهدة جمال الاجتذال عن اختذال
اعداء الدين ❊ واسر سمعه بتسلسل احاديث البشر
من الشمال واليمين ❊ على الفتح المبين آمين ❊ بمكانة
من نزل فى حقه عند ذى العرش مكين

وتيرۀ مقدمۀ كتاب اولمق اوزره علم توحيدك شرفى ❊ وفرقۀ ناجيه
اولان اهل سنت وجماعت مذهبنك شيخين مكرمينى اولان (ابو منصور
ماتريدى) و (ابو الحسن الاشعرى) بينلرنده اولان اختلافاتك ذكر
وبيانى ❊ ملايم وجدان اولمغله ❊ على طريق الاجمال ❊ ثبت صحيفۀ مقال
قيلندى معلوم اوله كه (علامۀ تفتازانى) عليه الرحمه حضرتلرينك
كشيدۀ سلك سطور ايلديكى اوزره ❊ كيفيت عمله متعلق اولان احكام
شرعيه يه ❊ فرعيۀ عمليه اطلاق اولنور ❊ اعتقاده متعلق اولانه اصليه
واعتقاديه اطلاق اولنور ❊ وقسم اوله متعلق اولان علمه ❊ علم شرايع
واحكام دينور ❊ زيرا احكام شرعيه ❊ انجق جهت شرعدن مستفاد
اولور ❊ قسم ثانى يه متعلق اولانه ❊ علم توحيد وصفات دينور ❊ زيرا
مباحث توحيد وصفات ❊ علم مزبورك اشهر مباحثى واشرف
مقاصديدر صدور اسلاميه كه (صحابۀ كرام) وتابعين ذوى الاحترامدر
صحبت نبوى بركاتى ❊ وزمان سعادته قربيت حيثيتى ايله ❊ صفوت
عقايدلرى اولديغندن بشقه ❊ وقايع مسائلك واختلافاتك قلتى ❊
واقتضا ايدن مشكلاتك حل وكشفنده ❊ خلفاى راشدين وضبط
وحفظلرى وامور دينيه ده آراء صائبه لرى مقطوع اولان ثقات كامليه
مراجعتك سهولتى اولمغله ❊ ذكر اولنان علم شرايع ❊ وعلم توحيدك

تدوينلرندن مستغنى اولوب ❊ لكن قرن مرقوم انقضاسندن صكره
تدريجله بين المسلمين ❊ فتن كوناكون حدوث ❊ وائمۀ دين اوزره
بغات وطغاتك غلبه سى ظهور ايتمكله ❊ اختلاف آراء وتشعب
اهوا وبدع ومحدثات ❊ يوما فيوما بروز ❊ وفتاوى وواقعات
متكثر ❊ ومهمات دينيه ده ❊ علماى كزينه ❊ مراجعت متزاحم
اولمغله ❊ مجتهدين عظام ❊ آيات واحاديث وآثاره نظر واستدلال
واجتهاد واستنباط احكامه اشتغال ايتمكله ❊ استنباط ايلدكلرى
احكامى ضبط وتيسير ايچون قواعد واصول ضابطه سنه اخذ
وبالمناسبه ابواب وفصول وضع ❊ وهر حكمك ادله وجهات
ادله سنى ❊ واصطلاحات مخصوصه واوضاع منصوصه سنى
تبيين ايله ❊ فن خاص اولمق اوزره ❊ شيرازه بند تلفيق اولوب ❊ ادلۀ
تفصيليه سندن احكام عمليه معرفتنى مفيد اولان فنه ❊ علم فقه
وافادۀ احكام بابنده ❊ اجمالا ادله احوالنك معرفتنى مفيد اولان فنه
اصول فقه ❊ وادلۀ يقينيه دن معرفت عقايدى مفيد اولان فنه
علم كلام ❊ تسميه ايلديلر ❊ زيرا علم مزبورك ❊ عنوان
مباحثى الكلام كذا وكذا اولديغندن بشقه ❊ اكثر مباحثى
مسئلۀ كلام ❊ يعنى كلام الهى مخلوقميدر دكلميدر ❊ مبحثى اولوب
وتحقيق شرعيات ❊ والزام خصومده ❊ كلامه قدرتى مورث
وسائل ومجيب ❊ ومعلم ومتعلم طرفلرندن ادارۀ كلامه مدار
تحقق ❊ وعلوم سائره دن ازيد ❊ نزاع وخلافى مشتمل اولمق حسبيله
مخالفينه كلامه ❊ وكلاملرين رد وابطاله ❊ احتياجه باعث
اولمغله ❊ علم كلام ايله ❊ تسميه اولندى ❊ وچونكه ذكر
اولنديغى وجه اوزره ❊ تدريجى اختلافات ظهور
وبر مقتضاى هوا ❊ هر خلافده بر طائفه عقد وفاق ايدرك
سَتَفْتَرِقُ اُمَّتِى ثَلٰثًا وَسَبْعِينَ فِرْقَةً كُلُّهَا فِى النَّارِ اِلَّا وَاحِدَةً

قيل ومن هم قال الذين هم على ما انا عليه واصحابي

حديث شريفي اوزره ❊ امت محمد عقايد جهتيله ❊ يتمش اوچ فرقه
اولوب ❊ اهل سنت وجماعتدن ماعداسي ❊ موجب دخول نيران
اوله جق انواع هذيانه ابتدار ايلديلر ❊ اشاعره كه حضرت
رسول اللهك واصحاب كرامنك اعتقادلري اوزره در ❊ فرقۀ ناجيه
اولوب ماعدا يتمش ايكي فرقه ❊ مخالفت اوزره اولمريله هالكه در
محمد شهرستاني عليه الرحمة ❊ ملل نحل نام كتابنده بسط ايلديكي
اوزره ❊ ذكر اولنان يتمش ايكي فرقه نك اصولي يديدر
اولكيسي معتزله در ❊ وجه تسميه بودر كه سركرده لري اولان
واصل بن عطا نام كسنه ❊ حسن بصري عليه الرحمه حضرتلرينك
مجلسنه متردد اولمغله ❊ بر كون خلال محاوراتده مرتكب كبيره يه
مؤمن ❊ وكافر ❊ اطلاق اولنمز ديوب ❊ كفر وايمان بيننده
بر منزله اثبات ايتمكله ❊ حسن بصري عليه الرحمة بزدن اعتزال
ايلدي بيورمغله ❊ مزبور وتوابعي ❊ معتزله ايله ملقب اولديلر
وحق تعالى اوزرينه مطيعه ثواب ❊ وعاصي يه عقابك ❊ وجوبنه
وصفات قديمه نك نفينه ❊ ذاهب اولمريله ❊ كندي ملتلرينه
اهل توحيد واهل عدل اطلاق ايلديلر ❊ وقدري انكار ايتملريله انلره
قدريه دخي ديرلر ❊ فرقۀ ثانيه شيعه در ❊ ثالثه خوارجدر ❊ رابعه
مرجئه در ❊ خامسه نجاريه در ❊ سادسه جبريه در ❊ سابعه
مشبهه در ❊ فرقۀ اولى معتزله دركه آنفا ذكر اولنديغي اوزره
رئيسلري واصل بن عطادر ❊ بعض مسائل اعتقادده ❊ توابعلري
بيننده تشاجر اختلافاتله ❊ يكرمي فرقه اولديلر ❊ فرقۀ اولى
واصليه دركه ذكر اولندي ❊ ثانيه هذيليه دركه ابو الهذيل
ابن العلاف توابعيدر ❊ ثالثه نظاميه دركه ابراهيم بن بشار النظام
نام كسنه توابعيدر ❊ رابعه حائطيه دركه محمد بن حائط توابعيدر

خامسه بشريه دركه بشر بن المعتمر اتباعيدر ❊ سادسه معمريه دركه
معمر بن عباد السلمي توابعيدر ❊ سابعه مزداريه دركه مردار
صورتنده مزدار ايله ملقب عيسى بن صبيح اتباعيدر ❊ ثامنه ثماميه دركه
ثمامه ابن اشرف النميري توابعيدر ❊ تاسعه هشاميه دركه هشام
بن عمرو الفوطي اتباعيدر ❊ عاشره جاحظيه دركه عمر بن الجاحظ
اصحابيدر ❊ حادي عشر خياطيه دركه ابو الحسن ابن ابي عمرو
الخياط اتباعيدر ❊ ثاني عشر كعبيه دركه ابو القاسم بن محمد الكعبي
اتباعيدر ❊ ثالث عشر جبائيه دركه محمد بن عبد الوهاب الجبائي
اتباعيدر ❊ رابع عشر بهشميه دركه ابو هاشم بن عبد السلام
اتباعيدر ❊ خامس عشر عمرويه دركه عمرو بن عبيد اتباعيدر
سادس عشر اسواريه دركه اسوار نام كسنه اتباعيدر ❊ سابع عشر
اسكافيه دركه ابو جعفر الاسكافي اتباعيدر ❊ ثامن عشر جعفريه دركه
جعفر بن بشر اتباعيدر ❊ تاسع عشر صالحيه دركه صالح نام
بر شخص اتباعيدر ❊ عشرين حدبيه دركه حدب نام كسنه توابعيدر
فرقۀ ثانيه كه شيعه در ❊ حضرت رسول اللهدن صكره ❊ نص جلي
ياخود نص خفي ايله امام ❊ حضرت علي بن ابي طالبدر ديرلر ❊ بونلرك
اصوللري اوچدر ❊ اول غلاة شيعه دركه اون سكز فرقه اولديلر
ثاني زيديه ❊ ثالث اماميه در ❊ مجموعي يكرمي فرقه در ❊ فرقۀ اولى
سبائيه دركه عبد الله بن سبا اتباعيدر ❊ ثاني كامليه دركه ابو كامل
اتباعيدر ❊ ثالث عليائيه دركه علياء بن زراع الاسدي اتباعيدر
رابع مغيريه دركه مغيرة بن سعيد العجلي اتباعيدر ❊ خامس
منصوريه دركه ابو منصور العجلي اتباعيدر ❊ سادس خطابيه دركه
ابو الخطاب محمد الاسدي اتباعيدر ❊ سابع هشاميه دركه هشام بن
الحكم اتباعيدر ❊ ثامن نعمانيه دركه محمد بن النعمان اتباعيدر ❊ تاسع
يونسيه دركه يونس بن عبد الرحمن اتباعيدر ❊ عاشر نصيريه دركه

نصیر نام کمسنه اتباعیدر ٭ حادی عشر جناحیه درکه ذوالجناحین
اتباعیدر ٭ ثانی عشر غرابیه درکه محمدك علی یه مشابهتی ٭ غرابك
غرابه مشابهتی کبیدر دیرلر ٭ ثالث عشر رزامیه درکه رزام بن شاقوا
اتباعیدر ٭ رابع عشر زراریه درکه زرار اتباعیدر ٭ خامس عشر
مفوضه درکه حق تعالی خلق دنیایی ٭ محمده تفویض ایلدی دیرلر
سادس عشر بدائیه درکه حق تعالی یه بدا اسناد ایدرلر ٭ یعنی
حق جل وعلا ٭ برنسنه اراده ایلدکدن صکره ٭ رجوع وندامت
ایدر دیرلر ٭ سابع عشر بنانیه درکه بنان بن سمعان اتباعیدر
ثامن عشر ٭ اسمعیلیه درکه یدی لقبله ملقبلردر ٭ باطنیه وقرامطه
وحرمیه وسبعیه وبابکیه ومحمره واسمعیلیه در ٭ امامتی جعفر صادق
حضرتلرینك بیوك اوغلی اسمعیله اثبات ایتدیلر ٭ تاسع عشر
زیدیه درکه زید بن علی بن حسین بن علی ٭ امامتنه ذاهب
اولدیلر ٭ حالا یمن اهالیسی بو مذهب اوزره در ٭ وکوناکون
مخالفتلری وار ٭ وبو زیدیه طائفه سی اوچ فرقه در ٭ اول
جارودیه درکه ابو جاروده تابعدر ٭ ثانی سلیمانیه درکه سلیمان
بن جریره اتباعیدر ٭ ثالث صالحیه درکه حسن بن صالحه تابعدر
پس بواوچ فرقه ایله شیعه یکرمی بر فرقه اولور ٭ یکرمی ایکنجی
امامیه در ٭ فرقهٔ ثالثه خوارجدر ٭ امام بالحق اوزرینه خروج
ایدنه ٭ خارجی اطلاق اولنور ٭ بونلرده یدی فرقه در ٭ وهر فرقه نك
شعبه لری اولمغله ٭ مجموعی یکرمی فرقه اولمشدر ٭ فرقهٔ رابعه
مرجئه درکه عملی رتبه ده ٭ نیتدن واعتقاددن ٭ تأخیر ایدرلر
ارجا تأخیر معناسنه اولمغله ٭ مرجئه ایله تسمیه اولندیلر
وبو فرقه بش فرقه یه منشعبلردر ٭ فرقهٔ خامسه جبریه درکه
عباددن فعلی حقیقة نفی ایدوب ٭ جملهٔ افعالی جناب عزته
اسناد ایدرلر ٭ فرقهٔ سادسه نجاریه در ٭ بونلر حسن بن محمد بن النجار

نام برکمسنه توابعیدر ٭ خلق افعالده ٭ واستطاعت فعل ایله اولدیغنده
اهل سنته متابعلردر ٭ لکن نفی صفات وجودیه ده ٭ وحدوث
کلامده ٭ ونفی رؤیتده مخالفلردر ٭ فرقهٔ سابعه مشبهه درکه
حضرت حقی ٭ مخلوقاته تشبیه ایدرلر ٭ پس ذکر اولنان فرق
هالکه مجموعی ٭ یتمش ایکی اولدی ٭ بونلرك تفصیل مذاهب باطله لری
ذکر اولنان ملل ونحل نام کتابده مبسوطدر ٭ پس بو فرقه لرك
اکثری ٭ دلائل سمعیه یه راضی اولمیوب ٭ خصوصا
معتزله طائفه سی ٭ اکثر اصول فلاسفه یه تشبثله ٭ محض عقلی
وفلسفه یی ٭ اصول عقائده خلط ٭ وبین الناس مذهبلرین
اشاعه ایتمکله ٭ هرج ومرج عقائده باعث اولوب ٭ تاکه
شیخ ابو الحسن الاشعری ٭ اشبو منظومه خلالنده ٭ وما ان
فعل اصلح ٭ بیتی شرحنده ٭ ذکر اولندیغی اوزره ٭ استاذی
اولان ابو علی الجبائی یی مبهوت ایلمکله ٭ مذهبنی ترك وفراغت
وتلامذه وتوابعیله ٭ کتاب وسنت وجماعت مقتضاسی ادله
وبراهینله ٭ اول طائفه نك مذهبلرین ابطاله ٭ صرف غیرت
کذلك ابو منصور ماتریدی علیه الرحمه ٭ امام اعظم ٭ وهمام اقدم
حضرتلرینك ٭ فقه اکبر ٭ وسائر اثرانورلرندن بالاستناده
عقائد حقه یی ٭ سیم ناب کبی ٭ ظاهره اخراج ایدوب ٭ بعده
خلفای عباسیه عصرنده ٭ ابو نصر فارابی ٭ کتب فلاسفه یی
یونانیدن عربی یه ترجمه ایدوب ٭ اسلامیون فلسفه یه خوض
وملازمت ٭ وشریعته مخالف اولان مذهبلری ٭ ابطاله مبادرت
ومذهب حقه نصرت ٭ لاسیما متأخریندن ٭ امام الحرمین
وامام فخر رازی ٭ وسائر اعلام امت ٭ عقائد اهل سنه یی
ضرب دست براهینله ٭ ایدیٔ مخالفیندن ٭ نزع واستخلاص ایتمکله
مظهر شاباش عوام وخواص اولمشلردر ٭ بو جهتله علم کلام

اساس احكام شرعيه ٭ ومدار علوم دينيه ٭ وبالجمله مسائلى
عقائد اسلاميه ٭ وغايتى سعادات اخرويه اولوب ٭ لكن
ذكر اولنديغى اوزره ٭ باشى غوغالى بر علم عزيز اولمغله ٭ بعض
متورعين سلف ٭ اشتغالنه رضا داده اولميوب ٭ لكن عدم
رضاسى ٭ علت قابليت ٭ علت فاعليه‌دن مقدم قاعده‌سى اوزره
قاصرين ومتقصرينه نسبت اولوب حتى ٭ عَلَيْكُمْ بِعَقَائِدِ الْعَجَائِزِ
كلامى دخى ٭ اولمقوله اشخاصه خطابدر ٭ يوخسه نهاد سليمنده
جوهر استعداد وطبع مستقيمنده ٭ مايهٔ فيض خداداد مركوز اولوب
قواى متميزه‌سى ٭ مرصوص اولان ٭ طلاب علومه واجب
اولديغنه ٭ عامهٔ علما اتفاق ايلديلر ٭ حتى فقهاى عظام اجماع
ايلديلركه هر مسافهٔ سه روزه‌ده ٭ ازالهٔ شبهه والزام معاندين
وارشاد مسترشدين ايلمكه مقتدر ٭ بر ذاتك وجودى لازم
اولوب ٭ وقتك امامنه ذكر اولنديغى اوزره هر مسافهٔ سه روزه‌يى
بو صفتله متصف عالمدن اخلا ايلمك حرامدر ٭ نته‌كيم هر نصف
مرحله محلى ٭ ظواهر احكام شريعته عالمدن ٭ ذاتدن اخلا ايلمك
حرامدر ٭ خلاصه علم عقائد اصل واجبات ٭ ومبناى مشروعات
اولمغله ٭ اجل علوم اولمق ملابسه‌سى ٭ اعتنا واهتمامه شايان
وكمال خواهش ورغبت طلبهٔ كرامه جسباندر ٭ وخفى
اولميه‌كه ٭ ذكر اولنان حديث شريف منطوقى اوزره ٭ فرقهٔ
ناجيه اهل سنت وجماعتدر ٭ وانلر شيخ ابو منصور ماتريدى
وشيخ ابو الحسن الاشعرى توابعيدر ٭ حنفيه عقايدده ماتريديه
تابعدر ٭ زيرا مشار اليه اصول وفروعده ٭ امام اعظم حضرتلرينك
مذهبى اوزره‌در ٭ ومالكيه وشافعيه وحنابله عقايدده ٭ اشعرى
مذهبنده‌در ٭ مخالفينه مقابل ذكر اولندقده اشاعره ايله تعبير
اولنور ٭ وماتريديه ايله اشعرى مياننده ٭ بعض مسائلده

اختلاف واردر ٭ تاج الدين ابن السبكى سبكنه كوره ٭ همان
اون اوچ مسئله‌ده ٭ اختلاف ايلديلر ٭ انلركده بعضيسى لفظيدر
حقيقيسنده دخى ٭ بدعت وضلالته نسبت اولنه‌جق ماده يوقدر
خادمى عليه الرحمة طريقت شرحنده ٭ يتمش اوچ كونه اختلافات
ثبت ايدوب لكن بعضيسى بعضيسنه راجع ٭ واكثرى نزاع لفظى
اولوب وبعضى دخى جمهور كلامى اولمغله ٭ بنه مومى اليه سبكى زاده
قولنه راجعدر ٭ اختلافات مذكوره‌نك اولكيسى ٭ جمهور
ماتريديه ديديلركه ٭ وجوب معرفت الهى عقليدر ٭ شرعى
دكلدر (٢) ناسه رسول بعث اولنمسه‌ده اوزرلرينه معرفت
الهى واجبدر (٣) صانع عالم صفاتيله ٭ حق معرفتله
بيلنور (٤) وجود واجب فى التحقيق ٭ ذاتك عينيدر (٥) بعض
امورك حسن وقبحى ٭ عقلله ادراك اولنور (٦) صفات افعالك
مجموعى صفت ذاتيهٔ حقيقيه‌يه‌كه ٭ تكوين صفتيدر راجعدر
وتكوين عدمدن وجوده اخراجك مبدئيدر ٭ وفعليه ذاتيه كبى
حقيقيه‌در ٭ اعتباريه دكلدر ٭ ذات بارى ايله قائمه قديمه‌در (٧)
واجب الوجودك هر بر صفت ذاتيه‌سى ٭ وفعليه‌سى ٭ ممكنه
دكلدر (٨) صفات افعال كه خالق ٭ وبارى ٭ ورازق ٭ وامثالها
مفهوماتيدر ٭ قدرتك غيريدر (٩) تكوين مكونك غيريدر (١٠)
بقا صفت زائده دكلدر (١١) سمع وبصر صفتلرى ٭ مسموع
ومبصره ٭ علمك غيريدر (١٢) مشموم ومذوق وملموسى ادراك
شان الهيده علمك غيرى ٭ صفت دكلدر (١٣) افعال الهى
حكم ومصالحله معللدر (١٤) اراده رضا ومحبتى مستلزم دكلدر
(١٥) حق جل وعلا ازلده متكلمدر مكلم دكلدر (١٦) بعض
قرأن بعضندن اعظمدر (١٧) معدومه خطاب ازلى ٭ تعلق
ايتمز (١٨) اشيانك وجودى ايجاد ايله‌در ٭ كن خطابى ايله

دكلدر * پزدودی علیه الرحمه مجموعیله دردیدی (١٩) ایمان زائد
وناقص اولماز (٢٠) ایمانده استثناء * یعنی ان شاء الله کلمه سنی
ترکیب * حالا واستقبالا جائز دکلدر (٢١) حالا شقی اولان سعید
وسعید اولان * شقی اولور (٢٢) هر موجوده * سماعك تعلقی جائز
دکلدر * هر موجوده رؤیتك تعلقی * جائز ایسه ده (٢٣) حضرت
موسی علی نبینا وعلیه السلام * کلام نفسی یی استماع ایتمیوب
بلکه حروف واصواتدن مرکب کلام * استماع ایلدی (٢٤)
تکلیف مالا یطاق جائز دکلدر (٢٥) مطیعی تعذیب * وکافری
تنعیم * ومؤمنی نارده * وکافری جنتده تخلید * حکمته مخالف
وشیئی موضعنك غیری یه وضع اولمغله * عقلا جائز دکلدر (٢٦)
حق سبحانه وتعالی منامده مرئی اولماز * لکن اکثر حنفیه
خلافنه ذاهب اولوب * شیخك کلامنی تأویل ایلدیلر (٢٧)
رؤیا خیال باطل دکلدر * بلکه نوع مشاهدهٔ روحانیدر
(٢٨) استطاعت طاعت * بعینها استطاعت معصیتدر
زیرا قدرت واحده علی سبیل البدل ضدینه صالحدر (٢٩) علم
واحد مخلوق * ایکی معلومه دخی زیاده یه تعلق ایدر (٣٠) انبیای
عظامك رسالتلری * موتله منقطع اولماز (٣١) حضرت رسول الله
علیه الصلوة والسلام احکام شرعیه ده * وحی ایله * ورأیله
واجتهاد ایله عمل ییوردیلر (٣٢) مقلدك ایمانی صحیحدر * هر نقدر
استدلالی ترکله عاصی اولورلر ایسه ده (٣٣) ایمان استدلالیده
جمیع مسائل اعتقادیه ایچون * دلیل عقلی لازم دکلدر * بلکه
قول رسوله اعتقاد کفایت ایدر * وفیه تأمل (٣٤) اسم مسمانك
عینیدر (٣٥) حکمت اول نسنه در که کندی ایچون عاقبت
جیده اوله * سفه بونك ضدیدر * یوخسه فاعلك قصدینه
وضدینه واقع * وفاعلك منفعتی ومضرتی اولان اشیا دکلدر

(٣٦) عبدك فعلنه کسب اطلاق اولنور * خلق اطلاق
اولنمز (٣٧) فعل الهی خلقدر * کسب دکلدر (٣٨) فعل اسمی
افعال الهی یه * وافعال عباده * بطریق الحقیقة والمجاز
اطلاق اولنور (٣٩) بغیر آلة واقع اولان ایجاد خلقدر * مع الآلة
کسبدر (٤٠) شیئی * حواس خمسه نك بریله ادراك * علم دکلدر
بلکه انلر علمه آلتلردر (٤١) ذکورت شرط نبوتدر (٤٢) عقیب
ضربده واقع اولان الم * وعقیب کسرده واقع اولان انکسار * فعل
عبده متعلق دکلدر (٤٣) نظر صحیحك افاده سی * مجموع خلق
وکسبله در * یالکز خلقله دکلدر (٤٤) عبدك قدرتی
فعلنده مؤثردر * غیر مؤثر دکلدر (٤٥) علل واسباب * اظهار
آثار ایلدکلری ماده لرده * قوی وطبایع کبی * حقیقی مؤثردر
عادی دکلدر (٤٦) ایکی قادرك قدرتلری بیننده * مقدور
واحدك وقوعی * جائزدر (٤٧) ارواح جسم وجسمانی
دکلدر * ماده دن مجرده اولان اموردر (٤٨) قبل البعثه
بعض احکامك معرفتی جائزدر * حق تعالی علم خلق ایتمکله یاخود
کسبك مدخلی اولمیه رق * تصدیق رسولك وجوبی وکذبك
حرمتی کبی * یاخود نظر وترتیب مقدماتله (٤٩) صفات الهی
بر بقا ایله باقیدرکه * اول بقاده نفس صفت سنیه در (٥٠) مماثلت
جمیع اوصافده * مشارکتله تحقق ایدر (٥١) مماثلت جنسدر
انواعی اولان مشابهت و * مضاهات و * مساوات شامل اولور (٥٢)
متشابهات اجمالا مأول اولوب * تفصیلی حضرت حقه تفویض
اولنور (٥٣) متشابهاتك حکمی عالم دنیاده * رجای معرفت
مرادك انقطاعیدر (٥٤) قضا وقدر ارادهٔ ازلیه نك غیریدر
(٥٥) پیغمبر غیبی بیلور دینلرك * کفرینه ذاهب اولدیلر (٥٦)
هر مجتهد مصیب دکلدر * وحق بردر (٥٧) دلیل لفظی یقین

افاده ايدر * عند عدم المانع * اكر معناى واحد اوزره متواتر اولورسه (٥٨) محبت استحماد معناسنه در * مطلق اراده معناسنه دكلدر * بو جهتله طاعتك غيرى يه تعلق ايلمز (٥٩) كافر دنياده منعم اولور (٦٠) كافر فروعله مكلف دكلدر (٦١) انبياى عظام عمدا صغائردن * ومطلقا * كبائردن معصوملردر (٦٢) مفضولك امامتى صحيحدر (٦٣) موت بنيهٔ حيوانك فساديدر * يوقسه حيات شاندن اولانك * عدم حياتى دكلدر ياخود برعرضدر كه * حق تعالى حيوانده خلق ايدر (٦٤) اعراض ايچون بقا يوقدر (٦٥) توبهٔ يأس مقبولدر (٦٦) حسنى ياخود قبحى سقوطى قبول ايليان حكمك * نسخى جائز دكلدر * ايمانك وجوبى وكفرك حرمتى كبى (٦٧) حسن وقبح عقلله * ادراك اولنان محلارده امر ونهيك مدلوليدر (٦٨) اقرار ايمانك جزئيدر * بعضيلر عندنده شرطدر (٦٩) شاهق جبلده نشأت ايدوب دعوت واصل اولميان كمسنه اوزرينه * بالاستدلال * صانع عالمك وجود و وحدتنه ومالاينبغى ايله متصف اولمديغنه * ايمان واجب اولور (٧٠) عقلك بعض شرعياتى ادراكده * مدخلى واردر * هرنقدر حكمنده مدخلى يوغيسه ده (٧١) توضيحده ذكر اولنديغى اوزره * حال اثبات ايلديلر (٧٢) ارسال رسل واجبدر لايق معناسنه (٧٣) استطاعت فعله مقارندر انتهى * واقعا ذكر اولنان اختلافاتك اكثرى بربرينه راجعدر * واكثرى منازعهٔ لفظيه در * ومعلوم اوله كه اشبو منظومه بحر وافرك ضرب اولنسدندر كه عروض وضربى مقطوف * واجزاى سائره سى عصب ايله مزحوفدر قطف * سبب خفيفك ماقبلنى اسكاندنصكره * حذف ايتمكدر مفاعلتن فعولن اولور * عصب خامس * مفاعلتن اولان لامى اسكاندر مفاعيلن اولور * نته كه * اذالم تستطع شيئا فدعه

وجاوزه الى ماتستطيع * يعنى بو منوال اوزره در * حزرجيده مسطوردر * ومن الله العون

يَقُولُ العَبْدُ فى بَدْءِ الاَمالى * لِتَوحيدٍ بِنَظْمٍ كَاللآلى

يقول فعل مستقبلدر * العبد فاعليدر * حرف تعريف كوفيون عندنده مضاف اليهدن عوضدر * عبدالله تقديرنده در كه مراد نفس ناظمدر * بصريون عندنده * معهوده اشارتى متضمن اولمقده * اضافت مشابه سنده اولمغله * نعو يضدن مستغنيدر فى بدأ الامالى يقول كلمه سنه متعلق ظرفدر بدأ ابتدا معناسنه در لكن ابتدانك مفهومى كلفتى متضمندر * حمل واحتمال كبى امالى جمع املادر * عن ظهر الغيب يعنى من غير استعانة الكتاب تحرير وكتابت معناسنه در * وبعضيلر امالى اشبو منظومه نك اسميدر ديديلر * لكن غيرموجهدر * وبعضيلر بدأ الامالى اسم منظومه در ديديلر * لتوحيد كلمه سنده لام عاقبت ايچوندر فى معناسنه مستعار اولمق دخى ممكندر * بعضيلر يقول فعلنه تعليق ايلديلر * مآل كلام لكونه معتقدا بالتوحيد * يصفه بالقدم وصفات الكمال ديمك اولور * ياخود لام تعليليه يه حمل اولنور كويا كه * سياق كلامه ياخود سائل مقدرك * لاى شئ يقول سؤالنه جوابى متضمن تعليل اولمش اولور * على التقادير بدء كلمه سنه تعلق نامرضيدر * زيرا ابتداء توحيد ايله اولميوب بلكه قدم وصفات كمالدن بحثله در * لكن جمله دن انسبى امالى قولنه تعليق ايلمكدر * زيرا توحيددن مراد علم توحيددر كه * علم كلامله مشتهردر * مؤلفا لتوحيد تقديريله حال اولمق دخى ممكندر * بنظم بدء كلمه سنه متعلقدر * يقول كلمه سنده ده تعلق جائزدر * لكن قريبت حسبيله اول احق * بلكه امالى يه تعليقى دخى اليقدر * نظم لغتده

اینجویی ایلدکه دیزمکه دینور * اصطلاحده مرتبهٔ المعانی
ومتناسقة الدلالات اولان * کلماتی عقلك مقتضاسی اوزره * جمع
وتألیف ایلمکدن عبارتدر * کاللآلی کاف حرف جردر * یاخود مثل
معناسنه در * لآلی جمع لؤلؤدر * اینجو معناسنه کاف مدخولیله
نظم کلمه سنك صفتیدر * لکن مضاف تقدیرینه محتاجدر * زیرا مراد
نظم کلامی نظم لآلی یه تشبیهدر * تقدیر کلام یتکلم العبد فی ابتدأ
ما املاءه بنظم کائن کنظم اللآلی * او بنظم مثل نظم اللآلی * لعلم
التوحید الموسوم بالکلام دیمك اولور * ناظم علیه الرحمه
نظمنی حسن وبهاء * وصفوت وضیایی محتوی * ولطافت ومطبوعیتی
منطوی اولمق جهتله * نظم لآلی یه تشبیه ایلمشدر * ومفهوم
عبودیتده لازمهٔ ذمت مخلوق اولان * تذلل وخضاعت
اظهارندن بشقه * ربوبیت حق سبحانه وتعالایی * اعترافی متضمن
اولمغله * ناظم کندی نفسنی عنوان عبودیتله توصیف ایلدی
* بیت * لاتدعنی الا بیا عبدها * فانه اشرف اسمائیا * مدلولی
اوزره * عبد اسمی اشرف اسماء مؤمنیندر * نته که ﴿ سبحان الذی
اسری بعبده ﴾ ایت کریمه سنده * آنکله افضل نوع انسانی
اولان * حضرت رسول بیدانی معبر بیورلدی * خفی اولمیه که خاصهٔ
عبودیت انبیاء علیهم التحایا * خاصهٔ رسالتلرندن اشرفدر * زیرا
عبودیتله خلقدن حقه منصرف * ورسالتله حقدن خلقه منعطف
اولورلر * بناء علیه کلمهٔ شهادتده * عبد عنوانی رسول اوزره تقدیم
اولندی * بعدذا توحید کلمه سی * وحدتدن تفعیلدر * صانع عالم
حق سبحانه وتعالی * ذاتا وصفاتا واحد حقیقی اولوب * یعنی
شریك ونظیردن منزه اولدیغنی قلبله تصدیق * ولسانله اقرار
ایلمکدن عبارتدر * بو جهتله وحدت * صفات سلبیه جمله سندن
اولور * وتوحیدك اوچ مرتبه سی واردر * مرتبهٔ اولی توحید

ذاتدرکه * مقام استهلاك * وفنا فی الله در * مرجعی لاموجود
فی الحقیقة الا الله مفهومیدر * مرتبهٔ ثانیه * توحید صفاتدرکه
جملهٔ قدرت مخلوقاتی * قدرت شاملهٔ ربانیه ده مستغرق بیلمك
وعامهٔ علومی علم کامل سبحانیده * مضمحل بلکه قاطبهٔ کمالاتی
عکوس انوار کمال یزدانیدن * بر لمعه کورمکدر * مرتبهٔ ثالثه
توحید افعالدرکه * علم الیقین یاخود * عین الیقین * یاخود
حق الیقین ایله * وجود وظهورده * حق سبحانه وتعالیدن غیری
مؤثر اولمدیغنی اذعان * وتحقیق ایلمکدن عبارتدر * قالدیکه
وحدانیت خدای بیهمتایی اثبات صددنده * امام رازیدن نقل
اولندیغی اوزره * متکلمینك سرد ایلدکلری براهین عقلیه
یکرمی یه قریبدر * اشهری ﴿ لوکان فیهما آلهة الا الله لفسدتا ﴾
نص شریفنك موجب اشارتی اوزره برهان تمانعدر * یعنی صانع
عالم ایکی فرض اولنسه * افعالده مختلف اولورلر * یاخود متفق
اولورلر * اختلاف صورتی فساد عالمی * یعنی سموات وارضینك
اشبو نظام محسوس بدیعدن * خروجنی یاخود * عدم تکونی
یاخود اجتماع اضدادی مستلزمدر * مثلا بریسی * زیدك حرکتنی
ودیکری * آن مرادده سکوتنی * اراده ایلسه * الوهیت حسبیله
قدرتلری مؤثر اولمغله * اجتماع ضدینی مستلزم اولورلر * وصورت
اتفاقده * بینلرنده مخالفتك * یا صحت وامکانی اولور * یاخود اولماز
صورت اولی محالدر * زیرا تخالف مستحیلدر * صورت ثانی عجزی
مستلزمدر * عجز ایسه امارهٔ حدوث اولمغله * شان الهیده محالدر
صورت دیکر * صانع عالم * ایکی فرض اولنسه * احدهما یاتدبیرنده
کافی اولور * یاخود اولماز * صورت کفایت اولده * صانع ثانی ضایع
وزائد اولمق اقتضا ایدر * بو ایسه نقیصه در * ناقص ایسه صانع
اولمیه جغی کامله عیاندر * صورت کفایت ثانیده * صانع اول ضایع

ومعطل اولور * صورت آخر صانع عالم ایکی فرض اولنسه * تأثیر
قدرتده * یاهر بری آخره محتاج * یاخود مستغنی * یاخود
احدهما محتاج * آخر مستغنی اولور * صورت اولده * ایکیسنکده
حسب الاحتیاج نقصانلری لازم کلور * نقصان ایسه * شان الوهیته
منافیدر * صورت ثانی یه کوره * هر بری مستغنی عنه اولمغله
ایکیسنکده اله اولماسی لازم کلور * زیرا اله محتاج الیه * ومستغنی به
اولمغله * مستغنی عنه اولماز * صورت ثالثده * محتاج ناقص
ومستغنی * اله اولمق لازم کلور * و بیضاوی مرحومك تقریری
بوکونه درکه * صانع عالم ایکی فرض اولنسه * جمیع ممکنات
هر برینه نسبتله مقدریتده مساوی اولور * زیرا علت مقدوریت
امکاندر * امکان ایسه جمیع ممکنات بیننده وصف مشترك اولمغله
ممکناتدن برشی موجود اولمامق اقتضا ایدر * زیرا موجود اولهجق
شیئك وجودنده * یا صانعین مفروضیندن بریسی * مؤثر اولماز
یاخود بریسی مؤثر اولوب آخر مؤثر اولماز * ایکی صورتده
دخی ترجیح بلا مرجح لازم کلور * صورت اولده ظاهردر * زیرا
ممکنك وجود وعدم طرفلرندن برینی که مفروضمزده عدم
طرفیدر * بلا مرجح ترجیح لازم اولور * وصورت ثانیده لزومنك
وجهی بودرکه * ذکر اولنان ممکن واقعك * ایکی صانعدن
هر برینه نسبتی * مساوی اولمغله * احدهمانك تأثیریله بولنمسی
لا محاله ترجیح بلا مرجحدر * ترجیح بلا مرجح ایسه باطلدر
واکر هر بری مؤثر اولور ایسه * ایکی مؤثر مستقلك بالشخص
اثر واحد اوزره تواردی لازم کلور * بو ایسه محال اولمغله
صانعین فرضی صورتده * ممکناتدن برشیئك وجودی ممکن اولماز
ملزوم ایسه * لازم کبی باطل اولمغله * صانعك وحدانیتی ثابتدر
صورت دیکر * صانع عالم ایکی فرض اولنسه * احدهما زیدك

قیامنی اراده ایلدیکی صورتده * آخر ایچون زیدك قعودی
ممکن اولور سه * وقوعنی فرض ایدرز * زیرا ممکنك وقوعنی
فرض * محال دکلدر * ایمدی ایکیسنکده مرادی حاصل
اولورسه * زید آن واحدده * قائم وقاعد اولمق اقتضا ایدر
بو ایسه اجتماع نقیضین اولمغله محالدر * واکر یالکز برینك
مرادی حاصل اولور ایسه * آخرك عجزی لازم کلور * آخرك
عجزی ازلی اولمق محالدر * زیرا عجز وجودی صحیح وممکن اولان
نسنهدن معقول اولور * ازلده مخلوقك وجودی ایسه * محالدر
پس عجز ازلی محال اولدی * عجزی حادث اولمقده محالدر
زیرا عجز ازلده قادر اولوب * بعده قدرتنك زوالیله * متحقق اولور
بو ایسه قدیمك زوالنی مقتضیدر * واکر آخر ایچون * زیدك
قعودینی اراده ممکن اولمز سه * ارادهٔ احدهما * ارادهٔ آخره مانع
اولمغله * عجزی لازم کلور * عاجز ایسه اله اولماز * قالدیکه آیت
مرقومهده مذکور اولان * فیهما کلمهسی قرینهسیله مراد
تأثیر اولمغله * نفی تعدد صانع بابنده * حجت وملازمت قطعیهدر
سعد الدین مرحومك حجت اقناعیه * وملازمهٔ عادیهدر کلامی
موجب منطوق اوزرهدر * بو تقریر اوزره حضرت واجب الوجود
خالق جملهٔ موجود * واحد حقیقی اولوب * شریك ونظیردن
منزه اولدیغی ثابت اولمشدر * کذلك حکمای الهیونك دخی
وحدانیت خالق بیچون وچرایی * اثبات معرضنده * سرد وایراد
ایلدکلری براهین * اون عدده یقیندر * غایتی متکلمون طریقهٔ انیه
اوزره * معلولله علته استدلال * وحکما ونیرهٔ لمیه اوزره
علتدن معلوله انتقال ایلدیلر * زیرا انلر * وجودك وجوب وامکان
جهتنه نظر ایله * واجبك ذاتنه * بعده وجوب وامکانك لوازمنه
نظر ایله * صفاتنه * وصفاتندن صدور افعالی کیفیتنه * استدلال

ایلدیلر * ابن سینا اشاراتده بو منهجی ترجیح ایتمشدر * و وحدانیت
ذات احدیته دال اولان * دلائل نقلیـه ایله قرآن کریم مشحوندر
﴿ قل هو الله احد * والهکم اله واحد لا اله الا هو الرحمن الرحیم ﴾
وامثالها وقالدیکه * اهل لغت عندنده احد و واحد * لفظلرندن
هر بری یکدیکر معناسنه در * لکن عند التحقیق موقع استعماللری
مغایردر * زیرا احد ایله من جمیع الوجوه * واحدی مراد ایدرلر
زیرا احدیت عددیا او ترکیبا او تحلیلیا انحاء تعددک جمله سندن
عاریه بساطت صرفه در * احد مطلق متکثر * و برشیئله مشترک
اولمیوب * کیفیات وکمیات * والوان واوضاع کبی * اعراضی یوقدر
وکندوسنه برنوع مجانس * و برفرد مماثل اولماز * حسا وعقلا تجزی
وانقسام قبول ایلمز * اجسام مختلفة الطبایع * واجزای لایتجزی
واجسام صغیرهٔ صلبه * وهیولی وصورت کبی * اجزای خارجیه
وجنس وفصل کبی * اجزای ذهنیه دن مبرادر * پس احد عنوانی
انجق برشیئه * مماثل ومشابه ومشارک اولمیان * فرد بسیطه اطلاق
اولنور * اولدخی ذات مقدسهٔ معینهٔ الهیه در * اما واحد
انتفاء تعدد عددیدن عبارتدر * پس زید واحد اولور احد
اولماز * قالدیکه حق جل وعلی بو وجهله احد * هم واحد در
نهایت احدیتی اعتباری * و واحدیتی اعتبارینک غیریدر * زیرا مرتبهٔ
احدیتده * وجود حق سبحانه وتعالی * جمیع سلوب واضافات
واعتبارات وصفاتدن * بالتجرد اعتبار اولنور * بو اعتبارک متعلق
بطون ذات ربانی * واولیت وازلیت سبحانیدر * مرتبهٔ
واحدیتده * جمیع صفات واعتبارات غیر متناهیه ایله اتصاف
اعتبار اولنور * بو اعتبارک متعلق * ظهور ذات وآخریت وابدیت
صمدانیدر * پس مرتبهٔ احدیت کثرت نسبیهٔ وجودیه نک انقطاع
واستهلاکی مقامیدر * مرتبهٔ واحدیتده کثرت عینیه * هر نقدر

منتفی اولدیسه ده * ینه متعقل اولور * وجمیع تعینات وجودیهٔ غیر
متناهیه * بو نسبت متعقله نک مظاهریدر * ایمدی جهت احدیتله
وجود حق مطلق * سبحانه وتعالایه علم تعلق * بیرون حوزهٔ
امکاندر * زیرا حجاب عزتنده محتجبدر * پس بو اعتبار ایله
معرفتنه خوض وانهماک * وطلبنه تشوق وتمنی * آرزوی محال
اولور * نته که حق جل وعلی لسان رحمتله ﴿ ویحذرکم الله نفسه
والله رؤف بالعباد ﴾ بیورمشدر

إِلٰهُ الْخَلْقِ مَوْلَانَا قَدِيمٌ ❁ وَمَوْصُوفٌ بِأَوْصَافِ الْكَمَالِ

اله قولی مبتدادر * الخلق مصدر بمعنی المفعول مضاف الیهیدر
اضافت لامیه در * حرف تعریف استغراقه محمولدر * اله جمیع
المخلوقات سبکنده در * بعضیلر جنسیته حمل ایلدی * ولام جنس
بو محللرده استغراقی افاده ایدر * زیرا جنسیتده تقریر اولنسه
ترجیح بلا مرجح لازم کلور * مولانا * عطف بیاندر * یاخود
صفتدر * مولی الفاظ مشترکه دندر * ولی کلمه سندن مشتقدر
وزنی مفعلدر فعلی دکلدر * معتق ومعتق وسید ومربی وقریب
ومتصرف فی الامور وناصر ومحبوب معنالرینه در * مولانا جلال
الدوانی * نصاب شرحنده اون درت معناسنی بیان ایتمشدر
متکلم مع الغیر ضمیرینه مضافدر * قدیم خبر وموصوف عطفدر
یاخود اله کلمه سی * مبتدای محذوفه خبردر * مبتداء هو ضمیریدر
معهودیت * یاخود محلیت دلالتیله * حق سبحانه وتعالایه راجعدر
مولانا وقدیم لفظلری دخی خبرلردر * وموصوف قدیم اوزرینه
معطوفدر * باوصاف جار ومجرور موصوفه متعلقدر * اوصاف
وصفک جمعیدر * الکمال مضاف الیهیدر * مفهوم بیت بودر که
جملهٔ مخلوقک خالق معبودی قدیمدر * وجودی کندیدندر

غیریدن دکلدر ❊ وکافهٔ صفات کماله موصوفدر ❊ معلوم اوله که اله لفظی ❊ فعال وزنی اوزره در ❊ مفعول معناسنه در ❊ امام مأموم معناسنه اولدیغی کبی ❊ عبد معناسنه اولان ❊ لامك فتحیله اله دن مأخوذ اولدیغنه کوره ❊ اله الخلق معبود الخلق دیمك اولور ❊ بعضیلره کوره لامك کسریله ❊ اله دن مأخوذ در ❊ تحیر ودهش معناسنه زیرا اوهام مخلوقات ❊ معرفت ذات الهیده ❊ متحیر ومتدهشلردر بعضیلر عندنده ❊ ینه لامك کسریله ❊ اله دن مأخوذ در ❊ دام وثبت معناسنه ❊ بعضیلر دیدیلرکه ❊ لامك کسریله اله دن مأخوذ در سکن معناسنه ❊ زیرا قلوب ذکریله مطمئن ❊ وارواح معرفتنه ساکن اولورلر ❊ بعضیلر عندنده لامك فتحیله ❊ اله دن مأخوذ در رجع الیه ❊ واعتمد علیه معناسنه ❊ زیرا هرحالده مرجع ومعتمد خلایق ذات الهیدر ❊ بعضیلر دیدیلرکه ❊ فتح لامله اله دن مأخوذ در ❊ ارتفع معناسنه ❊ زیرا ذات باری ❊ ممکناته مشابهت ومحدثاته مناسبتدن رفیع وعالیتردر ❊ بعضیلر لامك کسریله وله لفظندن مأخوذ در ❊ تحیر معناسنه دیدی ❊ یاخود کسر لامله ❊ وله لفظندن مأخوذ در ❊ فزع ولجئ معناسنه ❊ زیرا جملهٔ خلایق امور وحوایجلرنده جانب الهی یه التجا ❊ والتیاذ ایدرلر ❊ یاخود لاه یلوه کلمه سندن مأخوذ در ❊ علی یعلو معناسنه ❊ یاخود احتجب معناسنه ❊ لاه یلیه کلمه سندن مأخوذ در ❊ زیرا عالم دنیاده ابصار اهل دنیادن محتجبدر ❊ یاخود استتار معناسنه ❊ لاه کلمه سندن مأخوذ در ❊ زیرا کمال صمدیتله محتجب اولدیغی کبی ❊ کمال ظهوریله ده ❊ عقول وابصاردن محتجبدر ❊ واشبو اله عنوانی معرفا ومنکرا لفظهٔ جلاله کبی ❊ ذات باری یه مخصوصدر ❊ باطلده استعمالی اعتقاد کفاره مبنیدر ❊ اجعل لنا الها کما لهم آلهة ❊ کریمه سنده اولدیغی کبی ❊ ولفظهٔ جلاله نك اصلی اله در

بعضیلر عندنده لاها در ❊ سریانی اولمغله ❊ الف اخیره یی حذف وخصیصهٔ کلمات عربیه اولان ❊ حرف تعریف ادخالیله ❊ تعریب اولندی دیدیلر ❊ وبعضیلر عندنده اصلی ضمیر غائب اولان های هوزدر ❊ حق جل وعلی ❊ عقولده مثبت اولوب ❊ بعده خالق ومالك اشیاء ❊ ذات اقدسلری اولدیغی معلوم اولمغله اولنه لام ملك زیاده بعده ❊ حرف تعریف ادخال اولنمشدر امام اعظم حضرتلری ❊ تأدبا اشتقاقی امرنده سکوت ایلدیلر ❊ کذلك سیبویه عندنده دخی علم مرتجلدر ❊ قدیم بضم الدال قدم قدما صیغه سندن صفتدر ❊ وجودی عدم ایله مسبوق اولمیوب ❊ وبقاسی مستمر اولان ❊ موجوده دینور ❊ مألی اول ❊ وآخری اولمیان موجوددر ❊ زیرا قدمی ❊ ثابت اولان شیئك عدمی دخی ثابتدر ❊ قدیمك مقابلی حادثدر ❊ ووجوب قدم خدای متعاله دلیل ❊ دور وتسلسلك استحاله سیدر زیرا اکر قدیم اولمیوب ❊ حادث اولیدی ❊ محدث آخره محتاج اولورایدی ❊ واکر محدث قدیم اولورسه ❊ ثبت المطلوب واکر حادث اولورسه ❊ اولدخی بر محدثه محتاج اولمغله الی غیر النهایه منجر اولورسه ❊ تسلسل لازم کلور ❊ واکر عودت ایدرسه ❊ دوره مؤدی اولور ❊ دور وتسلسل ایسه محالدر ❊ محالی مؤدی اولان نسنه دخی محالدر ❊ دور ❊ ایکی شیئك هربرینك آخره علت اولمسیدر باواسطه ایله ❊ یاخود واسطه سز ❊ وشیئ کندی علتنه علت اولمق محالدر ❊ زیرا علت معلول اوزره مقدمدر ❊ پس اکر شیئ ❊ کندی علتنه علت اولیدی ❊ کندی اوزرینه مقدم اولان علت اوزرینه مقدم اولورایدی ❊ وشیئ کندی نفسی اوزرینه ❊ ایکی مرتبه مقدم اولمق لازم کلورایدی ❊ بو ایسه محالدر ❊ وتسلسل ممکنك وجودنده مؤثر بر علتنه ❊ واول علت مؤثره نك کندویه مؤثره

علت اخرایه هم جرا الی غیر النهایه * استنادندن عبارتدر بودخی محالدر * زیرا آن واحد ده عقلك غیر متناهیه اموری تصوری لازم كلور * واول تصور غیر متناهیه اولان اموری * غیر متناهیه اولمقدن مخرجدر * حال بوكه عقلك متناهی اولمیان اموری آن واحدده استحضاری محالدر * وابطال تسلسلده مشهور اولان دلیل * برهان تطبیقدر * برهان تطبیق اولدركه * معلول اخیردن الی غیر النهایه * برجمله فرض اولنور * ومعلول اخیردن هر مرتبه ایله مقدم اولان معلولادن * مثلا الی غیر النهایه برجمله فرض اولنور بعده اول ایكی جمله تطبیق اولنور * شویله كه * جملهٔ اولیدن اولی جملهٔ ثانیه دن اولی مقابلنده * وایكنجی جملهٔ ثانیه دن ایكنجی مقابلنده هم جرا وضع اولنور * پس جملهٔ اولادن هر برینك مقابله سنده جملهٔ ثانیه دن بری بولنور ایسه * بو شكل اوزره :::::::
ناقص زائده مساوی اولور * بو ایسه محالدر * واكر بولنمزسه بو شكل اوزره ::::::: جملهٔ اولاده برنسنه بولنور كه * جملهٔ ثانیده انك مقابلنده * برنسنه بولنماز * پس بالضروره جملهٔ ثانیه منقطع ومنتهی اولور * وثانیه نك تناهیسندن * اولانك تناهیسی لازم كلور * زیرا اول ثانیه نك اوزرینه قدر متناهی ایله زائددركه * اول بردر وقدر متناهی ایله * متناهینك اوزرینه زائد * متناهی اولور ایمدی حضرت حق قدیمدر * ازلیدر * وجودی كندوندر غیریدن دكلدر * وخفی اولمیه كه * ازل * كلمه سی ضیق معناسنه اولان ازلدن * مأخوذدر * تقدیر بدایتدن قلبك متضیق اولدیغی نسنه یه دیرلر كه * مالی بدایتی یوقدر دیمكدر * نته كه ابد لفظی نفور معناسنه اولان * ابود * دن مأخوذدر * تقدیر نهایتدن قلبك نافر اولدیغی شیئدن عبارتدر كه * مالی نهایتی یوقدر دیمكدر ایكیسیده * حضرت واجب الوجودك صفتلریدر * سرمد

لفظی توالی وتعاقب * معناسنه اولان * سرد * لفظندن مأخوذدر مبالغهٔ معنانی افاده ایچون * میم زیاده اولندی * بو جهتله سرمد لفظی * حق تعالی یه اطلاق اولنماز * قالدیكه * ازلی * وابدی لفظلری یای نسبت سببیله * مفید انتساب اولملریله * البته اول وابتدا وآخر وانتهاسی یوقدر * معناسنی اراده یه محتاجدر پس * تقریر مذكور اوزره * قدم صفتی * صفات سلبیه دن اولمشدر * زیرا فی التحقیق * وجود اوزره سابق اولان عدمی * سلبدن عبارتدر * طائفهٔ حكما * قدم * وحدوثدن هر برینه * اوچ نوع اثبات ایدرلر * قدم ذاتی * قدم زمانی قدم اضافی * كذلك حدوث ذاتی * حدوث زمانی * حدوث اضافی دیرلر * قدم ذاتی * شیئك وجودی غیردن اولمامقدر زمانی * وجودی عدم ایله مسبوق اولمامقدر * اضافی مدت ماضیهٔ وجودی * مدت غیردن اكثر اولمقدر * بونلرك مقابلی حدوث انواعیدر * عالمه قدیم اطلاقلری * زمانی اعتبارلرینه مبنیدر * قالدیكه * موجودات محدثاتك * مؤثره احتیاجی حدوث حیثیتندنمی * یوخسه امكان وحدوث حیثیتندنمیدر اختلاف اولنمشدر * مذهب اول * جمهور متكلمین مسلكیدر مذهب ثانی * محققین مذهبیدر * لكن حدوثك شرط وشطر اولمسنده * اختلاف ایلدیلر * وحق سبحانه وتعالی * جملهٔ صفات كمال ایله موصوف اولدیغنی بیلمك * اصول دینیه دندر موصوف لفظنك مصدری اولان * وصف وصفت * عند اهل اللغة مترادفلردر * آخرنده اولان ها حرفی * واودن عوضدر * وعد وعدة كبی * بعض متكلمین عندنده * وصف كلام واصفدر صفت ذات * موصوفله قائم اولان معنادر * عند المحققین ذات اوزره زائد اولوب * ذاتك انفهامی ضمننده * منفهم اولان

امور دن عبارتدر * کرك ثبوتی * وکرك سلبی * اولسون
وصفت ایله موصوف بیننده * اولان علاقه نسبت ثبوتیه در
نسبت مزبوره * موصوف جانبنده * اعتبار اولنور ایسه
اندن اتصافله تعبیر اولنور * صفت جانبنده * اعتبار اولنور ایسه
قیامله تعبیر اولنور * مثلا علم صفتی زید ایله قائم * وزید علمله
متصفدر * ایمدی حضرت حق سبحانه وتعالانك * دخی
صفتلری واردر * مرجعلری ثبوت * وسلبدر * صفات ثبوتیه ده
ایکی نوعدر * ذاتیه * وفعلیه در * ذاتیه اول صفتدرکه
اضدادیله * ذات مقدسه * متصف اولمق جائز دکلدر * علم
وقدرت وحیات کبی * صفات فعلیه اول صفتدرکه * اضدادیله
ذات مقدسه متصف اولمق جائز اوله * رحمت وغضب کبی
معتزله عندنده ثابت اولوب * نفی جائز اولمیان صفات ذاتیه دندر
علم وحیات کبی * نفی جائز اولان فعلیه دندر * خلق واراده
وترزیق کبی * وعندالاشعریه * نفی نقیضه یی مستلزم اولان
صفات ذاتدندر * نفینده نقیضه لازم کلمیان صفات فعلدندر
احیا واماته وخلق کبی * بوتعریفه کوره * اراده وکلام
صفات ذاتیه دن اولور * زیرا نفیلری نقیضه یی مستلزمدر
وصفات سلبیه * اثباتی جائز اولمیوب * سلبی کمال اولان
صفتلردر * قدم ووحدت وقدوس کبی * پس ناظمك
صفات کمالدن مرادی * صفات ثبوتیهٔ ذاتیه اولورکه * حیات
وعلم * وقدرت * وکلام * وسمع * وبصر * واراده در * ماتریدیه
عندنده تکوین * واشعری عندنده * بقاء صفتی دخی داخلدر
زیرا کمال اول معنادرکه * عدمی نقصان اوله * ذاتده وافعال
وصفاتده جاریدر * تمام ایله فرق بودرکه * تمامك مفهومنده
تزاید محتملدر * لکن کمال کاملدر * ایمدی حضرت حق سبحانه

وتعالی * ذکر اولنان صفات کمالله متصف اولمسه * اوصاف
ناقصه ایله * متصف اولمق لازم کلور * لازم وملزوم * باطل
اولمغله * جناب رب العالمین * حی * وعلیم * وقادر * ومتکلم
وسمیع * وبصیر * ومرید * ومکوندر

هُوَ الْحَیُّ الْمُدَبِّرُ كُلَّ اَمْرٍ ❁ هُوَ الْحَقُّ الْمُقَدِّرُ ذُو الْجَلَالِ

هو ضمیری * الهه راجعدر * مبتدادر * الحی خبریدر * مسندك
تعریفی * حصری مفید اولمغله * زید الامیر قبیلندن اولور * زیرا
حق تعالانك حیاتی * بذاته * ومخلوقك حیاتی * بغیره اولوب
ومعرض زوالده اولمغله * مخلوقك حیاتی * عدم منزلنه تنزیل
اولنمشدر * یاخود الحی الکامل سبکنده در * ومقام بسط
کلام اولمغله * مسند الیه تکرار اولندی * واستیناف
معنوی یی متضمن اولمغله * جملهٔ اولی میاننده * شبه انقطاع
اولمقدن ناشی * فصل اولندی * المدبر * خبر بعد خبردر
کل امر مفعولیدر * کذلك هو مبتداء * الحق خبردر * مقام
قرینه سیله * مقدرك مفعولی محذوفدر * کل امر تقدیرنده در
ذوالجلال * خبر بعد خبردر * مفهوم بیت بودرکه * حضرت
حق سبحانه وتعالی * حیات صفتیله متصفدر * اصلا حیات
ذاتندن زائل اولماز * هر امور واحکامی * مشیتی تعلق ایلدیکی
اوزره * تدبیر وقضا * وعلم ازلیسی مقتضاسی اصلاح ایدر
وهر امور وافعالی * قدر مخصوص اوزره * تقدیر ومقتضای حکمتی
اوزره ترتیب ایدر * وجوهر * وعرض * وجسم کبی * واجب السلب
اولان صفات سلبیه ایله ده * متصف جلیل وعظیمدر * جملهٔ ماسوا
سبحات جلالتنده مستهلکدر * معلوم اوله که * حیات * صفات
کمالدن بر صفت ازلیه درکه * صحت علم وقدرتی * اقتضا ایدر

جهور فلاسفه عنـدنده ❊ علمك ممتنع اولماسندن عبـارتدر
معـتزله دن ابوالحسين البصرى عنـدنده ❊ علم وقدرتك عدم
امتناعندن عبارتدر ❊ ذات بارى اوزره ❊ وصف زائد لزومندن
متحاشيا عدم امتنـاعيتله تعريف ايتـديلر ❊ فلاسفه عنـدنده
حق سبحانه وتعالى موجب بالذات اولمغله ❊ تعريفلرنده قدرتى ضم
ايتمـديلر ❊ اول طـائفه قدرت واختيـار الهى يى انكار ايدرلر
مكونات مقتضاى ذاتدر ديرلر ❊ پس هرفرقه اعتقادنده ذات بارى
حيات صفتيله متصفدر ❊ زيرا متصف اولمسه ❊ قادر ❊ وعالم ❊ ومريد
اولمـامق اقتضا ايدر ❊ بو صورتده نقايضى اولان ❊ نقايص لازم
كلور ❊ ذات الهى ايسـه نقايصدن مبرادر ❊ ومحسوسمز اولان
اشبو افعال متقنه ❊ وآثار بديعهٔ محكمهٔ مختلفهٔ اختياريه ❊ حضرت
حقك ❊ صفت حياتله موصوف اولديغنـه دلالت ايدر ❊ خارجده
بركمسه يى ❊ برقصر بنا ايدر كورسك ❊ بانئ مرقومك بالضروره
حيـاتده اولديغنى ادراك ايده رز ❊ وحيـات صفات مادحه دن
اولوب ❊ جماديت نقصان فاحش اولمغله ❊ حضرت بارى يه صفت
حيات اثباتى واجب اولور ❊ نته كه قرأن كريمده ﴿ الله لا اله الا
هو الحى القيوم ❊ وتوكل على الحى الذى لايموت ﴾ كريمه لرى
بو معنايى مثبتدر ❊ المدبر ❊ تدبيردن اسم فاعلدر تدبير لغتده عواقب
امورى تأمل وتفـكر معناسنه در ❊ حق سبحانه وتعـالى يه نسبتله
عواقب امورى علم شريفى محيط اولوب ❊ جملهٔ امور واحكامى
منزلنه تنزيلدن عبارتدر ﴿ يدبر الامر من السمـاء الى الارض ومن
يدبر الامر فسيقولون الله ﴾ كريمه لرنده تدبيردن مراد ❊ بومعنادر
وقدماى فلاسفه دن ماعدا ❊ عامهٔ عقلا ❊ حق سبحانه وتعالينك
علم صفتيله متصف اولديغنده بعد الاتفاق ❊ اختـلاف ايلديلركه

حضرت

حضرت حق جل وعلا ❊ كندى ذاتنى وجميع اشيايى ❊ بالحقايق
والدقايق بيلور ❊ باقيلرك مذهبى بودركه ❊ حق سبحانه وتعـالى
كليات وجزئياته ❊ وجه كلى اوزره ❊ علمى شاملدر ❊ لكن وجه
جزئى اوزره ❊ علمنى انكار ايدرلر ❊ بو بابده اهل سنت اعتقادى
بودركه ❊ حضرت عالم الاسرار ❊ پنهان وآشكار ❊ جميع موجوداتى
قبول وانفعـال ❊ وتغير وانتقالدن برى ❊ علم قديم ازليله بيلور
زمين وآسمانده ❊ حيطهٔ علمندن مثقال ذره بيرون وعازب ❊ موجودك
وجودى معدومدر ❊ وقلم مشيتله ❊ لوح قضاده ترسيم ايلديكى سعادت
وشقاوت ❊ وخلق ❊ ورزق ❊ واجل ❊ وثواب ❊ وعقاب ❊ وسائر
امورى ❊ برمقتضـاى علم ازلى ❊ زمان ومكانلرينـه تنزيل
وقضا واصلاح ايدر ❊ اكر عالم ومدبر اولمسه ❊ صفت فاحش
اولان ❊ جهل ❊ وغفلتله اتصافى ❊ وايجادينك سفاهتى لازم كلور
تعـالى شـانه عن ذلك ❊ وحضرت واجب الوجود ❊ ذاتنده
وصفاتنده ❊ وملكوتنده ❊ حق وثابت وموجوددر ❊ بعضيلر حقى
من لايقبح فعل ❊ و بعض ديكر ❊ من لايفتقر فى وجوده الى غيره
عبارتيله تعريف ايتملريله ❊ صفت سلبيه يه ارجاع ايلديلر ❊ مصدر
اولان ❊ حق لفظى ❊ صدق وواقعه مطابق ❊ حكم معناسنه در
حضرت حق جل وعلا ❊ يد قدرتيله بلا آلة ❊ جميع اشيايى تقدير
وتعيين ايدر ❊ جملهٔ خير ❊ وشر ❊ ونفع ❊ وضرر ❊ ومر ❊ وحلو
قضا وقـدر ازليسيله حاصلدر ❊ تبدل وتغير قبول ايلمز ❊ كل كلمه سى
منـكره اضافتنده ❊ عموم افرادى مفيد اولمغله ❊ افعال عباده دخى
شاملدر ❊ معلوم اوله كه ❊ جناب بارى ❊ قدرت صفتيله ده موصوفدر
قدرت ❊ برصفت ازليه دركه ❊ لدى التعلق ❊ مقدوراتده مؤثر اولور
جملهٔ اهل حق متفقلردركه ❊ حضرت حق تعالى ❊ جميع مقدوراته
قادر ❊ وكافهٔ حوادث ❊ قدرتيله حادث اولمشدر ❊ زيرا جميع

مقدورات ❊ مقدوريتده مساويدر ❊ زيرا مقدوريتی مصحح امكاندر
وجوب ❊ وامتناع ❊ مقدوريتدن ممتنعلردر ❊ وامكان جملهٔ ممكنات
بيننده مفهوم مشترك اولمغله ❊ بعضبسنده صحت مقدوريتی مقتضی
اولان ❊ جميع ممكناتده قائم اولمغله ❊ مجموع ممكناتك مقدوريتده
استواسی واجب اولور ❊ وقادريتك مقتضبسی ❊ ذات مقدسه اولمغله
ذاتك اقتضای قادريتده ❊ عامهٔ مقدوراته نسبتی واحددر ❊ قادريتی
بعضه مخصوص اولسه ❊ مخصصه محتاج اولمغله ❊ كمالنده غيره
احتياج لازم كلمكله ❊ ذات الهی يه نقصان ترتب ايلمك اقتضا ايدر
وقالديكه ❊ اهل كلام قضا وقدر بينلرين ❊ وجوه عديده ايله
فرق ايدرلر ❊ شارح كشاف طيبی ❊ طيب الله ثراه عندنده ❊ قضاء الله
جميع اشيانك ❊ وجه كلی اوزره علم اعلاده كه ❊ حكماء عقل اول ايله
تعبير ايدرلر ❊ ثبوتندن عبارتدر ❊ قدر ❊ جميع موجوداتك لوح
محفوظده كه ❊ حكماء نفس كليه اطلاق ايدرلر ❊ صورتلرندن عبارتدر
و بعض محققين عندنده ❊ قضاء ❊ جميع موجوداتك علی سبيل الابداع
عالم عقليده مجتمعة ومجملة وجودندن عبارتدر ❊ قدر جميع موجوداتك
مواد خارجيه سنده ❊ واحدا بعد واحد وجودندن عبارتدر ❊ حكمانك
مختاری بو مذهبدر ❊ و بعض اهل تحقيق عندنده ❊ قضاء اعيان
موجودات اوزره ❊ من الازل الی الابد باحوالها حكم كلئ اجماليدر
مثلا هر نفسك ذائقة الموت اولسنه حكم كبی ❊ قدر حكم مزبوری
تفصيلدر ❊ اسباب تعيين ❊ وحسب القابلية والاستعدادات اوقات
وازمانه تخصيص ❊ واحواللرندن هر حالی زمان معينه وسبب
مخصوصه تعليقله ❊ مثلا زيدك فلان كون وفلان دقيقه ده فلان
مرض سببيله فوتی كبی ❊ شارح طوالع اصفهانی ❊ عليه الرحمه
بيانه كوره ❊ قضاء جميع مخلوقاتك كتاب مبين ❊ ولوح محفوظده
مجتمعة ومجملة علی سبيل الابداع ❊ وجودندن عبارتدر ❊ قدر مخلوقات

مرقومه نك بعد حصول الشرائط ❊ مفصلة ❊ واحدا بعد واحد
شهود ووجودندن عبارتدر ❊ و بعض علماء ديديلركه ❊ قدر ❊ كيل
ايچون تهيئه اولنان غله منزلهسنده در ❊ قضاء ❊ كيل منزلنده در
خارجده قدرك نظيری ❊ مثلا بر كاتب ❊ وقت فلانيده بر كتاب
تحريرينی اراده ❊ ولوحهٔ متخيله سنه كتب وتصوير ايدر ❊ قضانك
نظيری حلول وقت مزبورده ❊ اول كتابی تحرير ايدر ❊ سيد شريف
قدس سره نك مختاری ذكر اولنان اهل تحقيق كلاميدر ❊ و بعض
محلده قضادن مراد ❊ نفس شیٔ مقضی مراد اولورنته كه ❊ اللهم انی
اعوذ بك من جهد البلاء ودرك الشفاء وسوء القضاء وشماتة الاعداء
حديثنده اول معنايه وارد اولمشدر ❊ زيرا بو كونه توجيه اولنمسه
حاشا قضای الهی يه ❊ عدم رضايی مستلزم اولور ❊ ورای قدرده
سر قدر دخی واردركه ❊ اعيان موجوداتدن برينك مقتضای
استعدادينك خلافی ❊ لابس لباس وجود اولمسنك امتناعندن عبارتدر
بر دخی سر سر قدر واردر ❊ استعداد مرقومك ازلی اولوب جعل جاعل
ايله مجعول اولمديغندن عبارتدر ❊ خلاصه حضرت حق سبحانه
وتعالی ❊ لايزالده حدوثنه ارادهٔ ازليه سی متعلق اولان جملهٔ اشيايی
كما تكون عالم اولوب ❊ مجموعنی اسباب واحوال ❊ وازمنه وامكنه سيله
لوح محفوظده كتب وترقيم ايدوب ❊ وفق مكتوب اوزره حكم
وقضا ❊ واصلاح وانشا ايلر ❊ قالديكه اشيای كائنه ده زيدك
اسلامی ❊ وعمرك كفری دخی داخلدر ❊ لكن لوح محفوظده
علی طريق الحكم والقضاء مكتوب دكلدر ❊ زيرا زيد وعمرو
اسلام وكفرلرنده مجبور اولمق لازم كلور ❊ بلكه زيد كندی اختيار
وقدرتيله اسلامی ❊ وعمرو كفری اراده ايدرلر ❊ عنوانيله مقيددر امام
اعظم رحمه اللهك فقه اكبرده كتبه بالوصف لا بالحكم قولندن مرادی
بودر ❊ قدرت الهی يه دليل نقلی ايله كتاب وسنت مشحوندر ❊ وكان

امر الله قدرا مقدورا * وهو على كل شيء قدير * وانا كل شيء خلقناه بقدر * وامثالها نصوص قاطعه لردر * ذوالجلال ذو كلمه سى صاحب معناسنه در * لكن استعمالده فرقلرى واردر ذو كلمه سنده مضاف مضاف اليهدن اشرف اولمق لازمدر صاحب كلمه سى بونك خلافنه در * بناء عليه ذوالعرش دينلدى * صاحب العرش دينمدى * نته كه قرآن كريمده يونس عليه السلام قصه سنده * وذا النون اذ ذهب * الآية عنوانندە وارد اولمشدر نون بالق معناسنه در * قالديكه ديكر آيت كريمه ده * ولا تكن كصاحب الحوت * وارد اولمشدر * نكته بودركه آيت اولى معرض ثناى يونسده وارد اولدى * نته كه حوتدن اشرف اولمغله مقام مزبورده نون عنوانى ايراد اولندى نته كه * نون والقلم كريمه سنده شرافتى بديداردر * آيت ثانيه اتباعدن نهى معرضندە وارد اولمشدر * جلال عظمت معناسنه در * يعنى بذاته وصفاته جليل وعظيمدر عظمتى موحدك توحيدى * وعابدك عبادتيله دكلدر ذوالجلال وصفى * عرض وجسم وجوهر كبى واجب السلب اولان صفات سلبيه يه اشارتدر * بعضيلر عزت وقهر وغلبه وانتقام صفتلرينه اشارتدر ديديلر * بونلركده مرجعى صفات سلبيه در والسلام

مُرِيدُ الخَيْرِ وَالشَّرِّ القَبِيحِ * وَلٰكِنْ لَيْسَ يَرْضَى بِالمُحَالِ

مريد * لفظى اراده دن اسم فاعلدر اراده طلب معناسنه اولان روددن مأخوذدر * ماضيسى اولان ارود كلمه سنده * واوك حركه سى رايه نقل اولندقدن صكره واو الفه منقلب اولوب مضارعنده يايه منقلب اولدى * مصدرنده الف ساكنه يه مجاورتيله ساقط اولمغله آخرينه ها تعويض اولندى * الخير * كلمه سى مريدك

مضاف اليهيدر * ومريد مبتداى محذوفك خبرى اولمغله * هو مريد الخير تقديرنده در * القبيح شرك صفت كاشفه سيدر * لكن * مشدده اولان لكن كلمه سندن مخفف حرف استدراكدر * كلام متقدمدن متولد اولان توهمى رفع ايدر * شر قبيحيده مريد در * كلامندن رضا توهمى متولد اولمغله برطرف ايتمشدر * بصريونه كوره كلمهٔ بسيطه در * كوفيون عندنده لا وكاف مزيده وان كلمه لرندن مركبدر * همزه سى تخفيفا حذف اولندى * بعضا واو ايله ده استعمال اولنور * ليس كلمه سى نفى حاله دالدر * غيره دلالتى قرينه معونتيله اولور * ليس خلق الله مثله كبى وفعل غير متصرفدر وزنى فعل در بكسر العين بعده تخفيفى التزام اولنمشدر * مفتوح العين ومضموم العين تقدير اولنمديغنك وجهى بودركه * مفتوح العين تخفيف اولنماز * ومضموم العين دخى يائى العين هيؤ فعلندن غيرى بولنمامشدر * نحاتدن ابن سراج وفارسى ماء نافيه منزلنده حرف اولديغنه ذاهب اولمشلردر * لكن مذهب اول صوابدر اسم مرفوع وخبر منصوبه ملازمدر * بو راده اسمى مستتردر يرضى فعل مستقبلدر فاعلى ضميردر * جمله سى محلا منصوب ليس فعلنك خبريدر * بالمحال كلمه سى جار ومجرور * يرضى فعلنك مفعول غير صريحيدر * مفهوم بيت بودركه * صفات ذاتيهٔ الهيه دن بريسيده اراده در * حق سبحانه وتعالى خير وشرى اراده ايدر * لكن شره رضاى شريفى تعلق ايلمز * معلوم اوله كه حكما عندنده اراده حضرت حقك نظام وجود وجه اكمل اولمغيچون كيفيت لايقه سنه علمندن عبارتدر * واصطلاحلرنده اكا عنايه اطلاق ايدرلر * معتزله دن ابو الحسين اراده نى * ايجاده داعى اولان مصلحته علم ايله تعريف ايتدى * ونجار * مغلوب ومكره اولمامغله تفسير ايلدى * كعبى * اراده حضرت حقك

افعال ذاتنه علمی * وافعال غیره امرندن عبارتدردیدی * مألی
صفت اولدیغنی انکاردر * دلیلاری بودرکه * اراده تحقق صورتنده
یاغرضه تعلق ایدر یاخود ایلمز * شق اول صورتنده غرض
متعلق به البته غیراولملغله * حضرت باری * مستکمل بالغیراولمق
اقتضا ایدر * بوایسه نقصاندر * شق ثانی صورتنده عبث اولور
عبث ایسه حکیمه لایق دکلدر * بوکه جواب ویریلورکه * مراده
اراده نك تعلق لذاتهادر * زیرا حق تعالانك اراده سی * غرضه
تعلقدن منزهدر * افعالی معللة بالاغراض دکلدر * بلکه
اراده نك وقت معینده ایجاد مراده تعلق * لذاتها لالغیرها واجبدر
اهل سنت عندنده * اراده برصفتدرکه * وجود وعدم وفعل
وترك کبی * ایکی مقدورك برینی * احد اوقاتده وقوعه تخصیص ایدر
اول ایکی مقدورك مجموعنه نسبت قدرتك استواسیله * ایمدی
حضرت حق جل وعلا اراده ایله متصفدر * واتصافی دلیل
عقلی ونقلی ایله مثبتدر * دلیل عقلی بودرکه * اکرمتصف اولمسه
محدثاتده ترجیح بلامرجح لازم کلور * زیرا قدرته نسبتله اوقات
وکیفیات وکمیات متساویة الاقدامدر * لامحاله مخصصه
محتاجدر * ومخصص نفس قدرت دکلدر * زیرا وجه مشروح
اوزره قدرتك جمیع مقدوراته نسبتی یکساندر * ووقوعه علم
دخی مخصص اولماز * زیرا علم وقوعه ووقوع دخی اراده یه
تابعدر * وهرحادثك کندوسنه مخصوص اولان وقتده حدوثی
فائده سنه متعلق اولان علم دخی مخصص اولماز * زیرا فائدهٔ
خلقتده ازمان مساویدر * حیات دخی مخصص اولماز * زیرا حیات
دخی نسبت اوقاتك استواسنده قدرت کبیدر * سمع * وبصر
دخی اولماز * زیرا بونلرده تبعیتده علم کبی در * کلام دخی اولماز
زیرا ایجاده تعلق یوقدر * واکرسؤال اولنورسه که ایجاد

عندالمحققین فی الحقیقه کن امرینه متعلق دکلیدر * جواب
ویریلورکه * کرچه حال بروجه محرردر * لکن امر مذکورك
جملهٔ مکوناته نسبتی قدرت کبی مساویدر * بووجهله اراده نك
مخصص حادثات اولدیغی ثابت اولمشدر * واراده ومشیت لفظ
مترادفلردر * بینلرنده فرق یوقدر * معتزله دن کرامیه طائفه سی
زعم ایدرلرکه * مشیت صفت قدیمه در * ذات مقدسه ایله قائمدر
اما اراده حادثدر * اهل سنت طرفندن * بوصورتله رد اولنورکه
اکر اراده حادث اولیدی * حق سبحانه وتعالی * محل حوادث اولمق
اقتضا ایدوب * کذلك ارادهٔ اخرایه احتیاج وجهیله تسلسل لازم
کلورایدی ودلیل نقلی * یرید الله بکم الیسر ویفعل الله مایشاء
وفعال لمایرید * وامثالها نصوص قاطعه در * قالدیکه خیردن
مراد * ایمان وسائر طاعاتدر * وشردن مراد * کفروسائر
معاصیدر * القبیح قرینه سیله مریدالخیرالحسن اولور * خفی اولمیه که
حسن وقبح فقه واصول وکلامده بربحث معتنادر * افعال باری
عزشانه حسنله متصف اولوب * اراده وتکوینی تحتنه قبائح داخل
اولورمی اولمازمی ملابسه سیله * اهل کلام بحث ایدر * وفقها
مسائل فقهیه نك جمیع محمولاتی امر ونهی * اشتمال حسبیله
حسن وقبحه * مرتفع اولدیغندن بحث ایدرلر * وامر ایله
ثابت اولان حکم حسن * ونهی تعلق ایدن شئ قبیح اولور
مناسبتیله اصولیون بحث ایدرلر * لهذا پوشیده اولمیه که * حسن
وقبحدن هربری اوچ معنایه اطلاق اولنور * اولا * وجودی
کمال * ونقص اولمقدر * علم وجهل کبی * ثانیا * طبعه ملایم
ومنفور اولمقدر * فرح وکدر کبی * ثالثا * عاجلا مدح وذم
وآجلا ثواب وعقابه متعلق اولمقدر * معنیین اولینه کوره ثبوتی
عقلیدر * ثالثه کوره * عندالاشعریه شرعی محض * وعندالماتریدیه

كذلك شرعيدر * لكن بعضبسنده عقلك مجالى واردر مثلا * خمرك ازالۀ عقل * وسائر محظوراتى سببيله * وزنانك تضييع نسب سببيله قبحى * وصومك رياضت نفسى موجب وزكوتك * فقرايه اعانتى مستوجب اولديغى كبى * وبعضلرنده عقله قطعا مجال يوقدر * ايمدى ايمان وطاعت حسن * وكفر ومعاصى قبيحدر * ايكيسنه ده ارادۀ عليه تعلق ايدر * ولكن قبيحه رضاسى يوقدر * نته كه ناظم * لبس يرضى بالمحال قوليله اشارت ايتمشدر * محال * ضم ميم ايله در * ومحال ايكى نوعدر عقلى * وشرعى * محال عقلى اول نسنه دركه * عقل خارجده وجودينى منع ايليه * محل واحدده اجتماع نقيضين كبى * محال شرعى اول نسنه دركه * ارتكابى عقابى موجب اوله * كفر وسائر معاصى كبى * بومقامده مراد محال شرعيدر * ايمدى حق تعالى عبادك ايمان وطاعتنى * وكفر ومعصيتنى * اراده ايدر * لكن كفر ومعصيته * رضاسى يوقدر * معتزله شرك مراد الهى اولديغنى انكار ايدرلر * حتى كافر وفاسقك ايمان وطاعتى مراد اولوب * كفر ومعصيتى مراد دكلدر ديرلر * زيرا حق جل وعلا * وجوه عديده ايله كفر ومعصيتى اراده ايلمز * اولا ايمانك نقيضى اولان كفر مرادى ايكن * ايمانله امر ايلمك عند العقلاء محض سفاهتدر ديرلر * بو احتجاجلرينه جواب ويريلوركه * ارادۀ مرقومه نك سفه اولديغى ممنوعدر * اولوقت سفه اولور ايديكه * مقصود مأموربه * تحصيلنه منحصر اوليدى مقصود ايسه انده منحصر دكلدر * نته كه برافندى بنده سنى امتحان صددنده * ياخود عصيان ايليه جكى مجزومى اولمغله * مرادى اولميان فعل اتيانيله امر ايدر * وجه ثانى كفر غير مأموربه اولمغله مراد اولماز * زيرا اراده امرك مدلولى * ياخود امرك

لازمبدر ديرلر * جواب ويريلوركه * بعض وقت امر * اراده دن منفك اولور * مثلا بر والى بركمسنه يه * غلامنى بى جنحۀ مخالفت ضرب ورنجيده ايتمامسنى تنبيه ايلدكده * اول كمسنه غلامنك كندويه مخالفتنى ادعا * وتمهيد عذر ضمننده حضور واليده اول غلامه برماده ايله امر ايلسه * فى الحقيقه مأموربهى اتيان مرادى اولميوب * انجق غرضى حضور واليده غلامنك ظهور عصيانى اولور * وجه ثالث * كفر مرادى اوليدى قضاء الهيله اولور ايدى قضايه رضا ايسه واجبدر * وكفره رضا كفردر جواب ويريلوركه * بومقامده قضادن مراد مقضى دركه * اسم مفعولدر * مراد اولان كفر قضا دكلدر * بلكه مقضى در * انجق رضا قضايه واجب اولور * مقضى يه واجب اولماز * وجه خامس * كفر مراد اوليدى كافر كفريله مطيع اولوب * عاصى اولمامق اقتضا ايدر ايدى * زيرا طاعت * مرادمطاعى تحصيلدن عبارت اولمغله * كافر كفريله مراد الهى يى تحصيل ايدوب * كفريله مطيع اولمق لازم اولور ايدى * بوكه جواب بودركه * طاعت موافقت امردن عبارتدر * امر ايسه اراده نك غيريدر * پس طاعت مأموربه اولان امرى تحصيلدر * يوقسه مرادى تحصيل دكلدر * وجه سادس * كفر مراد اوليدى ايمانله تكليف طاقتدن خارج نسنه يى تكليف اولور ايدى * زيرا خلاف مراد الهى عند المتكلمين ممتنعدر * بوكه جواب ويريلوركه * بوكونه تكليف جائز بلكه واقعدر * صورت وقوعى بولميان تكليف * فعلا ياخود عادتا عبدك قدرت كاسبه سنه متعلق اولميان تكليفدركه * فى نفسه ممتنعدر ضدينى جمع كبى * يوقسه مقدور عبدى تكليف جائز وواقعدر وقدرت عباد تحتنده اولميان شيئك عدم تكليفى اتفاقيدر * قالديكه ربنا لا تحملنا ما لا طاقة لنا به) آيت كريمه سنده تحميلدن مراد تكليف

دكلدر * بلكه خارج حوزهٔ طاقت اولان * حادثات مهلكاتی
ایصالدر * وقالدیكه ذكر اولندیغی اوزره تكلیف مالایطاقك
وقوعی یوقدر جوازنده اختلاف واردر * اشعری تجویز ایدر
معتزله تجویز ایتمز * وجه سابع (ولا یرضی لعباده الكفر) آیت
كریمه سیدر زیرا رضا اراده در * بوكه جواب ویریلوركه
رضا اعتراضی تركدن عبارتدر * وامر ایكی نوعدر * بری امر
تكوینی كه * وقوعندن مأموربهك وقوعی لازم اولور * امر مزبور
جملهٔ مكوناته شاملدر * دیگری * امر تشریعی وتدوینیدركه
ثواب وعقابك مداریدر * طاعت دیدیكمز امر ثانی یه موافق اولانی
اتیان اولور * ورضا بو امر اوزره ترتب ایدر * واراده خیر وشردن
هر برینه ورضا فقط خیره متعلق اولور * واراده فعله ورضا امره
ملازم اولور * زیرا انسان مرضیسی اولمیان بعض فعلی اراده
واختیاریله ایشلدیكی محسوساتدندر * واراده ورضانك مفهوملری
بیننده تفرقه وتغایر واردر * زیرا اراده برحالت میلانیه دركه * فعل
وتركدن هر برینك ترجیحنی اقتضا ایدر * اما رضا عند البعض
مرضی اولان شیئك حصولی مقابلی ثواب اعطا سندن عبارتدر
وعندالاخر * فاعلنه اعتراضی تركدن عبارتدر * ورضانك انتفاسی
اراده نك انتفاسنی مستلزم دكلدر * زیرا اراده دن اخصدر *
تقریر مزبوردن معلوم اولدیكه * حضرت پروردكار فاعل مختار
اولمغله جملهٔ كائناتی علی سبیل الاختیار موجد اولمغله * اراده ایله
متصفدر * فاعل مختارك تفسیری بودركه * مراد ایدرسه ایشلر
ومراد ایدرسه ترك ایدر * حكما طائفه سی انكار ایدرلر * حق تعالی
موجب بالذاتدر * یعنی مراد ایدرسه ده ایتمزسه ده ذاتندن اثرك
صدوری واجبدر دیرلر * شمسدن نورك صدوری كبی * بو مذهبلرده
مزیفدر * زیرا موجب بالذات * اولسه اثر اولی * ذاتنه لازم وثبات

ودوامده تابع اولور * زیرا مستقل ثابت اولان مؤثرك اثری دخی
قطعی ثابتدر * اثر اولی * ثابت اولنجه انك اثریده واثرینك اثریده
ثابت اولمق اقتضا ایدر * پس ازلا وابدا جمیع موجودات دائم
وثابت اولمق لازم كلور بو ایسه باطلدر * چون خیر وشر ونفع
وضر جمله سی ارادهٔ علیه بیچون تعلقیله حصوله مقرون اولور
لكن شره رضای شریفلری تعلق ایتمدیكی معلوم اولدی * قالدیكه
(ما اصابك من حسنة فمن الله وما اصابك من سيئة فمن نفسك)
ایت كریمه سی فمن فعل نفسك تقدیرنده در (والخیر كله بیدیك
والشر لیس الیك) حدیثیله سؤال اولنورسه * جواب ویریلوركه
شر وقبیح تسمیه سی * جانب عزتدن صدورینه نسبتله اولمیوب
عباده تعلق اعتبارینه مبنیدر * وهر نقدر تخلیق الهیله پذیرای
وجود اولمش ایسه ده شر وقبیح عندالانفراد تأدبا جانب عزته
مضاف اولماز * زیرا اضافت ایكی نوعدر * اضافت تحقیق
واضافت اكرام اولور * اضافت تحقیق (ولله ملك السموات
والارض) آیت كریمه سنده واقع ملكك اضافتی كبی * اضافت اكرام
بیت الله وناقة الله ورسول الله كبی * پس ایمان وطاعت مكرم
ومرضی اولمغله * عندالانفراد جانب ربانی یه مضاف اولور * لكن
كفر ومعصیت مضاف اولماز * نه كه خالق الخنزیر اطلاقندن
تأدب اولنور * وقالدیكه فرق ضاله دن جبریه طائفه سی افعالده
قدرت عبدی سلب ایلمكله * عبد جماد مثابه سنده در قصد واختیاردن
عاریدر دیرلر * كویا كه * حضرت حق شائبهٔ شركتدن تنزیه
ایدرلر * مذهبلری باطلدر * زیرا حركت بطشله حركت ارتعاش
بیننده بالضروره فرق ثابتدر * وصحت تكلیف وافعاللرینه
ثواب وعقاب ترتبی مدخلیت عبده مبنی اولدیغی ظاهردر (جزاء
بما كانوا یعملون) وامثالها آیات بینه * افعاللرنده عبادك مدخللری

اولديغنی ناطقـدر ✻ وقدريه طائفه سی عبد افعالنك خالقيدر حاشا خالق بيچونك مدخلی يوقدر ديرلر ✻ بو مذهب دخی باطلدر اعتقاد اهل سنه بودر كه ✻ حضرت حق خالق ✻ وعبد عازم وكاسبدر مؤاخذهٔ الهيه عزم وكسبه متعلقدر

صِفَاتُ اللهِ لَيْسَتْ عَيْنَ ذَاتٍ ✻ وَلَا غَيْرًا سِوَاهُ ذَا انْفِصَالِ

صفات جمع صفتدر مبتدادر لفظهٔ جلاله يه مضافدر ✻ ليست فعل نفيدر ✻ اسم مرفوع وخبر منصوبی مقتضيدر ✻ اسمی مستتر هی ضميريدر ✻ عين كلمه سی خبريدر ✻ ذات مضاف اليهيدر ولا غيرا عين اوزرينه معطوفدر ✻ سواه بدلدر تأكيدی مفيددر ضمير غيره راجعدر تأدباً تذكير اولندی ✻ ذا انفصال صفتدر مفهوم بيت بودر كه ✻ ذات الهی ذكر اولنديغی اوزره صفات كماله موصوف ✻ واول صفتلر ذات شريفيله قائملردر ✻ لكن ذات شريفنك عينی ✻ وذاتدن منفصل اولور غيری دخی دكلدر معلوم اوله كه مفهومات صفات الهيه ✻ ذات مقدسه نك عينی دكلدر فلاسفه عندنده عينيدر ✻ ومعتزله نك اعتقادی انلره قريبدر زيرا معتزله ديرلر كه ✻ حق سبحانه وتعالی بلا علم يعنی بالذات عالمدر ✻ مرجعی نفی صفاتدر ✻ واستدلال ايدرلر كه ✻ اكر صفات الهی ذاتدن زائد اولسه ✻ خالی دكل يا صفت كمال اولماز ✻ ياخود اولور اكر اولماز ايسه نفی لازمدر ✻ زيرا ذات الهی نقصانله متصف اولمق محالدر ✻ واكر صفت كمال اولورسه ✻ حق سبحانه وتعالی بالذات ناقص اولوب بالغير كامل اولمق لازم كلور بو ايسه محالدر ✻ اهل سنت بوكونه جواب ويررلر كه ✻ واقعا صفات الهيه صفات كمالدر ✻ واندن ذاتك نقصانی لازم كلمز ✻ بلكه كمالی لازم كلور زيرا كمال ذات ✻ انجق منشأ كمالات اولمقدر ✻ اكر ذاتدن منفصل

امردن ناشی اولبيدی واقعا نقصان لازم كلور ايدی ✻ صفت ايسه ذاتدن منفصل دكلدر ✻ كراميه طائفه سی كه ✻ رئيسلری مبتدعه دن محمد بن كرام السجستانيدر ✻ صفت ذاتك غيريدر زعم ايدرلر ✻ بعض محققين ✻ بوكونه ثبت صحيفهٔ تبيين ايلمشدر كه ✻ جمهور متكلمين عندنده صفات الهيه ذاتك غيريدر ✻ زيرا حضرت حقك حی وعالم وقادر اولديغنه نصوص قاطعه وارد ✻ ودلائل عقليه دخی قائم اولمشدر ✻ مثلا برشخصك عالم اولمسی كندو سيله علمك شاهد وغائبده قياميله معللدر ✻ سائر صفات دخی اكا قياسدر ✻ وعالم وقادر اكا ديرلر كه ✻ علم وقدرت كندوسيله قائم اوله ✻ پس بالضروره صفت ذاتك غيری اولمق اقتضا ايدر ✻ لكن بو كلامده نوع ضعف وار ✻ زيرا غائبی شاهده قياس ايلمك ✻ قياس فقهی مع الفارقدر ✻ بوكونه توجيه اولنور كه ✻ قياس مزبور قياس حقيقی اولميوب بلكه ✻ فی التحقيق تنويرسنددر ✻ يوقسه صفات مذكوره عباد ايله مشتركه در ✻ نهايت حضرت حقده حقيقی وبالذات وعباده تخليق الهيله در ✻ وعند اهل السنه صفات الهيه ذات مقدسه نك عينی دكلدر ✻ زيرا مفهومات مرقومه ✻ ذات باری يه ثابت اولمازايسه نقص اولور ✻ زيرا صفات مرقومه وجه محرر اوزره كمالدر ✻ نقايضی نقايص وامارات حدوثدر ✻ واكر ثابت اولورسه بالضروره ذات اوزره زائد وذاتله قائم اولور ✻ زيرا برشيئك صفاتی بذواتها قائم اولمق محالدر ✻ وذات غير ايله ده قيامی ممتنعدر ✻ وبرشیء اوزره مشتقك مثلا عالمك صدقی مأخذ اشتقاقك يعنی علمك شیء مزبور ايله قيامنی اقتضا ايدر ✻ وصفت ذاتك عينی اولسه ✻ الفاظ صفات اسماء الهيه ايله مترادف اولمق اقتضا ايدر ✻ مثلا علم وحيات وقدرت ولفظهٔ جلاله بينلرنده فرق معنوی اولماز ✻ ومثلا علم وقدرت وحيات عالم وقادر وحی اولمق اقتضا ايدر ✻ بونلر ايسه محالدر ✻ وصفات الهيه ذاتك غيری دكلدر ✻

زیرا غیریتك ایکی تعریفی واردر * اولا غیرین احدهما آخر
اولمیان ایکی ذاتدن عبارتدر * بو تعریفه کوره صفات ذاتك
وبرصفت آخر صفتك غیری اولماز * ثانیا غیرین اول ایکی نسنه درکه
احدهمانك آخردن انفکاکی ممکن اوله * انفکاك یا مکانله اولور ایکی
جسم کبی * یا زمانله اولور * اب وابن کبی * یا وجود وعدم
ایله اولور * موجود ومعدوم کبی * خارج دائرهٔ اشتباهدرکه
بو اعتبارین اوزره ذاتله صفات وبرصفتله صفت اخری بینلرنده
تغایر ثابت اولماز * وغیریت لغة وعرفا وشرعا انجق منفصله
اطلاق اولنور * صفات الهیه ایسه ذاتدن وبعضنك بعضدن
انفکاك وانفصالی ممکن دکلدر * غیریتی لغت وعرف وشرعله
تعمیمك وجهی بودرکه * مثلا برکمسنه جیبمده اون درهمدن
غیری یوقدر دیسه * وواقعا زیاده اولسه * اهل لغت وعرف
وشرعدن عاقل اولان کمسه * آنی تصدیق ایدر * عشره نك
غیری بر وایکی یاخود اوچ درهم یوقیدر دیو سؤال ایلمز * حتی
یمین ایلسه حانث اولماز * کذلك خانه ده زیدك غیری یوقدر
دیسه * هرکس تصدیق ایدر * زیدك الی وایاغی وشکل واونی
یوقیدر دیمزلر * بو وجهله معلوم اولدیکه * غیر انجق منفصله
اطلاق اولنور * وناظمك ذا انفصال قولی وارد اولان اشکالاتی
دافعدر * زیرا غیر ایکی نوع اوزره در * نوع اول * غیر معنویدرکه
بیان اولندی * مرجعی بحسب المفهوم وجودده تغایردر * زیرا
ذاتدن منفهم اولان * صفاتدن منفهم اولانك * بالاجماع غیری
اولمغله بالضروره * احدهما آخرك غیریدر * هرنقدر وجودده
ذاتدن منفصل اولمازسه ده * زیرا حق تعالانك مثلا علمی مع عدم
الذات * وذاتی مع عدم العلم * متصور اولماز * کذلك سائر صفات
کمالیه دخی بو وتیره اوزره در * نوع ثانی * اصطلاحیدرکه بحسب

الوجود ذاتدن انفصالی ممکن اوله * کذلك عینیتدن مرادی تفاوت
مفهومك اتحادیدر * پس رفع نقیضین هیچ‌نسنی لازم کلمز * زیرا
بینلرنده واسطه ثابت اولدی * یعنی مفهومی آخرك مفهومی
اولموب * وبلا آخر تحقق ایلمز * بو تقریردن معلوم اولدیکه *
صفات الهیه ذاتك عینی وغیری دکلدر * واحد وعشره کبی * زیرا
واحد عشره نك عینی دکلدر * زیرا مجموع افراد * واحدك عینی
اولمدیغی ظاهردر * وعشره دن منفصل دکلدر * زیرا عشره
واحدسز * وعشره نك عشری اولان واحد عشره سز تصور
اولنمز * ومعتزله طائفه سی صفاتی انکار ایدرلر * زیرا ورای
ذاتده صفات اولسه قدمتی حسبیله توحیده منافی تعدد قدما
لازم کلور دیرلر * انلره جواب ویریلورکه * صفات ذاتك غیری
اولسیدی * واقعا تعدد قدما هیچ‌نسنی لازم کلورایدی * اهل سنه
عندنده ایسه صفات ذاته مغایر دکلدر * نته که تفصیل اولندی

صِفَاتُ الذَّاتِ وَالأَفْعَالِ طُرًّا * قَدِيمَاتٌ مَصُونَاتُ الزَّوَالِ

صفات کلمه سی * مبتدادر ذاته مضافدر * والافعال * الذات اوزرینه
معطوفدر * طرا * جمیعا معناسنه قدیمات لفظنده مستتر اولان
ضمیردن حال مؤکده اولمق اوزره منصوبدر * مصونات جمع
مصوندر * محفوظ معناسنه خبر بعد خبردر * الزوال مضاف
الیهدر * مفهوم بیت بودرکه * حق سبحانه وتعالانك مجموع
صفات ذاتیه وفعلیه سی قدیملردر * فنا وزوال تطرقندن
محفوظلردر * معلوم اوله که * صفات الهیه نك ایکی نوعی واردر
نوع اول * صفات ذاتیه درکه * احداث معناسنی مشتمل اولمیه * حیات
وعلم وسمع وبصر کبی * نوع ثانی صفات فعلیه درکه * احداث
معناسنی متضمن اوله * انشا وابداع واماته واحیا وترزیق

وانماء وتصوير كبي * اشبو ذكر اولنان صفتلرك جمله سي * عند
الماتريديه قديم وذات مقدسه ايله قائملردر * قديمدن مراد
قديم بالزماندركه * وجودي مسبوق بالعدم اولميه * زيرا قدم
ذاتي كه * وجودي غيريدن اولمامقدر * ذات اقدسه مخصوصدر
واشاعره صفات ذاتيه يي * نفيي نقيصه يي مستوجب اولان صفاتله
تفسير ايدوب قديم * وذات باري ايله قائمدر ديديلر * وصفات فعليه يي
نفيندن نقيصه مترتب اولميان صفاتله تفسير ايدوب * حادثدر ديديلر
زيرا قديم اولسه * ذات مقدسه ازلده * مثلا خالقيت ورازقيت ايله
موصوف اولمق لازم كلور * حال بوكه ازلده مخلوق ومرزوق
يوقدر * مآلي تعطيل صفاتي استلزامدر * ماتريديه ديرلركه
اكر صفات فعليه حادث اولسه * ذات مقدسه نك ازلده اول
صفاتلردن خلوي * ولايزالده اتصافي لازم كلمكله * امارات حدوثدن
تغير ذات * وذات اقدسك محل حوادث اولمق هجنتني * مستلزم اولور
وقضيهٔ كليه دركه * حوادثدن خالي اولميان البته حادث اولور
پس صفات فعليه نك قديم اولمسي لازمدر * بعض محققين ماتريديه
واشعريه بيننده دائر اولان منازعه يي * يالكز تكوين صفتنه حصر
ايلدي * زيرا ماتريديه عندنده تكوين كه * فعل وخلق وايجاد
واحداث مثللو * الفاظ مترادفه ايله معبر * ومعدومي عدمدن
وجوده اخراجله مفسردر * حضرت حقك صفت ذاتيهٔ
ازليسيدر * زيرا عقل ونقل * حضرت حقك خالق وعالم اولديغنده
متفقدر * زيرا برنسنه ده مأخذ اشتقاق قائم دكل ايكن اول شيئه
اسم مشتق اطلاق ممتنعدر * كذلك حضرت حق تعالى ذات
شريفني كلام ازليسنده خالقيتله وصف ايلدي * ازلده خالق
اولمسه وجه مذكور اوزره كذب * ياخود حقيقت ممكن اولديغي
محلده مجازه عدول لازم كلور * يعني مستقبل اعتباريله اطلاقي

لازم كلور * وازلي اولميوب حادث اولسه * تكوين آخر ايله مكون
اولورسه تسلسل لازم كلمكله * عالمك عدم تكوني اقتضا ايدر * واكر
تكوين آخرسز اولورسه * حادثك محدثدن واحداثدن استغناسي
لازم كلور بو ايسه محالدر * كذلك حادث اولسه * في ذاته تعالى
اولورسه * حضرت باري محل حوادث اولمق لازم كلور * في غيره
اولورسه * نته كه معتزله دن ابو الهذيل اكا ذاهبدر * هر جسمك
خالق اولمسي لازم كلور * وتكوين مكونك غيريدر * وصفت قدرته
مغايردر * زيرا قدرت شيئك امكاننه * تكوين وجودينه متعلقدر
لكن اشاعره عندنده تعلقدن عبارت اولمغله * سائر تعلقات صفات
كبي حادثدر * بعض علماء ماوراء النهر * جملهٔ صفات فعليه يي صفات
حقيقيهٔ ازليه در ديديلر * علامهٔ تفتازاني عليه الرحمه * ديمشدركه
صواب اولان * بعض محققين كلاميدركه جملهٔ صفات فعليه نك
مرجعي تكويندر * مثلا تكوين حياته تعلق ايدرسه * احيا وموته
تعلق ايدرسه اماته * ورزقه تعلق ايدرسه ترزيق تسميه اولنور *
بو جهتله مجموعي تكوين اولوب * تعلقاتك خصوصيتيله متحقق
اولور * دليل نقلي (هو الله الخالق البارئ المصور) الآيه
مصونات الزوال * يعني ذات مقدسه دن صفات سنيه زائل وفاني
اولمازلر * زيرا قدمي ثابت اولان موجودك عدمي محالدر *
خلاصه جملهٔ صفات الهيه قديم * وذات اقدس ربانيله قائم وصمدي
وازلي وابديدر (كل يوم هو في شأن) مصداقنجه كافهٔ اشيا
مظهر مظاهرليدر

نُسَمِّي اللهَ شَيْئًا لَا كَالْاَشْيَاء ۞ وَذَاتًا عَنْ جِهَاتِ السِّتِّ خَالِ

نسمي كلمه سي * مستقبل متكلم مع الغيردر * لفظهٔ جلاله مفعول
اولي وشيئا مفعول ثانيسيدر * لا نافيه در * كالاشياء كلمه سي شيئا

کلمه سنك صفتیدر * وذاتا شیئا اوزرینه معطوفدر * عن جهات
مؤخرحال کلمه سنه متعلقدر * حال خلودن اسم فاعلدر * مبتدای
محذوفك خبریدر * هوخال تقدیرنده در * جمله سی ذاتا کلمه سنك
صفتیدر * مفهوم بیت بودرکه * حضرت باری عز شانه یه
شرعده شیء لفظنی اطلاق ایده رز * لکن حقیقت وصفتده
اشیای سائره یه مماثل دکلدر * وذات ایله تعبیر ایده رز * لکن شش
جهاتدن منزه ومبرادر * معلوم اوله که * شیء لفظی عرفده موجوده
خاصدر * خارجی اولسون ذهنی اولسون واجب وممکن وممتنعه
شاملدر * نته که سیبویه کتابنده الشیء یقع عن کل ما اخبر عنه
عنوانیله بیان ایلدی * بوتفسیراوزره * حضرت حقه شیء اطلاقی
صحیح اولور * (وقل ای شیء اکبر شهادة قل الله شهید بینی وبینکم)
منطوقی اوزره شرعده دخی وارد اولمشدر * بعض مفسرین
شیء مصدر اولمغله * آیت مرقومه ده شائی معناسنه در دیدی *
لا کالاشیاء قولیله جهمیه طائفه سنی * ومشبهه مبتدعه سنی رد
ایلدی * طائفه مرسومه * حضرت حقه شیء اطلاقنی * ومخلوقله
مشترك اولان سائر اوصافك اطلاقنی * خلقه مشابهتی مقتضی
اولور دیو تجویز ایلمزلر * معتزله وکرامیه دیرلرکه * عقل حضرت
حقك بر صفتله اتصافنه دلالت ایدرسه * اول صفته دال اولان
اسمی اطلاق ایلك جائزدر * اذن شرعینك ورود وعدم ورودینه
نظر ایلمزلر * اشاعره دن قاضی ابو بکر عندنده * حضرت حقه
ثابت اولان معنایه دلالت ایدیجی لفظك بلا توقف اطلاقی جائزدر
کبریای شان الوهیته موهم نقص اولمدقجه بناء علیه عارف لفظنی
اطلاق جائز دکلدر * زیرا معرفتك مفهومنده جزئیت وغفلته
مسبوقیت معتبردر * اکثر اشاعره توقفه ذاهبلردر * ومشبهه
مبتدعه سی * حاشا بین الله وبین خلقه مشابهت عزوایدوب دیرلرکه

حضرت حقك صورتی واعضاسی واردر * نته که اشبو (خلق الله
آدم علی صورته) حدیث شریفی اکا دالدر * انلره جواب
ویریلورکه * علی صورته کلمه سنده ضمیر آدمه راجعدر * یعنی حق
سبحانه وتعالی * آدمی کمال خلقتله خلق ایلدی * سائر افراد
انسانی کبی * ابتدا نطفه * بعده علقه * ومضغه اوله رق تدریجی
درجهٔ انسانیته ایصال ایلمدی * قالدیکه * ان الله خلق آدم
علی صورة الرحمن * حدیث شریفنده صورتدن مراد هیئت
جسمانیه دکلدر * بلکه امور معنویه دن شیئك ماعدادن متمیز
اولدیغی امر معنویدر * مآلی سیرت وصفتدر * یعنی آدمی حیات
وعلم وقدرت صفتلریله متصف خلق ایلدی * جمادات کبی خلق
ایلمدی * نهایت صفت آدمدر حادثدر * وحدیث مرقومك
وجوه عدیده ایله توجیهی * خصوصا صوفیه عندنده معانیء
کثیره سی واردر * وخفی اولمیه که * صفات مشترکه اذن شرعی
ورودیله حضرت حقه اطلاق اولندقده * مماثلتی نفی لازم اولمغله
ناظم لا کالاشیاء قولیله نفی مماثلت ایلدی * اما اذن شرعی
وارد اولمدیسه اطلاقی جائز دکلدر * انه جسم لا کالاجسام دینمز
ومعلوم اوله که * ذات لفظی * صاحب معناسنه اولان ذو کلمه سنك
مؤنثندن منقولدر * اکا مبنی تاء تأنیث ولام محذوفدن تعویضله
تعبیر ایلدیلر * بلکه اسمای مستقله مجراسنه اجرا ایلیوب * ذات
قدیم وذات محدث دیدیلر * بعضیلر تای ذات * تای وقت وموت کبی
جوهر دندر دیدی * واشبو ذات لفظیله بعض محلده حقیقت
وبذاته قائم ومفهومیته مستقل مراد اولنورکه * صفت مقابلیدر
بعض محلده نفس وشیء اراده اولنور * بوصورتده تذکیری
وتأنیثی مساوی اولور * قالدیکه * اطلاقاتك توقیفیه اولدیغنه کوره
ذاتدن نفس وشیء معناسی مراد اولور * حالبوکه * لا تتفکروا

فی ذات الله * حدیثنده وارد اولمشدر * جهات ست فوق * وتحت
وامام * وخلف * ویمین * ویساردر * حق تعالی بو جهتلردن
منزهدر * زیرا جهت تحیز مقتضاسیدر * حضرت حق مکاندن
مبرادر * وعالم ازلیده * جهت ومکان اولمدیغی ثابتدر * مجسمه
طائفه سی حاشا جهت اسناد و ﴿ الرحمن علی العرش استوی ﴾
آیت کریمه سیله استناد ایدرلر * زیرا استوایی استقرار ایله تفسیر
ایدرلر * استوادن مراد ایسه * سیاق که تمدحدر قرینه سیله استیلا
وتصرفدر * قالدیکه * کعبه قبلهٔ صلوة اولدیغی کبی
سما دخی قبلهٔ دعا اولمغله * عند الدعاء رفع ایدی وتوجیه وجوه
ایلمکدن ایهام جهت لازم کلمز * وحق تعالی فوق العباد قاهر
اولمغله * آسمانه توجه موجب تعظیمدر ﴿ وهو الذی فی السماء اله
وفی الارض اله ﴾ آیت کریمه سیله کرچه استدلال ایدرلر * لکن
مراد سماء وارضده آثار الوهیتك ظهوریدر

☫ ولیس الاسم غیراً للمسمی ☫ لدی اهل البصیرة خیر ال ☫

لیس * اسم مرفوع خبر منصوب اقتضا ایتمکله * الاسم لفظی
اسمی وغیرا خبریدر * للمسمی جار ومجرور غیرا لفظنه متعلقدر
زیرا مغایرا تأویلنده در * لدی ظرف مکاندر * عند معناسنه در
حریری وسائر نحاة بونلرین فرق ایدوب عند کلمه سی اعیان
ومعانی یه ظرف اولور * لکن لدی کلمه سی * اعیانه مخصوصدر
دیرلر * هذا القول عندی صواب * وعند فلان علم دینور * لکن
لدی صواب ولدی فلان علم دینمز * معری عندنده فرقلری
یوقدر * اهل کلمه سی اضافتله مجروردر * وبصیره لفظنه
مضافدر * بصیرت قلبده بر نوردرکه * انکله اشیا ادراك اولنور
نته که بصر عینده بر نوردرکه * انکله محسوسات رؤیت اولنور

آل کلمه سنك اصلی اهلدر * استعمالنده ایکی کونه تخصیص واردر
اولا بلاد وصنایعه مضاف اولماز * آل مصر وآل النجارة وآل
الاسلام دینمز * ثانیا امر دنیا ودینده * ویاخود یالکز امر دنیاده
خطر وشرف اصحابنه مضاف اولور * آل النبی علیه السلام
وآل فرعون کبی * مفهوم بیت بودرکه * اهل سنت عندنده اسم
یعنی بر ذاتك تعیینی ایچون * ازاسنه وضع اولنان آد * مسمانك یعنی
ذات مزبورك غیری دکلدر * بلکه عینیدر * معلوم اوله که مسائل
کلامیه نك بریسیده اشبو اسم مسئله سیدر * لکن بو مسئله نك
اعتقادیاته چندان تعلقی یوقدر * کرچه جملهٔ کتب کلامیه ده ثبت
اولنور * امام بیضاوی علیه الرحمه تفسیری اولنده * وامام غزالی
علیه الرحمه * اسماء حسنی * شرحنده زیاده جه تفصیل ایتمشلردر
خفی اولمیه که * اشبو مسئله ده اسم وار تسمیه وار * تسمیه مسمانك
غیری اولدیغنده شبهه یوقدر * زیرا تسمیه معنای مصدریدر
اما اسم ماده سنده اهل سنت اختلاف ایلدیلر * اکثرینك قولی
بودرکه اسم * مسمانك عینی * یعنی اسم اوزره وارد اولان حکم
مسمی اوزره وارد اولور ﴿ تبارك اسم ربك * فسبح باسم ربك ﴾
آیت کریمه لریله احتجاج ایدرلر * زیرا تبارك تعالی معناسنه اولمغله
متعالی هر بر مالا یلیقدن منزه اولان ذات مقدسه در * واسم
مسمانك غیری اولسه کلمهٔ شهادتده رسالته * حضرت رسول اللهك
غیرینه شهادت ایلمك لازم کلور ایدی * کذلك بر کیمسه زوجه سی
اولان زینب ایچون * زینب طالق دیسه * لا محاله طلاق زینب اوزره
واقع اولور * لفظ اوزره اولماز * کذلك حضرت حق تسبیح
وتنزیهیله امر ایلدی * تنزیه ایسه نقایصدن منزه اولان ذات
قدیمه متعلقدر * لکن بو کلامه مقاله ترتب ایدر * زیرا اسم لفظی
اطلاق ایدوب مسمی اراده ایلمك * احدهما آخرك عینی اولمسنی

اقتضا ایلمزنته که ٭ مجازاتده واقعدر زیرا تعظیم ایچون اسمی ذکر ایدوب مسماسنی مراد ایتمك شایعدر ٭ زیرا تعظیما برکسه‌یی ذکر ایلیوب متعلقاتنی ذکر ایله ٭ اول ذاتی اراده جملهٔ صنوف تعظیمدندر ٭ حضرت عالیه و جناب عالی کبی ٭ لکن بحث مذکورده اسم ماده‌سی ٭ تعیین مسمی ایچون ازای حقیقته موضوع اولمغله قیاس مجازی تخلل ایلمز ﴿ وسبح اسم ربك ﴾ قولیله استدلالده دخی کلام واردر ٭ زیرا بعض مفسرین اجعل اسم ربك سبحة ای مایسبح به عبارتیله تفسیر ایتمشلردر ﴿ فسبح باسم ربك العظیم ﴾ قول شریفی بومعنایی مؤیددر ٭ یعنی ربکی اسمیله تسبیح ایله دیمکدر ٭ زیرا تسبیح انجق اسمله اولور ٭ مسمی ایله اولماز ٭ و بعض اهل سنت ومعتزله اسم مسمانك غیری اولمسنه ذاهب اولدیلر ٭ دلیل عقلی ونقلی ایله استدلال ایلدیلر ٭ دلیل نقلی ﴿ ولله الاسماء الحسنی ﴾ آیت کریمه‌سیدر ٭ زیرا اسماء لفظی جمعدر ٭ اقل مراتبی اوچدر ٭ اسم مسمانك عینی اولسه ٭ مسماده تعدد لازم کلور ٭ وبریسی (ان الله تعالی تسعة وتسعین اسما من احصاها دخل الجنة) حدیث شریفیدر ٭ زیرا احصاء اسمایه مترتبدر ٭ مسمایه مترتب اولماز ٭ دلیل عقلی اسم مسمایه دالدر ٭ عینی اولسه ٭ دال ومدلول شیٔ واحد اولمق اقتضا ایدر کذلك اسم مسمانك عینی اولسه ٭ عبدت اسم الله واکلت اسم الخبز وضربت اسم زید دیمك صحیح اولور ایدی ٭ کذلك برکسه آتش ذکر ایلسه ٭ لسانی محترق ٭ وسکر وعسل تکلمیله متذوق اولمق اقتضا ایدر ایدی ٭ بو طرفه دخی بعض اجوبه مترتبدر ٭ لکن مقام تطویل دکلدر ٭ قالدیکه صاحب صحائف ٭ منازعهٔ مسروده‌یی وتیرهٔ آتیه اوزره لفظیه‌یه ارجاع ایدوب ٭ دیدیکه اکر اسمله ٭ احد ازمنهٔ ثلثه‌دن ٭ مجرد معنایه دال اولان لفظ مراد

اولورسه ٭ مسمانك غیری اولدیغنده شبهه یوقدر ٭ واکر مسمانك عینی اولمغله ٭ صحتی اولان معنای آخر مراد اولورسه ٭ دائرهٔ نزاعدن بعیددر والسلام

❀ وَمَا اِنْ جَوْهَرٌ رَبِّی وَجِسْمٌ ❀ وَلَا کُلٌّ وَبَعْضٌ ذُو اشْتِمَالِ ❀

ما کلمه‌سی لیس معناسنه‌در ٭ ان زائدهٔ مؤکده‌در ٭ ما کلمه‌سنك عملنی ابطال ایلدی ٭ جوهر مقدم خبردر ٭ ربی مؤخر مبتدادر رب کلمه‌سی اصلده تربیه معناسنه‌درکه شیٔ تدریجله کماله تبلیغدن عبارتدر ٭ بعده مبالغة حق سبحانه وتعالایه وصف اولدی ٭ صوم وعدل کبی ٭ بعضیلر ربه یربه صیغه‌سندن صفتدر دیدیلر ٭ واللهك غیری‌یه انجق مقیدا اطلاق اولنور ٭ وجسم کلمه‌سی معطوفدر ٭ ولا کل و بعض دخی معطوفلردر ٭ لا کلمه‌سی زائده‌در ذو اشتمال کلك صفتیدر ٭ مفهوم بیت بودرکه ٭ حضرت حق سبحانه وتعالی ٭ جوهر وجسم وکل و بعض دکلدر ٭ زیرا هر بری هجنات عدیده‌یی مستلزمدر ٭ معلوم اوله که فلاسفه طائفه‌سی جوهری ٭ محل مقومده اولمیان ممکن موجود ایله تعریف ایلدیلر ٭ کرك متحیز ومرکب اولسون ٭ کرك اولمسون ٭ بعده وضعی وغیر وضعی‌یه تقسیم ایتدیلر ٭ وضعی ایله ٭ اشارت حسیه‌یی قبول ایدن ممکن موجودی مراد ایتدیلر ٭ وبو قسمی حال ومحل وایکیسندن مرکبه تقسیم ایتدیلر ٭ حاله صورت ٭ ومحله هیولی ٭ ومرکبه جسم ٭ اطلاق ایلدیلر ٭ وجسم صورت وهیولادن مرکبدر اجزای لایتجزادن مرکب دکلدر دیدیلر ٭ وغیر وضعی ایله اشارت حسیه‌یی قبول ایلمیان موجودی مراد ایلدیلر ٭ وانی عقول ونفوس ایله تمثیل ایتدیلر ٭ وبو عقول ونفوس خارجده ثابت وغیر متحیز وغیر حال ذاتلردر دیرلر ٭ ومتکلمین عندنده

جوهر بنفسه متحيز اولان * ممكن موجوددن عبارتدر * كرك
مركب اولسون جسم كبی * كرك مركب اولمسون * جزء لايتجزى
كبی * واشبو جزء لايتجزا يه * جوهر فرد اطلاق ايلديلر * وجسم
اجزاء لايتجزادن مركبدر * صورت وهيولادن مركب دكلدر
وذات وصفات مقدسه دن غيری حال ومتحيز اولميان شیء اثبات
ايتديلر * وبعضيلر عندنده جوهر * متحيز ومنقسم اولميان جزئدن
يعنی جزء لايتجزادن مركبدر * وجسمك قسميدر * ومقسملری
بذاته قائم اولان ممكندر كه عين تعبير اولنور عرض مقابليدر * ايمدی
حضرت حق سبحانه وتعالی جوهر دكلدر * زيرا جوهر متكلمون
عندنده متحيزدن عبارتدر * البته هر متحيز ماده يه محتاجدر
ماده سی اولان شیء ايسه امكانله متلازمدر زيرا حيزه محتاجدر * كذلك
متحيز اولان حركت وسكوندن واجتماع وافتراق كبی * سائر اعراض
حادثه دن خالی اولماز * قبول حوادث ايسه وجوب وجوده
منافيدر * كذلك جوهری جزء لايتجزى ايله تفسير ايدن مذهبه
كوره ده حق تعالی جوهر دكلدر * زيرا جزء لايتجزى دخی
متحيز اولوب * واعراض حادثه دن دخی خالی دكلدر * فلاسفه يه
كوره ده جوهر اولماز * زيرا جوهر انلرك عندنده ممكندر *
حق سبحانه وتعالی ايسه * لذاته واجب الوجوددر * امكان ووجوب
متنافياندر * قالديكه * بعضيلر جوهری موضوع ومحلدن غنی
موجود ايله * وبعضيلر ذات وحقيقت ايله تفسير ايلدی *
بوتفسيرلره كوره هرنقدر ذات اقدسه اطلاقك * صحتی وار ايسه ده
اذن شرعی وارد اولمامغله * اطلاقی مناسب دكلدر * وحضرت
حق تعالی جسم دكلدر * زيرا جسم عند المتكلمين اجزای
لايتجزادن * وعند الفلاسفه هيولی وصورتدن * وعند المعتزله
ابعاد ثلثه دن * يعنی طول وعرض وعمقدن عبارتدر * علی المذاهب

جسم مركبدر * حضرت حق مركب اولسه * اجزاسندن
هر جزء قائم بنفسه اولمق اقتضا ايدر * زيرا بنفسه قائم اولميانه
ايتلاف وتركب اطلاقی محالدر * بوصورتده اكر جميع اجزاسی
مثلا وجوب وقدم كبی * صفت واحده ايله متصف اولورسه
محالی مستلزمدر * زيرا صفت واحده نك محال متعدده ايله قيامی
ممتنعدر * واكر هر جزء * علی حدة بر صفت مخصوصه ايله
متصف اولوب * باقی اجزانك متصف اولدقلری صفاتدن خالی
اولورسه * هر جزء ناقص اولمق اقتضا ايدر * زيرا صفات
مرقومه يه محتاجدر * احتياج ايسه امكان صفتيدر * واكر
هر جزء * وجوب وعلم وحيات كبی * صفات كمالك مجموعی ايله
قائم اولميوب * بعضيله متصف اولورسه * اول بعض موصوفك
الهيتی لازم كلور * واكر اضداد ايله متصف اولورسه * صفات
ناقصه اولمغله * موصوفنك محدث اولمسی لازم كلور * وحضرت
حق كل اولمقدنده منزهدر * زيرا اكر كل اولسه جزئی اولمق
لازم كلور * جزء مزبورده يا واجب اولور * ياخود ممكن اولور
واجب اولورسه * تعدد واجب لازم كلور * ممكن اولورسه دور
لازم كلور * زيرا جزء ممكن واجبه محتاج اولور * واجبده مركب
اولمق حيثيتيله جزء مزبوره محتاجدر * وحق تعالی بعض اولمقدنده
منزهدر * زيرا بعض اولسه * غيرك جزئی اولمغله * غيره محتاج
اولور * كذلك جزء اولمسی صفت كمال ايسه * مستكمل بالغير اولمق
اقتضا ايدر * صفت كمال دكل ايسه * نقص اولمغله * نفی وتنزيهی
واجب اولور * وذو اشتمال قولی * بعضيلر ايرادنده فائده يوقدر *
تتميم نظم ايچون ايراد اولندی ديدی * وبعضيلر حرف عطفك
حذفيله مسئلهٔ مستقله در ديدی * يعنی حضرت حق تعالی زمان
ومكانی مشتمل دكلدر * زيرا محدود اولمق لازم كلور * لكن

بومسئله بوندن صکره ولا یمضی علی الدیان الی اخره یننده مستقلا
ذکر اولنه جقدر

وفی الاذهان حق کون جزء * بلا وصف التمکن یا ابن خال

فی الاذهان کلمه سی مؤخر حق لفظنه متعلقدر * اذهان جمع
ذهندر * حق ثابت معناسنه مقدم خبردر * کون جزء مؤخر
مبتدادر * بلا وصف ظرف مستقر جزءدن حالدر * یا ابن خال
کلامنده یا حرف ندادر * خال برادر مادردرکه * ترکیده طایی
تعبیر اولنور * تکمله نظم ایچون ایراد اولندی * مفهوم بیت
بودرکه * جزء لایتجزا انک که جوهر فرددر * وجودی عقولده
ثابت ومتحققدر * معلوم اوله که * اشبو جزء لایتجزی یی اثبات
ایلمک قدم عالم ونفی حشر اجساد کبی * نیجه ظلمات فلاسفه دن
وحرکت افلاکک دوامی * وخرق والتیامک عدم قبولی کبی
نیجه اصول هنداسه دن استخلاصی مفیددر * فلاسفه جوهر
فردیکه جزء لایتجزادر انکار ایدرلر * شرح عقایدده علامهٔ
تفتازانینک بیانی اوزره جوهر فرد اثباتنده احکم ادله بودرکه
برسطح حقیقی اوزره کرهٔ حقیقیه وضع اولنسه البته اول سطحه
برجزء غیر منقسمله مماس اولور * اکر ایکی جزء ایله مماس اولسه
بالفعل خطی مشتمل اولمغله کرهٔ مزبوره کرهٔ حقیقیه اولماز * ومشایخ
اشعریه عندنده اشهر ادله بودرکه * هر عین الی غیر النهایه منقسم
اولسه خردله جبلدن اصغر اولمامق اقتضا ایدر * زیرا ایکیسیده
غیر متناهی الاجزادر * عظم وصغر ایسه اجزانک کثرت
وقلتنه ناظردر کثرت وقلت اجزا ایسه * انجق متناهیده متصوردر
کذلک جسمده اجزا یننده اولان اجتماع که * حضرت حقک
مخلوقیدر * اکر بیلرنده اجتماع بدلی افتراق خلقنه قادر دکلدر

دیرلرسه * حضرت حقه عجز اسناد ایدرلر * قادر دیرلرسه جزء
لایتجزی ثابت اولور * کذلک جزء لایتجزی ثابت اولمسه * رأس
ابرهنک الی غیر النهایه انقسامی لازم کلور * وبو ماده ده طرفیندن
مسرود اولان * ادله ضعفدن خالی اولمامغله * امام فخر الدین
رازی علیه الرحمه بونده توقف ایلدی

وما القرآن مخلوقا تعالی * کلام الرب عن جنس المقال

ما * لیس معناسنه در * القرآن اسمی مخلوقا خبریدر * تعالی
تفاعلدن ماضیدر * تعظم وتقدس معناسنه * کلام الرب فاعلیدر
جمله سی علت مقامنده در * یاخود معترضه در * آخر کلامده ده
وقوعنه قائل اولان مذهبه کوره * مقال کلام معناسنه در * مفهوم
بیت بودرکه * قرآن کریم که * الله ذوالجلالک کلامیدر * حادث
ومخلوق دکلدر * ذات اقدسیله قائم صفتیدر * وبو بیتده
صفات ذاتیه دن کلام صفتی دخی ثابتدر * معلوم اوله که
قرآن لفظی عند البعض * کلام باری یه مخصوص علم غیر مشتقدر
بعضیلر ضم وجمع معناسنه قرأ کلمه سندن مأخوذ مهموزدر دیدی
بعض فضلاء دیدیلرکه * قرآن اصلده جمع معناسنه در * بعده
عرفده مجموع ومتلو مخصوصه نقل اولندی * خفی اولمیه که
متکلمون اتفاق ایتدیلرکه * حضرت حق کلام صفتیله متصف
وقرآن کریم کلامیدر * لکن معناسنده اختلاف ایلدیلر * اهل
سنت عندنده کلام اشبو حروف والفاظک مفهومیدرکه * کلام
نفسی ایله مسمادر * ویقولون فی انفسهم لولا یعذبنا الله *
آیت کریمه سی بو معنایه دالدر * واخطل بو بیتنده اشارت ایتمشدر
ان الکلام لفی الفؤاد وانما * جعل اللسان علی الفؤاد دلیلا * یعنی
کلام قلبده در * لسان انک دلیل وترجمانیدر * کذلک اهل

عربیه ضمیرده کائن معنایه دال اولان عباره یه کلام اطلاق ایدرلر
پس کلام حسی یه کلام تسمیه سی مجاز اولور * داله مدلول
اسمیله تسمیه قبیلندن اولور * یوقسه کلام حروف واصواتدن
مسموع اولان لفظ دکلدر * نته که معتزله وکرامیه وحنابله اکا
ذاهبلردر * لکن معتزله حدوثنه وذات باریله عدم قیامنه قائللردر
کرامیه حدوثنی قائل اولدقدن صکره * ذات باریله قائمدر دیرلر
زیرا انلر حوادثك ذات الهیله قیامنی تجویز ایدرلر * حنابله قدمنه
وذات باریله قیامنه ذاهبلردر * خیالی مرحوم * نونیه شرحنده
بو مبحثده ایکی قیاس متعارضان ترتیب ایتمشدر * اولا کلام الله
صفة له * وكل صفة له فهی قدیم * کلام الله تعالی قدیم * ثانیا
کلام الله تعالی مؤلف من اجزاء مترتبة فی الوجود * وكل مایكون
كذلك فهو حادث فكلامه حادث * اهل حق بو ایکی قیاسك
صدقنه ذاهب اولدیلر * قیاس اولی کلام نفسی وثانی یی لفظی
اعتباریله معتزله قیاس ثانینك حقیتنه ذاهب اولوب * اولك صغراسنی
قدح ایتدیلر * حنابله اولك حقیتنه ذاهب اولوب * ثانینك کبراسنی
قدح ایتدیلر * کرامیه ثانینك کبراسنی قدح ایتدیلر * واهل
حق قیاس اولی تصحیح ایدوب * ثانینك صغراسنی قدح ایتدکلری
بعض کتب کلامیه ده مسطوردر * بو کلام * قرآن کریم عند اهل
الحق یالکز نفسی اولوب * لفظی ایله تسمیه مجاز طریقیله اولمسنه
یاخود نفسی اجزاده ترتیبی اعتبارسز * لفظی اولمسنه مبنی اولور *
قالدیکه * حق تعالانك صفت کلامله اتصافنه دلیل عقلی
بودرکه * کلام حی ایچون صفت کمال وعدمی نقیصه در * پس
حق تعالی حی اولمغله * کلامله اتصافی واجب اولور * زیرا متصف
اولمسه یا سکوتله که * قدرت وار ایکن * تکلمی ترکدن عبارتدر *
موصوف اولور * یاخود طفولیتله که * بحسب الضعف وعدم البلوغ

لحد القدرة آلات تکلم مطاوع اولمامغله * تکلمه عدم قدرتدن
عبارتدر * یاخود خرس ایله که بحسب الاصل آلات تکلم مطاوع
اولمامغله * موصوف اولمق لازم کلور * شقوق ثلثه نقیصه اولمغله
باطلدر * قالدیکه سکوتدن مراد سکوت باطنیدرکه * نفسنده
کلام تدبیر ایلمامکدن عبارتدر * نته که امام حمید الدین * خرس
ظاهری کلام ظاهرینك * وخرس باطنی کلام باطنینك ضدیدر
دیدی * کذلك دلالات معجزاتله * صداقتلری ثابت اولان انبیای
عظام علیهم الصلوة والسلام حضراتی اتفاق ایلدیلرکه * حق
تعالی کلام صفتیله متصف متکلمدر * اشبو خبرویردکاری کلام
یا نفسی یاخود حسی اولور * نفسی اولورسه * مطلوب حاصل اولور
لفظی مراد ایسه * حاشا حدوث الهی لازم کلور * زیرا حروف
واصواتدن مرکب اولان لفظك حدوثی عرضدر * اکر ذات
باریله قائم اولورسه * ذات باری محل حوادث اولمق لازم کلور
غیر ایله قائم اولورسه * شیئك وصفی غیر ایله قائم اولمق محالدر
بنفسه قائم اولورسه * عرض بنفسه قائم اولماز * معتزله طائفه سی
ذکر اولندیغی اوزره * کرچه کلام صفتنی اثبات ایدرلر * لکن
اشبو حروف واصواتدن مرکب کلام لفظیدر دیرلر * ومتکلمك
معناسی اشبو کلام مؤلفی که * معنای مقصوده دالدر * ملك وپیغمبر
وحجر وشجر کبی * اجسام مخصوصه ده موجد اولمقدر دیرلر
﴿ حتی یسمع کلام الله ﴾ آیتنه تمسك ایدوب مسموع اولان انجق
الفاظ واصواتدر * بونلر ایسه مخلوقدر دیرلر * اهل حق
جواب ویررلرکه ﴿ حتی یسمع کلام الله ﴾ آیتنك معناسی حتی
یسمع مایدل علی کلام الله الذی هو المعنی النفسی دیمکدر * یعنی
معنای نفسی اولان کلامك دالنی ایشیدر * السنه ده جاریدرکه
مثلا زیدك علمنی ایشتدم دیرلر * مراد زیدك علمنه دال اولان

شیئی ایشتدم دیمکدر ۞ کذلك ۞ انا انزلناه قرآنا عربیا ۞
آیتیله استدلال ایدرلر ۞ قرآنی عربیتله وصف ایلدی ۞ عربیت
ایسه لفظك وصفی اولمغله حادث اولور ۞ بوکاده جواب
ویریلورکه ۞ آیت مرقومه نك معناسی تفهیم ایچون ۞ قرآنی
لسان عربیله معبرا انزال ایلدم دیمکدر ۞ قوله کلام الرب الخ
یعنی حضرت حقك متصف اولدیغی کلام مخلوق کلام کبی
حروف واصوات جنسی اولمقدن مقدسدر والسلام

وَرَبُّ العَرْشِ فَوْقَ العَرْشِ لٰكِنْ ۞ بِلَا وَصْفِ التَّمَكُّنِ وَاتِّصَالِ

رب مبتدأ فوق العرش خبریدر ۞ اضافتی تشریفی متضمندر
رب البیت ورب جبریل کبی ۞ زیرا عرش اعظم مخلوقاتدر ۞ لسان
حکماده فلك تاسعدرکه ۞ فلك اعظم ومحدد الجهات دخی دیرلر
مجموع موجوداتی محیطدر ۞ مفهوم بیت بودرکه ۞ رب العزة
حضرتلری عرشدن عالیدر ۞ لکن عرشده مستقر وعرشه متصل
دکلدر ۞ معلوم اوله که ۞ ذات اقدس الهینك جسم وعدم جسم
ومکانی وعدم مکانی اولمسنده ملیون اختلاف ایلدیلر ۞ مشبهه
وکرامیه وحنابله طائفه سی ذاهب اولدیلرکه ۞ حق سبحانه وتعالی
جسمدر ۞ وعرشده متمکن ومستقردر ۞ کرامیه نك بعضیسی
عرشك فوقنده در ۞ ذاتیله عرش میاننده مسافۀ غیر متناهیه
واردر دیدیلر ۞ وبعضیلر مسافۀ مابین متناهیه دردیدی ۞
یهود وغلاة روافضك مسلکی بودرکه ۞ حق تعالی جسمدر
برطائفه سی دیرلرکه جسمدر ۞ لکن اجسام مخلوقه کبی دکلدر
یعنی بذاته قائمدر ۞ مرکب ومتحیز دکلدر ۞ بونلر مجسمه ومشبهه
دکللردر ۞ برطائفه دیدیلرکه ۞ جسم واحددر ۞ لکن اجسام کثیره
فوائدینی مفیددر ۞ برطائفه دخی لحم وشحمدن مرکب جسمدر

دیدیلر ۞ خلاصه کونا کون هذیان ایلدیلر ۞ تفصیلی ملل ونحل نام
کتابده مسطوردر ۞ حق سبحانه وتعالی جسم اولوب عرشده
متمکندر زعم ایدن طائفه ۞ الرحمن علی العرش استوی ۞
آیت کریمه سنه تمسك ایلدیلر ۞ زیرا استواء استقرار معناسنه در
نته که ۞ استوت علی الجودی ۞ آیت کریمه سنده استقرت معناسنه در
دیدیلر ۞ خفی اولمیه که ۞ اهل سنتك عامۀ متقدمینی وبعض
متأخرینی دیرلرکه ۞ الرحمن علی العرش استوی ۞ کریمه سی
مثللو آیات متشابهاتدن مطلق مراد الهی یه ایمان ایدوب علم
حقیقتنی جانب عالم السر والخفیاته تفویض ایلمك اسلمدر ۞ حتی
امام مالك رحمه الله معنای استوادن سؤال ایتدکلرنده
استوا معلوم ۞ لکن کیفیتی مجهول ۞ واکا ایمان واجبدر ۞ واندن
سؤال بدعتدر دیدی ۞ اما سائر متأخرین رحمهم الله حسب
الاقتضا تأویللرینه ذاهب اولدیلر ۞ مثلا آیت مرقومه ده
استوایی استیلاء واقتدار واتمام ایله تأویل ایلدیلر ۞ بوطریق
احکمدر ۞ زیرا مطاعن جهال وغفالك دفعنی مشتملدر ۞ ایمدی
طائفۀ مرقومه یه ۞ اهل سنت طرفندن جواب ویریلورکه ۞
بومقامده استوانك استقرار معناسنه اولمسی ممنوعدر ۞ جائزدرکه
استیلاء معناسنه اوله ۞ نته که شاعرك اشبو بیتنده وارد اولمشدر

۞ استوی بشر علی عراق ۞ من غیر سیف ودم مهراق ۞

یاخود اتمام معناسنه اوله ۞ پس سزك احتماله مقارن دلیلکز
احتجاجه صالح اولماز ۞ یاخود عرشدن مراد ملك اولمغله ۞ معنای
شریف ۞ اقتدر علی الملك اوله ۞ نته که ثل عرش فلان دیرلر
ذهب ملکه معناسنه ۞ یاخود بوراده استقرار معناسی اراده صحیح
دکلدر ۞ زیرا عقل ایکی وجهله اکا مانع اولور ۞ وجه اول
بودرکه ۞ حق سبحانه وتعالی مثلا عرشده متمکن اولسه یاساحة

عرش مقداری یاخود اندن اکبر * یاخود اصغر اولور * شقوق
ثلثه ده باطلدر * زیرا عرش مقداری اولسه * عرشدن برجزء
لا محاله واجب تعالانك برجزئنه ملاقی ومماس اولمغله * واجب
تعالی متجزی اولمق اقتضا ایدر * بو ایسه محالدر * شق ثانی یه
کوره ده تجزی هجنتی لازم کلور * زیرا عرشدن زائد اولان
مقدار مساوی اولان مقدارك غیریدر * شق ثالثه کوره خالی
دکل یا جزء لایتجزی مقداری * یا اندن اکبر مقداری صغیر
اولور * شق اول حقارتی مستلزم اولمغله باطلدر * شق ثانیده
تجزئ باری یی مستوجب اولمغله باطلدر * وجه ثانی مکاندن
وجهتدن وسائر حوادثدن تعری * ازلده حضرت حقده ثابتدر
بعد الازل اولسه * ذات اقدسده تغیر ومحل حوادث اولمق لازم
کلور * زیرا حالت ثانیه لا محاله صفت کمال اولمق لازمدر * اکر
صفت کمال اولمزسه * نفیی لازم کلور * وذات اقدس صفات
مرقومه نك حدوثندن اول خالی اولمق اقتضا ایتمکله * ذات
قبل الاتصاف ناقص اولمق اقتضا ایدر

وَمَا اَلتَّشْبِيهُ لِلرَّحْمٰنِ وَجْهًا * فَصُنْ عَنْ ذَاكَ اَصْنَافَ الْاَهَالِي

ما * لیس معناسنه‌در * التشبیه اسم مرفوعدر * وجها خبریدر
فصن کلمه سنده فا جزائیه در * صن صوندن فعل امردر *
جمله سی شرط محذوفك جزاسیدر * اذا لم یکن للتشبیه وجها
فصن عن التشبیه تقدیرنده در * عن صن کلمه سنه متعلقدر *
ذاك اسم اشارتدر * مشار الیه تشبیهدر * کاف خطاب ایچوندر
اصناف الاهالی مفعولدر * اصناف جمع صنفدر * صفتله مقید
نوع معناسنه در * اهالی جمع اهلدر * ارض واراضی کبی
حرف تعریف مضاف الیهدن عوضدر * اهالی الاسلام تقدیرنده در

مفهوم بیت بودرکه * حضرت حق سبحانه وتعالی ذاتاً وصفةً
مخلوقنه مشابه دکلدر * دلیل عقلی ونقلی ایله اهل اسلامك
بو اعتقاد اوزرینه ثباتنه سعی واهتمام * ومشبهه کبی بادیهٔ
تشبیهده سرکردان اولمامالری خصوصنه اقدام قبل * معلوم
اوله که * حضرت واجب الوجود تعالی شانه ذاتاً وصفةً مخلوقه
مشابه دکلدر * عدم مشابهتنه دلیل نقلی * لیس کمثله شیٔ *
کریمه سیدر * زیرا منطوق آیت کریمه مطلقا مماثلتی نفیدر
وسیاق نفیده واقع اولان نکره عمومی افاده ایتمکله مفهوم نفی
مبالغه یی متضمندر * ونفی مماثلت مطلقه بحسب الذات وبحسب
الصفات برشیٔ خدایه مماثل اولمامغی اقتضا ایدر * اکر سؤال
اولنورسه که اشبو آیت کریمه مثل مثلك نفیینه دال اولمغله نفی
مثلی اقتضا ایلمز * بلکه ذات باریك انتفاسنی اقتضا ایدر *
جواب ویریلورکه * کمثله کلمه سنده کاف زائده در * نفی مثلی
تأکید ایچون زیاده اولندی * زیرا زیادهٔ حرف اعادهٔ جمله
منزلنده در * بعضیلر آیت مرقومه ده کاف زائد دکلدر * بلکه
مثل لفظی زائد در * فان آمنوا بمثل ما آمنتم به * آیت کریمه سنده
اولدیغی کبی کافله ضمیر بینی فصل ایچون زیاده قلندی دیدی
لکن بو کلام ضعیفدر * زیرا حرفك زیاده اولمسی اسمك زیاده
اولمسندن اهوندر * محققون آیت مرقومه باب کنایه دندر دیدیلر
تفصیلی مغنی اللبیب شرحلرنده مبسوطدر * ودلیل عقلی بودرکه
حضرت واجب الوجود ایله غیری بیننده مماثلت فرض اولنسه
البته غیردن تمیزی برممیزه ومخصصه محتاجدر * اکر ممیز ذات
الهی فرض اولنورسه ترجیح بلامرجح لازم کلور * زیرا مقدر
ذات الهینك غیرایله استوا سیدر * واکر ممیز ذاتنك غیری
اولور ایسه بو صورتده یا ذاتنه ملاقی اولان برامر اولور *

یاخود صفتی اولور * بهمه حال کلام اول ملاقی یه عودت ایدر
یعنی اول ملاقینک موجب تمیزیده ذاتی اولورسه ترجیح
بلا مرجح لازم اولور * غیری اولورسه * کلام مرة بعد اخری
ینه اکا منتقل اولمغله تسلسل لازم کلور * واکر ممیز ذاته مباین
امر اولورسه حق سبحانه وتعالی هویت وامتیازنده ذاتندن
منفصل سببه محتاج اولور * احتیاج ایسه امکان لازمه سیدر
ایمدی حضرت حق ایله غیری بیننده مشابهت بالضرورة منتفی
اولدی * مشبهه طائفه سی متشابهات اولان آیات کریمه واحادیث
شریفه ظاهریله استدلال ایدرلر * مثلا * واصنع الفلك باعیننا
وخلقت بیدی ویا حسرتا علی مافرطت فی جنب الله * کریمه سی
ورأیت ربی فی صورة شاب امرد و * ان قلوب بنی آدم کلها بین
اصبعین من اصابع الرحمن کقلب واحد یصرفه کیف مایشاء
ولا تزال جهنم یقول هل من مزید حتی یضع فیها رب العزة قدمه
فتقول قط وعزتك * وسائر متشابهات کبی طوالع حاشیه سنده
مسطوردرکه * شیخ ابو الحسن الاشعری صفات سبع وراسنده
صفات اخری دخی اثبات ایتمشدرکه * استواء * وید * وعین
ووجه در * زیرا قرآن کریمده هر بری ذکر اولنمشدر * پس
اشعری یه کوره بو صفتلر حیات * وعلم * وسمع * وبصر * کبی
صفات ذاتیه دندر * لکن باقیلر بونلری ظاهرلرندن تأویل ایلدیلر
وجه تأویللری بودرکه * بز کمال معرفتله مکلفلرز کمال معرفت
ایسه جمیع صفاتی ادراکله حاصل اولور * اول ایسه البته
طریقنه تشبثله متیسر اولور * وافعال الله استدلال ونقایصدن
تنزیهدن غیری طریق یوقدر * بو ایکی طریق ایسه ذکر اولنان
صفات سبعه دلالت ایدر * اشعری طرفندن ذکر اولنان ایکی
طریقه انحصارینی منع ایدرلر * زیرا بر طریق دخی سمعدر دیرلر

لکن سمع طریق ناقصدر * الزام معاندینده کفایت ایلمز * زیرا
عقلیات یقینی ونقلیات ظنی مفید اولور * قالدیکه بروجه محرر
متشابهاتی تأویل ایدنلر * مثلا عینی علم وحفظ ویدی قدرت
وجنبی طاعتله تأویل ایدرلر

ولا یمضی علی الدیان وقت * واحوال وازمان بحال

لا نافیه در * یمضی فعل مستقبلدر * علی الدیان جار ومجرور
یمضی یه متعلقدر * دیان دیندن مبالغه صیغه سیدر * دین جزاء
معناسنه اولمغله دیان مجازی معناسنه در * حق تعالانك اسمیدر
یوم قیامت یوم مجازات اولمغله * یوم الدین ایله تسمیه اولندی
وقت کلمه سی یمضی فعلنك فاعلیدر * واحوال وازمان معطوفلردر
وقتدن مراد وقت معین * یاخود جزء وقت مراددر * وزماندن
ازمنهٔ مختلفه * یاخود زمان طویل مراددر * یاخود زماندن
مدت مقسومه * ووقتدن مراد * برامر ایچون مفروض اولان
مدتدر * بعضیلر دیدیلرکه * وقتك اکثر استعمالی ماضیده خاصدر
بحال یمضی یه متعلقدر * بحال من احوال الانسان * یاخود
بحال الحدوث * ولا بحال القدم سبکنده در * مفهوم بیت بودرکه
حق تعالی اوزره وقت واحوال وازمان کذران ایتمز * مکاندن
منزه اولدیغی کبی * زماندن وتحولات وتبدلاتدن وترقیات
وتنزلاتدن منزهدر * بیت * حضرت حقدر ترقیدن تنزلدن
بری * لحظه لحظه یوقسه آرتوب ماسوا اکسلمده * معلوم
اوله که * زمان موهوم غیر قادر الذات ومتصل الاجزاء امتداددن
عبارتدر * ارسطو عندنده فلك اعظمك مقدار حرکتندن عبارتدر
افلاطوندن منقولدرکه * عالم امرده بر جوهر ازلی واردرکه
متغیراته اضافت ونسبت حسبیله متبدل ومتغیر ومتجدد ومنصرم

اولور ☼ ماضی ومستقبل وحال اندندر ☼ وتقدم وتأخر انکله
حاصل اولور ☼ جوهر مرقوم ذاتك امور ثابته یه نسبتی اعتباریله
سرمد تسمیه اولنور ☼ وما قبل متغیراته نسبتله دهر ومتغیراته
مقارنتی اعتباریله زمان اطلاق اولنور ☼ وحال موصوفده راسخ
اولمیان صفته وهیئت نفسانیه یه دیرلر ☼ بعد الرسوخ ملکه
اطلاق اولنور ☼ ایمدی حضرت حق تعالی زمان وحال مقارنتندن
منزهدر ☼ زیرا اکر زمانی اولسه حوادث متعاقبه ده حال اولمق
اقتضا ایدر ☼ اول ایسه تغیرات متعاقبه یی مستلزم اولمغله باطلدر
زیرا زمان ماضیده اولمسی حالده اولمسنك غیریدر ☼ اکا مبنی
حوادث متعاقبه وتغیرات متوالیه یه مورد اولمق لازم کلور ☼ واکر
سؤال اولنورسه که ☼ جائزدرکه حق تعالی ایچون زمان مخلوقدن
بشقه برزمان اولوب فی ذاته تغیری مقتضی اولمیه ☼ جواب
ویریلورکه ☼ اکر حق تعالی ایچون زمان اولسه خالی اولماز
یا اول زمان عرض اولمق حسبیله ذات باریله قائم اولور ☼ یاخود
غیرایله قائم اولور ☼ صورت اولده ذات الهی محل حوادث اولور
صورت ثانیده ☼ حق تعالی زمانه مقارن اولمامغله مطلوب
حاصل اولور

☫ وَمُسْتَغْنٍ اِلٰهِی عَنْ نِسَاءٍ ☫ وَاَوْلَادٍ اِنَاثٍ اَوْرِجَالِ ☫

مستغن قولی استغنادن اسم فاعلدر ☼ مقدم خبردر ☼ الهی
مؤخر مبتدادر ☼ مقام بیان استغنا اولمغله تقدیم اولندی ☼ عن نساء
عن اتخاذ النساء تقدیرنده در ☼ جار ومجرور مستغن کلمه سنه
متعلقدر ☼ واولاد معطوفدر ☼ اناث لفظندن بدلدر ☼ مراد
علی قصد التکمیل تفصیلدر ☼ یاخود نصاری طائفه سی ویهود
شرذمه سی حضرت عیسی وعزیری حاشا ابن الله ☼ وبعضیلری

ملائکه یی بنات الله ☼ دیمکله مبالغة نفی ایتمشدر ☼ یوخسه ولد
لفظی لغة وشرعا ذکور واناثه شاملدر ☼ بعضیلر بدل بعض
اعتبار ایتدیلر ☼ لکن اورجال کلمه سنده او حرفی ☫ ولا تطع
منهما آثما اوکفورا ☫ کریمه سنده اولدیغی کبی ☼ واو معناسنه
اولمغله بدل کل اولمق اظهردر ☼ مفهوم بیت بودرکه ☼ حضرت
خالق بیهمتا جل شانه وتعالی ☼ زوجه اتخاذندن واولاد تولیدندن
منزه ومبرادر ☼ یهود مردود حاشا حضرت عزیر علیه السلام
ونصاری طائفه سی حضرت عیسی علیه السلام ☼ اللهك
اوغلیدر ☼ وبنوملیح طائفه سی ملائکه کرام اللهك قزیدر
دیرلر ☼ بو اقوالك مجموعی دلیل عقلی ونقلی ایله باطللردر ☼ دلیل
نقلی ☫ وقالت الیهود عزیر ابن الله وقالت النصاری المسیح ابن الله
ذلك قولهم بافواههم ویجعلون لله البنات سبحانه ولهم مایشتهون
و ☫ قالوا اتخذ الله ولدا سبحانه ☼ و ☼ لم یلد ولم یولد ☫ کریمه لری کبی
دلیل عقلی حق تعالی ایچون ولد اولسه جزئی اولمق اقتضا ایدر
تجزئه ایسه محالدر ☼ ونساء اتخاذ ایلسه شهوت اقتضا ایدر
شهوت ایسه امارات حدوثندندر ☼ وشهوت اثری قوای حیوانیت
اولمغله مخلوقله اتحادی مستلزمدر ☼ واولادی اولسه البته حادث
اولور ☼ جزء اولمق حسبیله محل حوادث اولور والسلام

☫ کَذَا عَنْ کُلِّ ذِی عَوْنٍ وَنَصْرٍ ☫ تَفَرَّدَ ذُوالْجَلَالِ وَذُوالْمَعَالِی ☫

کذا کلمه سنده کاف تشبیه ایچوندر ☼ مؤخر ومحذوف مستغن
کلمه سنه متعلقدر ☼ ذا اسم اشارتدر ☼ مشار الیه بیت اولده اولان
استغنادر ☼ الهی کاستغنائه عن النساء مستغن عن کل ذی عون
تقدیرنده در ☼ عن کل کلمه سی کذلك مستغن کلمه سنه متعلقدر
ذی عون مضاف الیهدر ☼ عون ونصر یردم معنارینه در ☼ بوراده

موردلری مغایر اولمغله حشویت شائبه سی یوقدر * عن کل
ذی عون فی الالوهیة وعن کل ذی نصر فی دفع الاعداء والمعارضین
سبکنده در * تفرد فعل ماضیدر * توحد واستقلال معناسنه در
فاعلی ذوالجلالدر * معالی جمع معلاة در * علو وشرف معناسنه در
قالدیکه تفرد صیغه سی بو مقامده * بدون صنع صیرورت بناسنه
مبنیدر * تحجر الطین کبی تکون وتولد دخی بوقبیلدندر * یاخود
اصل تکلفده باقی اولوب لکن شان الهیده تکلف مستحیل اولمغله
غایتی اولان کمال اراده اولنور * وجلال صفات سلبیه یه * ومعالی
صفات ثبوتیه یه اشارتدر * ومفهوم تفردده بو ایکی صفات
مندرج اولمغله التیام لطیفی متضمندر * وتفرد جمله سی تعلیلی
مشتملدر * جلال ومعالی صفتلریله متصف ومتفرد اولان ذات
شریف البته معین وناصردن مستغنی اولوردیمکدر * معلوم
اوله که * ناظمک بو بیتی یهود ونصاری ومجوس وثنویه وصابئه
وطبیعیه ووثنیه طائفه لرینک ردینی مشتملدر * زیرا یهود ونصاری
طائفه لری ظاهرده اهل کتاب اولوب لکن مآل مذهبلری شرکدر
نته که * وقالوا کونوا هودا اونصاری تهتدوا قل بل ملة ابراهیم
حنیفا وما کان من المشرکین * کریمه سنده تصریحدن ابلغ
اولان تعریض عنوانیله طائفتین مرسومتینک شرکلری تقریر
بیورلدی * ومجوس طائفه سی ایکی اصل اثبات ایدوب * برینه
یزدان * ودیکرینه اهرمن اطلاق ایدوب یزدان قدیم * واهرمن
حادثدر دیرلر * ثنویه طائفه سی نور وظلمتک اصل ازلی * وقدیم
وخالق اولمسنه ذاهبلردر * ووثنیه طائفه سی عبدهٔ اوثاندر کیمی
آتشه وکیمی صورته وسائر اختیار ایتدکلری اشیایه پرستش ایدرلر
صابئه طائفه سی الوهیتی کواکبه اسناد ایدرلر * طبیعیه فرقه سی
طبایع وامزجه یه عزو ایدرلر * مجموعی باطلدر * لا اله الا الله

وحده لاشریک له * خلاصه حق تعالی ذات وصفاتنده واحد
وملک وقدرتنده * وجلال وعظمتنده متفرد در * انفاذ اوامر
واحکامنده معین وناصره محتاج دکلدر * بلکه جملهٔ مخلوقات
جمیع ازمنه وامکنه ده کندوسنه مفتقر ومحتاجلردر * احتیاج
لا محاله عجز علامتیدر * حضرت حق سبحانه وتعالی قادر
وغنی وقیومدر

يُمِيتُ الخَلْقَ قَهْرًا ثُمَّ يُحْيِي * فَيَجْزِيهِمْ عَلَى وَفْقِ الخِصَالِ

یمیت کلمه سی اماته دن فعل مستقبلدر * فاعلی مستتر ضمیردر
الخلق مفعولیدر * مخلوق معناسنه در * حرف تعریف استغراق
جنس ایچوندر * قهرا تمیزیت اوزره منصوبدر * یاخود مفعول
مطلقدر * قعدت جلوسا قبیلندندر * یاخود یقهر قهرا تقدیریله
یاخود حالدر قاهرا تأویلیله * ثم حرف عطفدر * تراخی یی
مفیددر * یحیی احیادن فعل مستقبلدر * علی وفق یجزی یه
متعلقدر * خصال جمع خصلتدر * مفهوم بیت بودرکه
حضرت حق قادر بیچون جل شانه مجموع خلایقی علی سبیل القهر
والغلبة افنا واعدام ایدوب بعده جمله سنی احیا * وعرصهٔ قیامتده
اعماللری موافقی جزا ایدر * اعماللری خیرایسه خیر * وشرایسه
شرایله جزا ایدر * معلوم اوله که * ناظمک بو بیتی برقاچ مسائل
مهمهٔ اعتقادیه یی مشتملدر * اعادهٔ معدوم * وحشر اجساد
وجزای اعمال کبی * مقدمه وتیره سی اوزره ابتدا فی الجمله روح
ماده سندن بحثه محتاجدر * کرچه حق تعالی جل وعلا حقیقتنی
ستر ایلدی * لکن محاله تعلیق اولنمامغله بعض اصحاب تحقیق
فی الجملة علی سبیل الرسم بیاننه تصدی ایلدیلر * تفصیلی مصنف
مرحومک منظومهٔ روحیهٔ ابن سینا شرحنده * وسیوطی

مرحومك رسالهٔ مخصوصه سنده مسطوردر * خفی اولمیه که
اهل تحقیق روحی ایکی یه تقسیم ایدرلر * روح حیوانی *
وروح انسانیدر * روح حیوانی برجسم لطیفدرکه * منبعی
قلب جسمانینك تجویفیدر * عروق ضوارب واسطه سیله
سائر اجزای بدنه سرایت ایدر * روح انسانی برلطیفهٔ غیبیهٔ
الهیه درکه * عالم امردن نوع انسانه ایداع اولنمشدر * عالمه
ومدرکه در * روح حیوانی اوزره راکبه در * ادراك حقیقتندن
عقول بشریه عاجز وقاصردر * امام غزالینك ملخص مقالی
بودرکه * روح صویك انایه سریانی کبی حلول ایدر * جسم
دکلدر * وعلمك عالمه حلولی کبی دکلدر * وقلب ودماغه حلول
ایدر * عرض دکلدر * بلکه جوهر علویدر * نفسنی وخالقنی
ومعقولاتی ادراك ایدر * شاننده ﴿ قل الروح من امر ربی ﴾
وارد اولمشدر * یعنی امر ایله موجود اولمشدر * عالم امردندر
امر غیر مادیاتده مستعملدر * خلق مادیاتده مستعملدر * پس روح
غیر مادی اولمغله لطیف نورانی وانحلاله غیر قابل ولطافتندن
ناشی اعضایه ساری اولور * وحضرت حق سبحانه وتعالی روح
حیوانیله بینلرین تألیف ایلدی * روح انسانی زوج * وروح
حیوانی زوجه منزلنده قیلغله بر برینه متعاشق اولدیلر * مادام
بدنده اولوب فیضان تعلق درکار اولدقجه بدن حی ویقظان اولور
ولا بالکلیه یعنی هنوز تعلق باقی اوله رق مفارق اولورسه بدن
نائم اولور * وبالکلیه مفارق اولورسه بدن میت اولور * ابتدا
استعداد نطفه ده نفس رحمانیله نفخ اولنور * بعده حلول اجل
موعود ایله انتزاع اولنور * اکثر محققینه کوره قبرده فیضان پرتو
آفتاب کبی ابدانه فائض اولوب بعد السؤال والجواب * برموجب
احادیث شریفه محلارینه راجع وحین نشرده ینه بالکلیه بدنه

متعلق اولوب اکمال امر جزادن صکره هرکس مقام مأمورلرینه
متوجه اولورلر * وحق سبحانه وتعالی ید قدرتیله خلق ایلدیکی
نفوس ایچون عالم حیاتده آجال معلومه تقدیر وتعیین ایلمشدر *
مدت تعیش وبقالری منقضی اولدقده ﴿ فاذا جاء اجلهم
لا یستأخرون ساعة ولا یستقدمون ﴾ کریمه سی منطوقی اوزره
حضرت باری عزشانه ایداع ایلدیکی امانت حیاتی استرداد ایدر
کذلك جمله عالم مخلوقات ایچون مدت استقرار تعیین ایلمشدر
حلول زماننده جمله سنی قهر واعدام ایدر ﴿ لمن الملك الیوم ﴾
کریمه سی اوزره ذات احدیتدن غیری فرد واحد قالماز * قرق
کون مقدارندن صکره نفخهٔ ثانیه ایله جمله سنی احیا * ومقتضای
اعماللری اوزره مجازاتلرین اجرا ایدر * اهل اسلام اعتقادی
بودر ﴿ الله الذی خلقکم ثم رزقکم ثم یمیتکم ثم یحییکم ثم الیه
ترجعون (و) الله الذی لا اله الا هو لیجمعنکم الی یوم القیمة لاریب فیه
و ﴿ ان الله یبعث من فی القبور ﴾ نصوص شریفه سیله ثابتدر *
فلاسفه دن طبیعیون حشری انکار ایدرلر * زعملری بودرکه
انسان اشبو هیکل مخصوصدن عبارت اولمغله موتله فانی اولدقده
اعاده سی ممتنعدر * زیرا اعادهٔ معدوم ممتنعدر دیرلر * الهیون
فلاسفه معاد روحانی یه قائل اولوب معاد جسمانی یی اعادهٔ
معدومك امتناعنه مبنی انکار ایدرلر * حق اولان معاد جسمانی
وروحانیدر * طائفهٔ مرسومه نك احتجاجلری بودرکه * بعینه
معدومك اعاده سنی جائزدر * ووقوعی مفروض اولسه انك
مثلی ایجاد مستأنفده جائز اولور * اول مستأنفکده معاد مزبور ایله
وجودی فرض اولنسه بدون التمایز اثنینیت لازم کلور * بو ایسه
بالبداهه باطلدر * کذلك بعینه یعنی جملهٔ عوارض مشخصه سیله
معدومی اعاده جائز اولسه وقت دخی جملهٔ عوارضندن اولمغله

معدوم مز بو روقت اولنده اعاده اولنمق لازم كلمكله * معاد مبدأك
عینی اولور * كذلك عود ایله حكم معدومك حال عدمده صحت
عود ایله اتصافنی اقتضا ایدر * بو ایسه بدون التمایز * متصور اولماز
معدومات ایچون ایسه * حال عدمده تمایز یوقدر * احتجاج اولارینه
جواب ویریلوركه * امتیاز عوارض مشخصه ایله در * مثلین
مبتدأنیده اولدیغی كبی * اكر تماثلدن من كل الوجوه اتحاد
مراد اولور ایسه * اثنینیت ممنوعدر * بلكه بو صورتده تماثل تصور
اولنماز * واكر عوارض مشخصه ده اتحاد مراد اولور سه * ملازمه
مسلم بطلان لازم ممنوعدر * زیرا بو صورتده اثنینیت اعتباری
اولمغله تغایر اعتباری كفایت ایدر * احتجاج ثانیلرینه جواب
ویریلور كه * زمان دیدیكمز مبدأ ومعاد دن * برشیئك عوارض
مشخصه سندن دكلدر * اكر عوارضدن اولیدی * شخص واحد
ازمنه نك تعددی حسبیله * اشخاص متعدده اولمق * اقتضا ایدر
ایدی بو ایسه سفسطه ظاهردر * احتجاج ثالثلرینه جواب ویریلوركه
حال عدملرنده معدومات عقلده متمایزه در * نقدر عقلده موجود
اولماز ایسه ده * واهل حق طرفندن بعث وجزایه * بو وجهله
استدلال اولنور كه * معاد فی ذاته مبدأ كبی امر ممكندر * زیرا
معدوم اولان شیء وجوده قابلدر * اكر قابل اولمسه * مقدما دخی
موجود اولماز ایدی * پس لازم باطلدر * زیرا تقدیرمز شیء
موجود اولدقدن صكره معدوم اولدی * ملازمه نك بیانی بو وجه
اوزره دركه * اكر معدوم معهود * وجوده قابل اولمسه * بالذات
ممتنع اولور * بالذات ممتنع اولسه * ابتدا موجود اولماز ایدی * پس
ثابت اولدیكه * وجوده قابل اولمسه * موجود اولماز ایدی * قابلیت
ایسه ماهیتدن منفك اولسه * ممكن ممتنعه منقلب اولمق لازم كلور
لازم ایسه باطلدر * زیرا لازمك ملزومدن انفكاكنی مستلزم

اولمغله * دائما وجوده قابلیتی لازم اولور * پس شیء مرقومك عوده
قابلیتی ثابتدر * وفلاسفه دیرلركه * مثلا بر انسان بر انسانی اكل
ایلسه * مأكول آكلدن جزء اولمق درجه سنده * ایمدی اجزای
مزبوره آكل ومأكولك ایكیسنده اعاده اولنمق محالدر * اكر
برنده اعاده اولنورسه * آخر بجمیع اجزائه معاد اولماز * زیرا بدن
آكل ومأكولك بعضیلری ضایع اولمق دركاردر * جواب
ویریلوركه * معاد اولان اول نشئتدن الی آخر العمر * باقی اولان
اجزای اصلیه دركه * آنده مدة العمر تفاوت اولماز * زیرا عناصر
اربعه * وروحدن مأخوذ اجزادر * واجزای مأكوله آكلده
فضله دركه * سمن وهزال اكا ترتب ایدر * واكر اعتراض
اولنورسه كه * بو مقاله تناسخی اشعار ایدر * زیرا معاد اولان
بدن ثانی * بدن اول اولماز * زیرا حدیث شریفده وارد اولمشدر كه
اهل الجنة جرد مرد) یعنی جنت اهلی بالجمله شعر ولحیه دن
آزاده در * وجهنمیلرك دیشلری جبل احد مقداری اولور * جواب
ویریلوركه * تناسخ ایكی بدنك بحسب ذوات الاجزاء * مغایرتندن
عبارتدر * ما نحن فیهده * تغایر هیئت وتركیبده حاصلدر * برطائفه
دخی بعث وحشری نفی خصوصنده * بوكونه بسط هذیان ایلدیلركه
بعثدن مقصود * یا مبعوثی ایلام * یاخود مبعوثدن المی دفع * ویاخود
مبعوثی تلذیذ در * شقوق ثلثه ده محالدر * زیرا صورت اولده
فی نفسه * تعذیب حیوان بلا فائده در * بو ایسه حكمته منافیدر
صورت ثانیده مقصود اولمق مناسب دكلدر * زیرا اول ایلام
ایدوب * بعده رفع الم ایچون بعث ایتمكده دخی فائده یوقدر *
رفع الم خصوصنده * عدمی اوزره ابقا اكا كافیدر * صورت
ثالثه كه تلذیذدر * فی الحقیقه * بدنده حاصل اولان المی رفعدر
مثلا اكل وشرب * الم جوع وعطشی رفعدن عبارتدر * بونلره

جهنمیلرك بیاد

جواب ویریلور که ✽ ایلامه مستحق اولانی ایلام حکمت وعدالتدر
ومستحقینك المنی دفع ایلمك عفو وکرمدر ✽ وتلذیذ لطف
وعنایتدر ✽ بو بابده اشبو قطعهٔ غرابی امام علی کرم الله وجهه
حضرتلرندن روایت ایدرلر

✽ زعم المنجم والطبیب کلاهما ✽ لن تحشر الاجساد قلت الیکما ✽
✽ ان صح قولکما فلست بخاسر ✽ ان صح قولی فالخسار علیکما ✽

طبیبدن مراد طبیعیون ومنجمدن مراد افلاکیوندر ✽ الیکما
تبعدا عنی معناسنه اسم امردر ✽ وبحسب الاعمال هرکس مظهر
مجازات رب متعال اوله جقلری (یومئذ یصدر الناس اشتاتا لیروا
اعمالهم فمن یعمل مثقال ذرة خیرا یره ومن یعمل مثقال ذرة شرا یره)
نص مبینیله ✽ وابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرندن مروی
الناس مجزیون باعمالهم ان خیرا فخیر وان شرا فشر ✽ حدیث
شریفله مثبتدر ✽ دخی بو بابده آیات واحادیث کثیردر

❦ لِاَهْلِ الْخَیْرِ جَنَّاتٌ وَنُعْمٰی ❦ وَلِلْكُفَّارِ اَدْرَاكُ النَّكَالِ ❦

لاهل جار ومجرور مقدم خبردر ✽ جنات مؤخر مبتدادر ✽ نعمی
ضم میم وقصر ایله نعمت معناسنه در ✽ نته که بشری ورجعی
بشارت ورجوع معنالرینه در ✽ جنات اوزره معطوفدر ✽
وللکفار کلمه سنده واو عاطفه در ✽ کذلك للکفار مقدم خبر
وادراك النکال مؤخر مبتدادر ✽ ادراك جمع درك در ✽ فتحتینله
یاخود سکون ایله ✽ حفرهٔ نیراندن برحفره ✽ یاخود طبقات ناردن
برطبقه در ✽ همزه ایله ادراك لغتی کرچه بعض شراح تخطئه
ایدرلر ✽ لکن موجه دکلدر ✽ زیرا ادراك لفظنك جمعی درکات
ایله مشهوردر ✽ ادراك استعمالی نادردر ✽ نکال عقوبت معناسنه در
اضافتی لامیه در ✽ مفهوم بیت مصراع ثانیٔ بیت اولی تفصیلدر

حق سبحانه وتعالی اهل خیراتی که ✽ مؤمن مطیعدن عبارتدر
جنت ونعمتلر ایله اثابه وتنعیم ✽ وکفاری درکات جحیمله تعذیب
وتنقیم ایدر ✽ معلوم اوله که ✽ حضرت حق جل وعلا (ان الله
یدخل الذین آمنوا وعملوا الصالحات جنات (و) اعدت للمتقین)
وسائر نصوص قاطعه دلالتی اوزره مؤمنین قوللری ایچون جنت
وجنتده حور وغلمان ✽ وما لا عین رأت ولا اذن سمعت ✽ انواع
نعمت اعداد ایدوب (واتقوا النار التی اعدت للکافرین (و) واعدلهم
سعیرا) کریمه لری منطوقنجه کافرین ایچون جهنم وانده
اصناف عذاب ونقمت تهیئه ایلمشدر ✽ حالا جنت وجهنم
مخلوق وموجودلردر ✽ آدم وحوا قصه سی واعدت صیغه لرینك
ماضویتی وجودلرینه دلالت ایدر ✽ قالدیکه ✽ تعیین مکانلری
بابنده نص صریح وارد اولمدی ✽ اکثر علماء (عند سدرة المنتهی
عندها جنة المأوی) کریمه سی و ✽ سقف الجنة عرش الرحمن ✽
وان النار تحت الارضین ✽ حدیث شریفی اوزره جنت سبع
سموات فوقنده ✽ وعرشك تحتنده اولدیغنه ذاهب اولدیلر ✽
معتزله طائفه سی حالا مخلوق دکلردر ✽ بلکه یوم جزاده خلق
اولورلر دیرلر ✽ دلیللری بودرکه ✽ اکر حالا موجود اولسه لر
یا عالم افلاکده ✽ یاخود عالم عناصرده ✽ ویاخود عالم آخرده
اولورلر ✽ شقوق ثلثه ده باطلدر ✽ شق اول وثانی قرآن مبینده
وارد اولدیغی اوزره ✽ جنتك عرضی (کعرض السموات والارض)
اولمغله تداخل اجسامی مستلزم اولمغین عالم افلاك وعالم عناصرده
وجودلری ممتنع اولمغین ✽ لامحاله بو عالملرك انتفالرندن صکره
متصور اولورلر ✽ وشق ثالث بینلرنده خلا تحققنی مستلزمدر ✽ زیرا
فلك ذاتنده بسیط ✽ وکری الشکلدر ✽ عالم آخر متحقق اولسه
اولدخی کری اولمغله بینلرنده خلا مفروض اولور ✽ کرك مماسین

کرك متباینین اولسونلر * خلا ایسه محالدر * کذلك عالم آخرده اولسه * لامحاله انده دخی عناصر حاصل اولور * عناصر حاصل اولنجه البته بوعناصره مماثل * وحیزلرینه مماثل * وحیزلرینه حرکتی مقتضی اولوب * واول عالمك حیزلرنده طبعا ساکن اولور بو صورتده جسم واحد ایچون * بالطبع ایکی مکان اولمق اقتضا ایدر * بو ایسه محالدر * یاخود اول عالمك حیزلرنده قسرا دائما ساکن اولور * بو دخی محالدر * اکا جواب ویریلورکه * ابتدا تداخل اجسام * اصول فلاسفه یه متعلق اولدیغندن بشقه * فرجهٔ مابین جسم * آخر ایله مملو اولمق جائز اولمغله * خلا ممنوعدر قالدیکه * جنت فوق السماء وتحت العرش * اولنجه عرضلری عرض سموات وارضین اولمقده قطعا اشکال یوقدر * وذکر اولنان عالمده حاصل اولان عناصرك * بو عالم عناصرینه تمام حقیقتده تماثلی ممنوعدر * زیرا صورتده * یاخود هیولاده اختلافلری ممکندر * هرنقدر صفات ولوازمده مشترك اولورلر ایسه * ومعتزله طائفه سنك بر دلیللری بودرکه * افعال الهی حکم ومصالحدن خالی اولماز * جنت وجهنمك خلقی * ثواب وعقاب حکمتنه مبنیدر ثواب وعقاب ایسه * یوم قیامتدن اول واقع دکلدر * بو وجهله قبل یوم القیمة * خلقلرنده فائده مترتب دکلدر * بوکه جواب ویریلورکه * ابتدا حضرت باری یه رعایت حکم ومصالح * واجب دکلدر * بعد التسلیم * فائده نك مجازاتده انحصاری ممنوعدر ولوسلم یوم قیامتدن مقدم * عدم وقوعی ممنوعدر * زیرا حدیث شریفده وارد اولدیکه * قبرده مؤمن ایچون جنته * وکافر ایچون جهنمه * بررقپو کشاد اولوب * مؤمنه روح جنت * وکافره کریههٔ جهنم حاصل اولور * وحالا جنت وجهنمك مخلوق اولوب وعلم اللهده اولان مکانده اولملری * عظمت شان الوهیته دال

اولمق نمایاندر

ولا یفنی الجحیم ولا الجنان * وما اهلوهما اهل انتقال

بعض نسخه ده بو محلده * وللجنات والنیران کون * علیها مر احوال خوال * بیتی ثبت اولنمشدر * لکن اکثر نسخده اولمادیغله اکثره اتباع اولندی * ترکیبی وللجنات ظرف مستقر مقدم خبردر کون مؤخر مبتدادر * وجود فی الحال معناسنه در * علیها ضمیری مذکوره یه کل منهمایه راجعدر * مر مروردن فعل ماضیدر احوال جمع حالدر فاعلیدر * خوال جمع خالیه در صفتدر * یاخود مر کلمه سی مصدر * احوال مضاف الیهیدر * بر نسخه ده مر بدلی جری کلمه سی * وخوال اهمال نقطه ایله مشهود اولمشدر * بوکه کوره حوالی جمع حالیه اولور * مزینه معناسنه بو صورتده یالکز جنانه صفت اولور * نته که (الذین یکنزون الذهب والفضة ولاینفقونها فی سبیل الله) کریمه سنده بعض مفسرین ضمیری یالکز فضه یه ارجاع ایدرلر * مفهوم بیت بودرکه * جنات ونیران الان موجودلردر * واوزرلرندن احوال خالیات مرور ایتمکده در * تفصیلی ولا یفنی بیتندن مقدمجه کذران ایلدی * ولا یفنی بیتنده لا نافیه در * یفنی دردنجی بابدن فعل مستقبلدر * الجحیم فاعلیدر * ولاالجنان معطوفدر * جنان کسر جیمله جنتك جمعیدر * وما اهلوهما کلمه سنده ما لیس معناسنه در * اهلون جمع اهلدر * هما کلمه سنه اضافت سببیله نون ساقط اولدی * ما کلمه سنك اسمیدر * اهل انتقال خبر منصوبیدر * انتقال مضاف الیهیدر * وصل ایله قرائتی لازمدر مفهوم بیت بودرکه * جنت وجهنم واهالی وسکانلری فناپذیر اولماز * ومحال اخرایه انتقال ایتمزلر * وصف خلود وتأبید ایله

متصفلردر * معلوم اوله كه * فضل وعدل الهیله اهل سعادت جنته * واهل شقاوت جهنمه داخل اولدقدن صكره * كرك جنت * وكرك جهنم * وایكیسنك اهل وسكانلری فانی ومضمحل وآخر محللره منتقل اولماز * نته كه (ان الذین آمنوا وعملوا الصالحات كانت لهم جنات الفردوس نزلا خالدین فیها لا یبغون عنها حولا) ای لا یطلبون تحویلا عن الجنة و (ان الذین كفروا من اهل الكتاب والمشركین فی نار جهنم خالدین فیها) كریمه لریله (واذا دخل اهل الجنة الجنة واهل النار النار نادی مناد بین الجنة والنار یا اهل الجنة خلود لاموت و یا اهل النار خلود لاموت) حدیث مشهوریله منصوصدر * اهل جهنمدن مراد كافردر زیرا مؤمن عاصی عاقبت منتقل اولور * وسكانلرینك تنصیص خلودی جنت وجهنمك دخی خلودلرینه تنصیصدر * جهمیه طائفه سی فناپذیر اولملرینه ذاهبلردر * استدلاللری بودركه * فناپذیر اولمسه لر بقاء حالنده ذات الهیله مشاركت اقتضا ایدر بوایسه باطلدر * جواب ویریلوركه * حضرت باری واجب البقاء * وجنت وجهنم واهالیسی جائز البقادر * وذات الهینك بقاسی بذاته * وبونلرك بقالری ابقای الهیله در * قالدیكه اطفال مؤمنین اهل جنتدر * وآباء وامهاتنه شفاعت ایده جكلردر نته كه (ان السقط لیقع محنطئا علی باب الجنة ویقول لا ادخل الامع ابوی) حدیث شریفی اكا دالدر * واطفال كفار حقنده اختلاف ایلدیلر * بعضیلر (رفع القلم عن ثلثة عن النائم حتی ینتبه وعن المجنون حتی یفیق وعن الصبی حتی یحتلم) حدیثیله و (اطفال المشركین خدام اهل الجنة وكل مولود یولد علی فطرة الاسلام ثم یهودانه وینصرانه ویمجانه) حدیثلریله استدلال ایلدیلر وبعضیلر * ولایلدوا فاجرا كفارا * آیت كریمه سیله * وحضرت

خدیجه دن رضی الله عنها مروی اولان (سئلت النبی علیه الصلوة والسلام عن اطفالها الذین ماتوا فی الجاهلیة فقال هم فی النار) حدیثیله احتجاج ایلدیلر * وبعضیلر دیدیلركه * بلوغی تقدیرنده ایمان وطاعتی معلوم الهی اولان اطفال جنته * وكفر وعصیانی معلوم اولان جهنمه داخل اولور * امام نووی صحیح مسلم شرحنده * اطفال مشركین جنته داخل اولور دیو * تصریح ایتمشدر * شیخ لقانی علیه الرحمه * تعذیبده اطفال مشركین داخل دكلدر دیدی * قاضی عیاض وقرطبی دخی بو قولی تصحیح ایلدیلر * زیرا تعذیب * تكلیف و بعث رسول فرعیدر دیدیلر * وبوقوله امام بخاری دخی مائلدر * معتزله عندنده معذب اولمازلر * بلكه حدیث شریف مقتضاسی اهل جنتك خدامیدر * وبی جرم اولانی تعذیب ظلمدر دیدیلر * خلاصه بومسئله ده اون وجه اوزره اختلاف اولندی * بناء علیه امام اعظم رحمه الله توقف ایلدیلر * لكن غالب اولان جنته داخل اولملریدر * وحضرت خدیجه نك حدیثی اطفال كفارك جنته داخل اوله جقلرینه هنوز علم نبوی شامل اولمامغه حمل اولنمق دائرهٔ امكانه قریبدر

یَراهُ الْمُؤْمِنُونَ بِغَیْرِ كَیْفٍ ❊ وَاِدْراكٍ وَضَرْبٍ مِنْ مِثالٍ

یراه ضمیری * رب العزته راجعدر * المؤمنون * فاعلیدر بغیر كیف جار ومجرور مفعولدن حالدر * وادراك وضرب معطوفلردر كیف لفظی كیفیت دیمكدر * كیف هو * وكیف لونه * وكیف شكله وطوله * مقاله سندن یاخود عین رائیدن خارج شعاع بصرینك مرئی یه اتصالی * یاخود مرئی ایله رائی بینلرنده مسافه * وجهت ومكان ومواجهه وصورت مرئینك مرأت عین رائیده ارتسامندن

عبارتدر * ادراك مرئی بی احاطه * وجوانب وحدودینه وقوف
تحصیلیدر * وضرب نوع معناسنه در * مفهوم بیت بودر که
حضرت حق جل وعلا * جنتده مؤمنین مکرمینه عرض لطف
دیدار ایدوب * مؤمنین دخی کیفسز * وکنه وحقیقتنه ادراکسز
وصور مخلوقه‌دن * برصورته مشابهت سز * جمال شریفلریله
شرفیاب اوله جقلردر

* جنت ایتمش طوتهلم احمد جهان ملکن بهار *
* هی معاذ الله جهنمدر بکا دیدارسز *

معلوم اوله که * رؤیة الله مسئله‌سی * اعظم مسائل اعتقادیه‌دندر
اقرار ایدنلر اول سعادته مظهر * وانکار ایدنلر * حرمانله مکدر
اوله‌جقلردر * شرح مواقفده مسطوردر که * ائمهٔ اهل سنت
اتفاق ایتدیلرکه * دنیا وآخرتده رؤیت الهی عقلا جائزدر
دنیاده رؤیتك جوازنده اختلاف ایلدیلر * اکثری قائللردر
کذلك منامده رؤیتده‌ده بعضیلر قائل * وبعضلر منکر اولدیلر
لکن حق اولان جائزدر * حتی شاه شجاع کرمانی * وقرای
سبعه‌دن حمزه * وبعض مشایخ سلف * اول شرفله مشرف
اولدقلری مشهوردر * ورؤیت منافیٔ مشاهدهٔ قلبیه اولمامغله
تبعید اولنماز * امام بیضاوی علیه الرحمه * دخی دنیاده رؤیتك
وقوعنه ذاهبدر * حتی سورهٔ بقره‌ده ﴿ واذ قلتم یاموسی
لن نؤمن لك ﴾ آیت کریمه سنك تفسیری خلالنده * بل الممکن
ان یری رؤیة منزهة عن الکیف وذلك للمؤمنین فی الاخرة والافراد
من الانبیاء فی بعض الاحوال فی الدنیا عبارتیله اقرار ایلدی
جملهٔ معترضه اولمق اوزره برمجلسده * علمای اعلامدن برقاچ
ذوات کرام * بیضاوی مرحومك ذکر اولنان والافراد
من الانبیاء * قولنده استشکال ایلدیلر * یعنی مظهر رؤیت

اولان پیغمبرلردن مراد کیملردر * بعض مرتبه بینلرنده محاوره
کذرانندن نصکره * بوحقیر بی بضاعت * مراد شاه مسند
ختمیت * علیه الصلوة والسلام اولوب * تعظیمه بناء جمع عنوانیله
ایراد اولندی دیدیکمده * نوع استصغار ایله قبول ایلدیلر * نه که
عصرمز علماسنك حاللری بودر * بعده اطمینان دیه‌رك بعض
حاشیه استحضار ایلدیلریله * بحمده تعالی بیانمزه موافق ظهور
ایلدی * بومعاملهٔ بعید المجامله مشهودمز اولیجق نزاکتله
کندیلره سؤال ایلدمکه * اصل شبههٔ قویه بودرکه * بیضاوی
مرحوم فی ذاته کامل اولمغله * روحسز کلمه ایراد ایلمز * پس
والافراد عنوانیله ذکر ایدوب * وفرد من الانبیاء * وبعض من الانبیاء
عبارتی کبی * سائر عباره ایله تعبیر ایلیوب * اشبو افراد
ماده سنه تخصیصك نکته سی نه‌در * دیدیکمزده بالجمله تلعثم ایدوب
عاقبت سکوت ایلدیلر * بعد الاستیذان * بوکونه توجیهه اجتسار
ایلدمکه بیضاوی مرحوم صوفیه‌دن اولمغله * افراد تعبیری
صوفیه تعبیراتندن * حضرت رسول اللهه مخصوص وصفدر
نه که * فصوصده شیخ اکبر قدس سره * کلمهٔ فردیة فی فص
محمدیة * عباره سیله ایراد ایلدی * وینه صوفیه حضرت
رسول الله اوچ فردیتی حاوی اولمغله * تعبیراتلرنده همیشه افراد
اطلاق ایدرلر * داود قیصری علیه الرحمه * مقام مزبور شرحنده
تفصیل ایتمشدر * رجعنا الی ماکنا * خفی اولمیه که * اهل سنت
وجماعت مذهبلری بودرکه * حق سبحانه وتعالی مؤمنینه اخرتده
بلاکیف مرئی اولمق عقلا صحیحدر * معتزله وفلاسفه وخوارج
وزیدیه طائفه‌لری * نفس رؤیتده ومشبهه وکرامیه * لواحق
رؤیتده مخالفت ایتدیلر * زیرا مشبهه وکرامیه * حاشا جهت
وامکان وصورت اسناد ایدرلر * بناء علیه رؤیتی تجویز ایدرلر

امامعتزله انكارايدرلر ❊ تمسكلرى ﴿ لا تدركه الابصار وهو يدرك
الابصار ﴾ كريمه سنه در ❊ بو آيت كريمه يه ❊ ايكى وجهله
متمسكلردر ❊ وجه اول بصرايله ادراك رؤيتله مترادفدر ❊ ياخود
احدهمايى اثبات واخرى نفى ايلك صحيح اولماز حيثيتله متلازملردر
ابصارلفظى ايسه ❊ جمع محلى باللام وارد اولدى ❊ حسب الاصول
صيغهٔ عمومدر ❊ بو جهتله آيت مرقومه دن مستفاد اولديكه
حق تعالايى فرد افريده كوره مز ❊ وجه ثانى كريمهٔ مرقومه
حسب المقام عدم مرئيتله تمدح ايچون مسوق اولمغله ❊ وجود
ورؤيت نقص اولور ❊ نقصدن تنزيه ايسه واجبدر ❊ انلره جواب
ويريلوركه ❊ بصر ايله ادراك رؤيتله مترادف ومتلازم اولملرى
ممنوعدر ❊ بلكه رؤيتدن اخصدر ❊ زيرا ادراك مرئينك عينده
ارتسامى وشعاع بصرينك عيندن خروج ومرئى يه اتصاليله
مشروطدر ❊ اكامبنى رأيته وما ادركته ببصرى ديمك صحيحدر
پس ادراكى نفيدن رؤيتك نفيى لازم كلمز ❊ كذلك جائزدركه منفى
اولان ابصارك اشبو عالم دنياده متصف اولديغمز قوتله ادراكيدر
بلكه اكا حملى ظاهر ومتبادردر ❊ زيرا كلامى واقع متعارفه حمل
ايلمك آتى يه حملدن اولى وانسبدر ❊ كذلك لاتدركه الابصار
قضيه سى سلب عمومى مفيددر ❊ عموم سلبى مفيد دكلدر ❊ زيرا
يدركه الابصار قضيه سى عمومى مفيد اولمغله ❊ سلبى سلب عموم
اولور ❊ بو صورتده رفع ايجاب كلى اولمغله ❊ سلب جزئى قوه سنده
اولور ❊ يعنى بعضلر ادراك ايلمز ديمك اولور ❊ كذلك رؤيت
ممتنع اولسه نفى تمدحى مستوجب اولماز ❊ زيرا تمدح قابل الرؤيه
اولوب ❊ حجاب كبريا ايله ممتنع ومتعزز اولديغنه مبنى ❊ مرئى اولمامقدر
اهل سنت رؤيتك جوازينى ❊ دلائل نقليه وعقليه ايله اثبات ايتديلر
دلائل نقليه بو كتابده سرد ايلديكمز بش دليلدر ❊ اولا ﴿ وجوه

يومئذ ناضرة الى ربها ناظرة ﴾ آيت كريمه سيدر زيرا نظر
اكر رؤيتدن عبارتدر دينورسه مطلوب حاصل اولور ❊ واكر
مرئى جانبنه رؤيت ايچون تقليب حدقه دن عبارتدر دينورسه
رائى ايله خداى متعال ميانده مقابله محال اولمغله ❊ مسببى اولان
رؤيته حمل اولنور ❊ زيرا سببى ذكر ايدوب مسببى اراده ايلمك
احسن وجوه مجازيه دندر ❊ قالديكه الى ربها كلمه سنده الى
لفظى نعمت معناسنه اولان آلاء كلمه سنك مفردى اولمغله ❊ ناظرة
كلمه سى منتظرة معناسنه اولمغه حمل ايلمك صحيح دكلدر ❊ نته كه
معتزله اكا حمل ايتديلر ❊ زيرا نظرى مورث غم واضطراب
اولان انتظاره حمل ايتمك قطعى قبيحدر ❊ نته كه ❊ الانتظار اشد
من النار والانتظار موت احمر ديرلر ❊ حال بوكه آيت مرقومه
دارسرورده معد ومهيا اولان ❊ نعم والطاف عليه يى بيان ايچون
مسوقدر ❊ اكر سؤال اولنورسه كه ❊ آيت مرقومه سياق وسباق
قرينه سيله حالت نظر اهل جنت وجهنمك جنت وجهنمده
استقرارلرندن مقدم اولمغه دلالت ايدر ❊ زيرا سباق كه ﴿ وجوه
يومئذ ناظرة ﴾ كريمه سيدر سياق كه ﴿ وجوه يومئذ باسرة
تظن ان يفعل بها فاقرة ﴾ آيت كريمه سيدر مفهوملرى
قبل الاستقرار اولمغله ❊ انتظار نعمت بعد البشاره ❊ وانتظار عذاب
بعد الانذار اولمغله ❊ بعد البشاره انتظار نعمت نضارت وجهى
مستتبع سرور ❊ وبعد الانذار انتظار نقمت شدت عباست وجهى
مستعقب غم وكدر اولديغى ظاهردر ❊ اكا جواب ويريلوركه
بو سؤال وصول نعمت وعذابك تيقننه مبنيدر ❊ تا كه انتظار
نعم سرورى ❊ وانتظار نقم غمومى مستتبع اوله ❊ تظن انها قول
شريفى ايسه بونى آبى اولمغله اخبار اولنان حالت حال استقرارده در
وظن فعل شيئا فشيئا كوره جكلرى عقوبات متنوعه يه

نسبتله در * یاخود دوادنه نسبتله در * و بوجمل مقتضای مقام
اولان وعیدده ابلغدر * کذلك بزم تأویلمز * اظهر واقربدر
اظهریتی بودر که * نظری اطلاق ایدوب * رؤیتی مراد ایلمك کثیر
شایعدر * خصوصا وجه و جماله مضاف اولدقده * واذهانه
متبادر اولان الی کلمه سی * حرف جر عدادندن اولان الی اولمقدر
نظر لفظی دخی انی مؤید در * زیرا اکثری نظر ماده سی * الی ایله
متعدی اولور * آلاء مفردی اولان الایه تبادر غریبدر * نته که
رب کلمه سندن وحاشا وعلی کلمه لرندن متبادر اولان * حرف جر
اولاندر * یوقسه فعل ماضی اولانی بعید در * وتأویلمزك اقربیتی
بودر که * رؤیت نظره انتظاردن اقربدر * وحمل اقرب احسن
وانسبدر ثانیا (سترون ربکم یوم القیمة کما ترون القمر لیلة البدر
لاتضامون فی رؤیته) حدیث شریفیدر * ای کما لا تشکون
فی رؤیة القمر لیلة البدر لا تشکون فی رؤیته تعالی عیانا فی الاخرة
اشبو حدیث شریفی * کبار صحابه وائمه دن * یکرمی بر نفر ذوات
کرام روایت ایلمکله * مشهوردر * حدیث مشهوری انکار
ایدن مبتدعدر * ثالثا حضرت موسی علی نبینا وعلیه السلام
رب العزتدن * رب ارنی انظر الیك * مصدوقی اوزره رؤیت
نیاز ایلدی * اکر حق سبحانه وتعالانك رؤیتی ممتنع اولدیغنه
عالم دکل ایسه * حضرت موسی صفات الهیه دن برصفته عالم
اولمامق اقتضا ایدر * بوایسه باطلدر * خصوصا معتزله عندنده
واکر ممتنع الرؤیه اولدیغنی بلدیکی حالده * نیاز ایلدیسه * عابث
بالله اولمق اقتضا ایدر * بودخی باطلدر * اکر بودلیله اعتراض
اولنورسه که * حضرت موسی رؤیتك امتناعنی بیلور * لکن نیازی
قومی دخی بیلمك ایچون ایدی * حتی قومی * لن نؤمن لك حتی
نری الله جهرة دیمشلر ایدی * بوصورتله جواز رؤیته دلیل

اولماز اکا جواب ویریلور که * قوم حضرت موسی اکر مؤمنلر ایسه
حضرت موسانك رؤیت الهی ممتنعدر دیو اخباری * کفایت ایدر
اکر کافرلر ایسه * احکام الهیده تصدیق ایلمزلر * حالبوکه * من غیر
دلیل نصك ظاهرندن عدولدر * زیرا نص مبین * قال رب ارنی
عنوانیله وارد اولدی * ارهم ینظر وا الیك * عنوانده وارد اولمدی
وجوابنده حق تعالی * لن ترانی بیوردی * لن برونی بیورمدی
رابعا * حضرت باری عزشانه * فانظر الی الجبل فان استقر
مکانه فسوف ترانی * منطوقی اوزره * رؤیتی جبلك استقرارینه
تعلیق ایلدی * استقراری ایسه ممکندر * زیرا جسمدر * وهر جسم
ممکن الاستقرار اولمغله * ممکنه تعلیق امکان رؤیته دلالت ایدر * اکر
سؤال اولنورسه که * معلق علیه * یعنی استقرار جبل ممکن دکلدر
زیرا تعلیق اولنان * تجلی حالنده استقراردر * علی الاطلاق دکلدر
اکر علی الاطلاق اولسه * رؤیت حاصل اولور ایدی * رؤیت
ایسه بالاتفاق منفیدر * پس بووجهله آیت کریمه نك معناسی
جبل رؤیته طاقت کتوروب * حال تجلیده مکاننده استقراره
مقتدر ایسه * یاموسی سنده طاقت کتوررسن دیمك اولور * جبل
ایسه اول حالده * فلما تجلی ربه للجبل جعله دکا * منطوقنجه متحرك
اولدی * اکا جواب ویریلور که * مقدمات مسروده نك تسلیمی
تقدیری اوزره * جبلك حال تحرکده استقراری ممکندر * حق تعالی
حرکت بدلی سکون خلق ایدر * ممتنع اولان انجق حرکت وسکونك
اجتماعیدر * بووجه اوزره ده سرد جواب اولنور که * جبله نظر ایله
امر خالی دکل * یاحرکت یاخود استقرار حالنده اولور * صورت
اول اولور ایسه * استقرار ان کلمه سیله معلق اولان مستقبله
نظردن صکره واقع اولور * بوایسه بالضروره ممکندر * واکر
صورت ثانی اولورسه * معلق به دوام استقرار اولمغله * بودخی

ممکندر خامسا ﴿فلما تجلی ربه للجبل﴾ منظوقی اوزره جبله تجلیٔ
الهی واقع اولدی * شیخ ابومنصور ماتریدی تحقیق اوزره
تجلیٔ مرقوم * جبلده حیات وعلم ورؤیت خلقندن عبارتدر حتی
جبل متأثر اولمغله مندك اولدی * بوجهتله تجلی جواز رؤیته
دلالت ایتمشدر * ومعتزله طائفه سنك انکار رؤیتده بردلیللری
دخی بودرکه ﴿لن ترانی یاموسی﴾ آیت کریمه سنده لن کلمه سی
تأبید ایچوندر * حضرت موسی ابدی کورمیجك * غیری دخی کورمز
زیرا فصله قائل یوقدر * اکا جواب ویریلورکه * بحثمز رؤیتك
جوازنده در * ایت مرقومه ایسه * جوازك نفینه دال اولمیوب * وجودك
نفینه دال اولدیغنده اشتباه یوقدر * انی لست بمرئی * یاخود لایجوز
رؤیتی عنوانده وارد اولسیدی * جوازك نفینه استدلال اولنور
ایدی * کذلك لن کلمه سنك تأبیده دلالتی مسلم دکلدر * بلکه نفی
تأکید ایچوندر * نته که * مریم رضی الله عنهادن حکایةً قرآن
کریمده ﴿فلن اکلم الیوم انسیا﴾ آیت کریمه سنده وارد اولمشدر
یعنی لن کلمه سی یومه مقارن اولمشدر * تأبید ایله توقیت بیننده
تنافی واقعدر * وتأبید ایچون اولدیغی مسلم اولسون * لکن تأبید
ایله مدت دوام دنیا اراده سی جائزدر * نته که ﴿ولن یتمنوه ابدا
بما قدمت ایدیهم﴾ آیت کریمه سنده وارد اولمشدر * یعنی حق تعالی
خبرویردیکه * کفار ابدی موتی تمنی ایلمزلر * بعده ﴿ونادوا یامالك
لیقض علینا ربك﴾ آیتیله آخرتده موتی تمنی ایلیه جکلرینی اخبار
ایلدی * بوجهتله جائزدرکه * نفی رؤیت دنیایه متعلق اولوب
آخرته ملازق اولمیه * وموسی علیه السلام دنیاده نیاز ایتمکله
نفی دخی دنیایه متصرف اولمق ظاهردر * دلیل عقلی بودرکه
رؤیت فعلی * لامحاله جسم وجوهر وعرضه متعلق اولمغله * اشیای
مرقومه نك رؤیتی بینلرنده حکم مشترك اولور * پس حکم مشترك

ایچون علت مشترکه نك وجودی لازمدر * اول علت مشترکه یه
وجود یاحدوث یاخود امکان اولور * حدوث وجود لاحق
وعدم سابقدن عبارت اولمغله * درجهٔ علیتدن ساقطدر * عدم
ایسه * نه علت ونه شطر علت اولور * کذلك امکانده اعدامی اولمغله
علیتدن ساقطدر * پس علت مشترکه وجود اولدیغی ثابت
اولدی * حضرت حق موجود اولمغله * رؤیتی جائزدر * لکن
بواستدلالده امارهٔ ضعف اولمغله * خصما طرفندن بووجه اوزره
اعتراض وارد اولورکه * ابتدا مرئی جسم * وجوهر اولدیغی
ممنوعدر * بلکه اضواء والوان وسطوح کبی اعراضدر * ولوسلم
حکم مشترکی * علت مشترکه ایله تعلیل ممنوعدر * مشهود
ومحسوسدرکه * حرارت نار ایله ضیای شمس بیننده مشترکدر
حالبوکه * نارده علیت طبیعت ناریه * وشمسده علت طبیعت ضیادر
بونیده تسلیم ایده لم * لکن بومذکورده انحصاری ممنوعدر * زیرا
حصول فی الجهه * کبی مذکوردن خارج شیٔ اخرده بولنمق
جائزدر * کذلك سزك عندکزده هرشیئك وجودی * حقیقتك
عینیدر * بوصورتده اشیای مذکوره بینلرنده * مشترك اولمق
احتمالدن بعیددر * بونیده تسلیم ایده لم * لکن عدمینك علیته صالح
اولمامسی مسلم دکلدر * واقعا * اکر معلل اولسیدی صالح اولمازایدی
ماده ایسه وجودی دکلدر * زیرا معلل رؤیتك جوازیدر * جواز
امکان معناسنه اولمغله * عدمیدر * کذلك دلیلکز وجه آتی اوزره
منقوضدر * زیرا ملموسیت * ومخلوقیت * وکون فی الجهه * وسائر
اوصافك صحتی * اعراض وجواهر واجسام بینلرنده مشترکدر
حکم مشترك ایچون ایسه * علت مشترکه لازمدر * اول علت مشترکه
یاامکان * یاخود حدوث * یاخود وجود اولور * امکان وحدوث
ذکر ایلدیککز کبی * درجهٔ علیتدن ساقط اولمغله * وجود متعین

اولدی * الله ذوالجلال موجود اولمغله * بو محالات ذات اقدسه توارد
ایلمك صحیح اولور * تعالی الله عن ذلك * بعض محققین بوكونه
استدلال ایلدیلر كه * حضرت حق سبحانه وتعالی عین ذاتی
ادراك ایدر * و رؤیت حواس باقیه ایله ادراك اولنمیان شیء ادراك
اولمغله * ذات الهی * مطلقا رؤیته قابل اولور * زیرا قابلیت ذات
قابلندر * ذاتدن اولان شیء ایسه * برشیئك اختلافیله مختلف
اولمامغله * بزم بصرمزه نسبتله ده قابل اولور * واكر تفاوت ثابت
اولورسه * رؤیتی قابل ذات جهتندن اولمیوب * بلكه * مشاهدهٔ
مرئی یه قوتی اولمامغله * رائی جهتندن اولور * بزم عیونمز ایسه
رؤیتی ممكن اولان اشیایی رائی اولمغله * مشاهده یه قوی اولور
پس رؤیت الهی صحیح اولور * واكر ذات الهی رؤیتی ممكن اولان
اشیادن * عظمت وكبریاء وصفلریله ممتاز اولمق حسبیله عیونمزده
مشاهده یه قوت یوغبسه * حق جل وعلا اول قوتی خلق
ایلدكدنصكره * رؤیته قادر اولورز * مؤمنون ایسه جنتده
روحانیون اولوب * حجب ریب وظنون * وشكوك واغلاطدن متخلص
وكدورات سائره دن صافی اولمغله * حضرت حق مكان
وجهتدن * وسائر امارات حدوثدن * مبرا تجلی ایلدكده كورملری
جائزدر * قالدیكه ملك وجن وروح كبی * موجوداتك بزلره مرئی
اولمسنه * عادت الهی جاری اولمامغله * انلره رؤیتمز تعلق ایلمز
یوقسه * رؤیتلری محال دكلدر * حضرت رسول الله صلی الله علیه
وسلم جبریل امینی بالدفعات كوردیلر * وعلی القاری
جلال سیوطی و بلقینی رحمهم اللهدن نقل ایدر كه * ملائكه وجن
طائفه سی دخی شرف رؤیتله مشرف اوله جقلردر * ونسوانك
رؤیتنده مقاله واردر * لكن عموم نصوص اقتضاسی انلرده
محروم اولمازلر * ان شاء الله تعالی * جمله مز اول نعمتله متنعم اولورز

فَيَنسَوْنَ النَّعِيمَ اِذَا رَأَوْهُ * فَيَا خُسْرَانَ اَهْلِ الاِعْتِزَالِ

فاء * فینسون تعقیب ایچوندر * ینسون نسیاندن جمع غائب مستقبلدر
نسیان بوراده ترك معناسنه در * فاعلی مؤمنونه راجعدر * النعیم
مفعولیدر جمله سی * یراه المؤمنون جمله سی اوزره معطوفدر * عقیب
رؤیتهم الله فی الجنة ینسون النعیم سبكنده در * فیا خسران كلمه سنده
فاء جزائیه در * یاء حرف ندادر * خسران منصوب منادادر * اهل
كلمه سنه مضافدر * ان كان الامر كذلك فیا خسارة المعتزلة
علی انفسهم اخضری فهذا وقتك موقعنده در * یاخود منادی
محذوفدر * وخسران فعل محذوفله منصوبدر یاقوم اخضروا
خسارة المعتزلة قوه سنده در * رفع خسران جائز دكلدر * بوكونه
ندالر محضا مقام استعظام واستعجاب اولمغله * سامعینه تنبیه ایچون
ایراد اولنور * نته كه * قرأن مبینده (یابشری) و (یاحسرة علی
العباد) كریمه لری وبیت یاضیعة الملك والدین الحنیف وما تلقاه
من حادثات الدهر بغداد * یعنی بو وتیره اوزره در * كویا كه بوكونه
احوال * بداعت یاخود بشاعت وفضاعت جهتلریله * نوعلرندن
علی الكمال ممتاز اولملریله * متجسم وذوی الحیاة منزلنه تنزیل
اولنور * نعیم ونعمی ونعمت برمعنایه در * خسران خسارت
معناسنه در * مفهوم بیت بودركه * مؤمنون مكرمون * دار السرورده
لقای شرف التقای ربانیله مسرور * واستفاضهٔ نور حبور
ایلدكده جنتك جملهٔ نعم ومطایبنی * خاطرلرندن فراموش ایدرلر
زیرا جنت وجملهٔ لطائف ونعمتی * دیدار الهی یه نسبت نیر اعظمه
مقابل ذره * واعداد غیر متناهی یه محاذی مرّه * مثابه سنده در
معلوم اوله كه * معتزله طائفه سی كه * اكثر معظمات عقاید حقه ده
اهل سنته مخالفت ایدرلر * رئیسلری واصل بن عطا نام كسنه در

حسن بصری علیه الرحمه مجلس شریفلرینه حاضر اولور ایدی * برکون ارتکاب کبیره مسئله سنده * مرتکب کبیره نه مؤمن نه کافردر دیوب * کفر وایمان بیننده * منزله اثبات ایلدکله * حسن بصری علیه الرحمه قداعتزل عنا بیورمغله من بعد اکا واتباعنه * معتزله اطلاق اولندی * کندی نفسلرینه اصحاب عدل وتوحید * اطلاق ایدرلر * زیرا حضرت حق اوزره ثواب مطیع * وعقاب عاصی واجب * وزعملرنجه * توحیده منافی اولان صفات قدیمه منتفیدر ادعالرینه مبنی * ومخالفت ایلدکلری معظمات عقایدک بریدخی * ذکر اولنان رؤیت مسئله سیدر * وجه محرر اوزره رؤیتی انکار ایدرلر (انا عند ظن عبدی بی) حدیث قدسیسی اوزره * منااللری حرمان نعمت رؤیتدر * زیرا ظن کلمه سی بومقامده یقین واعتقاد معناسنه در * حتی اضداددندر * دیرلر معنای شریف بواولورکه * عبدم بنی مجیب الدعوه اعتقاد ایدرسه دعاسنی قبول ایدرم * عفو وغفور اعتقاد ایدرسه * عفو وغفرانمه مظهر ایدرم * جنتده مرئی اعتقاد ایدرسه * رؤیتمه نائل خلاصه نه کونه اعتقاد ایدرسه وفق اعتقادی اوزره تجلی ایدرم دیمکدر وبومعنایی مؤید * حدیث شریف وارد اولمشدر * مفهوم منیفی بودرکه * عبادتده متساوی ایکی کمسنه * فضل الهیله * جنته داخل اولدقلرنده * بریسنه درجهٔ عالیه عنایت اولنور * دیکری یاربی بوقولک ایله عبادتمز برابرایدی * شمدی نائل درجهٔ علیا اولمسنک سببی ندر دیو سؤال ایلدکده * حضرت حق جل وعلا بیوررکه بوقولم درکاه الوهیتمدن * درجهٔ رفیعه رجا ایدوب * سن آتشدن نجات استدعا ایدر ایدک * هرقوله مسئولنی اعطا ایدرم * اکا بناء حضرت رسول اکرم * صلی الله علیه وسلم * اصحاب کرامه (سلوا الله الدرجات العلی فانما تسئلونه کریما) بیوردیلر

قالدیکه رؤیتی انکار ایله معتزله تکفیر اولنماز * زیرا انکاره تصدیلری براهین عقلیه ایله اولوب * ورؤیته دال اولان آیات واحادیثی تأویل ایدرلر * مؤول ایسه مکذب اولماز * اکر تأویل تکذیب اولسه جمیع فرقه مکذب اولمق اقتضا ایدر * فذلکهٔ بیان * سعادتمند اولان اهل ایمان * خطیرهٔ جنانده * مظهر تجلیٔ لقای رحمن اولدقلرنده حدوقیاسدن افزون * وتقویم ومقیاسدن بیرون * ولذتی من لم یذق لم یعرف ذائقه سنه منوط * وکیفیتی لیس الخبر کالعیان باصره سنه مشروط * نعم کونا کونی کوریجک * هرکس کندی نفسلرینی فراموش ایدرلر * زیرا دیدار الهیدن اعز واعظم * الطاف ونعم یوقدر مطلب اعلی * ومقصد اقصی در * اهل حقیقتک جنتی لسانه الدقلری * محضا اول شرف التقایه * وسیلهٔ مکانی اولدیغنه مبنیدر * یوقسه * بهشت اکدخچه زاهد اکل وشربک لذتی سویلر مؤداسی * زاهد عبدالبطن کبی * حور وغلمان هواسی واطعمه واشربه اشتهاسنه مبنی * جنت نیازنده اولمازلر * بحمزه دائر حدیث شریف دخی * مشهود اولمغله ثبت * اولندی (روی ان النبی علیه الصلوة والسلام انه قال * بینما اهل الجنة فی الجنة اذسطع علیهم نور فاذا الرب جل وعلا قد اشرق علیهم فلا یعطون فی الجنة شیئا اقر لاعینهم ولا اسر لقلوبهم من النظر الی الله تعالی فاذا احتجب عنهم بقی نوره وبرکته فیهم

وَمَا اِنْ فِعْلٌ اَصْلَحُ ذُو اَفْتِرَاضٍ ❦ عَلَی الْهَادِی الْمُقَدَّسِ ذُو التَّعَالِی

ما لبس معناسنه در * ان کسر همزه ایله زائده در * بعضیلر مخففه در ضمیر شان محذوفدر دیدی * لکن ضمیر شان منصوبک ان مفتوحهٔ مخففه نک غیریده * حذفی ضعیفدر * فعل مبتدا اصلح صفتیدر ذوافتراض خبریدر * بعض نسخه ده نصبله ذا افتراض واقع

اولوب ❊ شارحی ما کلمه سنه خبر منصوب ترتیب ایلمش ❊ لکن سدید
اولمدیغی بدید در ❊ زیرا کتب نحویه ده مصرحدر که ❊ ان کلمه سی
ما قبلنده اولان ما نك عملنی مبطلدر زیرا ما کلمه سی لیس کلمه سنه
مشابهتدن ناشی عامل اولمغله ❊ عملده ضعیفدر ❊ کندی ایله معمولی
میانی منفصل اولیجق عملمانده اولور ❊ وان کلمه سی بو کونه محللرده
کوفیونه کوره نافیهٔ مؤکده در ❊ زائده دکلدر ❊ دیمکده صحیح اولماز
مکر که بینلری مفصول اوله ❊ واتزان ایچون اصلح کلمه سنده کائن
همزه نك حرکه سی ماقبلنك تنوینه نقل اولنمق لازمدر ❊ ذوافتراض
صاحب وجوب معناسنه در که ❊ واجب تأویلنده در ❊ علی الهادی
ذوافتراض کلمه سنه متعلقدر ❊ هادی اسمای صفاتیه دندر ❊ المقدس
تقدیسدن اسم مفعولدر ❊ شان الوهیته ناشایان اولان نقایصدن
منزه معناسنه صفت سلبیه در ❊ ذوالتعالی ذوالرفعة والعظمة
معناسنه در ❊ مفهوم بیت بودر که ❊ حق جل وعلا اوزره عبادی
رعایت ایچون ❊ یمان وسائر اعمال صالحه کبی ❊ اصلح افعال واجب
دکلدر ❊ زیرا حق تعالی فاعل مختاردر ❊ مراد ایدرسه ایشلر
ومراد ایدرسه ایشلمز ❊ معلوم اوله که ❊ بو مسئله ده اهل سنت ایله
معتزله میاننده اختلاف واردر ❊ اهل سنت عندنده حق تعالی
عباده اصلح اولانی اراده ❊ وخلق ایلمك واجب دکلدر ❊ زیرا
الوهیت عبودیته مختص اولان ❊ وجوبه منافی اولدیغندن بشقه
وجوب احکامدن اولمغله ❊ حاکمه محتاجدر ❊ بو ایسه ایکی وجهله
الوهیته منافیدر ❊ وحق تعالی یه اصلح واجب اولسه ❊ جمیع خلقی
دارالسلام اسلامه هدایت ایدر ایدی ❊ ایمان وکفر ایله عبادك
اختلافنده ایسه ❊ اظهار عدل وایثار فضل ❊ حکمتی مندرجدر
کذلك وجوب اصلح ❊ جناب باریناك عباد اوزره هدایت
ورزق وصحت کبی ❊ فضائل ایله ❊ منتك ابطالنی مستوجبدر

زیرا

زیرا کندی اوزرینه واجب اولان حقی ❊ ادا ایدن کمسه نك مؤدی
علیه اوزره امتنانی قالمز ❊ بو ایسه ❊ لقد من الله علی المؤمنین
اذ بعث فیهم رسولا منهم و قل لا تمنوا علی اسلامکم بل الله یمن
علیکم ان هدیکم لایمان ❊ کریمه سی منطوقنجه باطلدر
وبطلان منت ❊ بطلان حمد وشکری مستلزمدر ❊ حال بو که
حمد وشکر ❊ حضرت حقه ثابتدر ❊ معتزلهٔ بغداد عندنده ❊ عبادك
دین ودنیاسنده ❊ حکمت وتدبیره اصلح واوفق اولانه ❊ رعایت
واجبدر ❊ ومعتزلهٔ بصره عندنده ❊ یالکز دینده اوفقه رعایت
واجبدر ❊ زیرا واجب اولمسه ❊ عباد حقنده بخل ظلمی ثابت اولور
حق تعالی ظلمدن منزهدر ❊ اهل سنه طرفندن ❊ جواب اولنور که
طرف الهیدن منع اصلح بخل وظلم دکلدر ❊ بلکه عدل وحکمتدر
کذلك اهل سنه دیرلر که ❊ مثلا آلام واسقامه مبتلا اولان
کافرك حالنه ❊ اصلح اولان خلق اولنموب ❊ یاخود طفولیتده فوت
ویاخود بلوغدن اول عقلی سلب اولنمق ایدی ❊ جناب باری انك
حقنده ❊ افعال صالحهٔ مرقومه نك برینی تجلی ایلموب ❊ بلکه خلق
وابقا ایتمکله ❊ جهنمده خلودینی موجب ❊ افعاله مبادرت ایلدی
کذلك ابلیس علیه اللعنه ❊ رب انظرنی الی یوم یبعثون ❊
استمهالنه مبنی ❊ حالنه اصلح اولدیغی اوزره مدة العمر ❊ ابقا واضلال
عباده اقدار ایلدی ❊ حال بو که ❊ ابقا واقداری ❊ عذاب وعقابنك
تزایدینی مستوجب اولدی ❊ بعض محققین دیرلر که ❊ معتزله نك
اصلحدن مرادلری ❊ من حیث الکل ❊ کله نسبت اولمیوب ❊ بلکه
برشخصه نسبتله در ❊ نظام عالم خصوصنده فلاسفه نك ذاهب
اولدقلری کبی ❊ بو منا سبتله ابوالحسن الاشعری علیه الرحمه
استاذی ابو علی جبائی یه سؤال ایلدیکه ❊ مثلا اوچ برادر اولسه
بری طاعتده ❊ وبریسی کفر ومعصیتده امرار عمر ایدوب ❊ اوچنجی

هنوز طفل ایکن وفات ایلسه * بونلرك روز قیامتده احواللری نه کونه اوله جقدر * جبائی دیدیکه * اول نائل ثواب * ثانی مظهر عقاب * ثالث نه ثواب ونه عقابه محل اولور * اشعری دیدیکه اوچنجی یاربی بنی نیچون معمر ایلدك تاکه * صلاح وعبادت ایدوب ثوابه مظهر اولیدم دیرسه * حق تعالی نه بیورر * جبائی دیدیکه حضرت باری بیورر که * ای قولم معلومم ایدیکه * سن متعبش اولبدك فسق ومعصیت ایدوب * جهنمه داخل اولوردك * بعده اشعری ایکنجیسیده دیرسه که * یاربی بنی نیچون صغیر ایکن توفی ایلمدك تاکه سکا عصیان ایتمیوب * جهنمه داخل اولمییدم دیدکده * جبائی مبهوت اولدی * اندنصکره اشعری * جبائی مذهبنی ترك ایدوب آثار رسلنی تتبع ایدرك * قواعد معتزله نك انهدامنه همت ایلدی وقالدیکه * معتزله طرفندن بالاده بسط اولنان کلامه * کافر مرسومك خلقی کذلك ابلبسك ابقا واقداری * هرنقدر کندولرینه نسبتله اصلح دکلسه ده * نظام عالمك کلبسنه نسبتله اصلحلردر * دیو اعتراض وارد اولماز * زیرا بیان اولندیکه * اصلح ایله مرادلری من حیث هو کل کله نسبتله در * اکر بویله اولمسیدی * مرادلرینه عارف اولان اشعرینك سئوال مذکوری * وجبائینك بهت والزامی مقضی جوابی موجه اولمازایدی * فاضل محقق عصام رحمه الله مقام مزبورده بوکونه کلام ایراد ایلمشدرکه * حق سبحانه وتعالی حقك ظهورینی * واهل سنتك غلبه‌سنی مراد ایلدی * اکر مرادی اولمسیدی * جبائی یه بهت لازم کلمیوب * جواب ویررایدیکه حق تعالی یه اصلح واجبدر * اکر ترکی شخص آخره نسبتله موجه اولان آخر اصلحك ترك حفظنی موجب اولمزسه * پس محتملدرکه مرسوم اخ کافرك اماته‌سی ابوینك * وبرادرینك کفرینی موجب اوله مثلا مرسومك موتی هنکامنده جزع وفزع ایده‌لر * بووجهله

انلره اصلح اولان مرسومك حیاتی اولدی * حضرت حق سبحانه وتعالی بو اصلحی حفظ ایتمکله * اکا متعلق اصلح ومحتملدرکه کافر مرسومك نسلنده صلحا اولوب * انلره اصلح اولان ایجادلری اولمغله * اکثرینه رعایتله مرسومه متعلق اصلح فوت اولدی عصامك بومقاله‌سی تام اولمدیغی نمایان اهل کلامدر * زیرا جبائینك مذهبی بودرکه * عبده اصلح اولانی اعطا * حضرت باری یه واجبدر * پس عبد مزبور حقنده اصلحی شخص آخرك اصلحی ایچون ترك ایلمك * حق الهیده ظلمدر * تنزیهی واجبدر * کذلك علی کلا التقدیرین جبائینك بهتی لازم کلور * زیرا کافر مرسومی صغیر ایکن اماته ایلسه * برشخصه نسبت اصلح اولانی ابوین حقنده ترك ایلمك لازم کلور * کبیر ایکن اماته قیلسه * کذلك اصلحی مرسوم حقنده ترك ایتمك لازم کلور

وَفَرْضٌ لَازِمٌ تَصْدِيقُ رُسْلٍ ❦ وَاَمْلَاكٌ كِرَامٌ بِالنَّوَالِ

اتزان ایچون رسل کلمه‌سی سینك سکونیله در * فرض لازم مقدم خبردر * تصدیق رسل مؤخر مبتدادر * لزومله تأکیدی فرض عین اولدیغنی اشعار ایچوندر * رسل جمع رسولدر * اکتفاء قبیلندندر * املاك کلمه‌سی رسل اوزره معطوفدر جمع ملك در * کرام کریمك جمعیدر * مکرم معناسنه‌در * املاك لفظنك صفتیدر * وصف مزبوردن بعضیلر * ملائکه زمره‌سندن * کاتب اعمال اولان ملکلردر دیدی * نته که قرآن مبینده * کراما کاتبین وارد اولمشدر * بالنوال جار ومجرور کرامه متعلقدر * نوال عطا ونصیب معناسنه‌در * بعض نسخه‌ده تای فوقیه ایله بالتوالی واقع اولمغله * بالتتابع یاخود بالتواتر معناسنه اولور * بوصورتده محذوف جاؤا کلمه‌سنه یاخود

فرض کلمه سنه متعلق اولور ❊ یاخود حال اولور ❊ جائین
بالتتابع تقدیریله ❊ بعضیلر بونسخه ده بابی تصدیقه تعلیقله
مع معناسنه حمل ایتمشلر ❊ مفهوم بیت بودرکه ❊ عاقل بالغ مکلفه
وحدانیت الهی ایمانی فرض اولدیغی کبی ❊ رسل وانبیای عظامه
وملائکهٔ کرامه ده ایمان ایلمك فرضدر ❊ معلوم اوله که ❊ کافهٔ
اهل اسلام ذاهل اولدیلرکه ارسال رسل وانبیاء ممکنات عقلیه
قبیلندندر ❊ بعده بینلرنده اختلاف ایلدیلر ❊ اهل حدیث
دیدیلرکه ❊ ارسال رسل متساوی الطرفیندر ❊ یعنی مقتضیات
حکمتدن اولدیغنی عقل حکم ایلمز ❊ وعامهٔ متکلمین دیدیلرکه
ارسال رسل واجبادندر ❊ حق تعالایه بایجابه ❊ یاخود بایجاب
الغیر واجب معناسنه دکلدر ❊ بلکه حکم ومصالحی مقتضی اولمغله
مقتضیات حکمتدندر دیدیلر ❊ زیرا طرف الهیدن عبادی اوزره
امر ونهیك صدوری ❊ وعبادك دنیا وآخرت صلاحلرین
مستوجب اولان امور واحکامك اخباری ❊ حسنیاتی متضمندر ❊
حضرت باری تعالی دخی صریح ❊ یاخود الهام صحیحله بعض
عبادینی بوخصوصه ایثار وتخصیص ایلمك ❊ عقله بعید دکلدر ❊
اول مخصص مأموراولان ذات دخی ❊ مأمور اولدیغی اوزره
عباده اخبار وتبلیغ ایدر ❊ ودعواسنی مصدق یعنی جانب
الهیدن مخصص ومأمور اولدیغنی مبین وناطق ❊ علامتی دخی
اولور ❊ اول علامته معجزه دینور ❊ مثلنی اثباتدن سائرناس
عاجز اولدیغیچون ❊ بوتقدیرجه ❊ اول ذاتی جانب حقدن معلوم
بالضروره اولان امور واحکامده ❊ تصدیق واجبدر ❊ پس
بووجهله ارسال رسل یا ریاضات ومجاهدات وانقطاعات کبی
اعراض واحوال مکتسبه یه مشروط ❊ وصفای جوهر وذکای
فطرت کبی ❊ استعداد ذاتی یه منوط دکلدر ❊ نته که حکما اکا

ذاهبدر ❊ بلکه ❊ یختص برحمته من یشاء من عباده ❊ منطوقنجه
ایثار سبحانی وتخصیص ربانیدر ❊ حکمای اسلام دیرلرکه
حضرت باری عزشانه انسانی امر معاشنده مستقل اولمیه رق
خلق ایلدی ❊ زیرا انسان غدا ولباس ومسکن وسلاحه
محتاجدر ❊ جمله سی صناعیه در ❊ شخص واحد ایسه ❊ ذکر اولنان
امور لازمه سنی یالکزجه ترتیب ایتمك ❊ خارج امکان اولوب بلکه
بنی نوعندن معاونه ومعاوضه یه محتاجدر ❊ پس انسان بالطبع
امر معاشنده تمدن واجتماعه مضطر اولور ❊ انسان مدنی
بالطبع دیدکلرینك معناسی بودر ❊ بعد ذلك بریبرلرینه معاونه
ومعاوضه بینلرنده معامله وعدل اولمدقجه منتظم اولماز ❊ زیرا
هرکس محتاج اولدیغی نسنه یه اشتها ❊ ومزاحمنك دفعنه اعتنا
ایدوب ❊ وخیر مطلوب بالذات اولمغله ❊ مجموع خیرات وحسناتی
کندی نفسیچون اختیاره عزم ایدر ❊ وبوجهتله ملایمتلری
مزاحمتی مؤدی اولمغله ❊ حسب البشریه شهوت وغضبی جور
وظلمه داعی اولور ❊ بوصورتده هرج ومرج وقوعیله ❊ بینلرینه
اختلال طاری اولور ❊ اختلال مرقوم انجق میانلرنده تسویه
وتعدیل تحققیله مندفع اولور ❊ تعدیل ایسه تحت حصر
واحصاده اولمیان ❊ جزئیاته شامل اولمامغله ❊ برقانون کلی یه
محتاجدرکه ❊ اکا شریعت اطلاق اولنور ❊ شریعت دخی
وجه لایقی اوزره وضع وفرض ایدن شارعه موقوفدر ❊ شارع
اولان ذات دخی ❊ البته احاد ناسدن استحقاق طاعتله ممتاز اولمغه
محتاجدر ❊ استحقاق مزبور طرف الهیدن ورودینه دال اولان
آیات ظاهره ومعجزات باهره یه اختصاصله ❊ متحقق اولور
خوارج طائفه سی دیرلرکه ❊ زمان جوازده ❊ یعنی زمان بعثت
رسول اللهیدن مقدم ❊ رسالت ادعا ایدنلرك قولنی معجزه اقامتی

اولمیه رق قبول و خبرینی تصدیق واجبدر ❊ توقف ایدن
ساعتنده کافر اولور ❊ طائفهٔ مسفوره نك مذهبلری باطلدر
زیرا من حیث الصوره ❊ نبی ایله متنبی فرق اولنماز ❊ غائبه ده
علم مخلوق تعلق ایلمز ❊ سمنیه و براهمه طائفه لری دیرلر که
ارسال رسل محالدر ❊ زیرا ارسالری یا عقله موافق یاخود
مخالف اولان مواد ایچون اولور ❊ صورت اولده عقل مستغنی
اولمغله رسالتلرینه حاجت یوقدر ❊ صورت ثانی مقبول دکلدر
بو شبهه لری باطلدر ❊ زیرا عقله موافق اولان ایکی قسمدر
قسم اول ❊ عقل ادراکنده مستقل اولان شیدر ❊ قسم ثانی
عقل ادراکنده مستقل اولمیاندر ❊ احتیاج قسم ثانی یه
نظر ایله در ❊ بلکه قسم اوله ده نظر ایله در ❊ زیرا عقل نقلله
متعاضد اولور ❊ وارسال رسلك وقوعنه دلالت ایدن نصوص
قاطعه ایله ❊ کتاب وسنت مشحوندر ❊ ایمدی حضرت آدمدن
خاتم الانبیاء علیه افضل التحایا حضرتلرینه کلنجه ❊ کافهٔ انبیاء
ومرسلینه ❊ وطرف الهیدن کتوردکلری بالضرورة معلوم
اولان احکامه ایمان ایلمك ❊ هر عاقل مکلفه واجبدر ❊ قالدیکه
اجتهادیات کبی ❊ بالضرورة معلوم اولمیانی تصدیق لازم دکلدر
ومنکری تکفیر اولنماز ❊ وتصدیق انبیاده تعیین عدد لازم دکلدر
زیرا حجت قاطعه اولمیجق ❊ عدد ذکرنده داخلی اخراج وخارجی
ادخال ایله ﴿ ویقولون نؤمن ببعض ونکفر ببعض ویریدون
ان یتخذوا بین ذلك سبیلا اولئك هم الکافرون حقا ﴾ وعیدی
اوزره تکذیب ❊ وکفره تأدی لازم کلور ❊ کرچه بعضیلر جمله
انبیای عظام ❊ یوز یکرمی درت بیك ❊ ورسل کرام اوچ یوز اون
اوچ ذوات فخامدر ❊ دیو روایت ایدرلر ❊ لکن مقطوع دکلدر
وبراهمه نك بعضیسی ❊ یالکز حضرت آدمك نبوتنه قائللردر

وصائبه

وصائبه طائفه سی ❊ حضرت شیث ❊ وحضرت ادریس
علیهم السلامك نبوتلرینه ذاهبلردر ❊ ویهودك بعضیسی ❊ موسی
علیه السلامدن غیری یی انکار ایدرلر ❊ بو ایسه نص شریفك خلافیدر
قال الله تعالی ﴿ قل یا ایها الناس انی رسول الله الیکم جمیعا
وما ارسلناك الا کافة للناس ﴾ الآیة و دیرلر که عرب میاننده
شرکك شیوعی اولمغله ❊ ارسال پیغمبره انلر محتاج اولدیلر ایدی
اهل کتاب محتاج دکللر ایدی ❊ حال بو که ❊ یهود حضرت عزیره حاشا
بنوت اسناد ونصاری تثلیثه جسارت ایدوب ❊ دینلری کونا کون نسخ
وتحریفله خلل و بطالت بولمشیدی ❊ وملائکهٔ کرام حضراتنیده
تصدیق ایلمك واجبدر ❊ خفی اولمیه که ❊ ملك لفظی اصلده مألك
ایدی الوکه دن مأخوذدر ❊ رسالت معناسنه بعده لام تقدیم اولنوب
ملأك اولدقدنصکره ❊ همزه اسقاط اولندی ❊ ماهیتلرنده
بعد الاختلاف ❊ بانفسهم قائمه ذوات موجوده اولدقلرینه اتفاق
ایلدیلر ❊ اکثر متکلمین عندنده ❊ صور مختلفه ایله تشکله قادر
اجسام لطیفه در ❊ تجلی والتذاذ ❊ انوار قدسیه دن ❊ اوقاتدن
بر وقتده ❊ وحالاتدن بر حالتده ❊ نوم وغفلت ❊ وشهوت عائقه لریله
محجوب وممنوع دکلدر ❊ بلکه عالم قدسیدن مطالعه ایلدکلری
لطائف ملکوتیه ایله ❊ متلذذ ومتنعملردر ❊ طاعتلری طبع
وعصیانلری تکلفدر ❊ نته که ❊ بشر آنلرك خلافنه در ❊ وتسبیحه
اشتغاللری اعمال سائره لرینه مانع اولماز ❊ زیرا تسبیحلری بزم
نفسمز منزلنده در ❊ واکل شربلری یوقدر ❊ لکن فوایح طیبه یی
محب وروایح کریهه دن مجتنبلردر ❊ وذکورت وانوثتله موصوف
دکللردر ﴿ ولا یعصون الله ما امرهم ﴾ منطوقی اوزره قطعا
عصیان ایلمزلر ❊ یهود طائفه سنك ملائکهٔ کرام واحدا بعد
واحد ❊ بعضا کفری مرتکب اولوب ❊ حضرت باری تعالی

کنندولرینی مسخ ایدردیدکلری ❊ ذکر اولنان نص شریفله
مبطلدر ❊ قالدیکه ابلیس علیه اللعنه صحت استثنا دلالتیله
ملائکه دن ایکن کافر اولمدیمی دیو سؤال اولنورسه ❊ جواب
ویریلورکه ❊ ابلیس اجنه طائفه سندندر ❊ امر ربانی یه امتثال
ایلمدی لکن باب عبادتده و رفعت درجه ده ملائکه صفاتنده
اولمغله ❊ بین الملائکه مغمور و مستور اولدیغندن ❊ آنلره الحاق
وتغلیبله استثناسی صحیح اولدی ❊ یاخود اعلایه امر ادنایه
امری متضمن اولدیغنه مبنیدر ❊ وهاروت وماروت قصه سنده
اصح اولان ایکی ملکلردر ❊ کندولردن کفر وکبیره صادر
اولمامشدر ❊ وتعذیبلری معاتبه وجه اوزره‌در ❊ نته‌که ❊ انبیای
عظام زله وسهو اوزره معاتب اولورلر ❊ انما نحن فتنة
فلا تکفر ❊ منطوقنجه امتحان ایچون ناسه سحر تعلیم ایدوب
ووقت تعلیملرنده وعظ ونصیحت ایدرلر ایدی ❊ تعلیم سحر
ایسه کفر دکلدر ❊ بلکه عمل واعتقادی کفردر ❊ وانبیای عظام
ایله تفاضللری خصوصنده اختلاف واردر ❊ اکثر علما عندنده
رسل انبیاء رسل وغیر رسل ملائکه دن ❊ ورسل ملائکه عامهٔ
انساندن ومؤمنون عامهٔ ملائکه دن افضلدر ❊ واسمای
ملائکه نك مجموعی اعجمیدر ❊ الا منکر ونکیر ومالك ورضوان عربیدر
وحضرت باری تعالی ❊ وان علیکم لحافظین کراما کاتبین ❊
منطوقنجه هر آدمه ایکی ملك تعیین ایلمشدر ❊ کاتبون وحفظه دخی
دیرلر ❊ زیرا کتابتله اعمال عبادی حفظ ایدرلر ❊ بعض شراح ناظمك
کرام قرینه سیله ملائکه دن مرادی بونلردر دیمش ❊ کرچه
عندالله جمله سی مکرملردر ❊ مشکوة مصابیحده مسطوردرکه
برکسه برکناه ایشلدکده ❊ صاحب یمین اولان ملك که ❊ خیر اعمالی
یازمغه مأموردر ❊ صاحب یساره که شر اعمالی یازمغه مأموردر

اول کناهی مکفر برحسنه صدوری مأمولیله ❊ یدی ساعت قدر
توقفله امر ایدر ❊ بعده اول کمسه برکناه ایشلسه ❊ ثم ثم درت کناه
ایشلسه ❊ بعده کندودن برحسنه صادر اولسه ❊ من جاء بالحسنة
فله عشر امثالها ❊ موجبنجه اون حسنه اعطا اولنوب ❊ درت
سیئه یه مقابل اولدقدنصکره ❊ باقیسی جریده سنه قید اولنور
وبعض علما دیرلرکه ❊ هر انسان ایچون درت ملك واردر
ایکیسی نهارده وایکیسی لیلده واقع خیر وشرك کتبنه مأموردر
برروایتده شهود طاعتك کثیر ❊ وشهود معصیتك قلیل
اولمسیچون ❊ هرکون خیرات کتبنه ❊ بر ملك معیندر ❊ لکن
سیئات تحریرینه مدة العمر ❊ فقط برملك مأموردر ❊ بودخی
مأثوردرکه انسانك قعودی حالنده یمین وشمالنده ❊ برملك ❊ نومی
حالنده بری باشی وبری اایاغی طرفنده اولور ❊ مشی حالنده
بری قدامنده وبری خلفنده کیدر

❊ وَخَتْمُ الرُّسْلِ بِالصَّدْرِ الْمُعَلَّى ❊ نَبِيٌّ هَاشِمِيٌّ ذُو جَمَالِ ❊

ختم الرسل مبتدادر ❊ بالصدر خبریدر ❊ المعلی تشدید لامله
صفتیدر ❊ نبی صدردن بدلدر مجروردر ❊ عطف بیان
دکلدر ❊ زیرا فی نفسه ایضاح یوقدر ❊ لکن عطف بیان
متبوعندن اوضح اولمق شرط دکلدر ❊ بلکه انضمامدن ایضاح
متحصل اولمق شرطدر ❊ یاخود مبتدای محذوفه خبردر
اعنی تقدیریله ذا جمال نسخه سی اکا معادلدر ❊ خبر اولدیغنه
کوره بالصدر ظرف اولور ❊ ونبی کلمه سی مقدمجه بیان اولندیغی
اوزره رفعت معناسنه نبوتدن مأخوذ اولور ایسه ❊ فعیل بمعنی
مفعول اولور ❊ وغیر مهموز اولور ❊ وخبر معناسنه بناء کلمه سندن
مأخوذ اولور ایسه ❊ بمعنی فاعل اولور ومهموز اولور ❊ لکن

ذريه وبريه وخايه كلمه لرنده متروك اولديغى كبى ❊ بونده دخى
متروك اولمشدر ❊ هاشمى صفتدر ياء نسبيه در ❊ جدى اولان
هاشم بن عبد منافه منسوب اولمشدر ❊ پدرلرى عبدالله ❊ وانك
پدرى عبدالمطلب ❊ وانك پدرى هاشمدر ❊ اسمى عمرو العلادر
علو مرتبه سنه بناء علا ايله توصيف ايلديلر ❊ هشم ثريد ايتمكله
هاشم ايله ملقب اولدى ❊ بغايت كريم الذات ❊ وعلى الجناب
مضياف ومنعام ايدى ❊ حمل ابناى سبيل وتأمين خائف واطعام
واسقا واكساء وصلهٔ رحم وسائر مآثر بهيه ايله متصف ايدى
ذى جمال صفت بعد صفتدر ❊ مفهوم بيت بودركه ❊ حضرت
محمد عليه السلام خاتم الانبياء والمرسلين اولمغله ❊ نبوت ورسالت
ذات سعادتلريله ختام بولمشدر ❊ وصدر لفظى هر شيئك مقدم
واولنه ديرلر ❊ وسينه معناسنه ده اولمغله ❊ استعاره طريقه سيله
بومقامده اراده اولنمق ممكندر ❊ وناظم ❊ صدر عنوانيله اولين
خلقت اولديغنه نازكانه اشارت ايتمشدر ❊ خفى اولميه كه ❊ اول
انبياى كرام ❊ حضرت آدم عليه السلامدر ❊ نبوتنه ﴿ اجتباه ربه
فتاب عليه وهدى ﴾ كريمه سى دالدر ❊ مفسرين اجتبادن
مراد ❊ نبوتدر ديديلر ❊ لكن نبوتى جنتده مى يوقسه ❊ خروجدن
صكره مى واقع اولدى اختلاف ايلديلر اكثر علما عندنده
خروجدنصكره واقع اولدى ❊ وآخر انبياى عظام حضرت
محمد عليه الصلوة والسلامدر ❊ ولكن رسول الله وخاتم النبيين
كريمه سيله منصوصدر ❊ ومعلوم اوله كه ❊ ابتدا حضرت خاتم
الانبياء عليه السلام ❊ حق پيغمبردر ❊ زيرا نبوت ادعا ومعجزه
اظهار ايلدى ❊ لا محاله بوصفت اوزره اولان پيغمبردر ❊ زيرا
غير حقنده ❊ ادعاى نبوت عقيبنده ❊ معجزه اظهارى محالدر
وقالديكه ❊ ادعاى نبوتى تواترايله ثابتدر ❊ معجزه سى دخى جمله دن

اظهر يدمزده اولان قرآن كريمدر ❊ زيرا جميع فصحاء وبلغاء
معارضه سندن عاجز اولمشلردر ❊ عامهٔ بلغا بر اقصر سوره سنه
نظيره ايرادينه قادر اولمديلر ❊ حتى منقولدركه ❊ فصحاى اقطار بلاد
هرسنه ❊ موسم حجده ❊ مكهٔ مكرمه ده مجتمع اولوب ❊ مناشدهٔ خطب
واشعار ايدرلر ايدى ❊ على العاده برسنه دخى تجمع ايدوب ❊ بينلرنده
بووجه اوزره ايراء زناد مشورت ايلديلركه ❊ هرطرف رجالى
ميانلرندن بالغ مبلغ كمال فصاحت اولان ❊ بركسنه يى اختيار ايدوب
اكا قرآن كريمدن بر جزء اعطا ❊ وبرسنه امهال ايده لر ❊ بومشورته
صورت ويروب وقتاكه ❊ سنهٔ قابله ده ينه مكهٔ مكرمه ده اجتماع
ايلمشلريله فصحاى مزبوروندن استطلاع ايلدكلرنده ❊ بريسى
بووجه اوزره جواب ايلديكه ❊ كامل برسنه در خواب وخوردمى
ترك ايدوب اول حصه م اولان يالكز ﴿ فلما استيأسوا منه
خلصوا نجيا ﴾ كريمه سنه نظيره خصوصنه حصر جملهٔ
ايام وليال ❊ وافراغ وسع ومجال ايلدم ❊ اتيان نظيره دن عاجز
وفرومانده اولدم ديدى ❊ ايكنجيسى دخى اول صحيفهٔ
حصه سى اولان ﴿ مثل الذين اتخذوا من دون الله اولياء
كمثل العنكبوت اتخذت بيتا ﴾ كريمه سنه ❊ اوچنجيسى
﴿ وقيل يا ارض ابلعى مائك ويا سماء اقلعى ﴾ كريمه سنه
❊ دردنجيسى ﴿ يا ايها الناس ضرب مثل فاستمعوا له ان الذين
يدعون من دون الله لن يخلقوا ذبابا ولو اجتمعوا له ﴾ كريمه سنه
نظيره ترتيبندن عاجز قالديغنى اعتراف ايلدى ❊ ايمدى
بوكونه عجزلرى دلالت ايدركه ❊ معجزه در ❊ تلقاء نفس نبويدن
دكلدر ❊ بلكه حكيم مجيد طرفندن نازل اولمشدر ❊ بعض علما
ديديلركه ❊ ختم نبوت خاتم الانبيايه ❊ دليل عقليله استدلال ممكن
دكلدر ❊ لكن بووجه اوزره امكانده دركه ❊ نبوت حضرت

محمد ایله تمام وكمال بولدی ❊ تمامدنصکره زیاده یوقدر ❊ زیرا
حضرت رسول اللهڭ كتوردیکی کتاب وسنت دنیا وآخرته
متعلق جمیع ازمانده ❊ جمیع اممڭ محتاج اولدقلری عامهٔ امور
واحکامی مشتمل اولمغله ❊ اصول اخرادن مغنیدر ❊ جملهٔ عقول
وطبایع سلیمه وفاء غرضی استحسان ایلمشدر ❊ ومنقولدرکه
ملت سائره اصحابندن بریسی برفقیهدن ختمیته دال دلیل عقلی
طلب ایدوب ❊ فقیه مزبور عاجز اولمغله اول شخص بو وجه
اوزره سرد کلام ایتمشدرکه ❊ نبوت ایکی قسمدر ❊ عملی وعلمی
عملی قسمنی حضرت موسی مشتمل ❊ وعلمی قسمنی حضرت عیسی
متحفل اولمغله ❊ من بعد قسمین مزبورینده هر برینی حامل پیغمبره
حاجت یوقدر ❊ انجق قسمین مزبورینی حاوی ❊ پیغمبر احتمالی
قالمشدر ❊ پس حضرت عیسادنصکره حضرت محمد علیه
الصلوة والسلام تشریف ایلمکله ❊ بالضروره قسمین مزبورینی
حامل اولمغله ❊ کندودنصکره باب نبوت مسدود اولمشدر
وقالدیکه نصاری ویهود ❊ حضرت رسول اللهڭ عدم رسالتنه
بو وجه ناموجه اوزره احتجاج ایدرلرکه ❊ رسالت محمدی نسخ
دینڭ جوازینه موقوفدر ❊ نسخ ایسه باطلدر دیرلر ❊ اما مقدمهٔ
اولی ❊ زیرا رسول شرع جدید ❊ یاخود شرع آخرڭ بعضیسنی
نسخله مبعوث اولور ❊ نسخ ایسه محالدر ❊ زیرا منسوخ فی ذاته
حسن ایسه نسخی قبیح اولور ❊ واکر قبیح ایسه حضرت باری
قبیحله امر ایلمك لازم کلور ❊ کذلك نسخ بدایی که برحکمدن
رجوع وندامتدر ❊ موجب اولور ❊ بو ایسه حضرت حقه
نسبت محالدر ❊ اکا جواب ویریلورکه ❊ برنسنه بروقتده برقومه
نسبت حسن اولوب ❊ وقت دیکرده قوم اخره نسبت ❊ حسن
اولمامق جائزدر ❊ زیرا ناس فهم وبلادت ورد وقبول وغلظت

ودقت وانکار وتسلیم خصوصلرنده مختلفلردر ❊ علم ازلیسنده
زمان معین ایله مقید اولمغله بدا لازم کلمز ❊ زیرا بو صورتله نسخ
حکم شرعیٔ سابقڭ انتهاسنی بیان اولور ❊ بو ایسه محال
دکلدر ❊ والسلام علی من ارسل رحمة لعامة الانام

امامِ الانبیاء بلا اختلاف ❊ وتاجُ الاصفیاء بلا اختلال ❊

امام الانبیاء مجرور در ❊ بیت سابقده اولان نبی کلمه سنڭ
صفتیدر ❊ یاخود مبتدای محذوفه خبردر ❊ امام مقتدی معناسنه در
وتاج الاصفیا یه معطوفدر ❊ تاج معلومدر ❊ بوراده بالاستعاره
رئیس دیمکدر ❊ اصفیاء جمع صفی در ❊ صفی اول کمسنه درکه ❊ صفات
ذمیمه دن مبرا وکدورات نفسانیه دن مقدس اوله ❊ مراد ملائکهٔ
کرام ❊ واولیای ذوی الاحترامدر ❊ مفهوم بیت بودرکه ❊ حضرت
شاه سریر اصطفا علیه اصفی التحایا پیشوای جماعت انبیاء
ومقتدای زمرهٔ اصفیادر ❊ وبو بابده جمله اهل اسلام متفقلردر
معلوم اوله که ❊ ناظمڭ امامتدن مرادی آخرت اعتباریله یاخود
لیلهٔ معراجده بیت مقدسده ❊ جماعت انبیایه امامت ایلدکلری
اعتباریله در ❊ یاخود معنای بیت حضرت رسول الله جملهٔ انبیانڭ
تفضیل الهیله افضلیدر ❊ یعنی تفضیل اعمال حسبیله دکلدر
نته که معتزله ملائکه یی مطلقا ❊ انسان اوزره اعمال حسبیله
تفضیل ایدرلر ❊ تفضیل الهی اولدیغنه ❊ ولقد فضلنا بعض النبیین
علی بعض ❊ و ❊ تلك الرسل فضلنا بعضهم علی بعض ❊
کریمه لری دلالت ایدر ❊ زیرا تفضیلات ❊ ذات الهی یه مضاف اولمشدر
❊ وقرآن کریمده ❊ کنتم خیر امة اخرجت للناس ❊ کریمه سی
فضیلت محمدی یه دلالت ایدر ❊ زیرا هر امتڭ شرفی کندولره
مبعوث پیغمبرڭ شرفیله اولور ❊ لکن بو مقاله یه ٣ کلام وارد اولور

جائزدر كه خيريت امت ☼ سهولت انقياد ☼ ووفور عقل ورشاد
وقوة ايمان ☼ وكثرت اعماللرى سببيله اوله ☼ وافضليت محمدى يه
بو وجه اوزره ده استدلال اولنور كه ☼ شرف وفضيلت صفات
كمال اعتباريله در ☼ حضرت رسول الله جميع انبيانك متصف
اولدقلرى اوصاف شريفه ايله متصف اولمغله ☼ جمله سندن افضل
واشرف اولور ☼ وافضليتنه دلائل نقليه كثيره در

☫ وَبَاقٍ شَرْعُهُ فِى كُلِّ وَقْتٍ ☫ اِلَى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ وَارْتِحَالِ ☫

باق كلمه سى مقدم خبردر ☼ شرعه مؤخر مبتدادر ☼ وارتحال كلمه سى
القيمة اوزره معطوف اولمغله ☼ الى يوم ارتحال الناس من الدنيا
تقديرنده در ☼ مفهوم بيت بودر كه ☼ حضرت رسول اللهك شريعت
سمحا وملت بيضالرى نسخ وتبديلدن برى وقيامته قدر
باقيدر ☼ بيت مرقومده قيامتدن مراد ☼ ظهور ارتحال وارتحالدن
مراد وقوع ارتحالدر ☼ معلوم اوله كه ☼ شرع لغتده اظهار وبيان
وطريق معنالرينه در ☼ بعده وضع الهيله موضوع وانبيادن
برنبى ايله ثابت طريقده استعمال اولندى ☼ دين لغتده جزا وعادت
معناسنه در ☼ بعده ذوالعقولى اختيار محمودلريله بالذات خيره
سائق وضع الهيده استعمال اولندى ☼ قلبى وقالبيدن اعمدر ☼ اعتقاد
وعلم وصلوة كبى ☼ بعض محققين ديديلر كه ☼ انبيادن ثابت اولان
طريقهٔ مخصوصه ☼ مابه الجزاء اولديغى حيثيتله دين ☼ ومجتمع وممليّ
اولديغى حيثيتله ملت ☼ وواجب الاذعان اولديغى حيثيتله ايمان
وتسليم اولديغى اعتبار ايله اسلام ☼ وزلال كمالنه متعطشونك
ورودى اعتباريله شريعت ☼ وجبريل عليه السلامك اسمى ناموس
اولمغله ☼ جبريل واسطه سيله وارد اولديغى اعتباريله ناموس اطلاق
اولنور ☼ قالديكه حضرت ابراهيم على نبينا وعليه التسليم ملتى ملت

...بورى بو وجهله
...در كه ☼ الناس على
...وعمهم مقتضاسى
امت تابع اولدقلرى
اخلاقيله متخلق
...سنه مصدر شرف

محمديه داخل اولمغله ☼ اتباعيله مأمور اولمشزدر وحضرت
بارى تعالى وجناب رسول اللهك من غير انكار ☼ ذكر وبيان
ايلدكلرى شريعت سالفه بزه دخى شريعتدر ☼ ومجموع شرايعك
قطعا اصولده اختلافلرى يوقدر ☼ جمله سى فروعه متعلقدر
وحضرت رسول اللهك شريعتى ☼ قيامته قدر باقيدر ☼ زيرا خاتم
انبيا اولديغى نص صريحله ثابت اولمشدر ☼ ووحى والهامله
على سبيل الاجمال والتفصيل جميع خلقك احوال واحكامنى
ضبط ايلمشدر ☼ وامتنك علماسى بعض احكام مبهمه يى كتاب
وسنت ☼ واجماع وقياسله بيانه كافيلردر ☼ زيرا سائر امم علماسندن
اعقل واعلملردر ☼ نته كه ☼ حقلرنده ☼ علماء امتى كانبياء بنى اسرائيل
وارد اولمشدر ☼ قالديكه ☼ حضرت عيسى عليه السلام شريعت
جديده ايله ☼ نازل اولميه جقدر ☼ بلكه خليفهٔ رسول اوله جقدر
ورفع جزيه يى حضرت رسول الله خبرويرمكله ☼ شريعت محمديه
احكامنددر

☫ وَحَقٌّ اَمْرُ مِعْرَاجٍ وَصِدْقٌ ☫ فَفِيهِ نَصُّ اَخْبَارٍ عَوَالِى ☫

وحق مقدم خبردر ☼ ثابت معناسنه در ☼ امر معراج مؤخر مبتدادر
امر معراج الرسول تقديرنده در ☼ وصدق حق اوزره معطوفدر
صادق معناسنه در ☼ ففيه كلمه سنده فاء سببيه در ☼ ضميرى معراجه
راجعدر ☼ نص لفظى تصريح معناسنه در ☼ اخبار جمع خبردر
عوالى جمع عاليه در ☼ ياخود جمع عالى در ☼ زيرا صفت اولان فاعل
ذوى العقولك غيريده اولورسه ☼ فواعل اوزره قياسى جمعلنور
زيرا جمع مذكر غير عاقلك جمعى ☼ مؤنث عاقل مجراسنه جارى
اولور ☼ نجم طالع وطوالع وجبل شامخ وشوامخ كبى ☼ مفهوم
بيت بودر كه ☼ حضرت رسول اللهك خصيصهٔ معراجى ثابت

ومتحقق وواقعه مطابقدر ☼ زیرا ثبوتی بابنده متواتر ومشهور کبی
اخبار عالیه منصوص اولمشدر ☼ معلوم اوله که ☼ علمای کرام
ذات معراجده بالجمله اتفاق ایلدیلر ☼ لکن یقظه حالنده میدر
رؤیا حالنده میدر ☼ یعنی جسمانیمیدر یوقسه روحانیمیدر ☼ ووحی
ظهورندن اولمی ☼ یوقسه صکره میدر ☼ اختلاف ایلدیلر ☼ محققین
دیرلرکه ☼ قبل الوحی عالم رؤیاده نائل معراج اولوب ☼ بعده هجرندن
برسنه مقدم ☼ ماه رجبده یقظه حالنده بجسده عروج ایلدیلر ☼ نته که
﴿ سبحان الذی اسری بعبده لیلا من المسجد الحرام الی المسجد
الاقصی الذی بارکنا حوله لنریه من آیاتنا ﴾ الایه کریمه سی
مبیندر ☼ آیاتدن مراد ☼ لیلهٔ اسراده مشاهده ایلدکلری لقای
انبیاء ☼ وسدرهٔ منتها ☼ وبیت معمور ☼ وسائر عجائب وغرائبدر
مرویدرکه ☼ لیلهٔ مرقومه ده مکهٔ مکرمه ده ☼ بیت امهانیدن مسجد
اقصایه که ☼ بیت مقدسدر ☼ بینلری قرق مرحله مسیره در ☼ اسرا
اولنوب حضرت محیی الاموات ☼ اول کیجه جمیع انبیایی احیا ایتمکله
بیت مقدسده اجتماع ایلیوب ☼ جبریل امین اذان واقامت ☼ وحضرت
امام الانبیاء اقامت ایدوب ☼ ایکی رکعت نماز ادا ایلدیلر ☼ سند
صحیحله مثبت اولدیغی اوزره ☼ حضرت رسول الله بو وجه اوزره
خبرویرمشدرکه ☼ اول کیجه بیت امهانیده چشمم خوابده وقلبم
بیدار ایکن ☼ جبریل امین کلوب ☼ یا محمد بو کیجه لیلهٔ نوم دکلدر
بلکه لیلهٔ خلعت وکرامتدر ☼ حرکت قبل دیمکله ☼ بندخی قالقوب
ابدست الدم ☼ بعده خانه دن خروج ایلدم کوردمکه ☼ حضرت
اسرافیل پیشکاه بابده ☼ براقله ایستادهٔ موقف انتظار در ☼ وبراق
حماردن اکبر ☼ وبغلدن اصغر ☼ حیواندر ☼ جبریل بر رکابنی واسرافیل
رکاب دیکری طوتوب ☼ بندخی سوار اولمق مراد ایلدیکمده ☼ براق
تعصب ٥ شموسی اظهار ایتمکله ☼ جبریل یا براق رام اولکه

٥ شموسی ضخله اتك سنته ادم بندرمامك استمیلدر

بوندن افضل کمسه سوار اولماز دیدکده ساکن اولوب ☼ بندخی
سوار اولدم ☼ براقك ایکی جناحی اولوب ☼ قدمنی مدای بصرینه
وضع ایلمکله درحال ☼ مسجد اقصایه واصل اولدق ☼ انده جمیع رسل
کرام حاضر بولنمغله ☼ اشارت جبریل ایله ☼ بن امامت ایدوب
جماعتله ایکی رکعت نماز ادا ایلدك ☼ بعده حضرت حق سبحانه
وتعالی رسل مشار الیهمك بعضیسنی آسمانه رفع ایلدی ☼ بعده
بشخصه سمایه ☼ واندن سدرهٔ منتهایه ☼ وعرش اعلایه عروج
ایدوب بعده ﴿ فاوحی الی عبده ماا وحی ﴾ کلزارنده کلچین
اسرار ☼ وحقایق کونا کون اولدیلر ☼ معتزله طائفه سی معراجك
رؤیاده اولدیغنه ذاهب اولدیلر ﴿ وماجعلنا الرؤیا التی اریناك
الافتنة للناس ﴾ کریمه سیله واسرا آیتنده مسجد اقصانك
منتهی وقوعیله ☼ وحضرت معاویه دن مروی کانت رؤیا صالحة
وحضرت عایشه دن مروی (مافقد جسد محمد لیلة المعراج)
حدیثلریله احتجاج ایلدیلر ☼ وعقلا استبعاد واستحاله ایلدیلر
وحکماء کرهٔ زمهریر ☼ وکرهٔ ناردن عبور ☼ وافلاکك خرق
والتیاملری محذوریه مبنی ☼ معراج جسمانی یی انکار ایلدیلر
ابتدا معتزله یه جواب ویریلورکه ﴿ وماجعلنا الرؤیا التی ﴾
کریمه سنده رؤیادن مراد عینله کورمکدر ☼ اکر سؤال
اولنورسه که ☼ رؤیا لفظنك متبادری ☼ بصیرتله کورمك اولمغله
تبادردن عدولك وجهی ندر ☼ جواب اولنورکه ☼ آیت مرقومه نك
منطوقی اولان مادهٔ معراج ☼ محضا موجب افتتان اولدیغی کبی ☼ انی
ناطق الفاظ دخی احتمالاتی متضمن اولمغله ☼ ناطق ومنطوق
متوافق اولمشدر ☼ کذلك ذکر اولنان رؤیا غزوهٔ بدرده هزیمت
کفاره متعلق رؤیا اولمق محتملدر ☼ یاخود مکه یه دخولی مبشر
اولان رؤیادر ☼ بعض مفسرین دیدیلرکه ☼ این شرکائی وتبره سی

يعنی مشاكله طريقه‌سی اوزره ❊ رؤيا ايله تسميه ❊ مكذبينك قوللرينه
موافقتله در ❊ وحضرت معاويه‌نك صالحه ايله توصيفی منافی
دكلدر ❊ وحضرت عايشه‌نك مرادی جسد رسول الله روحندن
مفقود اولمدی ❊ بلكه مقارنا عروج ايلدی ديمكدر ❊ وعقلا استبعاد
اولنماز ❊ زيرا بيضاوی مرحومك تحريری ❊ طرفين قرص آفتابك
مابينی ❊ كرهٔ ارضك ايكی طرفی مابيننك ❊ يوز التمشدن زياده ضعفی ايكن
آفتابك طرف اسفلی اعلاسنك موضعنه ❊ ثانيه‌دن ازمدتده واصل
اولور ❊ ومبرهندر كه ❊ اجسام قبول اعراضده متساويه‌در ❊ يعنی
عنصريات ❊ وفلكياتك هر برينه ❊ صحيح اولان آخره ده صحيح اولور
حضرت حق سبحانه وتعالی ❊ ممكناته قادر اولمغله ❊ بوكونه حركت
سريعه‌يی بدن رسول كزينده ❊ وبراقده خلق ايلمكه قادردر
فلاسفه‌يه ده بوكونه جواب ويريلور ❊ وخرق والتيام ماده‌سی كندی
اصوللرينه مبنيدر ❊ ونزول ملائكه‌يی انكاره مؤديدر ❊ العجب كه
هرمس هرامسه‌نك آسمانه عروج ايدوب ❊ اوتوز سنه مدت فلك
زحل ايله دورانته قائل اولورلر ❊ ومعراج نبويی انكار ايدرلر
جملهٔ معجزاتدن شق القمر معجزه‌سی كه ❊ وقوعی بدر كبی روشنادر
اصوللرنده قرص قمر برجرم كمدی اللون اولوب افاضهٔ نور
خورشيد ايله مستضی ايكن ❊ ايكی پاره اولوب نورانی اوله‌رق نازل
وبعده صاعد وملتئم اولديلر ❊ وامام علی كرم الله وجهه
حضرتلری صلوة عصری اكمال ايچون ❊ شمس خلاف طبيعی رد
وتوقيف اولندی ❊ پس اصول قنده قالدی ❊ مخالفت نره‌يه كتدی
❊ عالم اسير دست مشيت دكلميدر ❊ مؤداسی جميع اشيا زبون پنجهٔ
قدرت خالق الارض والسمادر ❊ قالديكه خاطر فاتره بوكونه لايح
اولمشدر كه ❊ حضرت عايشه ولادت نبوينك قرق بشنجی سنه‌سی
تولد ايلدی ❊ منازع فيه اولان امر معراج ❊ اللی ايكنجی سنه‌سی

قبل الهجرة وقوع اولدی ❊ امر زفاف مدينهٔ منوره‌ده اللی دردنجی
سنه‌ده واقع اولمغله ❊ فقدان جسد نبوی خصوصی نه‌كونه اولور
وقالديكه ❊ اثر حقيرانه‌مز اولان سير حلبی ترجمه‌سنده تحرير اولنديغی
اوزره حضرت رسول الله اوتوز درت دفعه معراجله حائز ابتهاج
اولديلر ❊ بر دفعه‌سی يقظه‌ده مكهٔ مكرمه‌ده ماعداسی عالم
منامده واقع اولمشدر ❊ ورأی العين مشاهدهٔ وجود حقيقی‌يه
مظهر اولديلر ❊ وصلوة پنجكانه اول كيجه مفروض اولدی
وسماء اولده آدم عليه السلام وثانيه‌ده عيسی ويحيی وثالثده
يوسف ورابعه‌ده ادريس وخامسده هرون وسادسده موسی
وسابعه‌ده ابراهيم عليهم الصلوة والسلام حضراتنه ملاقی اولديلر
عودتده حضرت ابراهيم امت رسول اللهه سلام سفارش بيورمغله
حالا هر نمازده بزلر دخی كندولرينه صلوة وسلام اهدا ايده‌رز
خلاصه امر معراج حقدر ❊ لكن مسجد اقصايه اسرا كتابله
وسمايه عروج احاديث مشهوره ايله وبالای عرشه صعود وخبر
احاد ايله ثابتدر ❊ پس مكه‌دن مسجد اقصايه اسرايی انكار ايدن
كافردر ❊ وسمايه وسمادن مشيت الهی اولان عالمه عروجی
منكر اولان مبتدعه‌در

❊ وَاَنَّ الاَنبِيَاءَ لَفِی اَمَانٍ ❊ عَنِ العِصيَانِ عَمَدًا وَانعِزَالِ ❊

واو عاطفه‌در ❊ ان حروف مشبهه دندر ❊ الانبياء اسم منصوبيدر
لفی امان كلمه‌سنده لام مؤكده‌در ❊ فی امان جار ومجرور ظرف
مستقر خبريدر ❊ امان امن معناسنه‌در ❊ عن العصيان امان كلمه‌سنه
متعلقدر ❊ عمدا حالدر تمييز اولمق دخی ممكندر ❊ انعزال عصيان
اوزره معطوفدر وانعزالهم عن منصب النبوة تقديرنده‌در
مفهوم بيت بودر كه ❊ جملهٔ انبيای عظام بالقصد صدور ايدن

کفر ومعاصیدر * معصوم ومصون ومنصب والای نبوتدن
معزول ومهجور اولمقدن مأمونلردر * معلوم اوله که * مسائل
عقایدیه دن بری دخی انبیای عظامك کفر ومعاصیدن
عصمتلری مسئله سیدر * بونده دخی اهل سنه ایله سائرك
منازعه‌لری واردر * اهل سنه عندنده عصمتلری ثابتدر * ابتدا
عصمت سید شریف عندنده معاصی یه اقتدار وار ایکن
اجتناب ایلمك ملکه سندن عبارتدر * جلال دوانی تعریفنه کوره
حضرت حق تعالی عباده ذنب وعصیان خلق ایلمامکدن
عبارتدر * انبیای عظامك عصمتی اولا * حضرت باری تعالی
انلری صفای جوهر ایداع * بعده فضائل نفسیهٔ جسمیه ایله
منحلی ایلدکدن صکره * نصرت وتثبیت اقدام احسان بعده
سکینه انزالیله شوائب معاصیدن حفظ وحمایت ایلمکدن
عبارتدر * وفلاسفه عندنده عصمت فجوره مانع ملکهٔ ملکیه‌دن
عبارتدر * جملهٔ اهل ملل وشرایع اتفاق ایلدیلرکه * انبیای
عظامك دعوای رسالت وتبلیغ احکام کبی * معجزه مدلولی اولان
امورنده کذب عمدیدن عصمتلری واجبدر * علی سبیل السهو
والنسیان صدورینك جوازنده اختلاف اولندی * اکثرون
تجویز ایلمدیلر * قاضی ابو بکر جوازینه ذاهب اولدی * کذلك
سائر ذنوبك تعمد کبائردن معصوم اولملرنده اتفاق ایلدیلر
اما سهو وخطا ایله صدورنده صاحب مواقفك کلامنه کوره
اکثرون تجویز ایلدیلر * شارح مواقف دیدیکه * مختار اولان
خلافیدر * وصغائرك سرقت لقمه کبی * خست ونفرتی مشعر
قسمندن سهوا وعمدا معصوملردر * حاحظ وبعض معتزله
مخالفت ایلدیلر * زیرا انلر سهوا صدورنی تجویز ایتدیلر * وقسم
دیکرندن دخی معصوملردر * نته که مقاصد شرحنده علامهٔ

تفتازانی بیان ایلدی * بوذکر ایلدیکمز وحی ظهورندن صکره
اولور ایسه * اما وحی صدورندن اقدم * امتناعنه دلالت ایدر
بر دلیل تام یوقدر * وامکان ذاتی امکان وقوعی یی مستلزم
دکلدر * وخوارجدن فضیلیه طائفه سی * انبیای کرام اوزرینه
معاصی یی تجویز ایتدیلر * وهر معصیتی کفر اعتقاد ایتملریله حاشا
انبیای عظام حقلرنده کفری تجویز * بلکه اظهارینی تقیة
ایجاب ایلدیلر * زعم باطللری بودرکه * اظهار اسلام قتله مفضی
اولمغله نفسی تهلکه‌یه القا اولور * بو ایسه حرامدر دیرلر * هذیان
مزبورلری * بو وجه اوزره مردوددرکه * تقیة اظهار کفر
جائز اولسه * اظهارینه انسب اولان ظهور دعوتلری هنکامیدر
زیرا ناس اول هنکامده کندولرینی منکرلردر * بو صورتله اظهار
دعوت بر پیغمبره جائز اولمیوب * بالکلیه اخفای دینی مؤدی
اولور ایدی * وحشویه طائفه‌سی کفری واظهارینی تجویز ایتمزلر
لکن کبائر اوزره اقداملرینی تجویز ایدرلر * بعض طائفه عمد
کبائری منع وعمد صغائری تجویز ایدرلر * اصحاب سنت
ذکر اولندیغی اوزره بعد الوحی * عمدا وسهوا کبائر وصغائری
منع ایدرلر * زیرا انبیای کرامدن عمدا ذنب وکفر صادر اولسه
امتی اوزرینه * اتبعوه لعلکم تهتدون * امری موجبنجه اتباع
لازمدر * بو وجهله وجوب وحرمتك جمعی لازم کلور * کذلك
انبیادن کفر وذنب صادر اولسه * اشد عذابله معذب اولملری
لازم کلور * زیرا درجات انبیا غایت عز وشرفده در * علی الشان
اولان ذاتلردن صدور ذنب ایسه افحش اولمغله * شدت عذاب
لازم کلور * نتکم قرآن مبینده * یانساء النبی من یأت منکن
بفاحشة مبینة یضاعف لها العذاب ضعفین * کریمه‌سی انی مؤیدر
وحدود احرارك تزایدی دخی مؤیددر * زیرا عبدك حدی حرك

حدیثنك نصفیدر ۞ كذلك انبیادن كفر وذنب صادر اولسه
حزب شیطاندن اولورلر ۞ زیرا شیطانك مرامنی عمل ایلدیلر
بو ایسه باطلدر ۞ زیرا شیطان خاسردر ۞ كذلك انبیای عظامدن
ذنب وكفر صادر اولسه ﴿ ان جاءكم فاسق بنباء فتبینوا ﴾
كریمه سی اوزره شهادتلری مقبول اولمز ۞ بو ایسه باطلدر
زیرا عدولدن ادنی اولملری اقتضا ایدر ۞ كذلك انبیادن كفر
وذنب صادر اولسه ۞ ذم وایذایی مستوجب اولملری لازم كلور
ذنب وكفر منكر اولمغله ۞ منكری انكار واجبدر ۞ پیغمبری
ذم وایذا ایسه ﴿ ان الذین یؤذون الله ورسوله لعنهم الله فی الدنیا
والاخرة ﴾ كریمه سی اوزره حرامدر ۞ كذلك انبیادن
كفر وذنب صادر اولسه ۞ منصب نبوتدن انعزالی لازم اولور
زیرا كافر ومذنب ظالمدر ظالم ایسه ﴿ لا ینال عهدی الظالمین ﴾
كریمه سی اوزره عهد نبوته نائل اولمزلر ۞ اكر سؤال
اولنورسه كه ۞ آیت مرقومه نك ما قبلی اولان ﴿ انی جاعلك
للناس اماما ﴾ كریمه سی سیاقیله عهددن مراد امامتدر
نبوت دكلدر ۞ جواب ویریلور كه ۞ آیت كریمه ده عهد امامت
نبوتدر ۞ زیرا حضرت باری تعالی ۞ حضرت ابراهیمی نبوتله
سرفراز ایلمكله ۞ جاعلك للناس اماما قولندن مراد ۞ جاعلك
للناس نبیا مراد اولمغله ۞ امامتدن مراد نبوتدر ۞ واوسلم عهد نبوته
نائل اولمامق طریق اولویتله ثابتدر ۞ قالدیكه حضرت آدمك
اكل شجره وحضرت ابراهیمك كواكبه ۞ هذا ربی ۞ و بل فعله
كبیرهم و انی سقیم قوللری ۞ وموسی علیه السلامك قبطی یی
قتلی ۞ وحضرت یوسفك زلیخایه همی ۞ وحضرت داودك
حلیله اوریایه طمعی ۞ كبی بعض انبیای كرام حقلرنده منقول اولان
حالاتك بعضیسی افترا اولوب ۞ و بعضیلری تأویلات لائقه ایله

مأولدر ۞ اوریا قصه سی محض افترادر ۞ اما اكل شجره ماده سی
قبل النبوه در ۞ یاخود ﴿ لا تقربا هذه الشجرة ﴾ قولندن مراد الهی
نوع ایكن ۞ شخصه حمل ایلدیكنه مبنیدر ۞ وحضرت ابراهیمك
هذا ربی قولی ۞ فرض وتقدیر جهتنه مبنیدر ۞ یاخود اول وقتده
درت یاشنده اولمغله ۞ قبل الوحی اولدیغنه مبنیدر ۞ بل فعله كبیرهم
قولی استهزا طریقنه ۞ یاخود سببنه اسناد حكمنه مبنیدر ۞ زیرا
حضرت ابراهیمك فعل مزبورینه سبب كفارك عموما اصناملرینه
خصوصا صنم كبیر مرسومه تعظیملریدر ۞ و بوكونه سببنه اسناد ایلمك
محاوراتده شایعدر ۞ مثلا بو ایشی بكا سن ایتمدك بلكه ۞ فلان ایتدی
دیو محركنه وسببنه اسناد ایدرلر ۞ وانی سقیم قولی محتملدر كه
سقم حالی یاخود سقم متوقع استقبالی اوله ۞ وحضرت موسی
قبطینك قتلنی قصد ایتمیوب ۞ بلكه ضربنی قصد ایلمشیدی
وحضرت یوسفك همی جبلی اولوب ۞ اختیاری اولمدیغیله
مأولدر ۞ یاخود ﴿ ولقد همت به وهم بها ﴾ آیت كریمه سندن مراد
زلیخا قراره ۞ ویوسف فراره هم ایلدی دیمك اوله ۞ وحضرت
رسول اللهك ۞ لم یكذب ابراهیم غیر ثلث مرات قولنده ۞ كذب
تعبیری صورت كذبده وقوعنه مبنیدر و ﴿ لیغفرلك الله ما تقدم
من ذنبك وما تأخر ﴾ قول شریفندن مراد ذنوب امتدر ۞ یاخود
ترك اولی در ۞ وقالدیكه انبیادن ترك اولی صدوری شرح صحایفده
مسطور اولدیغی اوزره ۞ جائز دكلدر ۞ بلكه اوچ وجه اوزره
جائزدر ۞ سهو ونسیان وترك اولی یاخود مباحه اشتباه وجهیله
۞ محصلده امام رازی دخی بو قوله ذاهب اولدیغی مسطوردر
وانبیای عظامك حیات ومماتده رسالتلری منقطع اولمز ۞ زیرا طرف
ربانیدن كتنور دكلری احكام ووجوب اتباع انام باقیدر ۞ وفاتلریله
منقطع اولان وجوب تبلیغ وتكلیفدر ۞ بركات الابرار مؤلفی

دیمشدر که * شیخ اشعری مذهبی بودر که * موتله رسالت منقطع
اولور * لکن حکمی * یاخود مقامنه قائم بر حکم باقی اولور * فی التحقیق
حکمك بقاسیله رسالتك عدم ابطالیدر

وَمَا كَانَتْ نَبِيًّا قَطُّ اُنْثَى ۞ وَلَا عَبْدٌ وَشَخْصٌ ذُو افْتِعَالِ

ماء نافیه‌در * کانت فعل ناقصدر * نبیا خبر مقدم منصوبی و انثی
اسم مؤخر مرفوعیدر * قط ظروف زمانیه‌دن علی سبیل الاستغراق
زمان ماضی منفی یه دالدر * ولا عبد ولا شخص معطوفلردر * ولا کان
عبد نبیا تقدیرنده‌در * ذو افتعال شخص کلمه‌سنك صفتیدر * افتعال
فعل قبیح معناسنه‌در * سحر وشعبده * وتصویر وکذب کبی
مفهوم بیت بودر که * قطعا انبیای عظام انثی اولمازلر * یعنی نسوان
طائفه‌سندن وقول جنسندن پیغمبر کلمز * وپیغمبر ساحر ومشعوذ اولماز
معلوم اوله که * نسوان طائفه‌سندن پیغمبر اولماز زیرا ﴿وقرن
فی بیوتکن ولا تبرجن تبرج الجاهلیة﴾ امر شریفیله انلرك تستری
وخانه‌لرنده تمکن واستقرارلری واجبدر * نبوت ایسه دعوتله اشتهار
ومعجزه اظهار * وریاست کبی احواله محتاجدر * انوثت بونلره
منافی اولمغله * بالضروره انبیا رجالدن اولمق لازمدر * سؤال
اولنورسه که * طائفهٔ نسوان بزم شریعتمزده قرار واستتار ایله
مأمور اولدیلر * جائزدر که * بعثت محمدیدن اقدم مأمور اولمامقله
انلردن انبیا کلمش اوله * جواب ویریلور که ﴿وما ارسلنا قبلك
الا رجالا نوحی الیهم فاسئلوا اهل الذکر ان کنتم لا تعلمون﴾
کریمه‌سی انبیا رجالدن اولدیغنه نص صریحدر * لکن آیت کریمه
مرسلك رجالدن اولدیغی ناطقدر * وقالدیکه نسوان طائفه‌سی
فی ذاتهن ناقصات اولمغله * نبوت تجلبسنه که هر وجهله کمال قابلیته
متعلقدر * منافی اولدیغی ظاهردر * اشاعره نبوت انوثته منافی دکلدر

دیدیلر * ام موسی وام عیسی وساره وآسیه‌نك نبوتلرینه ذاهب
اولدیلر * زیرا حقلرنده واوحینا عنوانلری وارد اولدی * اکا جواب
ویریلور که * وحی نبوتی مستلزم دکلدر * نته که ﴿واوحی ربك
الی النحل﴾ کریمه‌سنده وارد اولدی * وجاءت قبلی اربع
نبیات کام موسی ومریم وام عیسی وآسیة زوجة فرعون
حدیثنك صحتی ممنوعدر * ولو سلم نبیات قولی مرفوعات فی الدرجة
علی سائر النسا ایله مأولدر * لکن خلاف تبادر اولدیغی ظاهردر
وانبیا احراردن اولمق لازمدر * عبد مملوك اولماز * زیرا خدمت
مالکنه اشتغال الله امر دعوتدن متعوق اولور * وناس کندوسنه
اتباعدن استنکاف ایدرلر * ورقیت اثر کفر اولمغله * اتصاف
جائز دکلدر * ورقیت کماله منافیدر * وپیغمبر ﴿اتبع ما یوحی الیك
من ربك﴾ امری مقتضاسنجه تابع وحی اولوب * کندی رأیله فاعل
ومختلق اولماز * وساحر ومشعوذ ومصور اولماز * سلاطین ماضیهٔ
ایراندن کشتاسب شاه زماننده * ادعای نبوت ایدن زردشت وقبادشاه
وقتنده تبین ایدن مزدك * وسیمیا وشعبده ایله چاه نخشبده بر قمر اظهار
ایدن ابن مقنع ومصور مانی کبی * زیرا بو اوصاف نبوته منافیدر
وعصرینك اعقل وافضل * وافصح وصورت وسیرتده اجمل
واملحی اولمق لازمدر * زیرا صفات کمالدر * وادای رسالته مخل
ومنفر طباع سلیمه ومنقص اولان اوصافله متصف اولمامق لازمدر *
قالدیکه عقدهٔ ناطقهٔ حضرت موسی فطری دکلدر * بلکه
حکمته مبنی نشأت ایلمشدر * زیرا فرعون منجمینك خبر ویردکلری
بودر دیو اشتباه ایتمکله * آسیه جنابلری حضرت موسی
اوکونه التون وآتش کتورمکله * فعل جبریل امینله
آتشی الوب دهانه وضع ایتمکله * لسان شریفی محترق
اولمشیدی

وذوالقرنين لم يعرف نبيا * كذا لقمان فاحذر عن جدال

ذوالقرنين مبتدا * لم يعرف جمله سی خبردر * نبيا حالدر * ياخود
لم يعرف كونه نبيا تقديرنده در * كذا مبتدا لقمان خبريدر
غير منصرفدر * فاحذر كلمه سنده فاء جزائيه در * احذر حذردن
فعل امردر * جدال مجادله معناسنه * اذا كانت نبوتهما مشكوكا
فاحذر تقديرنده در * مفهوم بيت بودركه * ذوالقرنين ولقمان
حضرتلرينك نبوتلری ثابت اولمامغله * نبوتلری خصوصنده
مجادله دن كف لسان ايدوب علم الهی يه احاله ايلمك اسلمدر
معلوم اوله كه * ذوالقرنين لقب اسكندردر * واسكندر ايكی پادشاه در
بريسی رومی * وبريسی يونانيدر * رومی قاتل دارابن بهمن
اسفنديار دركه * صاحب خضر عليه السلامدر * يونانی فيلقوس
اوغليدركه صاحب ارسطو در * محل نزاع اولكيدر * يعنی
پيغمبرميدر وليميدر اختلاف اولندی * لكن كارزونی وعلامه
ابن كمال ﴿ ويسئلونك عن ذی القرنين ﴾ آيت كريمه سی تفسيرنده
يونانيدركه * حضرت ابراهيمله كعبه يی طواف ايلدی ديو * ثبت
ايلمشلردر * سعدی چلبی بيضاوی حاشيه سنده * اسكندر روميدر
ديو تصريح * وبرحديث شريفله استدلال وابن كمالك كلامنی
رد ايدر * ومقام مزبوری اشباع ايتمشدر * وذوالقرنين ايله تلقبنده
وجوه عديده نقل ايدرلر * بعضلر عالم رؤياده آسمانه صعود آفتابك
ايكی قرنی اخذ ايلديكی * وبعضلر آفتابك ايكی قرننه يعنی مشرق
ومغربه مالك اولديغی * وبعضلر روم وفارسده سلطنتی * وبعضلر
نور وظلمته داخل اولديغی * وبعضلر تاجنه موازی لحمدن ايكی صغير
قرن شكلی اولديغی * وبعضلر عمريندن اولمغله زماننده ايكی قرن
كذران ايلديكی * وجه تلقيب ايتديلر * ونبوتنده دخی اختلاف

ايلديلر * بعضلر ﴿ قلنا ياذا القرنين الاية ﴾ كريمه سی منطوقنجه
مظهر وحی اولمغله * نبوتنه ذاهب اولدی * وبعضلر صلاح وولايتنه
ذاهب اولوب * وحيی وحی الهامله توجيه ايلدی * بعض علما
ديديلركه * اصح اولان عالم وعامل وعادل پادشاه اولمغله * خطاب
الهی يه مستحق اولمشيدی * امام علی كرم الله وجهه حضرتلرندن
مرويدركه * ذوالقرنين پيغمبر دكل ايدی * لكن امر ربانی يه مطيع
وبلاسنه صابر ونعمتنه شاكر كمسنه ايدی * كذلك لقمان
حضرتلرينك دخی * نبوتنده اختلاف اولندی * اكثر علما عدم نبوتنه
ذاهب اولوب ﴿ ولقد آتينا لقمن الحكمة ﴾ كريمه سنده
حكمتی فهم وعلمه حمل ايديلر * هزار پيغمبر كزينك مشكوة
نبوتلرندن * استفاضهٔ نور حكمت ايلديكی منقولدر * استادی بركون
امتحان وجهيله لقمانه ديديكه * برقيون ذبح ايدوب اطيب
اعضاسندن بكا كتور * لقمان دخی برقيون ذبح ولسان وقلبنی
الوب * استادينه كتوردی * بعد زمان * ينه لقمانه برقيون ذبح
ايدوب اخبث اعضاسنی بكا كتور ديدی * لقمان ينه لسان وقلبنی
كتوردی * استادی بو وضعندن استفسار ايلدكده * قلب ولساندن
اطيب يوقدر * اكر طيب اولورلرسه * وانلردن اخبث يوقدر
اكر خبيث اولورلرسه ديدی * كندی فرزندينه نصايح حكيمانه لری
قرآنده مسطوردر

وعيسى سوف يأتى ثم يتوى * لدجال شقى ذى خبال

عيسى اعراب تقديريله مرفوع مبتدادر * سوف اداة استقبالدر
يأتى فعل مستقبلدر * فاعلی عيسی يه راجعدر * ثم تراخی يه دال
حرف عطفدر * يتوی اتوادن فعل مضارعدر * اهلاك معناسنه در
لدجال كلمه سنده لام زائده در * ياخود بعد معناسنه در * صوموا

لرؤیته ✽ حدیثنده واقع اولدیغی کبی ✽ یاخود یأتی یه متعلق اولمغله
رتبةً مقدم اولور ✽ یتوی کلمه سنده ضمیر منصوب محذوف اولور
یاخود یتوی کلمه سی یهتم فعلیله تضمین اولنوب ✽ ثم یهتم لاهلاك
دجال تقدیرنده اولور ✽ ثلاثیدن فتح تایله یتوی بعید الاحتمالدر
شق وذی خبال دجال کلمه سنك صفتیدر ✽ خبال فساد ونقصان
وهلاك معنالرینه‌در ✽ مفهوم بیت بودرکه ✽ علامت قیامت اولمق
اوزره محمد مهدی خروج ایدوب ✽ بعده دجال ظهور وقرق کون
شرق وغرب عالمده ✽ نشر شرارهٔ فساد ایلدکدنصکره ✽ حضرت
عیسی آسماندن آیت سیف کبی نازل اولوب ✽ اول شقی فتانی اهلاك
ایلیه جکدر ✽ معلوم اوله که ✽ عیسی لفظنی بعضلر سریانی و بعضلر
عبرانیدر دیدیلر ✽ زمخشری کشافده ✽ اصل اصلی اسمی ایشوع
در دیدی ✽ صاحب تیسیر موشی کبی ✽ شین معجمه ایله عیشی ایدی
عربیه یه نقل اولندقده ✽ اهمال اولندی دیدی ✽ معناسی سید یاخود
مبارك دیمکدر ✽ بعضلر عربیته ذاهب اولوب ✽ بیاض مع الشقرة
معناسنه عیسی ✽ یاخود عیشدن مأخوذ در دیدی ✽ دجال دجلدن
مأخوذ در ✽ کذاب وسحار معناسنه ✽ خفی اولمیه که ✽ اهل سنت
اتفاق ایلدیلرکه ✽ آخر زمانده دجال ظهور ایدوب مشرق ومغرب
اراسنی ✽ قرق کون کشت وگذار ایدوب ✽ کندوسنه هر ملتدن
خصوصا یهود طائفه سندن ✽ قتی وافر اشخاص متابعت
ایلیه جکدر ✽ امر یله سحاب امطار و زمین انبات ایدر ✽ ومنظرهٔ
ناسده برکسه یی قتل واحیا ✽ وخرابه لره اوغرادقده کنوزلرین
اخراج ایله امر ایلدکله ✽ درساعت جملهٔ کنوز ودفاین ظاهره
خروج ایدر ✽ بوجهتله الوهیت ادعا ایدوب ✽ خلقی عبادتنه دعوت
ایدر ✽ بعده حضرت عیسی علیه السلام دمشق شامده منارهٔ
بیضایه وآندن زمینه نازل اولوب ✽ دجالی ینه شامده لدا نام جبل

یانده قتل ایدر ✽ بر روایتده دجال حضرت عیسی یی کوربجك
طوز کبی ذائب اولور ✽ یهود طائفه سی پریشان اولوب نفیر عام
ایتمکله ✽ اهل اسلام بولدقلری محلده جمله سنی طعمهٔ شمشیر
اعدام ایدرلر ✽ حتی متواری اولدقلری طاشلری ✽ یا عباد الله
ایشته بوراده یهودی وار دیو ندا ایتمکله ✽ واروب قتل ایدرلر
مشکوتده مسطور اولدیغی اوزره ✽ عبد الله بن عمر رضی الله
عنهمادن مرویدرکه ✽ حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم
بیوردیلرکه ✽ عیسی بن مریم نازل اولوب ✽ وتزوج ایلیه جکدر
واولادی اوله جقدر ✽ وبسیط ارضده قرق بش سنه مکث
ایلدکدنصکره ✽ وفات ایدوب ✽ بنم قبرمده مدفون اوله جقدر
بن ✽ وعیسی بن مریم ✽ ابو بکر ✽ وعمر بینلرنده قیام ایلیه جکز
مرویدرکه ✽ حضرت عیسی اولیای امت محمدیدن اولوب
شریعت مطهره ایله حکم ایلیه جکدر ✽ مقدمهٔ عسکری اصحاب
کهف اوله جقدر ✽ زمانی اول درجه ده اسوده اوله جقدرکه
قیون قورد ایله وصبیان حیات ایله ممازجه وملاعبه ایده جکلردر
ونزول عیسی بابنده ﴿ ویکلم الناس فی المهد وکهلا ﴾
کریمه سیله ده استدلال اولنور ✽ حتی بعض مفسرین وکهلا
بعد ان ینزل من السماء عبارتیله تفسیر ایتمشدر ✽ لکن معنای
کهولت ✽ اوتوزدن قرق یاشنه وارنجه اطلاق اولنور ✽ قوله مبنی
اولمیوب بلکه اوتوزدرتدن اللی یه وارنجه اطلاق اولنان مذهبه
مستند اولمغه محتاجدر ✽ زیرا حضرت عیسی سمایه رفع اولندیغی سنه اوتوز
اوچ یاشنده ایدی ✽ وحضرت عیسی ✽ کذلك دجال مسیح ایله ملقبدر
زیرا مسیح لفظی ✽ اضداددندر ✽ مسعود وملعون معنالرینه‌در

كَرَامَاتُ الوَلِیِّ بِدَارِ دُنْیَا ✽ لَهَا كَوْنٌ فَهُمْ اَهْلُ النَّوَالِ

كرامات الولى قولى مبتدادر ❊ لهـا ظرف مستقر مقدم خبردر
كون مؤخر مبتدادر ❊ بدار دنيا كون لفظنه متعلقدر ❊ كون ثبوت
و وقوع معناسنه‌در ❊ باء ظرفيت ايچوندر ❊ دنيا كلمه‌سى مقصوردر
افعل تفضيلدر ❊ فلك قمرك ماتحتنه اطلاق اولنور ❊ فهم ضميرى
ولى يه‌راجعدر ❊ زيرا اضافت جمع دلالتيله حرف تعريف جنسنه
محمولدر ❊ فاء سببيه‌در ❊ نوال عطا معناسنه‌در ❊ مفهوم بيت بودركه
دار دنيـاده ❊ اولياء الله يدلرنده ظهور ايدن خارق عاده كرامتلر
حق و ثابتدر ❊ زيرا انلر مظهر الطـاف مخصوصـۀ ربانيدر
معلوم اوله كه ❊ ولى لفظى ولى يا خود ولايتدن مأخوذ در ❊ قريب
ومحب معناسنه‌در ❊ بمعنى فاعل و بمعنى مفعول اولمغه صالحدر ❊ عرفده
حسب مايمكن عارف بالله وعارف صفات الله اولوب ❊ طاعاته مواظب
ومعـاصيدن مجتنب ❊ ولذات وشهوات حيوانيه دن معرض اولان
ذات شريفـه اطلاق اولنور ❊ وكرامت دعواى نبوته مقـارن
اولمديغى حالده ❊ طرف اوليادن خارق عاده امرك ظهوريدر ❊
ايمانه وعمل صالحه مقرون اولماز ايسه استدراجدر ❊ دعواى نبوته
مقرون اولورسه معجزه‌در ❊ وسحر نفوس خبيثه اصحـابندن
ظهور ايتمكله ❊ كرامتدن مفترق اولور ❊ لكن تسترظـاهرى
خصوصنده فرقى مشكلدر ❊ اكا بناء ساده لوحان عوام اولقوله
فتانلرك مكر وتسويلاتنه ❊ فريفته ومأسور اولوب ❊ طريق ضلالته
سالك اولورلر ❊ پس لازم اولان ❊ بو كونه خارق عاده ظهور ايدن
شخصك احوالنه چشم دقت ايله امعـان نظر ❊ وتحقيق جلايا
وخفاياى اطوار وافعالنى ❊ قليل وكثير ❊ وجليل وحقير شرع منيره
تطبيق ايليوب ❊ اكر ذره ما شرعه مغـاير قول وفعل صـادر
اولورسه ❊ صغير الكبير كبير ❊ مؤداسى جبل عظيمله برابر اولمغله
الحذر ثم الحذر ❊ زيرا اولياى كرام ❊ ان اولياؤه الا المتقون مقتضاسنجه

علم وتقوا ايله متصف ❊ خصوصـا سركردۀ جملۀ خطيئات اولان
حب دنيادن بالكليه مجتنب ومستنكف اولورلر ❊ توفيق ربانيله بعض
مؤمنين اخلاق مذكوره ايله متخلق اولمغله ❊ نائل درجۀ ولايت
اولمق امكانده‌در ❊ و وقوعنه جمهور اهل سنت دليل عقلى ونقلى
ايله متفقلردر ❊ اكثر معتزله انكار ايلديلر ❊ وقوعنه دليل نقلى بودركه
قرآن مبينك ناطق اولديغى اوزره ❊ حضرت سليمان عليه السلامك
وزيرى اولان آصف بن برخيـا ايكى آيلق مسافه محلدن بلقيسك
سريرينى طرفة العينده ايراد واحضـار ايتدى ❊ وحضرت عمر
رضى الله عنه سـاريه يى سرعسكر ايدوب ❊ ايران بلادندن نهاوند
اوزرينه تعيين وارسـال ايلدى ❊ هنكام مصافده وراى عسكر
اسـلامده واقع جبـل اوزرندن ❊ لشكر كفـار بغتته خيول
مسلمين اوزره هجوم قيدنده اولديغنى ❊ حضرت فاروق اعظم
مدينـه ده منبر اوزره ❊ خطبه قرائت ايلديكى اثناده رأى العين
مشاهده بيورمغله ❊ ياساريه الجبل الجبل ديو ندا ❊ وساريه يه اسماع
ايلمشدر ❊ نهاوند ايله مدينه نك مابينى ❊ بشيوز فرسخدن زياده‌در
كذلك زمان خلافت فاروقيده ❊ نيل مصر منقطع اولمغله ❊ قحط
وغلادن ❊ دركاه خلافتپناه عالى يه ❊ شكايتنامه ارسال اولندقده
جناب فاروق اعظم رضى الله عنه ❊ من عمر الى نيل مصر اما بعد
فان كنت تجرى بامر الله وقدرته فاجر صاغرا عبـارتيله موشح
مكتوب تحرير وارسال ❊ وحسب الامر نيله اتدقلرنده باذنه تعـالى
جريانه باشليوب ❊ الى هذا الان منقطع اولمامشدر ❊ وخالد بن وليد
رضى الله عنـه مداين كفـاردن برينى حصار ❊ وسكانى تضييقه
ابتدار ايدوب ❊ اهاليسى مقاومتدن عاجز قالملريله ❊ حضرت خالده
اكر اشبو بر قدح زهرى تناول ايدوب ❊ بر ضرر اصابت ايلمزسه
دين اسلامك حقيقتى نمـايان اولمغله ❊ جمله مز سرفرو بردۀ تسليم

ومطاوعت اولنور زدیو خبر ارسال ایتملریله ❊ حضرت خالد دخی
منظره‌لرنده ❊ اول قدح لبریزی بلا جرعه نوش ایدوب ❊ وجود
بهبودلرینه قطعا ضرر عارض اولمدی ❊ وسائر تابعین وصالحیندن
ظهور ایدن کرامتلر ❊ حد تواتره بالغ اولمغله ❊ انکاره مجال یوقدر
اوائلده ناس بیننده بوقدر حب دنیا اولمامغله ❊ چوقلق تستر ایلمزلر
ایدی لکن ❊ اواخر زماننده معاذالله تعالی خلقه محبت دنیا ❊ وتعلق
جاه وغنا غالب اولمغله ❊ ازدحام ناس غائله سیچون زوایای اختفاده
اولورلر ❊ ع این مدعیان در طلبش بیخبرانند ❊ لایحه‌سی اصطلاحات
صوفیانه ❊ واطوار درویشانه ایله ❊ ولایتفروشلری کوی امامی بیله
دکلدر ❊ الحذر ❊ شکل وشمائل ومقاله مکرآمیزلی طائله مغبون
اولمیوب ❊ کار وکرداری شرع شریفه مطابق وکتاب وسنته موافق
اولمدقچه رکز عصای اعتقاد اولنمیه ❊ انلرك دخی سرایر احواللرینه
اطلاع متعسر اولمغله ❊ حقیقتنه ظفریاب اولمق متعذر ❊ انلر پادشاه
ملکت استغنادر ❊ بزم کبی آلوده ومجرملردن دور ومختفی اولورلر
❊ لله تحت قباب العز طائفة ❊ اخفاهم فی رداء الفقر اجلالا ❊
❊ هم السلاطین فی اطوار مسکنة ❊ جروا علی الفلك الخضراء اذیالا ❊
دلیل عقلی بودر که ❊ حق سبحانه وتعالی قادردر که ❊ برصالح عبدی
یدنده ثمرهٔ طاعتنی مبین ❊ وصحت دیننه ازدیاد بصرتی متضمن خلاف
عاده امور اجرا ایلیه ❊ معتزله دیرلر که ❊ عرش بلقیسی ایراد ایدن
آصف دکلدر ❊ بلکه ❊ جبریل امین یاخود ❊ حضرت سلیماندر
(وانا آتیك به) کلام شریفنده خطاب عفریته‌در ❊ ودیرلر که
خوارق عاده انبیانك غیریسنده ظهور ایلسه ❊ معجزه‌یه مشتبه
اولمغله ❊ پیغمبر غیردن ممتاز اولماز ❊ اکا جواب ویریلور که ❊ انبیای
کرام تحدی ودعوای نبوتله متمیز اولورلر ❊ اولیای ذوی الاحترام
متابعت انبیا ایله ادعا ایدرلر ❊ الحاصل کرامت اولیا ثابتدر ❊ ووقوعی

کثیردر ❊ انکارلرنده منفعت یوقدر ❊ کتب اهل اسلام مناقبلریله
مشحوندر ❊ حضرت حق سبحانه وتعالی بعض عبادتی نبوتله
اصطفا ایلدیکی کبی ❊ بعضیسنی ولایتله اجتبا ایلمك جائزدر ❊ بولوب
کورممکدن انکار لازم کلمز ❊ خفاشك آفتابی انکارندن عدم
وجودی اقتضا ایلمز ❊ تعصبك ضررندن غیری نفعی یوقدر
باخصوص ❊ رجال الغیب حقنده اثر وارد اولمشدر ❊ مضطرینه
امر الهیله ❊ اغاثه واعانتلری مشهوردر ❊ نامق الحروف دخی
امدادلرینه مظهر اولمشدر ❊ مناسب اولان بودر که ❊ فی کل الاعصار
وجودلرین اقرار ایدوب ❊ باخصوص شیخ اکبر محی الدین عربی
وعبدالقادر کیلانی ❊ وحضرت مولانا ❊ وعبیدالله احرار انار الله
براهینهم حضراتی تعبیرات لایقه ایله ❊ یاد وتذکار ایلیه‌لر ❊ ستر
وتعمیه ایلدکلری الفاظی فهم ❊ وادراك ایتمامکله استنکارلری
روا دکلدر ❊ علم جفر ونجوم واکسیر کبی انلریده عوامدن اخفا
ایلمشلردر ❊ واکثر کلاملری وجدانیدر ❊ من لم یذق لم یعرف
قبیلندندر ❊ کلماتلرین فهم ایلمدکدنصکره استعمال اولنمامق
لازمدر ❊ حق تعالی جمله‌مزه توفیق وبصیرت کرم ایلیه ❊ وکرامت
اولیا تابع اولدیغی پیغمبر ایچون معجزه‌در ❊ فی الحقیقة اول پیغمبری
تأییددر ❊ وولی مشارالیه اول پیغمبرك طریقنه سلوکله تکریم
وتمجیددر

❊ وَلَمْ يَفْضُلْ وَلِيٌّ قَطُّ دَهْرًا ❊ نَبِيًّا اَوْ رَسُولًا فِي انْتِحَالِ ❊

لم یفضل ضم ضاد ایله‌در ❊ ولی فاعلیدر ❊ عمومی مفیددر ❊ قط ظرف
زماندر ❊ دهرا کلمه‌سیده ظرف زماندر ❊ قط کلمه‌سندن بدلدر
نبیا مفعولیدر ❊ او کلمه‌سی واو معناسنه‌در ❊ فی انتحال لم یفضل
کلمه‌سنه متعلقدر ❊ انتحال شرف معناسنه‌در ❊ مفهوم بیت

بودر كه ٭ اولياى كرام رسل وانبياى عظام درجه سنه قطعا بالغ دكللردر ٭ زيرا افضليتك ضدى نقص اولمغله ٭ مساواتك دخى نفيى لازم كلور ٭ و بومقوله كلام عرفده ٭ نفى افضليت ايچون مسوق اولور بلكه عمده صاحبنك قولى اوزره ٭ بر پيغمبر جميع اوليادن افضلدر معلوم اوله كه ٭ اولياى كرام ٭ انبياى عظامه تبعيتله درجهٔ ولايته نائل اولورلر ٭ البته متبوعك رتبه سى بالاتر اولور ٭ وانبيا مأمون العاقبه در ٭ لكن اوليايه خاتمه دن خوف واستعاذه واجبدر وانبياى عظام وحى ٭ ومشاهدهٔ ملائكه ايله مخصصلردر وانبيا اصول ٭ واوليا فروعدر ٭ ونبوت ٭ خلافت ظاهره وباطنه و ولايت ٭ خلافت باطنه در ٭ كذلك حضرت رسول الله عليه الصلوة والسلام ابو بكر الصديق رضى الله عنه حقنده بيورمشدركه قسم بخداى جهان افرين كه ٭ انبيادنصكره ٭ ابو بكردن افضل بركسه اوزره شمس طلوع وغروب ايلمدى ٭ بو حديث شريف دلالت ايدركه ٭ پيغمبر ابو بكردن وابو بكر سائر ناسدن افضل ايمش و ﴿ كنتم خير امة اخرجت للناس ﴾ كريمه سى اوزره امت محمدك اولياسى ٭ امم سالفه اولياسندن افضلدر ٭ انبيادن مادون اولان ذات ٭ جنس اوليادن افضل اولنجه ٭ انبيا اوليادن افضل اولمق لازمدر ٭ كراميه طائفه سى ٭ واهل اباحه دن بعض صوفيه ديرلركه ٭ ولئ كامل مكمل پيغمبردن افضلدر ﴿ الله يصطفى من الملائكة رسلا ومن الناس ﴾ كريمه سى و ﴿ وانهم عندنا لمن المصطفين الاخيار ﴾ وحق محمديده ﴿ وما ارسلناك الا رحمة للعالمين ﴾ و ﴿ ومن يطع الله والرسول فقد اطاع الله ﴾ كريمه لرى موجبلرنجه علماى كرام اول طائفه نك ٭ كفر وزندقه لرينه ذاهب اولديلر ٭ مطاعك مرتبه سى ٭ مطيعدن اشرف اولديغى بى اشتباهدر ٭ وطائفهٔ مزبوره نك احتجاجلرى بودركه ٭ حضرت

موسى پيغمبر ايكن ٭ خضردن تعلم ايلدى ٭ البته معلم متعلمدن افضلدر ٭ اكا جواب ويريلوركه ٭ بو ماده حضرت موسايى ابتلايه مبنيدر ٭ وخضرك نبوتنه دخى ذاهب اولنمشدر ٭ ومطلقا متعلمك افضليتى ضرورى دكلدر ٭ بعض علوم اولسونكه ٭ متعلمى غيردن تعلم ايلمش اولوب ٭ لكن معلم تعلم ايلمامش اوله ٭ حضرت خضر دخى احكام ظاهرهٔ شريعت موسايه متعلق ٭ عالم اولمامق جائزدر قالديكه ٭ علامهٔ تفتازانى ديمشدركه ٭ نبى وليدن افضل اولوب ونبوت ٭ و ولايت رتبه لريله متصف اولدقدنصكره ٭ رتبهٔ نبوتلريمى يوقسه ٭ رتبهٔ ولايتلريمى افضلدر ٭ بو خصوصده بين العلما تردد واقع اولمشدر

وَلِلصِّدِّيقِ رُجْحَانٌ جَلِيٌّ ٭ عَلَى الْأَصْحَابِ مِنْ غَيْرِ احْتِمَالِ

للصديق جار ومجرور مقدم خبردر ٭ ورجحان مؤخر مبتدادر جلى ظاهر معناسنه صفتدر ٭ على الاصحاب رجحان كلمه سنه متعلقدر ٭ من غير احتمال ٭ صفت ياخود حال موقعنده در ٭ مفهوم بيت بودركه ٭ اقدم خليفهٔ رسول الله اولان حضرت ابو بكر الصديق رضى الله عنه سائر اصحاب كرام حضراتندن ٭ افضل وارجحدر وارجحيتنده شك واحتمال يوقدر ٭ قطعى الثبوتدر ٭ معلوم اوله كه صديق لفظى ٭ صدقدن مبالغه در ٭ حضرت ابو بكرك لقب مهذبلريدر ٭ امر معراجى جمله دن اقدم تصديق ايلمكله صديقله ملقب اولديلر ٭ جاهليتده اسملرى عبد الكعبه ايدى اسلامده عبد الله اولدى ٭ ابو بكر كنيه سيدر ٭ پدرينك اسمى عثمان وكنيه سى ابو قحافه در ٭ خفى اولميه كه ٭ اهل سنت وقدماى معتزله اتفاق ايلديلركه ٭ انبيادنصكره افضل انام ٭ ابو بكر الصديق رضى الله عنه حضرتلريدر ٭ شيعه طائفه سى ٭ ومتأخرين معتزله

امام علی کرم الله وجهه حضرتلریدر دیدیلر ❊ اهل سنت کتاب
وسنت ❊ واثرایله استدلال ایلدیلر ❊ اما کتاب ﴿ وسیجنبها الاتقی الذی
یؤتی ماله یتزکی وما لاحد عنده من نعمة تجزی ﴾ کریمه سیدر
زیرا اکثر مفسرین عندنده ❊ مراد شریف حضرت ابوبکردر
﴿ ولا یأتل اولوالفضل منکم والسعة ﴾ کریمه سندن
دخی مراد ❊ ابوبکر حضرتلریدر ❊ اما سنت (لووزن ایمان
ابی بکر بایمان اهل الارض لرجح ایمان ابی بکر علی ایمان
اهل الارض) حدیث شریفیدر ❊ وابوالدرداء رضی الله عنه
برکون حضرت ابوبکرك اوکنده کتمکله ❊ حضرت رسول الله
کوردکده (اتمشی امام من هوخیرمنك والله ماطلعت الشمس
ولاغربت بعد النبیین علی احدا فضل من ابی بکر) بیورمشلردر
اما اثر ❊ ابن عمر رضی الله عنهما حضرتلرندن مرویدرکه ❊ زمان
حیات نبویده بزلر افضل امت محمدی ❊ ابوبکردر ❊ بعده عمر
وعثماندر دیو ❊ سویلشورایدك ❊ وامام علی حضرتلرندن (خیرالناس
بعد النبیین ابوبکر ثم عمر ثم الله اعلم) عبارتیله مروی اولان
حدیثدر) اما امارات ایام خلافت صدیقده ❊ تألیف قلوب ❊ وتتابع
فتوحات وقهر اهل ردت ❊ وتطهیر جزیرهٔ عرب ❊ وروم طائفه سنی
شامدن اجلا ❊ وعجمی حدود سواد اسلامدن طرد وتبعید ایلمشدر
وجمیع ناسدن اقدم نبوت رسول اللهی تصدیق وایمان ایلدی
نته که ❊ حدیث شریفده وارد اولمشدرکه (این مثل ابی بکر
کذبنی الناس وصدقنی وآمن بی وزوجنی ابنته وجهزنی
بماله وواسانی بنفسه وجاهدمعی ساعة الخوف) وحضرت رسول الله
حال مرضنده امامته استخلاف ایدوب ❊ وتجهیزلرندن مقدم
خلافتلرنده اجماع امت منعقد اولمشدر ❊ وبوحدیث شریف دخی
فضائلنه دلالت ایدر (قال النبی صلی الله علیه وسلم لما عرجت

الی السماء وقفت بین یدی الرحمن قال لی یا احمد علی من ترکت
اهل الارض قلت یارب علی ابی بکر الصدیق فقال انه احب العباد
الی بعدك فاقرأه منی السلام) وامامیه طائفه سی دخی زعملرنجه کتاب
وسنت واماره ایله احتجاج ایدرلر ❊ اما کتاب ﴿ فقل تعالوا ندع
ابنائنا وابناءکم ونساءنا ونساءکم وانفسنا وانفسکم ﴾ الایه
دیدیلرکه ❊ انفسنا قولندن مراد نفسی دکلدر ❊ زیرا انسان کندی
نفسنی دعوت ایلمز ❊ وفاطمه وحسنین دخی دکلدر ❊ زیرا انلر ابناء
ونساء تحتنده مندرجلردر ❊ البته شخص آخر اولمق لازمدر
پس مدعو مرقوم بالاجماع ❊ حضرت علیدر وامام علی اولدیغی
صورتده ❊ افضلیتنك بیانی بووجه اوزره درکه ❊ آیت مرقومه
مباهله بابنده که ملاعنه در ❊ نازل اولمغله ❊ امام علی یی مباهله یه
دعوتی ❊ حضرت رسول اللهك امام علی یه غایتله مشفق ومهربان
اولمسنه دلالت ایدر ❊ اکروجه محرر اوزره اولمسه ❊ منافقون دیرلر
ایدیکه ❊ حضرت رسول الله امرنده بصیرت اوزره اولمدی ❊ زیرا
مباهله ایچون زیاده محبت ❊ ووقوع عذابدن صیانت ایلیه جکی
کمسنه یی دعوت ایلمدی دیرلر ایدی ❊ ومباهله یه مدعو اولان کمسه
زیاده سیله شفقت ومحبتی زیاده اقرب اولدیغیچون ❊ یاخود افضل
اولدیغیچون اولور ❊ شق اول منتفیدر ❊ زیرا حضرت عباس اندن
اقربدر ❊ وبرادری عقیل ابن ابی طالب درجه ده مساویدر ❊ پس
شق ثانی که ❊ افضلیتدر ثابت اولدی ❊ بو احتجاجلری بووجه
اوزره مردود ومزیفدرکه ❊ انفسنا قولندن مراد نفسلری اولمدیغی
ممنوعدر ❊ زیرا انسان کندی نفسنی دعوت ایلمز ❊ دیدیککزدن مراد
حقیقی ایسه مسلمدر ❊ واکر مجازی ایسه ممنوعدر ❊ نته که ❊ نفسندن
امام علی اراده سی دخی مجازدر ❊ ایکی مجازك بریسی آخردن
اولی دکلدر ❊ ولو سلم مباهله یه مدعو اولان امام علی در ❊ لکن

دعوتدن افضلیت لزومی مسلم دکلدر ✽ مباهله یه دعوتی حضرت
رسولك مدعوه غایت شفقت زیادهٔ قربت ✽ یاخود ✽ زیادهٔ افضلیتده
انحصاری مسلم دکلدر ✽ زیرا غایت شفقت جائزدرکه ✽ مدعوك
غیرنده بولنمیان مجموع اصل اقربیت ✽ و مجموع اصل افضلیت و زیادهٔ
الف وموانست ✽ وکثرت معاشرتله اوله ✽ اما سنت برکون حضرت
رسول اللهه برقوش کبابی اهدا اولنمغله ✽ اللهم ائتنی باحب خلقك
الیك یأکل معی ✽ عبارتیله دعا ایلدکده ✽ امام علی ورود ✽ و برابرجه
تناول ایلدیلر ✽ عندالله محبوبیت افضلیتنی مستلزمدر ✽ بعضیلر کلام
مرقوم مطلقا ✽ احب خلق اولمغه دلالت ایلمز ✽ زیرا برشیئه نظر ایله
محبوب ✽ وشیء آخره نظر ایله غیر محبوب اولمق ممکندر ✽ هر بر
خصوصده می ✽ یوقسه بعض خصوصده می محبوبکدر دیو
استفسار ایلمك صحیحدر دیدیلر ✽ لکن بو کلامك ضعفی ارباب قوته
بیندر ✽ اما اماره ذات مرتضویده علم وزهد ✽ وکرم وشجاعت
وحسن خلق ومزید قوت وشدت بأس وقرب نبوی کبی ✽ مجتمع اولان
مخائل کمالات نفسیه ✽ وبدنیه وخارجیه در ✽ لکن بو اماره انجق
کاملیت وفاضلیتنه دلالت ایدر ✽ یوقسه سائر صحابه دن افضلیتنه
دلالت ایلمز ✽ ولو سلم ابو بکرك افضلیتنه دال اولان ✽ امور مذکوره
ایله معارضدر ✽ بعض محققین دیدیلرکه ✽ بو ماده لرده همان اجماع
منعقده اقتصار اولی واسلمدر ✽ و بو مقاملرده فضیلتدن مراد کثرت
ثوابدر ✽ یوقسه ظاهرا مفضولده فاضلدن زیاده ✽ بعض خواص
موجود اولور ✽ وحضرت صدیقك مدت خلافتلری ✽ ایکی سنه
درت ماهدر ✽ خلافتلری اجماع اصحابله در

وَلِلْفَارُوقِ رُجْحَانٌ وَفَضْلٌ ✽ عَلَى عُثْمَانَ ذِي النُّورَيْنِ عَالِ

وللفاروق مقدم خبردر ✽ رجحان مؤخر مبتدادر ✽ فضل رجحان

اوزره معطوفدر ✽ عثمان غیر منصرفدر ✽ ذی النورین صفت
وعال صفت بعد صفتیدر ✽ زیرا تنوینی مضاف الیهدن عوضدر
عالی القدر تقدیرنده در ✽ مفهوم بیت بودرکه ✽ فاروق اعظم
عمر بن الخطاب رضی الله عنه حضرتلری دخی عثماندن ارجح
وافضلدر ✽ معلوم اوله که ✽ فاروق لفظی فرقدن مأخوذ
صیغهٔ مبالغه در ✽ حضرت عمر اسلامه کلدکده ✽ اسلام وکفرك
بیننی ✽ یاخود قضایاده حق وباطلك بیننی فرق ایلدیکیچون
فاروقله ملقب اولدیلر ✽ وذوالنورین ایکی نور صاحبی دیمکدر
حضرت عثمان رسول اللهك کریمه لری اولان ✽ رقیه وام کلثوم
جنابلرینی تزوج ایلمکله ✽ ذوالنورین ایله ملقب اولدی ✽ اهل
سنت اتفاق ایلدیلرکه ✽ حضرت صدیق اکبردن صکره افضل
فاروق اعظمدر ✽ سنت واثر واماره ایله استدلال ایلدیلر ✽ اما سنت
(خیر امتی ابو بکر ثم عمر ✽ و ✽ لوکان بعدی نبی لکان عمر بن الخطاب
و ✽ ان الشیطان لیفر من ظل عمر ✽ و ✽ انما دار عمر دار الحق معه)
حدیث شریفلریدر ✽ ومرویدرکه ✽ برکون جبریل امین نازل
اولوب ✽ یا محمد حضرت حق سبحانه وتعالی حضرت عمره سلام
اهدا ✽ وبنم کندودن راضی اولدیغم کبی ✽ کندوده بندن
راضیمیدر دیو سؤال ایلمکزی امر ✽ واسلامندن صکره ینه
جبریل امین نازل اولوب ✽ یا محمد اهل سماء اسلام عمر ایله استبشار
ایلدیلر دیدی ✽ وینه برکون جبریل امین نازل اولوب ✽ حضرت
رسول الله ایله مکالمه ایدر ایکن ✽ حضرت عمر ورود ایتمکله
جبریل امین دیدیکه ✽ سنی حق پیغمبر بعث ایدن خدای ذوالمنن
حقی ✽ عمر ارضده معروف اولدیغندن زیاده ✽ آسمانده معروفدر
ینه حضرت رسول الله ✽ یا جبریل فضائل عمردن بکا بیان قیل
بیورمغله ✽ حضرت جبریل دیدیکه ✽ یا محمد حضرت نوحك

امتی ایچره مکث ایلدیکی مدت ❊ جناب سعادت عندنده مکث
ایلیوب ❊ عمرك فضائلنی بیان ایلسم ❊ فضائل عمر نهایت بولماز
اما اثر فضیلت ابی بکر ماده سنده کذران ایلدی ❊ اما اماره ایام
خلافتنده ظاهر اولان حسن سیرت واستقامت ❊ وخلق محجة
بیضایه سوق ❊ وکفاری استیصال ❊ وکلمهٔ اسلامی اعلا واجلال
وتقوی وتواضع ❊ وفتح بلاد ❊ واستقرار عباد ❊ وحمیت دینیه
وصلابت یقینیه کبی ❊ مأثرسنیه لریدر ❊ حضرت صدیق آخر
حیاتلرنده خلافت فاروقی بابنده عهدنامه تحریر ❊ وبعد الختم
صحابهٔ کرامی جمع ❊ وصحیفه ده اسمی مکتوب اولان کمسه یه
بیعت ایلملری ضمننده امر ایدوب ❊ هرکس بیعت ایدرك ❊ امام
علی حضرتلرینه واصل اولدقده ❊ امام علی بندخی بیعت ایلدم
حضرت عمر ایسه بیورمغله ❊ خلافتنده اتفاق منعقد اولمشدر
اون سنه مسند خلافتده جالس اولدقدن صکره ❊ هجرتك یکرمی
اوچنجی سنه سی ذی الحجه سنده مغیرة بن شعبه نك غلامی ابواللؤلؤ
یدیله کسوهٔ عالمبهای شهادتی لابس اولدیلر

وَذُوالنُّورَيْنِ حَقًّا كَانَ خَيْرًا ❊ مِنَ الْكَرَّارِ فِي صَفِّ الْقِتَالِ ❊

وذوالنورین مبتدادر ❊ حقا قسمدر ❊ یاخود مفعول مطلقدر
احقه حقا تقدیرنده در ❊ کان فعل ناقص اسمی ضمیر مستتردر
خیرا خبر منصوبیدر ❊ من الکرار خیرا لفظنه متعلقدر ❊ فی صف
القتال کراره متعلقدر ❊ مفهوم بیت بودر که ❊ حضرت عثمان
رضی الله عنه دخی حضرت حیدر کراردن افضلدر ❊ معلوم
اوله که ❊ حضرت عثمانه ذوالنورین تسمیه سنك وجهی آنفا
بیان اولندی ❊ حضرت علی دخی بغایت شجیع وجنکاور اولمغله
کرار ایله ملقب اولدی ❊ کر حمله وصولت معناسنه در ❊ خفی
اولمیه که ❊ حضرت عثمانك فضیلتی بابنده ❊ آثار کثیره وارد
اولمشدر (لوکان لی اربعون بنتا لزوجت عثمان واحدة بعد واحدة

حتی لاتبقی منهن واحدة) و(یا عثمان انت ولیی فی الدنیا والاخرة
والذی بعثنی بالحق لیشفعن عثمان بن عفان فی سبعین الفا من امتی
قد استوجب کلهم النار) و(الا استحیی ممن استحیی منه ملائکة السماء
و ظهر فی الجنة برق فقال اهل الجنة ما هذا البرق ولبست الجنة
موضع البرق فیقول الله عز وجل لیس برق ولکن یذهب عثمان
بن عفان من حجرة الی حجرة وهذا نور شراك نعلیه) حدیث شریفلری
کبی خصوصا تبوك غزاسنه عزیمت بابنده ❊ وجاهدوا باموالکم
وانفسکم ❊ امری نازل اولمغله ❊ حضرت ذوالنورین ❊ اول هنکامده
تجارت ایچون ایکیوز دوه تجهیز ایتمش اولمغین ❊ جمله اسبابیله
مکمل کتوروب تسلیم مهار ایتمکله ❊ شاه سریر اصطفا علیه
اصفی التحایا حضرتلری (لا یضر عثمان ما فعل بعدها) بیوردیلر
وایام خلافتلرنده بلاد کثیره فتح ❊ ولوای شرع احمدی رسیدهٔ
طاق سپهر زبرجدی اولوب ❊ وجیوش مسلمینی تجهیز ❊ ونصرت
دین ومهاجرتده اتفاق ایدوب ❊ ودامادنبوی اولمشلردر * حضرت
عمر زخمدار اولدقده امر خلافتی حضرت عثمان * وعلی * وعبد
الرحمن بن عوف * وطلحه * وزبیر * وسعد ابن ابی وقاص
بینلرنده شوری * یعنی مشورت اولنمغه تعلیق ایلدی * بعده
جمله سی امری عبد الرحمن بن عوف حضرتلرینه تفویض
وحکمنه ارتضا ایتملریله اولدخی حضرت عثمانی اختیار * وخلافتنه
بیعت وامرینه مطاوعت ایلدیلر * مدت خلافتلری اون ایکی سنه در
بعده فتنه ظهور ایلمکله نشوان سلافهٔ شهادت اولدیلر

وَلِلْكَرَّارِ فَضْلٌ بَعْدَ هٰذَا ❊ عَلَى الْأَغْيَارِ طُرًّا لَا تُبَالِ ❊

للکرار مقدم خبردر ❊ فضل مؤخر مبتدادر ❊ بعد ظرف زماندر
هذا کلمه سنده ها حرف تنبیه ❊ ذا عثمانه اشارتدر ❊ علی الاغیار

فصل كله سنه متعلقدر ❊ طرا جميعا معناسنه حالدر ❊ لاتبال
مبالاتدن نهى حاضردر ❊ علامت جزمى آخرنده يانك سقوطيدر
لاتبال عن اقوال الاغيار تقديرنده در ❊ مفهوم بيت بودركه
امام على رضى الله عنه حضرتلرى دخى سائر صحابۀ كرامدن
افضلدر ❊ بعض كمسه لرك كونا كون اقوالرينه توجيه سامعۀ
اعتبار ايله ❊ معلوم اوله كه ❊ جملۀ اصحاب كرام اتفاق ايتديلركه
حضرت عثماندن صكره ❊ افضل امام على كرم الله وجهه ❊
حضرتلريدر (من كنت مولاه فعلى مولاه) و (اللهم وال من والاه
وعاد من عاداه) و (انت منى بمنزلة هرون من موسى) و (دخلت الجنة
فرأيت على باب الجنة مكتوبا لا اله الا الله محمد رسول الله وعلى اخ
رسول الله) حديثلريله استدلال ايدرلر ❊ مرويدركه حضرت
عثمان عازم سوى جنان اولدقدن صكره ❊ امر خلافت مهمل
قالوب آخر جملۀ كبار اصحاب كرام تجمع ❊ وحضرت مرتضادن
امانت خلافتى قبول ايلملرينى استدعا ايلديلر ❊ قتل ذى النورينى
استعظامله قبول ايلميوب ❊ اوچ كون بوحال ارزره كذران ايلدى
كبار مهاجرين اختلال امر دين ظهورينى يقين ايلملريله ❊ ثانيا
حضرت مرتضايه ابرام ايدوب ❊ يمين ويرملريله ❊ بالاخره قبول
ايدوب ❊ موجود اولان كافۀ اصحاب عقد بيعت ايلديلر ❊ زيرا
عند اهل السنه خلافت امرنده اصابت ايلمشدر ❊ حضرت
عائشه ❊ وزبير ❊ ومعاويه نك منازعه لرى اجتهادلرنده خطايه
مبنيدر ❊ امام على مصيبدر ❊ زيرا حضرت رسول الله عماربن
ياسره (ستقتلك الفئة الباغية) بيورمغله ❊ حضرت عمار صفين
ملحمه سنده ❊ طرف مرتضويده اولوب ❊ لشكر معاويه يديله شربت
شهادت نوش ايلدى ❊ مرويدركه ❊ طلحه سپاه شامده بولنوب
مجروح وحياتدن مأيوس اولدقده ❊ عسكر مرتضوى افرادندن

برجوانه دستكى بكا ويركه امير المؤمنين ايچون بيعت ايده يم ديدى
مرادى امام عادل بيعتى اوزره فوت اولمق ايدى ❊ وحضرت
عايشه نك يوم جملده قتال ايچون خروج ايلميوب بلكه ايكى فرقه
بيننى اصلاح ايچون خروج ايلديكى مرويدر ❊ وخروجنه نادم
اولديغى رسيدۀ درجۀ صحتدر ❊ وامر خلافت امام على ايله
واصل حدختام اولدى ❊ نته كه (الخلافة من بعدى ثلثون سنة
حديث شريفى وارد اولمشدر ❊ وحضرت مرتضانك انتقالى
اوتوزنجى سنه ده واقع اولمشدر ❊ قالديكه امت محمد خلفاى
عباسيه ❊ وحالا خلفاى عثمانيه نك خلافتلرينه اتفاق ايلدكلرى
حديث شريفده وارد اولان خلافتى ❊ خلافت كامله ❊ وخلافت
حقيقيه يه حمل ايله در ❊ خصوصا خلفاى عثمانيه ايدهم الله
تعالى بالتأييدات السبحانيه حضراتنك اصول سلطنتلرى سيرت
خلفاى راشدين اوزره مؤسس اولوب جمله سى خالص اهل سنت
وپيشه لرى هميشه غزا ومجاهدت ❊ واجراى احكام شريعت
اولمغله ❊ خلافت وصفنه احرى واليق اولمشلردر

❊ وَلِلصِّدِّيقَةِ الرُّجْحَانُ فَاعْلَمْ ❊ عَلَى الزَّهْرَاءِ فِي بَعْضِ الْخِلَالِ ❊

للصديقه جار ومجرور خبر مقدمدر ❊ صديقه لقب حضرت
عايشه در ❊ الرجحان مؤخر مبتدادر ❊ زهراء لقب حضرت
فاطمه در ❊ خلال خصال معناسنه در ❊ مفهوم بيت بودركه
حضرت عايشه بعض خصالده حضرت فاطمه يه ارجحدر
معلوم اوله كه ❊ ام المؤمنين زوجۀ سيد المرسلين ❊ حضرت عايشه
رضى الله عنها صديقه ايله تلقبنك وجهى بودركه ❊ ترجمۀ
سيرده تفصيل ايلديكمز اوزره قلاده سنك فقدانى ماده سنده
افك وافترايه مبتلا اولوب ❊ بعده عصمت وبرائتلرى بابنده آيت

کریمه نازل ❊ وذاتنده محبت وخدمت نبویده کمال صداقتی اولمغله
صدیقه ایله ملقب اولدیلر ❊ وحضرت فاطمه کدرت دم حیض
ونفاسدن آزاده اولمغله ❊ زهرا ایله ملقب اولدیلر ❊ بر وقت نماز فوت
ایلمدیکی مرویدر ❊ بعضیلر وجه تلقبی اشراق جمال تابدارلریدر
دیدی ❊ حتی حضرت صدیقه لیلهٔ مظلمه ده اشراق نور جمال
فاطمه ایله سوزنه رشتهٔ اسلاك ایدرم دیدکلری مرویدر ❊ معلوم
اوله که ❊ علمای امت اختلاف ایلدیلر ❊ بعضیلر فاطمه نك
عایشه دن افضلیتنه ❊ واکثر علما حضرت عایشه نك مطلقا
افضلیتنه ذاهب اولدیلر ❊ وبعضیلر توقف ایلدیلر ❊ زیرا
اعتقاده تعلق یوقدر ❊ بعضیلر عایشه نك علم نبوت واحکام
شریعت تحصیلنده ❊ وکثرت روایت ودرایت ❊ وآخرتده
حضرت رسول اللهله درجهٔ عالیه ده بولنمق کبی ❊ بعض خصالده
افضلیتنه ذاهب اولدیلر ❊ حتی حقلرنده (اطلبوا ثلثی دینکم
عن هذه الحمیراء) وارد اولمشدر ❊ حمیرا صیغهٔ تصغیرایله لقب
عایشه در (وفضل عائشة علی سائر النساء کفضل الثرید علی سائر
الطعام) حدیث شریفی وارد اولمشدر ❊ وحضرت فاطمه
حقنده دخی (اما ترضین ان تکون سیدة نساء اهل الجنة) بیورلمشدر
مشارق شریفده (الا ترضین ان تکون سیدة نساء المؤمنین) متنبله
مثبتدر ❊ وحضرت رسول اللهك جزء شریفلریدر ❊ ذکوردن
اولسیدی لامحاله پیغمبر اولور ایدی ❊ وحقنده (فاطمة بضعة منی
فمن اغضبها اغضبنی) بیورادی ❊ وحضرت عایشه دن عند
رسول الله نسواندن صاحب قدر ومحبت اولان کیمدر دیو سؤال
اولندقده فاطمه در دیدیلر ❊ ورجالدن کیمدر دینلدکده
زوجیدر دیدیلر ❊ بناء علیه ❊ ناظم رجحانی بعض خصالله
تخصیص ایلدی

وَلَمْ يَلْعَنْ يَزِيدًا بَعْدَ مَوْتٍ ❊ سِوَى الْمِكْثَارِ فِى الْاِغْرَاءِ غَالِ

لم حرف جازمدر ❊ یلعن فعل مستقبل مجزومدر ❊ یزیدا مفعولیدر
ضرورت وزن ایچون منصرف قلندی ❊ اتزان ایچون منون
اولدی ❊ بعد موت بعد موته تقدیرنده در ❊ سوی المکثار فاعلیدر
مکثار مفعال وزننده کثرتدن مبالغه در ❊ قوال معناسنه ❊ فی الاغراء
مؤخر غال کلمه سنه متعلقدر ❊ اغراحث وتعریض معناسنه در
غالی غلودن مأخوذدر ❊ حدی تجاوز ایدیجی معناسنه ❊ مکثاردن
بدلدر ❊ مفهوم بیت بودر که ❊ سلفدن برکسنه یزید بن معاویه
حقنده لعنت ایلمدی ❊ انجق حدی تجاوز ایدن رفضه وخوارج
کبی بعض اشخاص لعنت ایلدیلر ❊ معلوم اوله که ❊ لعن لغتده
طرد معناسنه در ❊ عرفده حضرت حقك برشخصی رحمتندن
طرد وتبعید ایلمسنده مستعملدر ❊ نته که ❊ لعن الذین کفروا ❊
کریمه سنی بعدوا من رحمة الله ایله تفسیر ایلدیلر ❊ ولعن
برکسه اوزره ابدی دعا اولور ❊ شیطان وابوجهل کبی ❊ وبعضا
لعنی مستوجب اولان وصف ❊ زائل اولمغله موقت اولور ❊ مثلا
کافر ایکن مسلم ❊ وفاسق ایکن تائب اولور ❊ وکفار ایله مسلم حقنده
اولان لعنك فرقی واردر ❊ زیرا لعن کفار دائمی وابدیدر ❊ لعن
مسلم خیردن بعید اولمسیدر ❊ بو صورتله بعد التوبه مسلمیندن
برینه لعن ایلمك جائز دکلدر ❊ بناء علیه ناظم علیه الرحمه ❊ یزید بن
معاویه حقنده برکسه لعنله دعا ایلمدی دیدی ❊ زیرا امام حسین
رضی الله عنه حضرتلرینك قتلیله امر ایلدیکنك تحقق صورتنده
محتملدر که ❊ قبل الموت تائب ونادم اوله ❊ نته که وحشی حضرت
حمزه یی قتل ایدوب بعده توبه واسلامله اصحابدن معدود اولمشدر
لکن بو کلامه اعتراض اولنور که قبل الموت توبه وایمان ایلمش

اولسه سائر خاندان نبوتدن كف يد ايدر ايدى ❊ قالديكه موتنه قدر خاندان عالى يه انواع اهانتى متواتردر ❊ وهنكام موتنده توبه وايمانى مقبول دكلدر ❊ زيرا وجه آتى اوزره كفرينه ذاهب اولمشلردر ❊ اكر سئوال اولنورسه كه ❊ مسلم حقنده معصيت سببيله لعن جائز اولمسه ❊ حضرت رسول الله (لعن الله الراشى والمرتشى ولعن الله الواشمة والمستوشمة) بيورمشلر ايدى ❊ واشمه بدنه سوزنله نعل غرز ايدن مستوشمه غرز ايتدبرندر ❊ جواب ويريلوركه لعنت مؤمن فاجر كنديلره وعيد وتخويف ❊ وسائره لطف واحساندر زيرا فاجرلر خوفله توبه وانابت ❊ وسائرلرى مجانبت ايدرلر ❊ ويزيدك كفرينه ❊ قتل حسينى امر ايلديكندن بشقه ❊ اشبو منظومه صورتنده اولان هذيانله استدلال ايدرلر ❊ بركون مصحف شريفدن تفأل ايدوب ابتداى سطرده ❊ واستفتحوا وخاب كل جبار عنيد ❊ كريمه سى ظهور ايتمكله ❊ پرغضب اولوب اشبو قطعه يى قطع اوله جق لسانيله تفوه ايلمشدر

❊ تخوفنى بجبار عنيد ❊ وها انا ذاك جبار عنيد ❊
❊ اذا لاقيت ربك يوم حشر ❊ فقل يارب مزقنى يزيد ❊

ديه رك مصحف شريفى پاره پاره ايلديكى منقولدر ❊ وشراب حقنده دخى اشبو اذا حرمت بوما على دين احمد ❊ فهات على دين المسيح ابن مريم ❊ بيتى كه تنصرى استرضادر ❊ كنديدن صادر اولديغى منقولدر ❊ اشبو ابيات مذكوره كتب ادبياتك برنده بنه امراى امويه دن وليد بن عبد الملكه معزو اولديغى مسطوردر لكن اكثرنده يزيده سندا مسطوردر ❊ علامهٔ بيهمدانى سعد الدين تفتازانى عليه الرحمه خلاصه دن نقل ايتمشدركه ❊ يزيده وجماجه لعن ايلمك لايق دكلدر ❊ زيرا حضرت رسول الله اهل قبله يه لعنى نهى ايلدى ❊ وبعض اهل قبله حقلرنده ❊ لعن نبوى صدورى

معارض اولماز ❊ زيرا غيرك بيلمديكى بعض احوال ناسى حضرت رسول الله بيلور ❊ وبعضيلر يزيد حقنده لعنى اطلاق ايلديلر ❊ زيرا حضرت حسينى قتل ايله امر ايلديكى حينده كافر اولدى ❊ وعلما حضرت حسينى قتل ❊ وقتليله امر ايدن ❊ وقتلنه اذن ورضا كوسترن اشخاصه ❊ لعن ايلمك جائز اولديغنه متفقلردر ❊ زيرا حضرت رسول اللهه اذا اولديغى بديهيدر ❊ خارجدن بركسه نك جكرپاره سى اولان اولادينى قتل ايلسه لر ❊ اول كمسه مطيبى اولور متأذيمى اولور ❊ البته متأذى اوله جغى شمسدن اظهردر ايمدى حضرت رسول اللهه اذا اولنجق ❊ ان الذين يؤذون الله لعنهم الله فى الدنيا والاخرة ❊ كريمه سى منطوقنجه لعنته مستحق اولور ❊ وحق اولان بودركه ❊ يزيدك قتل امام حسين خصوصنده رضا واستبشارى ❊ وخاندان نبوته اهانت واضرارى متواتر معنوى اولمغله شائنده ❊ بلكه ايماننده توقف ايلميوب ❊ كندوسنه وبو بابده اعوان وانصارينه لعنت ايدرز ❊ وكبار ائمه دن برذات فضائل سمات يزيدك قتل امام حسينده آمر اولديغنى بو بيتله ايما ايلمشدر

❊ سهم اصاب ورامیه بذى سلم ❊ من بالعراق لقد ابعدت مرماكا ❊

امام غزاليدن مرويدركه ❊ بو بابده دخى اسلم اولان سكوتدر ❊ نته كه شيطان واجب اللعنه ايكن لعنت بدلى ❊ مثلا استغفار وصلوات شريفه ايله نفسكه جلب مثوبات ايلمك انسبدر ❊ اكر واقعا بوكونه خاندان نبوته اهانتده ❊ مصرا هلاك اولديسه ❊ سنين عديده دنبرو معذب اولوب ❊ وبوندنصكره دخى معذب اوله جقدر جمله دن اقدم ❊ دعوا جيسى حضرت فاطمه در ❊ حضرت فاطمه جهتندن دخى (فاطمة بضعة منى فمن اغضبها اغضبنى حديثى مقتضاسى ❊ خصمى حضرت رسول اللهدر ❊ واكر

تائبا كتمش ايسه لعنت ايلمكدن نه حاصلدر ❋ اماخاندان نبوته
دركاراولان حب جبلى اقتضاسى ❋ اذاخلى وطبعه ❋ اومقوله قلوبده
بغض وكدورات ضرورى منهيج اولور ❋ ممدوح اولان بودر

❋ وَاِيمَانُ الْمُقَلِّدِ ذُواعْتِبَارٍ ❋ بِاَنْوَاعِ الدَّلَائِلِ كَالنِّصَالِ ❋

ايمان مبتدادر ❋ المقلد ❋ مضاف اليهدر تقليددن اسم فاعلدر
ذواعتبار خبريدر ❋ بانواع جار ومجرور ذواعتبار كلمه سنه متعلقدر
زيرا صاحب اعتبار تأويلنده در ❋ الدلائل مضاف اليهدر ❋ دلائل
دليلك جمعيدر ❋ كالنصال ❋ حالدر مشبهة بالنصال تأويلنده در
نصال جمع نصل در ❋ اوق تمرنه ديرلر ❋ مفهوم بيت بودركه
مقلد اولان مؤمنك ايمانى معتبر واعتبارى ادلهٔ قاطعهٔ نافذه ايله
مدلل ومبرهندر ❋ معلوم اوله كه ❋ ايمان لغتده مطلقا تصديق
معناسنه در ❋ امن كلمه سندن افعالدر ❋ اكا ايمان ايتدى ديمك
انى تكذيب ومخالفتدن امين ايتدى ديمك اولمغله ❋ تصديق حاصل
معنا اولور ❋ باحرفيله متعدى اولور ❋ اقرار واعتراف معناسنى
اعتبار ايله امنت بالله قولنده اولديغى كبى ❋ ولامله ده متعدى اولور
اذعان وقبول معناسى اعتباريله ❋ وما انت بمؤمن لنا ❋
كريمه سنده اولديغى كبى ❋ وعرف شرعده تحقيقنده و يالكز
فعل قلب ❋ وياخود يالكز فعل لسان ❋ ياخود ايكيسنكده فعلى
ياخود سائر جوارحكده مدخلنك وجود وعدمنده اختلاف
اراء واقع اولمغله ❋ درت شق مشتمل اولمشدر ❋ شق اوله كوره كه
يالكز فعل لسان اولمقدر ❋ حضرت رسول اللهك طرف الهيدن
كتوردكلرى احكامك بالضرورة تصديقنه اسم اولور
وحدت صانع ❋ و وجوب صلوة ❋ وحرمت خمر كبى ❋ مشهور اولان
بودر ❋ وجمهور اهل سنت بونك اوزرينه در ❋ وبعضا معرفتده

اسم اولور ❋ شيعه طائفه سى ❋ وقدريه دن جهم بن صفوان
وابو الحسين الصالحى مذهبلرى بودر ❋ واشعريه دخى بو طرفه
مائللردر ❋ وشق ثانى يه كوره ❋ يالكز فعل لساندر لكن معرفت
قلبله مشروطدر ❋ حتى اقرار معرفتسز تحقق ايلمز ❋ رقاشى بوكه
ذاهبدر ❋ وقطان تصديقك اشتراطنه ❋ وكراميه معرفت
وتصديقدن هر برينك عدم اشتراطنه ذاهبدر ❋ شق ثالثه كوره كه
مجموع تصديق واقرارك اسميدر ❋ اكثر محققينك مذهبى بودر
وامام اعظم حضرتلرندن منقول اولان بودر ❋ نته كه فقه اكبرنده
والايمان هو الاقرار والتصديق ❋ عبارتيله تعريف ايلمشلردر
لكن امام اعظم اقرارى اجراى احكام دنيويه ايچون ❋ اشعرى
تصديقه امارت اولمق ايچون مشروط ايلديكنى تصريح
ايدرلر ❋ كرچه اشعرينك مرجعيده متحددر ❋ تصديق ركندن
اولديغنه كوره ❋ بركمسه قلبيله تصديق ايدوب ❋ عمرنده بردفعهٔ
لسانيله اقرار ايلمسه ❋ عند الله تعالى مؤمن وجنته دخول
وجهنمدن نجاته مستحق اولماز ❋ لكن شرط اولديغنه كوره
عند الله مؤمن اولور ❋ نقدر احكام دنيوى خصوصنده مؤمن
اولمازسه ده ❋ منافق كبى اقرار ايدوب ❋ تصديق ايلمسه دنياده
مؤمن اولوب ❋ عند الله مؤمن اولماز ❋ نته كه نصوصلرى بونى
مؤيددر ❋ اما يالكز تصديقده اسمدر دين مذهبه كوره اقرار
احكام دنيوى ❋ اجراسيچون شرط اولور ❋ وشق رابعه كوره كه
سائر جوارح دخى مضاف قلنمشدر ❋ تارك عمل ايماندن خارج
وكفره داخل اولور ❋ خوارجك مذهبى بودر ياخود كفره داخل
اولميوب ايكى منزله اراسنده قالور كه ❋ معتزله نك مذهبى بودر
لكن اعمالده اختلافلرى واردر ❋ ابو على وابو هاشم عندنده
عمل فعل واجبات وترك منهياتدر ❋ ابو الهذيل وعبد الجبار

عنـدنده فعل طـاعاتدر ❊ كرك واجب ❊ وكرك مندوب اولسون
اشـبو شق رابعده برمذهب دخی واردر كه ❊ تارك عمـل ايمـاندن
خارج اولمازبلكه ❊ دخول جنتله وجهنمده عدم خلودايله مقطوع
اولور ❊ اكثر سلف وجميع ائمهٔ حديث ❊ واكثر متكلمين مذهبلری
بودر ❊ امام مالك وشـافعی واوزاعی حضراتنـدن منقول اولان
بودر ❊ لكن بوكه سؤال وارد اولور كه ❊ ايمـانك جزئی منتـفی
اولمشيكن بقاسنه نه كونه ذاهب اولنور ❊ جواب ويريلور كه ❊ ايمان
انلرك عـند نده دخول جنت بابنده كـافی اولان اصـله كه
تصديق قلبيدن عبـارتدر ❊ مقولدر وبلا خلاف كامل منجی يه ده
مقولـدر نته كه ❊ انمـا المؤمنون الـذين اذا ذكر الله وجلت
قلوبهم ❊ كريمه سی اكا اشـارتدر ❊ ومحل خلاف مقول اولكمی
يوقسه ثانينكمی اسميدر ❊ واشاعره ديرلر كه ❊ ذكر اولنان تصديقه
اسـتدلال دخی ضم اولنمق لازمدر ❊ صحت قول پيغمبری بلادلالة
العقل بيلمك جائز دكلدر ❊ شرح مقاصدده مسطوردر كه ❊ امام
اعظم ❊ ومالك ❊ وشافعی ❊ واحمد واوزاعی ❊ رحمهم الله ديديلر كه
مقلدك يعنی ❊ غيرك قولنی بغير دليل قبول ايدن كمسـه نك ايمانی
صحيحدر ❊ لكن اسـتدلالی تركله عاصی اولور ❊ ائمهٔ مشـار اليهم
ديرلر كه ❊ چونكه ايمـانك حقيقتی تصديقدر موجبـات كفردن
بريله تحقق ايلمامكله ❊ ايمـانه ضرر ترتب ايلمز ❊ اكر سـؤال
اولنورسه كه ❊ تصديق بدون العلم متصور اولماز ❊ زيرا علم بالتصديقه
ذاتی ياخود ❊ شرط اولور ❊ مقلدك ايسه علمی يوقدر ❊ زيرا علم
ضرورت استدلالدن برسببه مستند اولان اعتقـاد جازم مطابقدن
عبـارتدر ❊ اكا جواب ويريلور كه ❊ تصديقده معتبر اولان يقين
دكلدر ❊ بلكه بعضـا مطابقت كـفايت ايدر ❊ ونقيضی
خاطره سندن سـالم ❊ ظن غالب يقـين حكمنده اولور ❊ تـكرار

سؤال اولنورسـه كه ❊ بزايمـان وتصـديق اولديغنی نفی ايتمزز
بلكه نافع دكلـدر ❊ ايمـان يأس منزلنده در ❊ زيرا ايمـان يأسك
عدم نفعی ابومنصور ماتريدی يـانی اوزره ❊ بوكونه معللدر كه
عبد اولوقتده ❊ شاهد ايله غائب اوزرينـه استدلال ايلمكه قادر
اولماز كه ❊ حتی ايمانی عن معرفة وعن علم استدلالی اوله ❊ ايمان اوزره
ثواب ❊ مشاق ومتاعبدن متحمل اولديغی مقابله سيله در ❊ مشاق
ومتاعب ايسه ❊ محدثات عالم ❊ ومعجزات انبيا ❊ وحجت وشبهه ما بينی
تمييزده ❊ اداب فكرت وادمان نظر ودقت ايله حاصلدر ❊ يوقسه
اصل ايمان تحصيلنده دكلدر ❊ اكا جواب ويريلور كه ❊ نص شريف
معاينهٔ عذاب عندنده ايمان يأسك عدم نفعنه قائم اولدی ❊ يوقسه
ايمان مقلدك عـدم نفعی بابنده وارد اولمدی ❊ اجماع دخی نفعی
امرنده منعقـد اولدی ❊ وقيـاسه تمسك ❊ هرنقدر اصولده صحيح
ايسـه ده علت ❊ سزك ذكر ايلديككز اولديغی ممنوعـدر ❊ بلكه
ماتريدی واكـثر محققين ذاهب اولديلر كه ❊ ايمـان يأس نافع
اولمديغنك وجهی بودر كه ❊ زيرا اولوقتده ايمان محضا دفع عذاب
ايچوندر ❊ يوقسه حقيقی ايمـان دكلـدر ❊ كذلك اولوقتده عبـد
ايچون ❊ نفسـنی تصرفه واستطاعه قـدرت قالماز ❊ زيرا معـاينه
ايلديكی عذاب دنيـا ❊ عذاب آخرته مقـدمه در ❊ ايمـان مقلد
بونك خلافنـه در ❊ زيرا حضرت باری يه تقرب رضـاسنی طلب
وابتغا در ❊ ومعتزله عندنده مقلدك ايمـانی صحيح دكلدر ❊ لكن
بينلرنده اختلاف واردر ❊ وبعضيلری ديرلر كه هرمسئله ده استدلال
عقلی يه ابتنـاء اعتقادی شرط دكلدر ❊ بلكه معجزه ايله رسـالتی
بالمشـاهده ❊ ياخود بالتواتر ❊ ياخود بالاجماع ❊ معلوم اولان ذاتك
قولنه ابتنـاء كفايت ايدر ❊ بو وجهـله حضرت رسول اللهـك
حدوث عالمی ❊ وثبوت ووحدانيت صـانعی اخباری ❊ مقبول

اولور ٭ وبعضيلر اصولدن هر برمسئله ده دليل عقلى يه ابتناى
اعتقادى شرط ايلديلر ٭ لكن انى تعبير ودفع شبهات غير ٭ ومجادلهٔ
خصومه اقتدار لازم دكلدر ديديلر ٭ وشيخ اشعرى حضرتلرندن
مشهور اولان بو كلامدر ٭ حتى كندودن ذكر اولنان شرط
بولنميان مؤمن اولماز مقالنى حكايت ايدرلر ٭ لكن عبدالقاهر
بغدادى ديديكه ٭ اول كمسنه هرنه قدر اشعرى عنده على الاطلاق
مؤمن اولماز ايسه ده ٭ تصديق بولنديغيچون كافر دكلدر ٭ لكن
نظر واستدلالى ترك ايلديكى حسبيله عاصيدر ٭ حق جل وعلى يا
عفو ايدر ٭ ياخود ذنبى مقدارى عذاب ايدر ٭ عاقبتى ينه جنته
داخل اولور ٭ عبدالقاهرك بو كلامى مشعردركه ٭ اشعرينك
مرادى ٭ اول كمسه على الكمال مؤمن اولماز ديمكدر ٭ تارك اعمال كبى
والامنزلة بين المنزلتين ترددينه ٭ وغير مؤمنك جنته دخولنه قائل
دكلدر ٭ بو صورتده منازعهٔ اشعرى حقيقى اولماز ٭ ومعتزله دن
بعضيلرى ديرلركه ٭ ذكر اولنان ابتناى اعتقاد ايله مجادلهٔ
خصوم ٭ ووارد اولان اشكالك حل ودفعنه ٭ اقتدار لازمدر
بو صورتله اقتدارى اولميانك ايمانيله حكم ايلمزلر ٭ بلكه ابوهاشم
كفريله حكم ايلمدى ٭ قالديكه صحيح اولان ماتريدى
مذهبيدركه مطلقا تصديقدر ٭ عامهٔ اهل علم وفقها ٭ انك اوزرينه
متفقلردر ٭ مثلا بركسنه يه بريسى برخبر سويلسه ٭ اول كمسنه انى
تصديق ايلسه ٭ آمن به وآمن له ٭ قولى صحيح اولور ٭ پس
مقلده ايمانى واجب اولان امور ٭ اخبار اولندقده تصديق ايلسه
مؤمن اولوب ٭ مؤمنين حقلرنده موعود اولان ٭ عناياته مستحق
اولورلر ٭ وجبريل امينك ايماندن سئوالنده ٭ حضرت
رسول اللهك ٭ ان يؤمن بالله وملائكته وكتبه ورسله واليوم
الاخر وبالقدر خيره وشره ٭ بيورملرى مقلدك صحت ايماننه

دلالت ايدر ٭ زيرا مجرد تصديقله جواب ويرديلر ٭ وحضرت
رسول الله مسائل اعتقاديه ده ٭ قطعا دلائل عقليه يه اشتغال
بيورمديلر ٭ وبعضيلر ايمانى معرفت ايله تفسير ايلديلر ٭ علامهٔ
تفتازانى ديمشدركه ٭ بعض قدريه ايمانك ٭ معرفتندن عبارت
اولديغنه ذاهب اولدى ٭ وعلماى اهل سنت ٭ مذهب مرسومك
ابطالنه اتفاق ايدوب ديديلركه ٭ اهل كتابكه ٭ يهود ونصارادر
اولادلرينى بيلدكلرى درجه ده ٭ نبوت رسول اللهى بيلورلر
حال بوكه ٭ كفرلرى شرعا مقطوعدر ٭ زيرا تصديقلرى بوقدر
ومعلوم اوله كه ٭ تصديق اخبار مخبردن معلوم اولان امر
اوزره ٭ قلبى ربط ايلمكدن عبارتدر ٭ بو جهتله امر كسبى اولوب
مصدقك اختياريله ثابت اولور ٭ بناء عليه مقابلنده ثواب
مترتب اولوب ٭ ورأس عبادت قلنور ٭ اما معرفت بونك خلافيدر
زيرا بعضا من غير كسب حاصل اولور ٭ مثلا بغتة بر جسمه واقع
اولوب ٭ اول جسمك جدار ٭ ياخود حجر اولديغنه معرفت حاصل
اولور ٭ وبو تقرير بعض محققينك تصديق بالاختيار مخبره ٭ صدقى
نسبت ايلمكدن عبارتدر ديدكلرينك مآلیدر ٭ وقالديكه اكثر
اهل اسلام ٭ تقليدى اخذ ايدوب ٭ استدلالده قاصر ياخود
مقصر اولدقلرندن بشقه ٭ صحابهٔ كرين وتابعين وخلفا همان
تقليد ناسله اكتفا ايدوب ٭ حقلرنده احكام مسلمينى اجرا
ايدرلر ايدى ٭ پس ذكر اولنديغى اوزره ٭ بو اختلافلرك سببى
وبعض مجتهدينك ايمان مقلد صحيح دكلدر ديدكلرينك وجهى ندر
ديو استفسار اولنورسه ٭ جواب ويريلوركه ٭ بو ذكر اولنان
قال وقيل ٭ مثلا شواهق جبالده نشئت ايدوب ٭ ملكوت سموات
وارضينى تفكر ٭ وصانعى ووحدانيتنى تدبر ايلميان كمسنه يه بركمسنه
مفروض الاعتقاد اولان امور دينيه يى اخبار ٭ اولدخى بى تفكر

وتدبر مجرد اخباريله تصديق ايلسه ❊ ايمانيله حكم ايلمك صحيحميدر
دكلميدر ❊ اختلاف بو ماده يه متعلقدر ❊ يوقسه ديار اسلاميه ده
بين اظهر العلماء نشأت ايدوب ❊ عندنده احوال نبوى ومعجزات
عليه لرى ❊ متواترا مسموع اولان كمسه حقنده دكلدر ❊ كذلك
سموات وارضينك خلقنده دليل ❊ نهارك اختلافنده نظر وتفكر
ايدن كمسنه حقنده دكلدر ❊ اول كمسه اهل نظر واستدلالدن
اولور ❊ وشرح مقاصدده مسطوردركه ❊ معتزله نك صحت
ايمان نظر واستدلاله ❊ وبراهين تقريرينه اقتداره منوطدر
ديدكلرى كلامك بطلانى ❊ ضروريات دينيه يه ملحقدر ❊ لكن
كلاملرينك ظاهرندن ❊ نظر واستدلالك وجوبى منفهم اولور
هرنقدر بى نظر واستدلال ❊ ايمان صحيح اولورسه ده ❊ قالديكه
وجوبدن مرادلرى ❊ وجوب عينى ايسه ❊ يعنى فعل بعضله
سقوط قبول ايتمز ديمك ايسه ❊ اختلافات مذكوره ضمننده مندرج
اولان ادله معارضدر ❊ واكر وجوب على الكفايه ايسه ❊ انده جمله
متفقلردر ❊ زيرا عامهٔ كتب كلاميه ده مصرحدركه ❊ كفايه
طريقيله هرمكلفه ازالهٔ شبهه ❊ والزام معاندين وارشاد مسترشدينه
مقتدر اولمق حيثيتله ❊ تفصيل دلائل واجبدر ❊ حتى فقهاى
عظام ديديلركه ❊ مسافهٔ قصرده بومثللو ذاتك وجودى واجبدر
نته كه مقدمه ده ذكر اولندى ❊ وقالديكه صحابهٔ كرام وتابعين
حضرتلرى ذكر اولنديغى اوزره ❊ بركسه يه نظر واستدلاله
امر بيورميوب ❊ حتى بعضيلرى ❊ تحت ظلال سيوفده ايمانه
كلملريله ❊ عندلرنده مقبول اولمشيدى ❊ بديهيدركه ❊ اومقوله كمسه نك
عندنده صانع عالمك وجود وصفاتنه ❊ دال اولان دليل ظاهر
اولمامشيدى ديو اشتباه اولنورسه ❊ جواب اولنوركه ❊ طريقهٔ
حكمت اوزره ❊ اول امرده نظر واستدلاله امر ايليوب ❊ بلكه

جمله دن اقدم ❊ اقرار وانقياد ايله تكليف ايدوب ❊ صكره ذات
وصفات الهيده اعتقادى واجب اولان ❊ امورى تعليم ومعارف
الهيه يى ❊ محاورات وخطب ومواعظ اثنالرنده افاده ايدرلر ايدى
غايتى بركت صحبت نبوى وقرب زمانى حسبيله ❊ قواعد مدونه يه
منطبق مقدمات ترتيب ❊ ودلائل تهذيبندن مستغنى اولمشلر ايدى
لكن عقايد مضبوطه لرينه ظنون ❊ وشكوك تطرق ايلمز حيثيتيله
دلائل اجماليه يه علملرى شامل ايدى ❊ الحاصل انلر معارف
الهيه ايله مستغنى اولوب ❊ غيرلرى برمقتضاى استعداد ❊ وجوه
شتى ايله تحصيل يقين طريقنه ارشاد ايدرلر ايدى ❊ نته كه اول
زمانك عوامندن اولان براعرابى ❊ البعرة تدل على البعير ❊ واثر
الاقدام على المسير ❊ افسماء ذات ابراج ❊ وارض ذات الفجاج ❊ لاتدلان
على اللطيف الخبير ❊ عبارتيله استدلال ايلمشدر ❊ جلال دوانيدن
منقولدركه ❊ علم كلام جوانبيله تأمل اولنسه ❊ علم مزبوره اشتغال
فرض كفايه اولديغى ظاهر اولور ❊ ولوايح جمله سندندركه
ابتدا صدور اسلامك استدلال طريقنه منسلك اولمدقلرينك
وجهى بودركه ❊ جمله دن اقدم حضرت رسول الله استدلالدن
مستغنيدر ❊ زيرا امور دينيه بالجمله وحيله معلوملرى اولمشدر ❊ وامته
تعليم قصد ايلمدكلرى دخى قرأن كريمده ❊ لوكان فيهما آلهة
الا الله لفسدتا ❊ كريمه سى كبى ❊ آيات وسائر احاديثده مشار
اولديغى ❊ اهل بصائره روشنا اولديغنه مبنيدر ❊ وصحابهٔ كرام دخى
حضرت رسول اللهه برمرتبه معتقد اولمشلر ايديكه ❊ مثلا برنسنه يى
ضديله خبرويرسه لر ❊ اكا حق اليقين اعتقاد ايدرلر ايدى ❊ وكتب
محققينده مسطوردركه ❊ قول پيغمبرى وقول اجماعى ❊ وقول قاضى
ومفتى يى ❊ وقول عدلى قبول تقليد دكلدر ❊ علماى امتك تدوين
علم عقايد ايدوب ❊ بعض وفاق وشقاقلرى اصول دينيه ده تخالف

حدوثنه مبنی اولمشدر ❊ مثلا ❊ ما نحن فیه‌مزده مقلد دیدیکمز
خالی الذهن عوام ناسدندر ❊ بعض ملاحده وضالینك مبلسا تنه ده
اعتقاد ایدرلر ❊ شیطان علیه اللعنه ایسه ❊ عدوی فرصتجویدر
نته که تو رانده ❊ وشروح اناجیل ار بعه ده مسطوردر که ❊ کندوسنه
عارض اولان شبهات سبع سبیله ❊ کندی ضال اولوب ❊ غیری دخی
اضلال ایتمکله ❊ الی یوم السؤال ❊ ناسی کندوسنه همحال
ایلمکه ❊ صرف مجال اوزره در ❊ زمانمزده ایسه ملاحده تکثر بولوب
شخصا فشخصا ❊ عوام ناسك عروق واعصابنه ❊ بلکه عقلا
صورتنده مشهود اولان نیجه قیافتلو اشخاصه ❊ حلول ایلیه‌رك
معاذ الله تعالی ❊ اول ساده لوحی نقوش عقاید حقه دن اعرا
ایلمشلردر ❊ خلقك ایسه اکتساب حطام دنیوی ❊ غائله سندن
خالق و پیغمبر خاطرلرینه خطور ایلمز که ❊ امور دینیه لرینی
تعلم ایده لر ❊ سال عمری سکسانه وارمشیکن ❊ سکز یوز سنه لك
مال ادخاری قیدنده در ❊ وقالدیکه بعض احکام شرعیه واردر که
الاحکام تختلف باختلاف الازمنة والاحوال ❊ قاعده سی اوزره
زمانك مقتضاسی اوزره دائردر ❊ مثلا نسوانك جماعته حضورلری
عند المتقدمین مرخص ❊ وعند المتأخرین محظوردر ❊ بو وجهله
تحصیل ایمانده استدلالی شطر ایدنلرك کلامی ❊ زمانه نسبت اوفق
کورینور ❊ تا که هرکس اربابندن نظر واستدلالك حقیقت
وطریقنی تعلمله مستدل اولوب ❊ رقبه سنی ربقهٔ تقلیددن تخلیصله
دم عروق کبی حلول ایدن ملاحده نك اقوال مموههٔ باطله سنی
مصدق اولمیوب ❊ ادله ایله ابطال ایتمکله ❊ صراط مستقیمده مثبت
اوله لر ❊ حالا نیجه‌لردن مسموعمز اولیور که ❊ افتادهٔ دام تزوری
اولدیغی شرابخوری معاذ الله تعالی ❊ خفت عقیده سبیله کاه
ملامیوندر تستر ایدر ❊ وکاه یدنده شراب حاشا ❊ آب کوثره منقلب

اولوردیو ❊ کونا کون هذیانه جسارت ایدرلر ❊ جمله فسادك منشأی
جهالتدن متولد حب دنبادر ❊ انکچون الجهل اخو الکفر
دنلمشدر ❊ وقالدیکه کرامات اولیا بحثنده ذکر اولندیغی اوزره
اولیای کرام ذره قدر مغایر شریعت وضع وعمل ایلمزلر ❊ انلر
مرآت الصفادر ❊ غبار دنیا ایله مغبر اولمازلر ❊ سر رسول اللهه
جمله دن ازید واوفر انلر مظهر اولمغله ❊ هر آنده حضرت رسول اللهه
متابع ومقتفیلردر ❊ ذات نبویدن صادر اولمیان افعال انلردن
صادر اولمق امر محالدر ❊ بوندن بشقه نیجه خذلهٔ قومه اصولنه
تعظیما مراعات ایدرز ❊ دیو بین العوام ❊ بر وقف کلام واردر
واقعا دیدکلری مشاهیر اصول که ❊ بایزید بسطامی ❊ وجنید
وامثاللرندن صکره ❊ صاحب طرق اولان اعزهٔ کرامدر ❊ حضرت
مولانا ❊ وعبد القادر کیلانی ❊ وبهاء الدین ❊ وبدوی حضراتی کبی
موثوق الکلام اولان اعلام عدیده نك ❊ تحریرلری اوزره اولیای
کرامدن اولدقلری متواتر معنویدر ❊ سالك طریقلری اولان اهل
علم ومتشرع ومتدین ومتقی اولان ❊ ذواته صمیمی محبت ایدرز
لکن غلطه ده سرشار نشوهٔ صهبا اولوب ❊ استانبولده افراغ
دعوای کرامت ایدن مخاذیل سفهایه ❊ وشکل وقیافتنی شبکهٔ
اغفال عوام ایدن ❊ اصحاب زرق وریایه ❊ ومقابله کونلری حجرهٔ
مخصوصنده ❊ عقد انجمن یاران ایدوب ❊ ارالقده علی دده نماز
قلنوب مقابله یه باشلدیلرمی ❊ برکره یوقله دیوب ❊ باشلدیلر ایسه
تارکیله یی براقوب ❊ آبدستسز نمازسز ❊ مقابله یه سرعت ایدن
سفلهٔ منحوس اللقایه ❊ نه کونه امالهٔ چشم محبت اولنور ❊ اصول
مشار الیهم انلری قبول ایلمیه جکی نمایاندر ❊ انه لبس من اهلك
مصدوقی ❊ اولمقوله لری انلره نسبت ایلمك کوه کوه بی ادبلکدر
قزلباش طائفه سی ❊ حضرت مرتضایه منتسب کچندکلری

معلومدر ٭ بو صورتده حضرت مرتضایه حرمتله اول طائفه یه ده
محبت ایلمك لازمدر ٭ حال بوکه ٭ قتل واستیصاللری مشرو عدر
حالا راقم الحروف دخی نقشبندیه سالکی اولوب ٭ لکن طوغریسی
بودرکه ٭ شریعت مطهره یه ذره قدر مغایر ٭ قول وفعلی وحب
دنیاسی اولان شخصی ٭ جو سماده پرواز ایدر کورسم ٭ بر وجهله
خاطریمه اعتقاد دکل ظنك ظاسی خطور ایلمز ٭ وبرکوی مرحومك
دخی رد ایلدیکی اولمقوله اشخاصدر ٭ یوقسه امعان اولنسه
طریقتی عین تصوف وحقیقتدر خذما صفا دع ما کدر

وَمَا عُذْرٌ لِذِی عَقْلٍ بِجَهْلٍ ٭ بِخَلَّاقِ الْاَسَافِلِ وَالْاَعَالِی

ماء نافیه درلیس معناسنه ٭ عذر اسم مرفوعیدر ٭ لذی عقل
جار ومجرور خبر منصوبیدر ٭ بجهل نفیه متعلقدر ٭ باء سببیه در
یاخود حالدر ٭ ملابسا بجهل تقدیرنده در ٭ بخلاق الاسافل
کلمه سنده باء بجهل لفظنه متعلقدر ٭ اسافل اسفلك جمعیدر
مراد فلك قمرك ما تحتیدر ٭ اعالی اعلانك جمعیدر ٭ مراد
ما فوقیدر ٭ مفهوم بیت بودرکه ٭ عاقل وبالغ اولان کمسه
جهلی سببیله ٭ معرفت الهیدن محروم اولسه ٭ حضور رب العزه ده
عذری قرین قبول اولماز ٭ معلوم اوله که ٭ عذر کلمه سنك اوچ
معناسی واردر ٭ بری فعل معهودی بن ایشلدم دیمکدر
٭ وبریسی شو سببله ایشلدم دیمکدر ٭ ثالث ایشلدم لکن
من بعد ایشلمم دیمکدر ٭ بو راده مراد معنای ثالثدر ٭ وعقل
لغتده منع وقید معنالرینه در ٭ موصوفنی ناسزا فعلدن منع
ایتدیکیچون ٭ قوت معهوده اطلاق اولندی ٭ وعرفده بر نور
روحانیدرکه ٭ کندو سیله علوم ضروریه ونظریه ادراك
اولنور ٭ وعقل ایچون درت مرتبه اثبات ایدرلر ٭ مرتبهٔ اولی

عقل هیولانی درکه عقل بالقوه دخی دیرلر ٭ معقولاتی ادراکه
استعداد محضدر ٭ عقل اطفال کبی ٭ مرتبهٔ ثانیه عقل بالملکه درکه
ضروریاته علم ونفسك ٭ اول ملکه ایله نظریات اکتسابنه
استعدادیدر ٭ مناط تکلیف بو استعداددر ٭ مرتبهٔ ثالثه
عقل بالفعل درکه ٭ نظریات اکتسابنه ملکه دن عبارتدر
٭ مرتبهٔ رابعه عقل مستفاد درکه ٭ ادراك ایلدیکی نظریات
غائب اولمیه جغی حیثیتله کندوده حاضر اولمقدن عبارتدر
وجهل سید شریفك عندنده وجودیدر ٭ زیرا برشیئی
حقیقتك خلافی اوزره بیلمکدن عبارتدر ٭ معدومك ذهنده
شیئیتنه ذهابله ٭ تعریفنه وارد اولان اعتراضی دفع ایتمشدر
بعضیلر جهلی بسیط ومرکبه تقسیم ایدرلر ٭ وبسیطی
علم شانندن اولان کمسه نك علمیله تعریف ایدرلر ٭ وجهل مرکبی
سید شریفك تعریفیله تعریف ایدرلر ٭ لسانمزده بیلمدیکینیده
بیلمز ایله تعبیر اولنور ٭ بعض اخبارده وارد اولمشدرکه ٭ جهل
کفره ٭ بیاض عینك سوادینه قربندن زیاده قریبدر ٭ وبعض
محققین دیدیلرکه ٭ حق سبحانه وتعالی ملائکه ده عقلی بی شهوت
ترکیب ایلدی ٭ وبهایمده شهوتی بی عقل ترتیب ایلدی ٭ وانسانده
ایکیسنی جمع ایلدی ٭ ایمدی عقلی شهوتنه غالب ٭ یعنی کبر
وکلوسنه مغلوب اولمیان کمسنه ٭ ملائکه یه ملحق اولور
شهوتی عقلنه غالب اولان ٭ بهایمدن معدود اولور ٭ وخفی اولمیه که
اهل سنت دیرلرکه ٭ عاقل اولان کمسنه ٭ کرك صبی کرك بالغ اولسون
معرفت خالق بابنده جهالتی عذر دکلدر ٭ زیرا ٭ وفی انفسکم
افلا تبصرون ٭ اولم ینظروا فی ملکوت السموات والارض ٭ وکاین
من آیة فی السموات والارض یمرون علیها وهم عنها معرضون ٭
کریمه لری مقتضاسی خالقك وجودینه دال اولان سموات

وارضين وما فيهـايه نظر واستدلال واجبـدر ❊ نته كه بعض
عرفاى هوشمندان

❊ وفى كل شئ له آية ❊ تدل على انه واحد ❊ وبعضيلر
❊ واذا نظرت الى السماء بنظرة ❊ فارى السماء تدل انك واحد ❊
❊ واذا نظرت الى الكواكب نظرة ❊ فعلى المكوكب للكواكب شاهد ❊
فرائدينى بر آورده ساحل بيان ايلمشلر نابى مرحومك اشبو
قطعه سيده اعلادر

❊ كتاب كائنـات اسرار حق بى دهن سويلر ❊
❊ سواد ممكنات آثار صنعى بى سخن سويلر ❊
❊ سنك كوشكده استعداد يوق ادراكنه يوقسه ❊
❊ لب جوده كمال صنعى هر برك چمن سويلر ❊

بومبحث ❊ بيت سابق شرحى ضمننـده دخى مندرج اولمشيدى
قالديكه ❊ علماى كرام حضرت بارى تعالى يه ❊ ايمانك وجوب وكفرك
حرمتنده اتفاق ايلديلر ❊ لكن وجوبى قلبميدر شمعيميدر اختلاف
ايلديلر ❊ مشايخ حنفيه عقلى اولمسنه ذاهب اولديلر ❊ نته كه
حاكم شهيد منتقى نام كتابنده ❊ امام اعظم حضرتلرندن روايت
ايدركه ❊ سموات وارضين خلقنى ❊ ونفسنى وسائر مخلوقاتى
كور ديكيچون جهلده بركسـه نك عذرى مقبول دكلـدر ❊ وينه
امام اعظمـدن روايت ايدركه ❊ حق سبحانه وتعـالى رسول بعث
ايلسه ❊ خلق اوزره ❊ حضرت خالق عقللريله بيلمك واجبدر
وروافض وملاحـده مذهبى بودركه ❊ عقلـله برشئ واجب
وحرام اولماز ❊ هرنقـدر اشيانك حسن وقبحنى عقلله بيلمك
جائزايسه ده دليـللرى ﴿ وما كنا معـذبين حتى نبعث رسولا ﴾
كريمـه سيدر ❊ زيرا بعثت رسولدن اول ❊ عذاب نفى اولنـدى
اكرعقلـله وجوب وحرمت ثابت اولسه ❊ ترك ايله عذاب اولنمق

لازم ايدى ❊ پس ايت مرقومـه ايله لازم منتفيـدر ❊ كذلك
ملزومده منتفيـدر ❊ انلره جواب ويريلوركه ❊ آيت مرقومه
قبل البعثه تاركدن منتفى اولان صوم وصلوة وزكوة كبى
مشروعاتدر ❊ زيرا عقـل بونلرك وجوبلرينـه وكيفيت عمللرينه
قبل البعثه مهتـدى اولمق ممكن دكلدر ❊ لكن صانع قديمـك
وجودينه ووحدانيتنه ❊ انفسى وآفاقى دلائل ثابت اولـوب
وعاقل رؤيت اثارصنعله ❊ صانعنى بيلمك ممكن اولمغله ❊ استدلال
واجبـدر ❊ پس بركسه ده فرصت واستدلاله قدرت اولوب
لكن استدلال ايلميوب ❊ اول حال اوزره فوت اولسه ❊ عندالله تعـالى
معـذور اولمازحتى بعض مفسرين ﴿ وما خلقت الجـن والانس
الاليعبـدون ﴾ كريمه سـنى الاليعرفون ايله تفسـير ايلديلر
قالديكه ميـانه ده اولان خلاف مسطورك ثمره سى ❊ كندوسنه
اصلا دعوت بالغ اولميـان كمسه حقنده در ❊ عقـلى موجب ايدنلره
كوره معـذور دكل ❊ موجب اولميـانلره كوره معذوردر ❊ بعض
شراحك بيـانى بودر ❊ وبعضيلر ديديلركه ❊ البته ايمان بالله واجب
اولمغله ايمـان ايلمديكى صورتده جهنمده مخلد قالور ❊ وعامهٔ مشـايخ
حنفيـه بونك اوزرينه در ❊ وامام اعظمك ظـاهر روايتى بودركه
بيلمه رك وفات ايلسه ❊ جهنمده مخلد اولور ❊ واشعرى عقلـله
برشئ واجب اولماز ❊ وحسن وقبح اشيـاء عقلله معـلوم اولور
ديرلر ❊ انلره كـوره معذور اولورلر ❊ امام اعظمدن معذوريت
روايتى دخى مرويدر ❊ وآيت مرقومـه ده نفى عذابى دنيـاده
واقع اولان عذاب استيصاله حمل ايلمشـلردر ❊ وبعضيلر آيت
مرقومه ده ذكر اولنـان رسول ضمننه ❊ عقلى دخى درج ايلديلر
قالديكه مخلد فى النار اولدقلرى صورتده ❊ كفار عقابيله مى معاقب
اولورلر ❊ يوقسه عقـابلرى منتقصمى اولور ❊ بعضيـلر ديديلركه

عقاب كفار ايله معاقب اولورلر ❊ زيرا انلر كفار ايله همحالدر
زيرا خالقه ودين وايمانه جاهللردر ❊ بوجهتله جهالت كفردر
❊ ولا تقولوا لمن القى اليكم السلام لست مؤمنا ❊ كريمه سى
و (من صلى صلوتنا ودخل مسجدنا واستقبل قبلتنا فهو مسلم)
حديث شريفى احكام حقنده اولان اسلام اوزره محمولدر
وبعض اهل تحقيق ديرلركه ❊ هرنقدر جاهل ايسه ده مصدق
اولمغله عقابى منتقص اولمق جائزدر ❊ ومعتزله عندنده
عقل ايمانى وشكر نعمتى موجب ❊ وبذاته احكامى مثبتدر ❊ وقالديكه
صبى عاقل امرنده ❊ يعنى استدلال ممكن اولور حالده
اولسه ❊ كندوسنه معرفت الهى واجب اولورمى اولمازمى
اختلاف واردر ❊ شيخ ابومنصور ماتريدى ديديكه ❊ اول
صفتده اولان صبى اوزره ❊ معرفت الهى واجبدر ❊ واكثر
مشايخ عراق بومذهبه متابعت ايتديلر ❊ لكن بعض مشايخ
ديديلركه ❊ قبل البلوغ برشى واجب دكلدر ❊ زيرا مكلف دكلدر
كذلك (رفع القلم عن ثلاث عن الصبى حتى يحتلم الحديث)
بيورلمغله ❊ صبى اوزره احكام ترتب ايلمز ❊ ماتريدى حضرتلرى
قلمى شرايعه حمل ايلديلر ❊ يعنى صوم وصلوة كبى احكام
ترتب ايلمز ❊ ابومنصورك دليلى ❊ ان السمع والبصر والفؤاد
كل اولئك كان عنه مسئولا ❊ كريمه سيدر ❊ زيرا
سمع مسموعاته ❊ وبصر مبصراته ❊ وقلب معقولاته مختصدر
حال بوكه سمع بصر عقلدن مستغنى دكلدر ❊ زيرا سمع حق
وباطلى استماع ايدر ❊ لكن ينلرين عقله تميز ايدر ❊ كذلك
بصر كورديكى حق وباطلى ❊ عقله فرق ايدر ❊ بوحيثيتله
مدار معارف ومواجب عقل اولدى ❊ بالغ ايله صبى عاقل ايسه
عقل خصوصنده منسا ويلردر ❊ پس ناظمك لذى عقل قولى

تعميمه اشارت اولور ❊ يعنى صبى عاقل ايمان باللهك عقل
واسطه سيله وجوبنده بالغ كبى ديمكدر ❊ نته كه قبل البلوغ
اسلامه كلسه ❊ بالاتفاق اسلامى ❊ كذلك ارتدادى صحيح اولور
اما صبى عاقلك ارتدادى صحيح اولميوب ❊ لكن اسلامى صحيح
اولور ❊ اما احكام شرعيه ترتبندن حسب البنيه ❊ بالغ ايله غير بالغ
بيننده فرق واردر ❊ وقالديكه بعض اهل تحقيق بيان ايلمشدركه
بركسه مبانهٔ اسلامده نشأت ايدوب ❊ جهل وغفلت سببيله عقايدينى
تصحيح ايلمامش اولسه ❊ اول كمسه يه حكما ردتله حكم اولنور
والله الهادى الى سبيل الرشاد

❊ وَمَا اِيمَانُ شَخصٍ حَالَ بَأسٍ ❊ بِمَقبُولٍ لِفَقدِ الاِمتِثَالِ ❊

ما نافيه در ليس معناسنه ❊ ايمان شخص اسم مرفوعيدر ❊ بمقبول
كلمه سى خبر منصوبيدر ❊ حال بأس ظرفيت اوزره منصوبدر
زمان بأس سبكنده در ❊ بأس شدت ومضرت وعذاب
معنالرينه در ❊ باى تحتيه ايله يأس ديمديكى ❊ فلم يك ينفعهم
ايمانهم لما رأوا بأسنا ❊ كريمه سنه موافقت ايچوندر
همزه سنى الفه قلب ايلمكده جائزدر ❊ مفهوم بيت بودركه
معاينهٔ عذاب وقتنده حادث اولان ايمانكه ❊ ايمان بأس
وايمان يأس دخى ديرلر ❊ مقبول دكلدر ❊ يعنى اول كمسه
عند الله مؤمن اولماز ❊ زيرا مقدما امر الهى يه امتثال ايدوب
ايمانه كلمدى ❊ معلوم اوله كه (ان العبد لن يموت حتى يرى
موضعه من الجنة والنار) حديث شريفى اوزره مسلم وكافر
جمله سى البته فوت اولمازدن مقدم ❊ جنت وجهنمده ❊ مصير
ومأوالرى اوله جق مكانلرين معاينه ايدرلر ❊ بعض مؤمنه
حين انتقالنده انبساط وبشاشت حصولى اكا مبنيدر ❊ پس

عمرینی کفر وضلالتده کچرمش بر کافر مرد اولور ایکن
ذکر اولنان حدیث شریف مقتضاسی لامحاله مصیرینی وکندی
ایچون تهیئه قلنان عذاب وعقوبتی معاینه ایتمکله ❊ ایمانه کلسه
ایمانی عندالله تعالی مقبول اولماز ❊ زیرا حضرت حق جل وعلا
﴿ فلم یك ینفعهم ایمانهم لما رأوا بأسنا ﴾ بیورمشدر ﴿ والذین
یؤمنون بالغیب ﴾ کریمه سی مقتضاسی ایمان غیبی ایله
مأمور اولنمغله کافر مرسومك ایمانی ایمان عینی اولور ❊ کذلك
﴿ ولیست التوبة للذین یعملون السیئات حتی حضر احدهم
الموت قال انی تبت الان ﴾ کریمه سی مقتضاسنجه مقبول
دکلدر ❊ زیرا سیئاتدن مراد کفر ❊ یاخود نفاقدر دیدیلر ❊ کذلك
فرعون خصوصنده وارد اولان ﴿ حتی اذا ادرکه الغرق قال
آمنت انه لا اله الا الذی آمنت به بنوا اسرائیل وانا من المسلمین ﴾
کریمه سی مصداقی اول آن بأسده اولان ایماتی حق جل
وعلی انکار ایدوب جوابنده ﴿ الان وقد عصیت قبل وکنت
من المفسدین ﴾ بیورمشدر ❊ اکر سؤال اولنور سه که ❊ بأسدن
مراد ذکر اولندیغی اوزره آخرته مخصوص اولان معاینهٔ
عذاب شدیدر ❊ یاخود سکرات موتدر ❊ فرعونده ایسه اوحالده
ایکیسیده یوقدر ❊ زیرا معاینه ایلدیکی استیصال دنیوی ایدی
جواب ویریلور که ❊ اولا بأس مطلقا شدت وعذابدر ❊ نهایت
اول آنده سببی معاینهٔ عذاب اولمغله ❊ مسببی سببه اطلاق اولور
والا تحت ظلال سیوفده اولان ایمان دخی ❊ مقبول اولمامق لازم
کلور ❊ ولو سلم محتملدرکه ❊ اثنای غرقده مصیرینی دخی
معاینه ایتمش اوله ❊ وغرق حالتی سکرات مقامنده در ❊ قالدیکه
حضرت شیخ اکبرك وبعض اصحاب تحقیقك بو بابده نیجه
کلماتلری وار ❊ لکن بزلرك مبلغ ادراکی دکلدر ❊ وذکر اولنان

دلیله ❊ یونس علیه السلام قومنك ایمانیله اعتراض وارد اولور
زیرا ﴿ فلولا کانت قریة آمنت فنفعها ایمانها الا قوم یونس
لما آمنوا کشفنا عنهم عذاب الخزی ﴾ کریمه سی اوزره
ایمانلری بأس حالنده ایکن ❊ مقبول بدرکاه اله اولمشدر ❊ اکا
جواب ویریلور که ❊ قوم یونسك ایمانلری بأس حالنده دکلدر
بلکه حضرت حق تعالی ❊ ایمان واطاعت ایلملریچون عقوبت
علامتنی ارائه ایلدی ❊ بعینه توراة امرینه امتثال ایلمك ایچون
قوم موسی علیه السلام اوزره ❊ جبل رفع اولندیغنه مماثلدر
وبعض مفسرین آیت مرقومه ده واقع ❊ الا کلمه سنی استثنایه
حمل ایلمیوب ❊ لکن معناسنه دردیدی ❊ اوصورتده مفهوم شریف
ایمان قوم یونس اختیارلریله اولمغله ❊ اوزرلرندن کشف عذاب
ترتب ایلدی دیمك اولور ❊ خلاصه معلوم اولدیکه ❊ ایمان بأس
مقبول دکلدر ❊ قالدیکه توبهٔ بأس ❊ یعنی مؤمن عاصینك بأس
حالنده توبه سی مقبولدر ❊ زیرا ﴿ وهو الذی یقبل التوبة
عن عباده ﴾ کریمه سی مطلقدر ❊ مخصصی یوقدر
کذلك (ان الله یقبل التوبة مالم یغرغر) حدیث شریفی دخی
دلالت ایدر ❊ اما کافرك معرفت الهیدن بهره سی اولمامغله
ابتداء ایمان وعرفاندن محرومدر ❊ مؤمن عاصی حصه مند
معرفتدر ❊ وحالی حال بقادر ❊ البته بقا ابتدادن اسهلدر
بعض عرفا ایمان بأسی وقتنده غرس اولنوب ❊ لکن نشو ونمادن
بری اولان شجره تشبیه ایلدیلر ❊ وتوبهٔ بأسی ملایمت هوا سیبیله
ایام شتاده مثمر اولان شجره تمثیل ایلدیلر

وَمَا اَفْعَالُ خَيْرٍ فِى الْحِسَابِ ❊ مِنَ الْاِيمَانِ مَفْرُوضَ الْوِصَالِ

مالبس معناسنه نافیه در ❊ افعال خیر اسم مرفوعیدر ❊ افعالك

اضافتی موصوفك صفته اضافتی قبیلندندر ۞ مسجد الجامع کبی
بعضیلر بیانیه دردیدی ۞ فی الحساب محلا منصوب مانك
خبریدر ۞ من الایمان حساب کلمه سنه متعلقدر ۞ مفروض
الوصال ایماندن حالدر ۞ تذکیری مذکور اعتباریله در
مفهوم بیت بودرکه ۞ وصالی مفروض اولان صوم وصلوة کبی
اعمال حسنه ایماندن محسوب دکلدر ۞ یعنی ایمانك مفهومنده
داخل دکلدر ۞ هرنقدر وجودده وصالی مفروض ایسه ده
زیرا ایماندن عاری اولان اعمال صالحه ۞ معدوم مثابه سنده در
۞ معلوم اوله که ۞ وایمان المقلد بیتنك شرحنده تثبیت اولندیغی
اوزره ایمانك مفهومنده درت وجه اوزره اختلاف اولندی
بعضیلر ایماندن شطر عد ایلدیلر ۞ امام اعظم حضرتلری
عمل ایمانده داخل دکلدر دیدیلر ۞ و وجوه عدیده ایله احتجاج
ایلدیلر ۞ اولا ۞ ایمان لغتده نقل شهادتی ۞ وموارد استعمال دلالتیله
تصدیقه دیرلر ۞ وشرعده معنای آخرده نقل اولنمدی ۞ پس
تصدیق دیدیکمز ذاتنده زیاده نقصان قبول ایتمز بر معنادر ۞
مثلا مصدق تصدیقنه طاعات ضم ایلسه ۞ یاخود معاصی
ارتکاب ایلسه ۞ تصدیق ینه برحال اوزره اولوب ۞ قطعا متغیر
اولماز ۞ اکر طاعات متفاوته نك اسمی اولیدی ۞ قلت وکثرت
جهتیله متفاوت اولور ایدی ۞ بناء علیه امام رازی وسائر بعض
کبار دیدیلرکه ۞ اشبو ذکر اولنان تفسیر ایمانك فرعیدر ۞ اکر
تصدیق دینورسه تفاوت یوقدر ۞ واکر اعمالدر دینورسه
تفاوت درکاردر ۞ وجه ثانی ۞ مقدمجه بیان اولندیغی اوزره
نص واجماعله ثابت اولدیکه ۞ ایمان معاینهٔ عذاب حالنده
نافع دکلدر ۞ بوصورتده بدیهیدرکه ۞ معاینهٔ عذاب حالنده
مقدور اولان انجق تصدیق واقراردر ۞ یوقسه اعمال

دکلدر ۞ وجه ثالث ۞ ایمانی اثباتدن صکره ﴿ یا ایها الذین آمنوا
کتب علیکم الصیام ﴾ کریمه سی کبی ۞ اوامر ونواهی یه
دال اولان نصوص قاطعه در ۞ وجه رابع ۞ ایمان واعمالك
متفارق اولدقلرینه دال اولان نصوصدر ﴿ ان الذین آمنوا
وعملوا الصالحات ﴾ کریمه سی کبی ۞ زیرا عملی ایمان اوزره
عطف ایمانك مغایرتنی اقتضا ایدر ۞ اکر سؤال اولنورسه که
عمل حقیقت ایمانك جزئیدر جزء ایسه کله مغایر اولمغله
عملی ایمان اوزره عطفدن ۞ عملك حقیقت ایمانده داخل اولمامسی
لازم کلمز ۞ جواب ویریلورکه ۞ اکر حقیقت ایمانده غیر داخل
اولمسه تکرار بلا فائده لازم کلور ۞ واکر اعتراض اولنورسه که
تخصیص بعد التعمیم قبیلندن اولسون ۞ جواب ویریلورکه
رمزیتنه مبنی اولور ۞ شاننه اعتناء کبی تصدیق ۞ یاخود اقراری
تخصیص ایلمك هر وجهله اهمدر ۞ کذلك ﴿ ومن یعمل
من الصالحات وهو مؤمن ﴾ کریمه سیده عمل ایمانده
داخل اولمدیغنه دلالت ایدر ۞ زیرا آیت مرقومه ده عمل
صحت ایمانه شرط اولدی ۞ شرط ایسه مشروطك غیریدر
وجه خامس ۞ بعضا ایمان ومعاصینك اجتماعلرینه ۞ دال اولان
آیات کریمه در ﴿ الذین آمنوا ولم یلبسوا ایمانهم بظلم ﴾ و ﴿ والذین
آمنوا ولم یهاجروا ﴾ و ﴿ وان طائفتان من المؤمنین اقتتلوا ﴾
کریمه لری کبی ۞ وجه سادس ۞ ایمانك شرط عبادات
اولدیغنه اجماعك ثبوتیدر ۞ وجه سابع ۞ اکر ایمان اسم طاعت
اولیدی یا مجموعنك اسمی یاخود بعضینك اسمی اولسور ایدی
صورت اولده بعض اعمالك انتفاسیله ۞ ایمانك انتفاسی لازم
کلور ۞ بوصورتده تصدیق واقرار ایدوب ۞ هنوز صلوة وصوم
کبی عبادات اتیان ایلمیان کسه مؤمن اولمامق اقتضا ایدر

اجماع ایسه بونك خلافنه * وتصدیق واقرار عقیدنده وفات ایدن
کمسه نك مؤمن اولمسنه منعقد در * وصورت ثانیده تعیین
شرعی صادر اولمامشدر * وجه ثامن * جبریل امین ایمانی
سئوال ایلدکده حضرت رسول الله (ان تؤمن بالله وملائکته)
الخ عبارتیله تصدیقدن عبارت اولدیغنی بیان ایدوب * وان تعمل
عنواتی ضم ایلمامشدر * امام مالك وشافعی واهل حدیث
واشاعره ومعتزله ذاهب اولدیلرکه * اعمال حسنه ایمانده
داخلدر * وزیاده ونقصان قبول ایدر * دعوالرینه عقلی
ونقلی احتجاج ایلدیلر * دلیل عقلی بودرکه * اکر ایمان وعمل
متفاوت اولسیدی احاد امتك * بلکه فسق وفجوره منهمك اولان
اشخاصك ایمانلری انبیای عظام * وملائکۀ کرامك ایمانلرینه
متساوی اولمق لازم اولور ایدی * لازم ایسه قطعا باطلدر * دلیل
نقلی بوبابده وارد اولان نصوص کثیره در * واذا تلیت علیهم
آیاته زادتهم ایمانا * و * لیزدادوا ایمانا مع ایمانهم * و * یزداد الذین
آمنوا ایمانا * کریمه لری کبی * وابن عمر رضی الله عنهمادن
مروی اولان (قلنا یارسول الله ان الایمان یزید وینقص قال نعم
یزید حتی یدخل صاحبه الجنة وینقص حتی یدخل صاحبه
النار) حدیثی و (لو وزن ایمان ابی بکر بایمان هذه الامة لرجح به)
حدیث شریفی کبی حنفیه طرفندن بونلره وجوه عدیده ایله
جواب ویریلور * وجه اول * مراد دوام وثبات وکثرت ازمان
وساعات حسبیله زیاده اولمقدر * وجه مرقوم امام حرمینك
کلام آتیسی مألیدر * زیرا مشار الیه دیمشدرکه * جناب
رسول الله حضرتلرینك افراد ناسه تفضلی تصدیق نبوینك
استمراری وحضرت حقك کندوسنی مخامرۀ شکوکدن
عصمتیله در * وتصدیق امر عرض اولوب * بقاسی تجدد امثالله

اولمغله * حضرت رسول اللهده متوالیا وماعداده فترات اوزره
واقع اولمق ملابسه سی * حضرت رسول اللهده بووجهله
اعداد ایمان ثابت اولورکه * ماعداده انك بعضی ثابت اولور
پس بوشبوه اوزره اولان زیاده منازع فیه دکلدر * مراد
ذکر اولندیغی اوزره بحسب الازمان اولوب * لا بحسب
اصل الایمان اولمامغله * حصول مثل شیئك انعدامندن صکره
اولمغله * زیاده ترتب ایلمزدیو اعتراض وارد اولماز * مع هذا
مانحن فیهده زیادۀ اعداددر * وجه ثانی * زیاده دن مراد مؤمن به
زیاده سی حیثیتیله در * مثلا صحابۀ کرام ابتدای اسلاملرنده
فی الجمله یعنی بطریق الاجمال ایمان ایدوب * اول اوانده
متعاقبا فروض متوارده اولمغله * هرفرض خاص نزولنده
ایمان ایدرلر ایدی * بووجهله مؤمن به میانلرنده تفاوت وار ایدی
خلاصه سی بودرکه * ایمان اجمالا معلوم اولان ماده ده اجمالا
واجب وتفصیلا معلوم اولان ماده ده تفصیلا واجبدر * کثرت
وقلت جهتندن ملاحظۀ تفاصیلده * ناس ایسه متفاوت اولمغله
بووجهله ایمانلری زیاده ونقصان ایله متفاوت اولور * وجه ثالث
زیاده دن مراد ثمرۀ ایمان وقلبده نورینك اشراقیدرکه * طاعاتله
متزائد ومعاصی ایله متنقص اولور * عرفانك * الایمان له اصل
وثمرة * دیدکلری بوکه اشارتدر * امام رازی توفیقنه ذاهب
اولوب دیدیکه * تصدیق طاعاتله کامل اولور * قالدیکه
ایمانك زیاده ونقصان قبول ایلمدیکنه دلالت ایدن * دلیللر
تصدیقدن عبارت اولان اصل ایمانه متصرف * وزیاده
ونقصان قبولنه دلالت ایدن دلیللر * ایمان کامله منعطف
اولور * علامۀ تفتازانینك عقاید شرحنده * وجوه مسروده
طاعاتی ایمان کاملدن رکن عد ایدن مذهبه کوره متمشی اولماز

نته كه امام شافعى اكا ذاهبدر ديمكله * اما مله متحد اولديلر
و بعض محققين ديديلر كه * حقيقت تصديقك زياده ونقصان
قبول ايلمديكى مسلم دكلدر * بلكه ضعف وقوت جهتيله
متفاوت اولور * بو كلام صحائف صاحبنك كلامنه قريبدر
صاحب صحايف ديمشدر كه * حق اولان بودر كه * ايمان زياده
ونقصانه قابلدر * كرك طاعات معناسنه اولسون * وكرك
تصديق معناسنه اولسون * طاعات معناسنه اولورسه ظاهردر
تصديق معناسنه اولديغى حينده تصديق قلبله اولور كه
اعتقاد جازمدن عبارتدر * بو ايسه ضعف وشدتى قبول ايدر
قالديكه * علم كلامده بو مبحث دخى طويل الذيل اولمغله
تفصيلاتى شرح مواقف * وشرح جوهرة التوحيد كبى *
مفصلاتده مشبع ومشبعدر والسلام

﴿ وَلَا يُقْضَى بِكُفْرٍ وَارْتِدَادٍ ﴿ بِعُهْرٍ اَوْ بِقَتْلٍ وَاخْتِزَالٍ ﴿

لا نافيه در * يقضى * قضادن مستقبل مجهولدر * بكفر فاعل
مقامنه قائمدر * باء الصاقيه در * لا يقضى احد بكفر سبكنده در
وارتداد معطوفدر * بعهر لا يقضى فعلنه متعلقدر * باء
سببيه در * عهر عين مهمله نك فتحى وهانك سكونيله زنا
معناسنه در * اختزال انقطاع معناسنه اولمغله * مراد قطع
اعضا وغصب اموال كبى ظلم وجنايتدر * مفهوم بيت بودر كه
بر كمسنه يه محظورات شرعيه دن اولان زنا * وقتل نفوس
وغصب اموال كبى * افعال منهيه ارتكابيله كفر وارتداديله
حكم جائز دكلدر * معلوم اوله كه * كفر كلمه سى لغتده ستر وانكار
معنالرينه در * طائفۀ كفره * حق ستر وانكار ايتدكلريچون
كافر ايله تسميه اولنديلر * وعرف شرعده ايمان شانندن اولان

كمسنه نك عدم ايمانه اطلاق اولنور * پس ايمانله بينلرنده تقابل
العدم والملكه اولور * وكفرى واجب الايمان اولنلرى انكاردن
عبارتدر * دينلره كوره بينلرنده تقابل تضاد اولور * وكفران
اكثرى نعمتده استعمال اولنور كه * شكر مقابلى اولور * وكفور
انكار دينده * وانكار نعمتده ده استعمال اولنور * وكفر قول ايله
وفعل ايله ده اولور * ايمانى معرفت ايله تفسير ايدنلره كوره
كفر جهل بالله اولور * وايمانى طاعاتله تفسير ايدنلره كوره
كفر معاصيدن اولور * خوارج اكا ذاهبدر * بعض علمانك
بياننه كوره معتزله ديرلر كه * معصيت اوچ قسمدر * بر قسمى
كفردر كه * جهل بالالهه دلالت ايدن معصيتدر * سب رسول
ومصحف شريفى قاذوراته القا ايلمك كبى * وبر قسمى * فاعلى كفر
وفسوقله متصف اولماز * وانكله متصف بالايمان اولمق ممتنع
اولماز * سفه وكشف عورت كبى * وبر قسمى * ايماندن خروجى
وكفر ايله اتصافى موجب اولماز * بلكه فسوق وفجور ايله
اتصافى مستوجب اولور * قتل عمد وزنا وشرب خمر كبى * وايمانى
تصديقدن عبارت ايدنلره كوره * كفر تكذيبدن عبارت اولور
امام غزالينك معتبرى بودر * لكن بوكه كوره مصدق ومكذب
اولميانه كافر اطلاق اولنمامق اقتضا ايدر * متردد بن كبى لكن
توجيه اولنور كه * هر كس ايمانله وكفردن اجتنابله مأمور اولمغله
محضا ايمان امريله مؤتمر اولمديغيچون ونظر واستدلال ايله ايمان
ايلمديكيچون اطلاق اولنور * وتصديق وتكذيب ميانده شك
اولوب شك ايسه كفر اولديغى بى شكدر * وكفر درت نوع اوزره در
* نوع اول * كفر انكاريدر كه * قلب ولسانيله انكاردن
عبارتدر * كفر ابو جهل كبى * نوع ثانى * كفر جحوديدر كه قلبيله
بيلوب لسانيله اعتراف ايلمامكدر * كفر ابليس ويهود كبى

نوع ثالث ٭ كفر عاريدركه قلبيله بيلوب اعتراف ايدر ٭ لكن مثلبهٔ
عار در زعميله متدين اولماز ٭ كفر ابو طالب كبى بعضيلر بوكه
كفرعنادى اطلاق ايدرلر ٭ نوع رابع ٭ كفر نفاقيدركه لسانله
اقرار ايدوب قلبيله تصديق ايلمامكدن عبارتدر ٭ كفر ابن ابىّ بن
سلول كبى انوا عنك ارذلى بودر ٭ پس كافر ايمانى اولميان
كسه در ٭ لكن عرف واستعمالده وحدانيتى انكار واسناد شركت
ايدنه مشرك ٭ و رسالت رسول اللهى سلب ايدنه كافر ٭ واعتقادينى
اخلال ايدوب ظاهرا ايمان اظهار ايدنه منافق ٭ وبعد الايمان
كفرطريان ايدنه مرتد ٭ وبعض كتب واديان منسوخه ايله
متدين اولانه كتابى ٭ وقدم دهرى قائل اولوب ٭ حوادثى دهره
اسناد ايدنه دهرى ٭ وقطعا خالق اثبات ايلميانه معطل ٭ ونصوصه
مغاير محض كفر اولان عقايد تبطين ايدوب ٭ ظاهرا اسلام اظهار
ايدن ملحده زنديق ٭ اطلاق اولنور ٭ ومعاصى دخى ايكى قسمدر
كبيره وصغيره در ٭ كبيره ابن عمر رضى الله عنهما دن مروى
اولديغى اوزره طقوزدر ٭ شرك بالله تعالى ٭ بغير حق قتل نفس
وقذف محصنه ٭ وزنا ٭ وفرار عن الجهاد ٭ وسحر ٭ واكل مال يتيم
وعقوق الوالدين المسلمين ٭ والحاد ٭ يعنى خروج عن مأمور
الشرع فى الحرم ٭ ابو هريره رضى الله عنه اكل ربايى ٭ وعلى
كرم الله وجهه سرقت وشرب خمرى زياده ايلديلر ٭ وبعضيلر
اصرار اولنان كناه كبيره ٭ واصرار اولنميان صغيره دردیدى
صاحب كفايه ديمشدركه ٭ كبيره وصغيره اسم اضافيلردر
ما فوقنه نسبت اولنان معصيت صغيره در ٭ ما دوننه اضافت
قبلنان كبيره در ٭ لاصغيرة مع الاصرار ٭ ولاكبيرة مع الاستغفار
قولى كلام اولى مؤيددر ٭ بعد هذا اهل سنت اتفاق ايتديلركه
شركدن ماعدا كبيره مؤمنى ايماندن اخراج ايلمز ٭ بلكه اول مؤمن

ايمانله مطيع ٭ وفسق سببيله عاصيدر ٭ زيرا ايمانك مفهومى
اولان تصديق كندوسيله قائمدر ٭ وحق سبحانه وتعالى آيات
عديده ده مذنبين وعاصينه ٭ ايمان اسمنى اطلاق ايلمشدر
﴿ يا ايها الذين آمنوا كتب عليكم القصاص فى القتلى ﴾
كريمه سنده اولديغى كبى و ﴿ ان الله لايغفر ان يشرك به ويغفر
ما دون ذلك لمن يشاء ﴾ كريمه سى كبى زيرا بو آيت كريمه
دلالت ايدركه ٭ اهل كبائردن بغير التوبه فوت اولان كمسه
مظهر غفران اولوب ٭ لكن اهل شرك محروم اولورلر
مرجئه طائفه سى زعم ايدرلركه ٭ مؤمن ارتكاب كبيره ايدرسه ده
فاسق وعاصى اولماز ٭ بلكه مؤمن صالحدر ٭ واكا عقاب جائز
اولماز ٭ من غير توبهٔ فوت اولورسه ده ٭ زيرا مرجئه عندنده
حسنه كفر ايله نافع اولمديغى كبى ٭ سيئه ده ايمانله مضر اولماز
مذهب عاطلارى باطلدر ٭ زيرا فسق وعصيان طاعتدن
خروجدر ٭ مرتكب كبائر بلكه مرتكب صغائر طاعتدن
خارج اولمغله عاصيلردر ٭ ازارقه طائفه سى ديديلركه ٭ صاحب
كبيره مشركدر ٭ زيرا هم الله ايچون وهم غيرى يعنى يا نفسى
وياخود شيطان ايچون عمل ايدرلر ٭ بو دخى باطلدر ٭ زيرا
اصطلاح شرعده مشرك ٭ حق تعالايه الوهيتده شريك اعتقاد
ايدن كمسه دن عبارتدر ٭ صاحب كبيره بو حالده اولمديغى
ظاهردر ٭ وجمهور خوارج ذاهب اولديلركه ٭ كبيره ياخود
صغيره ارتكاب ايدن كمسه كافر اولور ٭ وبعضيلر صغيره ايله
كبيره بينى فرق ايلديلر ٭ جمله سى مرتكب كبائر جهنمده مخلد
اولور ديرلر ٭ ومعتزله مذهبى بودركه ٭ مرتكب كبيره كافر
دكلدر ٭ زيرا مصدقدر ٭ مؤمن دخى دكلدر ٭ زيرا ايمان
مأمور اولديغمز جميع طاعاتى اتياندن عبارتدر ٭ كبائردن

اجتناب ایلمك دخی جملهٔ مأمورا تدندر ❊ بو جهتله مؤمن اولمیوب
بلکه فاسق اولمغله ❊ توبه سز فوت اولورسه ❊ مخلد فی النار
اولور ❊ ومعتزله نك شبهه لرینك بری بودرکه ❊ صاحب کبیره نك
فاسق اولدیغی متفق ❊ لکن کافر اولدیغی مختلف اولمغله
مختلفی ترك ایدوب ❊ متفق اخذ ایلمك واجبدر ❊ اکا جواب
ویریلورکه ❊ بو حکم بلکه متفق ترکدر ❊ زیرا یا مؤمن اولور
یاخود کافر اولور ❊ بینلرنده واسطه یوقدر ❊ اتفاق دکل بلکه
برفردك قائل اولمدیغی اخذ ایلمکدر ❊ برشبهه لری بودرکه
﴿ افمن کان مؤمنا کمن کان فاسقا ﴾ کریمه سی (ولا ایمان
لمن لا امانة له) حدیثی اوزره فاسق مؤمن دکلدر ❊ زیرا مؤمنه
مقابل ذکر اولندی ❊ انلره جواب ویریلورکه ❊ آیت مرقومه ده
فاسقدن مراد کافردر ❊ زیرا کفر اعظم فسوقدر ❊ وحدیث
شریف فاسقك مؤمن اولدیغنه دال اولان آیات واحادیث
دلائلیله تغلیظ ❊ ومعاصیدن زجر ❊ وخطرده مبالغه طریقه سی
اوزره وارد اولمشدر ❊ برشبهه لریده بودرکه ❊ فاسق حقنده
مال ودمك عصمتی ومسلمدن وارثیتی ومناکحه وغسل وصلوة
جنازه سی ادا ومقابر مسلمینده دفن اولنمق کبی مؤمن مطلق
احکامی ❊ وذم ولعن وامامته وقضا وشهادته عدم اهلیت کبی
کافر احکامی جاری اولور ❊ بو جهتله انلر ایچون منزله
بین المنزلتین اولوب ❊ کندیلره نه مؤمن ونه کافر اطلاق اولنور
بوکه جواب ویریلورکه اثبات ایلدیککز احکام کافر مؤمنه تجاوز
ایلمیان خواص دکلدر ❊ بلکه کافره ❊ وبعض مؤمنینه عام اولان
احکامدر ❊ وخوارجك شبهه لری ❊ عصاتك کفرینی ناطق
نصوصدر ﴿ ومن یعص الله ورسوله یدخله نارا خالدا فیها ﴾
و ﴿ بلی من کسب سیئة واحاطت به خطیئته فاولئك اصحاب النار

هم فیها خالدون ﴾ و ﴿ ومن لم یحکم بما انزل الله فاولئك هم
الکافرون ﴾ و ﴿ ومن یقتل مؤمنا متعمدا فجزاؤه جهنم خالدا
فیها ﴾ کریمه لری (ومن ترك الصلوة متعمدا فقد کفر)
حدیث شریفیدر ❊ زیرا آیتین اولیین ورابعه ❊ عاصینك مخلد
فی النار اولملرینه دلالت ایدر ❊ خلود فی النار ایسه کافره
مخصوصدر ❊ آیت ثالثه وحدیث ❊ عاصینك کافر اولمسنه دلالت
ایدرلر ❊ انلره جواب ویریلورکه ❊ نصوص مرقومه ظواهرلری
اوزره محمول دکللردر ❊ زیرا مرتکب کبیره نك عدم کفرینه
دال اولان دلائل قاطعه واردر ❊ پس آیتین اولیین کفار
مکذبین حقلرنده اولوب ❊ وآیت ثالثه نك معناسی ❊ کفرا واعنادا
حکم ایلمیان ❊ وحدیث شریفك معناسی کفره قریب اولور
دیمك ❊ یاخود استحلال اعتباریله اولمق جائزدر ❊ وآیت
رابعه دخی استحلاله مبنیدر ❊ نته که ابن عباس اکا ذاهبدر
زیرا فی الحقیقه قصدا قتل مؤمن ❊ انجق مستحلدن صادر اولور
یاخود مشتق وموصوفه حکم حیثیتی مشعر اولمغله ❊ معنای
شریف مؤمنی ایمانی ایچون قتل ایدن دیمك اوله ❊ یاخود نقدر
دوام معناسنده ظاهر ایسه ده بو مقامده ادله بینلرین جمع ایچون
مکث طویل مراد اوله ❊ نته که توراتده دخی ❊ دوام معناسنه
اولان عولام لفظی مکث طویل معناسنه استعمال اولنمشدر
اگر سؤال اولنورسه که ❊ خلودك متبادری دخی معنای تأبیددر
کذلك ﴿ وما جعلناك لبشر من قبلك الخلد ﴾ کریمه سنده
مراد معنای حقیقی اولان تأبیددر ❊ کذلك ﴿ خالدین فیها ابدا ﴾
کریمه لرنده تأبید لفظیله مؤکد اولمغله برشیئی تأکیدمدلولنی
تقویه در ❊ کذلك خلوده مقرون اولان عمومات کفاره ده
متناول اولمغله ❊ کفار حقنده خلوددن مراد تأبید اولدیغی

منفقدر ❊ پس فساق حقنده دخی معنای مر قوم اراده اولنور ❊ زیرا اراده اولنمسنه مشترکك ایکی معناسی ویاخود حقیقت ومجازینلرین جمع لازم کلور ❊ شرح مقاصدده ذکر اولندیغی اوزره ❊ انلره بو وجهله جواب ویریلورکه ❊ خلود لفظندن متبادر استعمالده شایع وذایع اولان دوام معناسی اولدیغی بی اشتباهدر ❊ لکن بعضا مکث طویل منقطعه دخی استعمال اولنور ❊ سجن مخلد ووقف مخلد کبی ❊ بو جهتله محتمل اولوب قطعی اولماز ❊ ومطلق مکث طویل معناسنی اراده ده نفی اشتراك اولمغله اولویتی ثابتدر ❊ بعده مکث طویل کرك معنای حقیقی وکرك مجازی اعتبار اولسون ❊ حق کفارده دوامله وحق فساقده انقطا عله اولمقدن اعمدر ❊ بوصورتده جمیعا اراده اولنملرنده محذوری یوقدر ❊ وبوصورتده تأیید تأکید اولمیوب بلکه تقییداولور ❊ ولوسلم مراد طول مکثی تأکید در حبس مؤبد وقف مؤبد تعبیرا اولندیغی کبی والسلام

ومن ینوِ ارتداداً بعد دهرٍ ❊ یصرْ عن دینِ حقٍّ ذا انسلالِ

من کلمه سی شرطیه در ❊ ینوی نیتدن فعل مستقبلدر ❊ من جزم ایلمکله آخرندن یاء ساقط اولمشدر ❊ فاعلی من کلمه سنه راجعدر ارتدادا مفعولیدر ❊ بعد دهر ظرفدر ❊ یصر کلمه سی صار یصیردن فعل ناقصدر ❊ اسم ضمیر مستتیر من کلمه سنه راجعدر ❊ ذا انسلال خبریدر ❊ جمله سی جزائیه در ❊ علامت جزم آخرندن حرکه نك سقوطیدر ❊ اجتماع ساکنین محذوری ایچون یاء دخی ساقط اولدی ❊ عن دین حق ❊ مؤخر انسلال کلمه سنه متعلقدر ❊ صاحب انسلال سبکنده در ❊ انسلال خفیة چیقمق معناسنه درکه ❊ ترکیده صیرلمق تعبیر اولنور ❊ مفهوم بیت بودرکه ❊ موقتا معاذ الله تعالی

ارتداد قصد ونیت ایدن کمسنه ❊ فی الحال دیندن چیقوب کافر اولور ❊ معلوم اوله که ❊ یا ایها الذین آمنوا ❊ کریمه سنده آمنوا لفظی ❊ اثبتوا فی الایمان ایله مفسر اولمغله ❊ ایمان مأمور ایمان ثابت ومستدام اولمغله ❊ زمان استقبالده ردته نیت ایدن کمسه نیتی انده اسلامدن خارج وکفره داخل اولور ❊ زیرا نیت کفر نیت تصدیقی ازاله ایدر ❊ کذلك کفر نفسنه راضی اولمش اولور ❊ بو ایسه بالاجماع کفردر ❊ وناظمك نیتدن مرادی عزم وقصددر ❊ کفری قصد ایسه کفر اولمغله ❊ بالاتفاق معفو دکلدر ❊ زیرا حق سبحانه وتعالی ماعدای شرکی عفو ایدر ❊ لکن سیئه یه قصد بونك خلافنه در ❊ زیرا سیئه یه قصد کرچه سیئه در (فامامن هم بسیئة ولم یعملها لم یکتب علیه شیٔ وان عملها کتب علیه سیئة) حدیث شریفی مقتضاسی معفودر ❊ معتزله وخوارج دیدیلرکه ❊ سیئه یه قصد دخی کفره قصد کبی معفو دکلدر ❊ وخفی اولمیه که ❊ دفتر اعماله مکتوب اولمیان قصد سیئه خاطره اولوب ❊ ارتکابی معزوم اولمیاندر ❊ بوقسه محققون دیدیلرکه ❊ معزوم اولان سیئه جریده یه کتب اولنور ❊ لکن تحت مشیت الهیده اولمغله ❊ عفوه قابلدر ❊ وقالدیکه ❊ کفرك معزوم اولمیان خطراتی ❊ خارج حیطه وسع اولمغله کفر دکلدر ❊ وتردد دخی کفردر ❊ زیرا تصدیقه منافی اولمغله متردد اولوب ❊ مؤمن قطعی اولماز ❊ بو جهتله امام اعظم حضرتلری استثنایی منع ایلدی یعنی ❊ انا مؤمن ان شاء الله دیمك جائز دکلدر ❊ بلکه انا مؤمن حقا دیمك لازمدر دیدی ❊ زیرا تصدیق امر معلومدر ❊ تحقق حینده تردد اولماز ❊ وتحققنده تردد ایدن مؤمن اولماز ❊ وجمهور معتزله وخوارج وکرامیه بحسب الاستقبال جائزدر ❊ بحسب الحال جائز دکلدر دیدیلر ❊ دلیللری بودرکه زیرا بو مقامده استثناء ترك ایچوندر ❊ شك وتردد ایچون دکلدر

نته كه ﴿ لتدخلن المسجد الحرام ان شاء الله آمنين ﴾ كريمه سنده
فقط تبرك ايچوندر ❊ زيرا حق تعالى اوزره شك وتردد ممتنعدر ❊ كذلك
حضرت رسول الله عليه الصلوة والسلام مقابره خروجلرنده
وانا ان شاء الله بكم لاحقون ﴾ بيوردبلر استثناسى موت لحوقنده
شكه مبنى اولمديغى بى ارتيابدر ❊ بو كلاملرينه جواب ويريلور كه
انا مؤمن ان شاء الله قولى ❊ ايمانك مشيت الهى تقديريله ثبوتنه
حكمدر ❊ يوقسه فى الواقع حكم دكلدر ❊ بوايسه شكى موجبدر
وعند التبرك ❊ بو معنايى مراد ايدرسكز ❊ حاصل معنى بز ايمانمزده
تبرك ايچون شك ايده رز ديمك اولور ❊ بوايسه ظاهر الفساددر
واكر بو معنانك غيرى مراد ايسه اصلا تبرك بولنماز ❊ زيرا تبرك انجق
حكمى مشيت الهى يه تعليقده اولور ❊ حال بو كه تصرف مزبور
لفظى غير مدلولنه صرف ايلمكدر ❊ وآيت مرقومه تمسكلرينه
جواب ويريلور كه ❊ جائزدر ❊ كلام مرقوم ❊ قل تقديريله حضرت
رسول اللهه ❊ ياخود جبريل امينه مستند اولمغله ❊ معناى شريف
﴿ قل لهم لتدخلن المسجد الحرام ان شاء الله ﴾ ديمك اوله ❊ بو جهتله
استثناء حضرت رسول الله ❊ ياخود جبريل امين حضرتلرينه مستند
اولور ❊ ياخود كلام مزبور ❊ حق تعالى يه مستند اولور ❊ لكن شك
سامعه نسبتله اولور ❊ ياخود ان شاء كلمه سنده ان لفظى
اذ معناسنه حمل اولنور نته كه ﴿ وانتم الاعلون ان كنتم مؤمنين
كريمه سنده اذ كنتم معناسنه در ❊ وحديث مذكوره تمسكلرينه
جواب اولنور كه ❊ ذكر اولنان كلام نبويدن موتى مشيته تعليق
منفهم اولماز ❊ بلكه قبور مخصوصه اهلنه لحوق وانلر ايله اجتماعى
مشيته تعليق فهم اولنور ❊ بوايسه امر ممكن اولمغله ❊ شك تطرقنه
قابلدر ❊ وبحسب الاستقبال استثنايى تجويز ايدنلرك احتجاجلرى
بودر كه ❊ مفيد اولان موت دمنده باقى اولان ايمان اولوب ❊ وهر كس

انده لامحاله شك ايدر اولمغله ❊ بحسب العاقبه استثنا صحيح اولور
هرنقدر بحسب الحال صحيح اولمازسه ده ❊ بو كه جواب ويريلور كه
هرنه كونه اولور ايسه ايماننده شك (من شك فى ايمانه فقد كفر
حديثى منطوقنجه عين كفرى ❊ ياخود قرب كفرى موجبدر
كذلك شك وتردد هرنقدر بحسب الاستقبال اولورسه ده ❊ حال
شكده ضعف ايمانى مستوجب اولور ❊ زيرا اول حالده ايمان
استقبالنده شكى واقع اوليور ❊ كذلك حالده دخى شكى موهم
اولور ❊ بوندن بشقه شك وتردد طرفينى مساوى اولان ماده ده
اولور ❊ طرفك برى راجح اولدقده ❊ انده شك وترددك معناسى
يوقدر ❊ وبرشى فى الحال حاصل اولسه ❊ خلافنه دليل قائم اولمدقچه
استقبالده دخى حصوللى ظاهر وغالبدر ❊ حال بو كه مؤمنه
واجبدر كه ❊ قادر اولدقچه ايمان اوزره مستمر اولمق نيتنده ثابت
اوله نته كه ﴿ ولا تموتن الا وانتم مسلمون ﴾ كريمه سى انى ناطقدر

ولَفظُ الكُفرِ مِنْ غيرِ اعتقادِ ❊ بِطَوعٍ ردُّ دِينٍ باغتِفالِ ❊

ولفظ الكفر مبتدادر ❊ من غير اعتقاد ❊ جار ومجرور حال
موقعنده در ❊ بطوع كلمه سنده باء مع معناسنه در ❊ رد دين مبتدانك
خبريدر ❊ باغتفال كلمه سنده باء سببيه در ❊ اغتفال غفلتدن
افتعالدر ❊ مفهوم بيت بودر كه ❊ بر كمسنه جهالتى سببيله كفر
اولديغنى بيلميه رك طوع واختياريله بر كلمهٔ كفر تفوه ايلسه ❊ اول
كمسنه دائرهٔ اسلامدن چيقوب ظلمت آباد كفره داخل اولور
معلوم اوله كه ❊ بو مسئله دن دخى اختلاف واردر ❊ ائمهٔ بخارى
وسمرقند اتفاق ايلديلر كه ❊ جاهل طائعا كلمهٔ كفرى تفوه ايلسه
كافر اولور ❊ زيرا جهل معذور دكلدر ❊ وفتوى دخى بو قول
اوزره در ❊ پس اول كمسنه يه استغفار ❊ وتجديد ايمان وتجديد

نكاح ايلمك واجب اولور ❊ بعض علما ديديلركه ❊ عامهٔ علمانك دخى قولى بودر ❊ و بعضيلردن كافر اولميه جغى مرويدر ❊ و بوقولى تصحيح ايدرلر ❊ لكن ظاهرا بعض مزبورك كلامى اول كمسه تفوه ايلديكى كلمهٔ كفر اولديغنى بيلوب ❊ ومعناسنه اعتقادى اولمديغى صورتنه مبنيدر ❊ لكن كلمهٔ كفرى تفوه ايدوب ❊ ومعناسنى بيلمسه قاضيخانده ذكر اولنان اختلاف من غير ترجيح مسطور اولمغله اكا كوره طرفينده رجحان ثابت دكلدر ❊ واكر بالاعتقاد تفوه ايدرسه ❊ بالاتفاق كافر اولور ❊ واكر على سبيل الخطاء سبق لسان واقع اولور ايسه ❊ بالاتفاق كافر اولماز ❊ لكن مؤمنه لايق اولان بودركه ❊ اولمقوله كلماته لسانى آشنا ايلميوب ❊ طبعى شوخ وبذله جوى ايسه ده ❊ دائما مساغ شرعى تحتنده اولان ❊ كلامله مأنوس اوله ❊ زيرا لسان فواحشه مألوف اولورسه ❊ اولمقوله كلمات تفوهنه مؤدى اولور ❊ قالديكه ❊ ذكر اولنان مسئله طوع واختياريله تكلم ايتديكى صورتده در ❊ اما اكراهله تفوه ايدرسه ❊ انده تفصيل اولنمشدر ❊ اكر اكراه قتل واتلاف اعضا وايلام شديد ايله اولور ايسه كافر اولماز ❊ لكن باى حال قلبده ثبات واطمينان لازمدر ❊ اما بوصورتده عدم كفرى استحسانيدر ❊ زيرا قياس كفرى مقتضيدر ❊ زيرا بعض ائمه عندنده مختار اولان تصديق واقرار اولمغله ❊ لسانه كلمهٔ كفر اجراسيله اقرار ❊ انكاره مؤدى اولمغين كفر اولور ❊ واكر اكراه حبس وقيد واتلاف ماله اولور ايسه بالاتفاق كافردر ❊ ومن يكفر بالايمان فقد حبط عمله ❊ كريمه سى منطوقنجه عملى حبط اولور ❊ وزوجه سى بيننده فرقت واقع اولور ❊ تجديد ايمان ايدرسه ده ❊ امام شافعى ديمشدركه عمل انجق كفر اوزره انتقال ايدرسه باطل اولور ❊ لكن امام اعظم حضرتلرى عندنده ❊ اول انده محبوطدر ❊ پس حجى وار ايسه

اعاده ايلمك واجبدر ❊ زيرا حجك وقتى آخر عمره قدر ممتددر ❊ كذلك اول وقتده اداى صلوة ايلدكدنصكره ❊ آخر وقتده اسلامه كلسه ❊ صلوة مزبورك اعاده سى واجبدر ❊ اما ايام ارتداده واقع اولان فوائتك قضاسى اتفاقا واجب دكلدر ❊ قالديكه مؤمنه لازمدركه ❊ هر صباح ومسا تضرع ونيازايله ❊ اشبو دعاى شريفه دمساز اوله ❊ اللهم انى اعوذ بك من ان اشرك بك شيئا وانا اعلم به واستغفرك مما لا اعلم وانت تعلم

❊ وَلَا يُحْكَمُ بِكُفْرٍ حَالَ سُكْرٍ ❊ بِمَا يَهْذِي وَيَلْغُو بِارْتِجَالِ ❊

لا ناهيه در * يحكم مستقبل مجهولدر ومجزومدر * بكفر نائب فاعلدر * حال سكر ظرفيت اوزره منصوبدر * بما يهذى كلمه سنده باء سببيه در * ماء مصدريه در * يهذى هذيا ندن مستقبل معلومدر هذيان ساقط الاعتبار اولان كلام ياخود كلام فاحشدر * يلغو لغودن مستقبلدر * عبث كلامه ديرلر * يهذى ويلغو كلمه لرينك فاعللرى سكرانه راجعدر * زيرا معنا مذكور اولان مبنا مذكور معرضنده در * بارتجال كلمه سنده باء يهذى فعلنه متعلقدر * ارتجال من غير تفكر * يعنى بالبديهه تكلم معناسنه در * مفهوم بيت بودركه كيفيت خمر ايله سرخوش اولان كمسه * سكرنده كلمهٔ كفر تفوه ايليسه كفريله حكم اولنماز * معلوم اوله كه * سكر برحالتدركه شارب ايله عقلى بيننه عارض اولور * بعضيلر عندنده برسروردركه بعض اسبابنه مباشرتله عقله غالب اولوب * انسانى موجب عقليله عملدن منع * وحد سكرى امام اعظم حضرتلرى ارضى سمادن * ورجلى مرأه دن تمييز ايلمامكله بيان ايلدى * وامامين كلامك مختلط اولوب مستقيم اولماسيله تفسير ايلدى * مرجع بيانين واحددر سكرانك وجه مشروح اوزره عدم كفرى استحسانيدر * قياس

اولان كفريدر * زيرا كلام كفرى متفوه اولدى * بناء عليه طلاقى واقع * وعتاقى وبيع شراسى صحيحدر * وجه استحسان بودركه * سكران اول هذيانله * كفرى قصد واعتقادا يلمديكندن بشقه عقلنده نوع خلل عارض اولمشدر * وتحريم خمر بابنده نازل اولان آيات كريمه دن * يا ايها الذين آمنوا لا تقربوا الصلوة وانتم سكارى * كريمه سنده واو حاليه اولوب * واحوال شروط اولمغله * خطاب سكارايه اولمغين مؤمن ايله تسميه اولنملرى دليلدر * سكرانك ايسه حال سكرنده * كلام كفر تفوهندن سلامتلرى نادردر * حتى فقهاى عظام طلاقك وقوعنى زجره بناء ايلديلر * وآيت مرقومه نك سبب نزولى اولان وقعه دخى عدم كفرينه دليلدر * وقعه بودركه * اصحابدن برى سرشار كيف ايكن صلوة مغربده امامت ايدوب سورهٔ كافرون تلاوت ايتمكله بالجمله لا آت نافيه يى نفيله قرائت ايلمشدر * وسكرانا فوت اولسه بحر بيكران عفو وعنايت ربانيدن قطرهٔ مغفرت رجا اولنور * انه هو الغفور الرحيم * والسلام

وَمَا الْمَعْدُومُ مَرْئِيًّا وَشَيْئًا * لِفِقْهٍ لَاحَ فِي يُمْنِ الْهِلَالِ

ماء لبس معناسنه در * المعدوم اسم مرفوعيدر * مرئيا رؤيتدن اسم مفعولدر * خبر منصوبدر * وشيئا معطوفدر * لام لفقه تعليليه در فقه فهم وعلم معناسنه در * لاح ظهر معناسنه در * جمله سى صفتدر يمن الهلال صفتك موصوفه اضافتى قبيلندندر * اخلاق ثياب كبى فى الهلال الميمون المبارك تأويلنده در * هلال اول شهردن اوچ كيجه لكه قدر اطلاق اولنور * مفهوم بيت بودركه * معدومه حال عدمنده رؤيت الهى تعلق ايلمز * واكا شئ لفظى دخى اطلاق اولنماز * بو دعوايه بكا هلالدن ظاهر اولان علم دليلدر * زيرا قبل

الطلوع معدوم اولمغله * غير مرئى اولوب طلوع ايلدكجه تدريجى مرئى اولور * قبل الطلوع مرئى اولمديغندن * معلوم اولديكه رؤيتك انتفاسى علتك * ورؤيتدن اولان شرطك * يعنى وجودك انتفاسندن ناشيدر * ووجود شاهدده علت اولمغله * غائبده دخى علت اولور زيرا شاهد وغائبده علتك تبدلى ممتنعدر * وخفى اولميه كه * معدومك ايكى نوعى وار * برى معدوم ممتنع * وبريسى معدوم ممكندر * معدوم ممتنع * وجودى ممتنع وعدمى واجب اوله * شريك بارى كبى واجتماع ضدين كبى * معدوم ممكن * وجود وعدمى كندوسنه نسبتله مساوى اوله * نوع اوله * بالاتفاق رؤيت تعلق ايلمز وبالاتفاق شئ اطلاق اولنماز * زيرا من كل الوجوه ثبوتى ممتنعدر نوع ثانى يه * قبل وجوده رؤيتك تعلقنده اختلاف واردر * اهل سنت ديديلركه * معدوم ممكنه * رؤيتك تعلقى ممتنعدر * زيرا علت رؤيت وجوددر * وجود ايسه منتفيدر * كذلك حال عدم من حيث هو هو * رؤيت وعدم رؤيتله متفاوت اولماز معدوم ممتنعه بالاتفاق رؤيت تعلقى ممتنع اولنجه ممكن الوجود اولان معدومه ده تعلقك امتناعى لازم اولور * زيرا الحالة هذه اودخى معدومدر * سامئيه ومقنعيه طائفه لرى ديرلركه * عالمه قبل الوجود ازلده * رؤيت الهى تعلق ايلمشدر * زيرا رؤيت صفت الهى اولمغله * سائر صفات كبى كامله اولمق لازمدر * اكر معدومه رؤيتى تعلق ايلمسه * بعض صفاتنده قصور اولمق اقتضا ايدر * حضرت حق سبحانه وتعالى قصوردن منزهدر * انلره جواب ويريلوركه * كلامكزه كوره مثلا * اجتماع نقيضينه ده قدرتك عدم تعلقندن نقص تطرقى اقتضا ايدر * حال بوكه فى ذاته مستحيل اولمغله تحت مقدورده داخل اولمامغله صفت قدرتده قصور لازم كلمز * كذلك حال عدمده معدومه رؤيتك

عدم تعلق نقصی موجب دکلدر ❊ ومعدوم مرئی اولسه ❊ عالمك
قدمی لازم کلور بو ایسه باطلدر ❊ کذلك ﴿ فقل اعملوا فسیری الله
عملکم و رسوله ﴾ کریمه سنده رؤیتی صیغهٔ استقباله تعبیر
بیورمغله ❊ عمللرینك قبل الوجود غیر مرئی اولدیغنه دلالت ایدر
ومعدوم ممکنه شیٔ اطلاقنك جوازنده دخی اختلاف ایلدیلر
معتزله دیدیلرکه ❊ معدوم ممکن خارجده ثابت اولمغله ❊ شیٔ اسمی
اطلاق اولنور ❊ و بو دعوالرینه وجوه ایله احتجاج ایلدیلر ❊ وجه
اول ❊ معدوم ممکن متمیزدر ❊ وهر متمیز ثابت اولمغله ❊ معدوم دخی
ثابتدر ❊ وجه تمیزی بودرکه ❊ زیرا بعضا معلوم و بعضا مقدور
و بعضا مراد اولمغله ❊ غیر معلومدن وغیر مقدوردن وغیر مراددن
متمیز اولور ❊ اما کبری که هر متمیزك ثبوتیدر ❊ زیرا عقل عندنده
انجق هذا وذاك مدلولی کبی ❊ اشارت عقلیه ایله متصور اولور
اشارت ایسه مشار الیهك ثبوتنی اقتضا ایدر ❊ زیرا نفی صرفه
اشارت بالضروره ممتنعدر ❊ اکا جواب ویریلورکه ❊ اکر مراد
تمیز خارجده ثبوتی اقتضا ایدر دیمك ایسه ممنوعدر ❊ اکر تمیز
بحسب الخارج اولیدی ثبوت خارجی لازم اولور ایدی ❊ واکر
مراد ذهنده ثبوتی اقتضا ایدر دیمك ایسه ❊ فائده یی مفید اولمدیغی
ظاهردر ❊ وجه ثانی ❊ معدوم معهود ممکندر ❊ وهر ممکن ثابتدر
زیرا امکان وصف ثبوتی اولمغله ❊ بالضروره موصوف ثابت اولور
اکا جواب ویریلورکه ❊ امکانك ثابت فی الخارج اولمق معناسنه
وصف ثبوتی اولمسی ممنوعدر ❊ بلکه اعتبار عقلی اولمغله ❊ موصوفك
عقلده ثبوتی کفایت ایدر ❊ وجه ثالث ❊ معدوم ممکنك خارجده
ثابت اولمسی محققدر ❊ زیرا مثلا سواد معدوم فی نفسه سواددر
کرك غیر موجود اولسون کرك اولمسون ❊ زیرا سواد اولمسی بالغیر
اولسه ❊ اول غیرك ارتفاعنده سوادك سواد اولمسیده مرتفع اولور

لازم ایسه باطلدر ❊ زیرا سوادك سوادیتنی موجب اولان غیرك
ارتفاعنده سواد موجودك سواد اولدیغی حالده عدم بقاسنی
مستلزم اولور بو ایسه محالدر ❊ اکا جواب ویریلورکه ❊ استلزام
مرقوم ممنوعدر ❊ سوادك وجودی سوادیتی موجب اولان غیرك
ارتفاعنده باقی اولیدی ❊ استلزام مرقوم متحقق اولور ایدی بو ایسه
ممنوعدر ❊ زیرا جائزدرکه ❊ اول غیرك ارتفاعی سوادك ارتفاعنی
موجب اولدیغی کبی ❊ وجودینکده ارتفاعنی موجب اوله ❊ زیرا
ذکر اولنان غیر سوادك وجودینه ولازمنه ده علت اولور ❊ اهل
سنت مذهبی بودرکه ❊ معدوم ممکنه شیٔ اطلاقی جائز دکلدر
زیرا شیٔ لفظی موجود ایله مرادفدر ❊ یعنی هر موجود شیٔ
وهر شیٔ موجود اولمغله ❊ مفهوملری متحد اولمق ملابسه سی لفظان
مترادفاندر ❊ نته که زکریا علیه السلام قصه سنده ﴿ وقد خلقتك
من قبل ولم تك شیئا ﴾ کریمه سی ناطقدر ❊ زیرا قبل الخلق یقینا
معدوم اولوب وکندودن شیٔ اسمی سلب اولندی ❊ ومعتزله نك
تمسك ایلدکلری ﴿ ان زلزلة الساعة شیٔ عظیم ﴾ کریمه سنده
زلزله معدوم ایکن شیٔ ایله تسمیه اولندی ❊ کذلك ﴿ انما قولنا
لشیٔ اذا اردناه ان نقول له کن فیکون ﴾ کریمه سنده قبل الوجود
شیٔ ایله تسمیه اولندی ❊ انلره جواب ویریلورکه ❊ زلزله یه
کذلك مراد الهی اولان غیر موجوده شیٔ اطلاقلری ما یؤل
الیه اعتباریله مجازدر ﴿ انك میت وانهم میتون ﴾ قبیلندندر
شرح عقائدده علامهٔ تفتازانی دیمشدرکه ❊ اکر شیئله ثابت متحقق
مراد اولورسه حکم ضروریدر ❊ معتزله دن غیرینك بونده
نزاعی یوقدر ❊ زیرا معتزله معدوم ممکن خارجده ثابتدر دیرلر
واکر معدومه شیٔ اطلاق اولنماز ❊ مراد اولنورسه بحث لغوی
اولمغله شیئی موجود ایله یاخود معدوم ایله تفسیره مبنیدر ❊ وجه

محرر اوزره اساس نزاع ابتدا تعريفيدر * طوالع شارحى اصفهانى
مرحومك بسطى بو وتيره اوزره دركه * اولا * معلوم خارجده
متحقق اولورسه موجود * واولمازسه معدومدر * بعضيلر تقسيمى
تثليث ايدوب ديديلركه * خارجده متحقق اولان اكر تحقق غيره
تابع اولميوب بالنفس اولورسه موجود * واكر تحقق غيرك تحققنه
تابع اولورسه حالدر * اجناس وفصول كبى * معتزله بو كونه
تقسيم ايتديلركه * اكر معلوم فى نفسه خارجده متقرر ومتميز
اولورسه شئ وثابتدر * واكر اولمازسه منفيدر ممتنع كبى * ثابت
دخى اعيانده كندى ايچون كون اولورسه موجود * واكر اولمازسه
معدومدر * بو وجهله منفى يه معدوم اطلاق ايدرلر * وثابتى موجوددن
اعم اعتبار ايدرلر * ومعدومى منفيدن اعم ديرلر * و بعضيلرى
حال دخى اثبات ايدرلر * فلاسفه نك دخى تقسيمى بشقه در
وهرمذهبك مرجع مخصوصى واردر * مفصلاتده مذكوردر

وَدُنْيَانَا حَدِيثٌ وَالْهَيُولَى * عَدِيمُ الْكَوْنِ فَاسْمَعْ بِاجْتِذَالِ

دنيانا مبتدادر متكلم مع الغير ضميرينه مضافدر * اضافتى تحقير
مبنيدر * حديث خبريدر * فعيل بمعنى فاعل اولمغله تذكير وتأنيثى
مساويدر * الهيولى مبتدادر * عديم الكون خبريدر * باجتذال
حال موقعنده در * ملتبسا باجتذال تقديرنده در * اجتذال فرح
وسرور معناسنه در * مفهوم بيت بودركه * دنيا كه اشبو عالم
كون وفسادد ر * جميع اجزاسيله حادثدر * يعنى صكره دن وجوده
كلمشدر * وفلاسفه نك هيولى ديدكلرى * اصل عالم اوله جقدر
اصلى يوقدر * عديم وغير موجوددر * سن فرح قلبله بو كلامى
آويزهٔ كوش هوش ايله * معلوم اوله كه * دنيا فلك قمرك ماتحتيدر
لكن بوراده مراد آخرت مقابليدركه * اشبو عالم علوى وسفليدر

وحدوث عدمدن وجوده خروجدر * كافهٔ اهل سنت عندنده
جملهٔ سموات وارضين وما فيها جميع اجزاسيله محدثدر * معدوم
ايكن ايجاد رب العالمينله موجود اولدى * وخفى اولميه كه حدوث
اجسامده بحسب الفرض محتمل اولان درتدر * وجه اول * محدث
الذات والصفات اولمق * ثانى * قديم الذات والصفات اولمق
ثالث * قديم الذات محدث الصفات اولمق * رابع * محدث الذات قديم
الصفات اولمقدر * اشبو دردنجى احتماله برفرد قائل دكلدر * لكن
اوچ اولكى يه * احتمالاتده اختلاف واقع اولمشدر * احتمال اوله كه
ذاتا وصفاتا محدث اولمسيدر * اهل اسلام ونصارى ويهود
ومجوس قائل اولديلر * احتمال ثانى يه * حكماى متقدميندن ارسطو
وثاوفرسطس وثامسطيوس وبرقلس * ومتأخريندن ابونصر
فارابى وابن سينا ذاهب اولوب ديديلركه * افلاك بذواتها وصفاتها
المعينه قديملردر * صفات معيندن مرادلرى * مقدار وشكل
وامور قارهٔ لازمه دن * بونلرك مجراسنه جارى اولنلردر * لكن
حركات واوضاعلرى حادثدر * آخر ايله مسبوقدر ديرلر * كذلك
عناصر بموادها * وصور جسميه سى بنوعها * وصور نوعيه سى
بجنسها قديمدر * بشخصها حادثدر ديرلر * زيرا هر اتصال
طريان انفصالله منتفى اولمغله * اتصال آخر تحدث ايدر * واحتمال
ثالثه * ارسطودن مقدم اولان فلاسفه ذاهب اولديلر * ثالبس
وانكساغورس وفيثاغورس وسقراط كبى * ومانويه وديصانيه
ومرقبونيه وماهانيه وثنويه طائفه لرى دخى * بو مذهب اوزره ديرلر
بعده ماده نك حقيقتنده اختلاف ايلديلر * برفرقه سى ماده
جسمدر ديديلر * ثالبس حكيم صودر * زيرا هر صورته قابلدر
تكثف وانجماد ايله كندودن ارض * وتلطفله نار وهوا تكون
ايلدى ديرلر * و برفرقه سى اصل ماده ارضدر * باقى تلطفله

کندیدن حاصل اولدی دیرلر * وانکسیمالبس حکیم هوادر دیدی
ابرقلیطس نار در دیدی * انکساغورس خلیط غیر متناهیدر
دیدی * ذیمقراطیس کریة الشکل قسمت وهمیه یه قابل اجزای
کبیره در دیدی * وهر بری مذهبنه کوره ادلهٔ واهیه ایله اثبات
قیدنده اولدیلر * بو مختصر تفصیلنه محل دکلدر * وهیولی لفظ
یونانیده قطن معناسنه اولمغله * حکماء طینت عالمده استعمال
ایلدیلر * بعد ذا عالمك بذواتها وصفاتها حدوثنه اهل اسلام
بو کونه استدلال ایلدیلرکه * عالم دیدیکمز اعیان واعراضدن
عبارتدر * اعیان بنفسه قائم اولان شیئدر * جسم وجوهر کبی
اعراض غیر ایله قائم اولان شیئدر * حرکت وسکون ولون وصوت
کبی * اما اعیانك حدوثی ثابتدر * زیرا حادث اولمسه ازلی
اولمق اقتضا ایدر * ازلی اولدیغی صورتده لامحاله ساکن اولور
زیرا ساکن اولمسه بالضروره متحرك اولور * بو ایسه ممتنعدر
زیرا حرکت ازله منافی غیر ایله مسبوقیت اقتضا ایدر * زیرا
ماهیت حرکت غیرك فناسندن صکره برامرك حصولیدر * بو ایسه
غیر ایله مسبوقیتنی اقتضا ایدر * حال بو که ازل غیر ایله لامسبوقیت
اقتضا ایدر ماهیتدر * لازم حرکت اولان مسبوقیت بالغیر ایله
لازم ازل اولان لامسبوقیت بالغیر بینلرنده منافات واردر * ولازمك
منافاتی ملزومك منافاتنه ملزوم اولمغله * حرکت وازل بیننده
منافات تحقق ایلمکین اجسامك ازلده تحرکی ممتنع اولدی * زیرا
متنافیان بیننی جمع ایلمك ممتنعدر * ایمدی اجسامك ازلده متحرك اولمسی
ممتنع اولنجه ازلده ساکن اولمسی متعین اولدی * بو صورتده اجسامك
ابدی متحرك اولمامسی لازم کلور * لازم ایسه ظاهر الفساددر
زیرا جمیع اجسام فلکیه وعنصریه نك حرکاتی مشاهددر
وملازمه نك بیانی بودرکه * ازلده ساکن اولانك سکونی یالذاته

اولور * یاخود لغیره اولور * لذاته اولورسه سکونك انفکاکی
ممتنع اولور * لغیره اولورسه سکوننه علت اولان غیر مرقوم البته
موجب اولمق لازمدر * زیرا موجب اولمزسه بالضروره مختار
اولور * مختار اولدیغی صورتده فعلی محدث اولمغله مختاریت
جائز دکلدر * پس موجب اولمق متعین اولدی * بو صورتده
اول موجب یا واجب * یاخود واجبه منتهی اولور * زیرا صورت
خلافی دور وتسلسلی مستلزمدر * وجوب یا وجوبه انتها صورتلرنده
دوام موجبله سکونك دوامی لازم کلور * دوامی حینده اجسامك
ابدی عدم حرکتی اقتضا ایدر * بو ایسه باطلدر * پس جسمك
ازلده متحرك * یاخود ساکن اولمسی ممتنع اولنجه ازلده وجودی
دخی ممتنع اولمغله مطلوب اولان حدوثی ثابت اولور * اما اعراضك
حدوثی بعضی مشاهده و بعضی دلیل ایله ثابتدر * زیرا مثلا
ساکن متحرك اولدقده حرکه نك حدوثی بالمشاهده بیلنور
وسکونك حدوثی بالدلیل بیلنور * زیرا حدوث حرکه ایله سکون
منعدم اولمغله عدمه قابل اولور * عدمه قابل اولان شیئ ایسه
حادثدر * زیرا قدیم اولسه قدم عدمه منافی اولمغله عدمی محال
اولور * وحدوث عالمه دال اولان ادلهٔ نقلیه ایله کتاب وسنت
مشحوندر * و بعض کتب کلامیه ده مذهب فلاسفه تفریق
اولنمیوب علی الاطلاق بو کونه تقریر اولنمشدر که * فلاسفه
طائفه سی دیرلرکه * هیولی اصل عالمدر * قابلدر وقدیمدر * عالم
انك صورتیدر ومقبولیدر * احدهما آخردن اصلا منفك اولماز
وتغیر اعراض حادثه کسبیدر * زیرا حادث مسبوق بالعدم اولان
شیئ اولمغله اعراض حادث زمانی اولور * وحدوث زمانی تقدم
ماده ومدتی اقتضا ایدر * ماده دن مرادلری حادثه موضوع
ومحل اولان شیئدر * اکر عرض اولور ایسه * یاخود هیولادر

اكر صورت اولورايسه * ياخود متعلقيدر * اكر نفس اولورايسه وتقدم ماده اقتضاسنك دليلي بودركه * چونكه حادث مسبوق بالعدم اولمغله ممكن اولور * زيرا انقلاب ممتنعدر * هر ممكن ايچون ايسه لامحاله امكان متحققدر * وامكان وجوديدر اضافى اولمغله وعرضدر * عرض ايسه محل موجود استدعا ايدر * محل موجود حادث مرقومك نفسي دكلدر * زيرا شيئك نفسي اوزره * تقدمي لازم كلور * وامر مفضلده دكلدر * زيرا امكان شيئك امر منفصل ايله قيامنك معناسي يوقدر * بلكه متعلق اولوركه ماده ايله مراد بودر * پس ماده نك تقدمي ثابتدر * وتقدم مدت اقتضاسنك وجهي بودركه * حادث انجق وجودي عدم ايله مسبوق اولان شيدر * عدمنك وجودي اوزره * سبق انجق زمانله متعقل اولور وبو دليلارينك مباسي بودركه * فلاسفه بالاستقراء تقدمي بش نوعه حصر ايتديلر * اول * تقدم بالعليه در * حركت يدك حركت مفتاح اوزره تقدمي كبي * ثاني * تقدم بالطبعدر * جزؤك كل اوزره تقدمي كبي * ثالث * بالزماندر * ابك ابن اوزره تقدمي كبي رابع * بالشرفدر * عالمك متعلم اوزره تقدمي كبي * خامس * بالرتبه در بوتقدم بعضا حكم ترتيب و بعضك بعض اوزره * تقديميله اولمغله حسي اولور * و بعضا ترتيب وتقديم مذكور امور معقوله ده اولمغله عقلي اولور * و بونلردن هر برى بعضا بحسب الطبع و بعضا بحسب الوضع اولور * رأسك رقبه * وامامك مأموم وجنسك نوع و بعض مسائل علمك بعض اوزره * تقديملرى كبي ومعلومدركه * عدم حادثك وجودي اوزره تقدمي * انجق بالزمان اولور * فلاسفه نك دليل اوللرينه جواب ويريلوركه * اكر امكانله ماهيت ممكنه دن * امكان ذاتي مراداولنورايسه * خارجده موجود محل استدعادر * امر متحقق اولمق معناسنده وجودي

اولمسى ممنوعدر * واكر امكان استعدادى مراد اولورسه هر حادثك قبل الوجود امكان استعدادى ايله ممكن اولمسى ممنوعدر زيرا ماده سز * وامور معدۀ ماده سز حادث اولمق جائزدر وبو كيفيت انقلاب اولماز * زيرا وجوب وامتناعه مقابل اولان امكان ذاتيدر * امكان استعدادى دكلدر * ودليل ثانيلرينه جواب ويريلوركه * تقدمك ذكر اولنديغى اوزره * انواع خمسه ده انحصارى ممنوعدر * زيرا دونكى كونك بوكونه تقدمي كه بعض اجزاى زمانك بعضى اوزره تقدميدر * بالعليه و بالطبع و بالشرف و بالرتبه اولمديغى كبي بالزمان دخى دكلدر * زيرا مقدم ومقدم عليه نفس زمانلردر * زماني دكللردر * كرچه بو جوابه ده اعتراض وارد اولور * لكن بوقباله محلي دكلدر * مفصلاته مراجعت اولنه

وَاِنَّ السُّحْتَ رِزْقٌ مِثْلُ حِلٍّ ❋ وَاِنْ يَكْرَهْ مَقَالِي كُلُّ قَالِ

ان حرف مشبهه بالفعلدر * السحت اسم منسوب * رزق خبرمرفوعيدر * سحت ضم سبنله حرام معناسنه در * حل كسر حايله حلال معناسنه در * وان يكره كلمه سنده ان وصليه در واوى عاطفه در * ان لم يكره المحب وان يكره فكذا تقديرنده در قال كلمه سى قلادن اسم فاعلدر بغض معناسنه در * مقال ايله قالى بيننده جناس ناقص واردر * مفهوم بيت بودركه * حرام دخى حلال كبي رزقدر سوق الهيله انسانه واصلدر * معتزله بونك خلافنه اولمغله راضي دكللردر * معلوم اوله كه * رزق اول نسنه دركه حق جل وعلى آني حيوانه سوق وحيوان اكل ايليه * بعض معتزله رزق اول مملوكدركه * اني مالكي اكل ايدر * بعضيلرعندنده اول نسنه دركه * كندوسيله انتفاعدن منع اولنميه * پس اهل سنت تعريفنه كوره حرام دخى داخلدر * معتزله تعريفلرينه كوره

حلاله مختص اولور ❋ واهل سنت عندنده حیوانا تدن هر بری
حلال وحرام رزق مقدرینی استیفا ایدر ❋ وانسان کندی رزقنی
اکل ایتمامك ❋ یاخود غیرك رزقنی اکل ایتمك متصور اولماز ❋ اما
معتزله عندنده انسان کندی رزقنی اکل ایتمامك ❋ وغیرك رزقنی
اکل ایتمك متصوردر ❋ وذکر اولنان اختلافك مباسی بودرکه
رزق اهل سنت عندنده دخی متغذی ایچون مقدر غدادر ❋ علامهٔ
تفتازانی دیمشدرکه ❋ رزق حضرت حقك حیوانه منتفع بهدن
سوق ایلدیکی شئ اولمغله انسان ودواب وسائرك رزقی داخل
اولور ❋ ومنتفع به اولمیان خارج اولور ❋ نقدر سوق انتفاع ایچون
ایسه ده ❋ زیرا برکسه برشیئه مالك ❋ وانکله انتفاعه مقتدر
اولسه ده انکله انتفاع ایلمسه اول کسه نك رزقی دکل ایمش دیرلر
سید شریف قدس سره شرح مواقفده ثبت صحیفهٔ بیان
ایلدیکی بودرکه ❋ اشاعره عندنده رزق ذی حیات اولانك
هرانتفاع ایلدیکی نسنه دن عبارتدر ❋ کرك تغدی وکرك غیری
وجه ایله اولسون ❋ وکرك مباح یاخود حرام اولسون ❋ وشرح
مقاصدده مسطوردرکه ❋ رزق حضرت حقك عباده سوق
ایدوب وانلرك اکل ایلدیکی نسنه ایله تعریف ایدنلره کوره عرفا
غیرمأکول رزق اولماز ❋ هرنقدر رزق اطلاقی صحیح ایسه ده
نته که رزقه الله ولدا صالحا دیرلر ❋ وعبدی تغلیبا بهایمه ده
تعمیم ایلمك لازمدر ❋ وانتفاع ایله تفسیر ایدنلر منتفع به مراد
ایدرلر ❋ یاخود رزقی ارتزاق معناسنه مصدر مبنی للمفعول اخذ
ایدرلر ❋ ایمدی حضرت رزاق بیچونك حیوان معینه تقدیر ایلدیکی
رزق معین سائره غدا اولماز ❋ کرك اول غدایه مالك اولسون
کرك اولمسون ❋ وانسان حلالله تغدی ایلدیکی کبی ❋ حرامله ده
تغدی ایدر ❋ اکر سئوال اولنورسه که ❋ حرام رزق اولوب ومعنای

رزقده حضرت حقه اضافت معتبر ❋ والله ذوالجلالدن غیری
رزاق ناموجود اولدیغی صورتده ❋ حق تعالی عباده حرامی
رزق تعیین ایلمك لازم ❋ وبو تقدیرده عباد اکل حرام ضمننده
عقابه مستحق اولمامق مقتضی اولور ❋ زیرا حضرت باری یه
مستند اولان شی قبیح ومرتکبی ذم وعقابه محل وجدیر اولماز
اکا جواب ویریلورکه ❋ وجه محرر اوزره اکل حرامك عقابه
استحقاقی سببنه مباشرتی وسوء اختیاری ❋ وامر الهی یه مخالفته
مبنیدر ❋ ومعتزله عندنده ذکر اولنان تعریفلری موجبنجه رزق
ملك اولمغله حرام ملك اولماز ❋ نته که ❋ ومما رزقناهم ینفقون ❋
کریمه سی اکا دالدر ❋ زیرا ومما ملکناهم یخرجون الزکوة
والصدقه معناسنه در ❋ کذلك عباد حقنه تقدیر رزق حلال
اصلحدر ❋ تقدیر حرام صورتی ظلمی مستوجبدر ❋ انلره جواب
ویریلورکه ❋ آیت مرقومه ده رزق تقدیر غدا ایله مفسردر
بوایسه تملیکك غیریدر ❋ شرح مقاصدده مسطوردرکه ❋ رزقی
ملك ایله تفسیر مطرد ومنعکس دکلدر ❋ یعنی اغیارینی مانع
وافرادینی جامع دکلدر ❋ زیرا اول تعریفه کوره ملك الهی داخل
ورزق دواب ❋ بلکه رزق عبید وآماء خارج اولور ❋ کرچه
دوابك اکل ایلدیکنه رزق اطلاقی مملوك مأکول انسانه تشبیه
طریقنه مبنی اولمغله ❋ رزق لفظی دوابه نسبت مجازدر ❋ لکن
حقیقت ومجازینی جمع خصوصا تعریفاتده مجاز استعمالی هجنتی
لازم کلور ❋ ومعتزله یه اعتراض وارد اولورکه ❋ برکسه مدت
عمرنده حرامله تعیش ایلسه ❋ حق تعالی انی مرزوق ایلمامك
لازم کلور ❋ بو ایسه ❋ وما من دابة الا علی الله رزقها ❋ نص
شریفیله باطلدر ❋ معتزله طرفندن بوکه جواب ممکندرکه ❋ حضرت
حق اول کسه یی ارزاق مباحه سوق ایلدی ❋ لکن سوء اختیاری

سببيله اندن اعراض ايلدى ❊ مثالى قتى وافردر

﴿ وَلِلدَّعَوَاتِ تَأْثِيرٌ بَلِيغٌ ﴾ ﴿ وَقَدْ يَنْفِيهِ أَصْحَابُ الضَّلَالِ ﴾

للدعوات جار ومجرور ظرف مستقر خبر مقدمدر ❊ دعوات فتح عينله جمع دعوه دركه ❊ دعا معناسنه در ❊ تأثير مؤخر مبتدا در بليغ صفتيدر ❊ وقد ينفيه كلمه سنده واو حاليه در ❊ قد تحقيق ايچوندر ❊ ينفى نفيدن فعل مستقبلدر ❊ ضمير تأثيره راجعدر اصحاب الضلال فاعلدر ❊ مفهوم بيت بودركه ❊ صلحا وزهاد وعامهٔ مؤمنينك احياء واموا تلرى حقنده دعالرى مؤثر ❊ وآثار ومنافعلرى متواصل اولور ❊ لكن معتزله طائفه سى انكار ايدرلر معلوم اوله كه ❊ دعانك تأثيرى وعدم تأثيرى بابنده اهل سنه ايله معتزله ميانند ه اختلاف واردر ❊ اهل سنه عقيده لرى بودركه مؤمنينك احياء واموات حقلرنده دعالرى مؤثردر ❊ احياء حقلرنده دعانك تأثيرى ﴿ واذا سألك عبادى عنى فانى قريب اجيب دعوة الداع اذادعان ﴾ و ﴿ ادعونى استجب لكم ﴾ كريمه لريله و (ان الدعاء ينفع مما نزل ومما لم ينزل) حديثيله ثابتدر ❊ واموات حقلرنده تأثيرينك دليلى بودركه ❊ حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم (اهدوا امواتكم) بيوروب صحابهٔ كرام (ما الهدية) تعبيريله استعلاملرنده (الدعاء لهم) بيورمشلردر ❊ الميت فى قبره كالغريق ينتظر دعوة تلحقه من ابنه او اخيه او صديقه فاذا لحقت كان احب اليه من الدنيا وما فيها ❊ معتزله طائفه سى ديرلركه ❊ كرك احياء وكرك اموات حقلرنده دعانك تأثيرى يوقدر ❊ احياء حقنده مؤثر اولمديغنك وجهى بودركه ❊ زيرا دعا اولنه جق ماده يه قضاى الهى تعلق ايلديسه بلادعاء حاصل اولور ❊ والا دعا قضايى رد ايلمز ❊ بوكه جواب ويريلوركه (الدعاء يرد البلاء

وان الدعاء ينفع مما نزل ومما لم ينزل) حديثى دعانك رد قضاده تأثيرينه دليل ساطعدر ❊ زيرا قضا ايكى نوعدر ❊ مبرمكه محسومدر ❊ ومعلقدركه تبديلى بعض اسبابه منوطدر ❊ واموات حقلرنده مؤثر اولمديغنك وجهى بودركه ❊ انسان ﴿ وان ليس للانسان الا ما سعى ﴾ كريمه سى منطوقنجه كندى عمليله مجزى اولوب غيرك عمليله مجزى اولماز ❊ بوكه وجوه ايله جواب ويريلور وجه اول ❊ آيت مرقومه ﴿ والذين آمنوا واتبعتهم ذريتهم بايمان الحقنا بهم ذريتهم ﴾ كريمه سيله منسوخدر ❊ وجه ثانى آيت مرقومه حضرت ابراهيم وموسى عليهما السلام قوملرينه خاصه در ❊ وجه ثالث ❊ ايت مزبوره ده انسانله مراد كافردر ❊ اما مؤمن بنفسه سعى ايلديكنه ❊ وكندى ايچون غيرك سعى ايلديكنه نائل اولور ❊ بو وجهك تفصيلى مفصلاتده در ❊ وجه رابع ❊ انسان بطريق العدل كندى مسعاسنه نائل اولوب بطريق الفضل كندى حقنده غيرك سعى ايلديكنه نائل اولمق جائزدر ❊ وبو بابده وارد اولان اخبار صادقه قتى وافردر (ما من ميت يصلى عليه امة من المسلمين يبلغوا مائة كلهم يشفعون له الا شفعوا فيه ❊ و ❊ ان العالم والمتعلم اذا مرا على قرية فان الله تعالى يرفع العذاب عن مقبرة تلك القرية اربعين يوما ❊ و (ما على الارض رجل مسلم يدعو الله بدعوة الا اتاه الله اياها او كف عنه من الشر مثلها) حديث شريفلرى كبى ❊ بناء عليه محققون ديديلركه ❊ دعاى مؤمنين اجابته قريندر ❊ هر نقدر اثرى عن قريب ❊ وياخود مسئولنك عينيله ظهور ايلمزسه ده ❊ اما دعاى كافرين جمهوره كوره ﴿ وما دعاء الكافرين الا فى ضلال ﴾ كريمه سى اوزره مردود در قالديكه (ان دعوة المظلوم وان كان كافرا تستجاب) حديث شريفى كفران نعمته محمولدر ❊ بعض علماء اجابت دعاى كافرينى

تجويز ايتديلر ❊ نته كه ابليس عليه اللعنه نك ﴿ رب انظرنى
رجاسنه ﴿ انك من المنظرين ﴾ منطوقيله استجابت بيورلمشدر
و بعضيلر ديديلركه ❊ دعاى كافرين امور دنيايه متعلق اولورسه
مستجاب اولور ❊ زيرا امور دنياده رحمت الهى مؤمنين وكافرينه
عام وشاملدر ❊ امور آخرته متعلق اولور ايسه ❊ مستجاب اولماز
زيرا آخرتده رحمت الهى مؤمنينه خاصدر ❊ وخفى اولميه كه
بعضا اثر دعانك فى الحال ظهور ايلمامسى ❊ وجوه عديده يه مبنيدر
وجه اول ❊ اجابت لا محاله حاصلدر ❊ زيرا اجابت دعا قضاى
حاجتك غيريدر ❊ زيرا اجابت دعاء عبد يارى ديدكده ❊ حضرت حقك
لبيك ياعبدى قول شريفندن عبارتدر ❊ بو ايسه هر موحد ايچون
موعود موجوددر ❊ وقضاى حاجت اجابتك لازميدركه ❊ مسئولى
اعطا ايلمكدر ❊ بو ايسه فى الحال و بعضا فى المآل اولور ❊ وجه
آخر ❊ اجابت جهت واحده ايله اولماز ❊ بلكه جهات عديده ايله
اولور ❊ نته كه (لا ترد دعوة المسلم الا لاحدى ثلث اما ان يعجل له
فى الدنيا واما ان يؤخر فى الاخرة واما ان يصرف من السوء بقدر
مادعى) حديث شريفى اكا دالدر ❊ وجه آخر ❊ اجابت دعا
هر نقدر ﴿ اجيب دعوة الداع اذا دعان ﴾ كريمه سنده مطلق
ايسه ده ﴿ بل اياه تدعون فيكشف ماتدعون اليه ان شاء ﴾
آيت كريمه سنده مشيته تعليقله مقيد اولمغله ❊ مطلق مقيده محمول
اولور ❊ وجه آخر ❊ اجابت الهى اجابت عبد ايله مشروطدر
نته كه ﴿ فليستجيبوالى وليؤمنوابى ﴾ كريمه سى اكا دلالت ايدر
فليستجيبوا عملا وليؤمنوابى اعتقادا عبارتيله تفسير اولنمشدر
ايمدى بو صفتله موصوف اولان مرد ❊ تحريك شفه ايلديكى آنده
دعاسى مستجاب اولور ❊ جزرى عليه الرحمه دعانك اجابتى
خصوصنده ثبت صحيفهٔ تحقيق ايلديكى اوزره شروط عديده سى

واردر ❊ مأكولات ومشروبات وملبوسات ومكسوباتده حرامدن
اجتناب ❊ واخلاص وتنظيف لباس وتطهر ووضوء واستقبال
قبله ❊ ودیزاوزره قعود ونافله نماز ❊ وتقديم عمل صالح ❊ وحمد
وثنا ❊ وصلوات شريفه ❊ ورفع يدين ❊ وتأدب وخشوع
وتذلل ❊ واسماء حسنى ايله سؤال ❊ وانبياى عظامه ❊ وعباد
صالحينه توسل ❊ وخفض صوت ❊ وكناهه اعتراف ❊ وتوبه
واستغفار ❊ وادعيهٔ صحيحه اختيار ❊ وعزم واستحضار قلب
ورغبت والحاح ❊ واجتهاد وتكرار ايله دعا واثم وقطيعهٔ رحمله
عدم رجا ❊ وآخرنده تأمين ❊ والليرين يوزه مسح ❊ وينه حمد
وصلوات شريفه يه موقوفدر

❊ وَفِى الْاَجْدَاثِ عَنْ تَوْحِيدِ رَبِّى ❊ سَيُبْلٰى كُلُّ شَخْصٍ بِالسُّؤَالِ ❊

فى الاجداث مؤخر سيبلى كلمه سنه متعلقدر ❊ عن توحيد ربى
سؤاله متعلقدر ❊ اجداث جمع جدث در ❊ فتحتينله قبر معناسنه
سيبلى كلمه سنده سين اداة استقبالدر ❊ يبلى بلاء لفظندن مأخوذ
فعل مستقبل مجهولدر ❊ بلاء امتحان معناسنه در ❊ كل شخص
نائب فاعلیدر ❊ مفهوم بيت بودركه ❊ جملهٔ انسان فوت اولوب
قبره دفن اولندقدن صكره لا محاله توحيد الهيدن سؤال اولنه جقلردر
معلوم اوله كه ❊ سؤال قبر مسئله سيده اصول دينيه دن اولمغله
وقوعنه اعتقاد ايلمك فريضه دندر ❊ بو مبحثده جهميه طائفه سيله
بعض معتزله مخالفت ايلديلر ❊ طائفهٔ مرسومه نك دليللرى
بودركه ❊ حيات وفهمدن عارى اولان جماداته سؤال محالدر
كذلك ﴿ وما انت بمسمع من فى القبور ﴾ كريمه سى منطوقنجه
موتايه اسماع كلام منفيدر ❊ انلره جواب ويريلوركه ❊ حضرت
بارى عزشانه ❊ قادردركه موتانك جميع اجزاسنده ❊ ياخود

بعض اجزاسنده سؤالی متعقل ❊ وجوابه مقتدر اوله جق مرتبه
نوع حیات افاضه ایلیه ❊ وآیت مرقومه ده عدم اسماع هنوز
حیات وسمع خلق اولنمدیغی تقدیره محمولدر ❊ اما خلق اولندقده
حضرت رسول وملائکه علیهم السلام اسماع ایدرلر ❊ وصحیحا
ثابتدرکه ❊ بدر غزاسنده مقتول اولان کفار ❊ امر حضرت
سید الابرار ایله بر قویی یه القا اولندقدن صکره ❊ حضرت
رسول الله اول قویی اوزره واروب اول قتلانك هر برینه اسملریله
یافلان دیو ندا ایلدکدن صکره (هل وجدتم ماوعدکم الله ورسوله
حقا فانی وجدت ما وعدنی ربی حقا بئس العشیرة کنتم کذبتمونی
وصدقنی الناس) کلامیله توبیخ بیورمغله ❊ عمر بن الخطاب
رضی الله عنه یارسول الله اشباح بی ارواحه می خطاب بیوررسز
دیدکده ❊ یاعمر بنم کلاممی سز انلردن زیاده ایشتمزسز انلر
ایشیدر ❊ لکن رد جوابه استطاعتلری یوقدر بیوردیلر ❊ محققین
اهل سنت دیدیلرکه ❊ کیفیت سماعلری روحك دم سؤال
منکرینده اولدیغی کبی ❊ کلا او بعضا عودتنه مبنی آذان رؤسلریله
واقع اولمشدر ❊ یاخود توجه سؤال برزخ ❊ یالکز روحه اولمق
مذهبنه کوره آذان ارواحلریله واقع اولمشدر ❊ لکن ظاهرا
وما انت بمسمع من فی القبور ❊ کریمه سنه منافی اولمغله ❊ افانت
تسمع الصم اوتهدی العمی ❊ کریمه سنه تمثیل برله توفیق ایلدیلر
یعنی کفار مرده دل اولوب کلام حقی عدم قبول ❊ وصورت صدق
وصوابی مشاهده دن نکول ایلدکلری حسبیله موتی واصم واعمی
منزللرینه تنزیل اولندی ❊ تفصیلی سیر حلبی ترجمه مزده
مسطوردر ❊ وسؤال قبر حقنده وارد اولان اخبار صحیحه رسیدهٔ
حد تواتردر ❊ اکثر ائمهٔ تفسیرك بیانی اوزره ❊ یثبت الله الذین
آمنوا بالقول الثابت ❊ کریمه سی عذاب قبر خصوصنده

نازل اولمشدر و (استنزهوا البول فان عامة عذاب القبر منه) و (اذا قبر
المیت اتاه ملکان اسودان ازرقان یقال لاحدهما المنکر وللآخر
النکیر فیقولان له ما کنت تقول فی هذا الرجل فان کان مؤمنا فیقول
هو عبد الله ورسوله اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا عبده
ورسوله فیقولان قدکنا نعلم انك تقول هذا ثم یفسح له فی قبره سبعون
ذراعا فی سبعین ذراعا ثم ینور له قبره ثم یقال له نم فیقول ارجع الی اهلی
فاخبرهم فیقولان نم کنومة العروس الذی لایوقظه الا احب اهله
الیه حتی یبعثه الله من مضجعه ذلك وان کان منافقا فیقول سمعت
الناس یقولون قولا فقلت مثلهم لاادری فیقولان قدکنا نعلم انك
تقول ذلك فیقال للارض التأمی علیه فتلتئم علیه فتختلف اضلاعه
فلا یزال فیه معذبا حتی یبعثه الله من مضجعه ذلك) حدیث
شریفلری کبی ❊ بعض علماء دیدیلرکه ❊ منکر ونکیر مذنبینك
سؤاللرینه مؤکل اولان ملکلرك اسمیدر ❊ مطیعینك سؤاللرینه
مؤکل اولنلرك برینك اسمی بشیر ❊ وبرینك اسمی مبشردر ❊ وامام
سیوطی علیه الرحمه دن منقولدرکه ❊ قبرده سؤال اولنمیان یدی
طائفه در ❊ اول شهداء ❊ ثانی مبطون ❊ ثالث مرابطون
رابع بالخاصه ابو بکر الصدیق رضی الله عنه ❊ خامس اطفال
مسلمین ❊ سادس جمعه کونی یاخود کیجه سی وفات ایدن مؤمن
سابع ❊ هر کیجه منامدن مقدم سورهٔ ملك تلاوتنه مداوم اولان
مؤمندر ❊ قالدیکه برکسه یی برقاچ جانور اکل ایلسه ❊ یاخود
محترق ویاخود غریقا فوت اولسه ❊ سائرلری کبی لامحاله مسئول
ومنعم ومعذب اولور ❊ بعض علماء دیرلرکه ❊ میت مادام دفن
اولنمدقجه سؤال اولنماز ❊ واکثر علما انبیای عظامك دخی مسئول
اوللرینه ذاهب اولدیلر ❊ بعضیلر خلافنه ذاهب اولدیلر ❊ ظاهر
کلاملرندن منفهم اولورکه ❊ نبی آخر ملتی اوزره اولان انبیاء

ملت متبوعه سندن سؤال اولنوب صاحب شريعت اولنلر امتى احوالندن وتبليغ احكام مأموره سندن مسئول اوله لر ❊ واطفال مسلمين سيوطيدن منقول اولان كلامه كوره مسئول دكلدر مسئوليتلرينه ده ذاهب اولديلر ❊ ومجنون حالنده بعضلر توقف ايلدى ❊ و بعضلر ادله نك عمومنه نظرا مسئوليتلرينه ذاهب اولدى ❊ وملائكهٔ كرام حقنده دخى اختلاف اولندى ❊ ابن عبدالبر رحمة الله عليه ديديكه ❊ كافر صريح مسئول اولماز ❊ بلكه من غير سؤال معذب اولورلر ❊ لكن منافقين مسئول اولورلر واطفال كفره نك سؤال ❊ وجنته دخوللرى خصوصنده امام اعظم حضرتلرى توقف ايلدى ❊ بعضلر خدام اهل جنت اولمغه ❊ وبعضلر ناره دخوللرينه ذاهب اولديلر ❊ والله اعلم بحقيقة الحال

❦ وَلِلْكُفَّارِ وَالْفُسَّاقِ بَعْضًا ❦ عَذَابُ الْقَبْرِ مِنْ سُوءِ الْفِعَالِ ❦

للكفار جار ومجرور مقدم خبر ❊ عذاب القبر مؤخر مبتدا در والفساق كفار اوزره معطوفدر ❊ بعضا كلمه سى فساقدن حالدر غين معجمه ايله اولان نسخه يه كوره ❊ مبغوضين تأويلينه حالدر ❊ ياخود مفعول له اولور ❊ من سوء كلمه سنده من لام جاره معناسنه در ❊ مقدر اولان ثابت كلمه سنه متعلقدر ❊ و بعض نسخه ده بعضا بدلى يقضى واقع اولمشدر ❊ فعال كسر فايله شرده وفتحله خيرده استعمال اولنور ❊ مفهوم بيت بودر كه نفخهٔ اولايه قدر جميع كفار عذاب برزخه كرفتار اولوب ومن غير توبة وفات ايدن بعض عصاة مؤمنين حقنده دخى دركار اولور معلوم اوله كه ❊ اهل سنت اتفاق ايتديلر كه قبرده سؤال ❊ وجملهٔ كفاره و بعض عصاته عذاب واقعدر ❊ معتزله دن ضرار بن عمر وايله بعض سفهاى معاندين خلافنه ذاهب اولديلر ❊ اهل

سنتك دليلى (القبر روضة من رياض الجنة او حفرة من حفر النيران) و (نعوذ بالله من عذاب القبر) و (استنزهوا من البول فان عامة عذاب القبر منه) و (ان الميت ليعذب ببكاء اهله عليه) حديث شريفلريدر ❊ وحضرت رسول الله بركون ايكى قبر اوزرينه اوغرايوب بيورديلركه (انهما ليعذبان وما يعذبان فى كبيرة بل لان احدهما كان لايستنزه من البول والاخر كان يمشى بالنميمة) وآل فرعون حقنده نازل اولان ﴿ النار يعرضون عليها غدوا وعشيا ﴾ وقوم نوح عليه السلام حقنده نازل اولان ﴿ اغرقوا فادخلوا نارا ﴾ كريمه لرى دالدر ❊ فاى فادخلوا تعقيبيه اولمغله ناره ادخاللرى قبل البعث اولديغى ثابتدر

❦ حِسَابُ النَّاسِ بَعْدَ الْبَعْثِ حَقٌّ ❦ فَكُونُوا بِالتَّحَرُّزِ عَنْ وَبَالِ ❦

حساب الناس مبتدا حق خبريدر ❊ بعد ظرفيت اوزره منصوبدر فاى فكونوا جزائيه در ❊ اذا كان الحساب حقا كونوا سبكنده در كونوا كوندن فعل امردر ❊ اسم مرفوعى ضميردر ❊ بالتحرز خبر منصوب مقامنده در ❊ زيرا املا بسابالتحرز تقديرنده در ❊ تحرز صاقنمق معناسنه در ❊ و بال واوك فتحيله عبد جهتندن اولان كناهدر ❊ ظلم وقتل كبى ❊ مفهوم بيت بودر كه ❊ نفخهٔ ثانيه ايله جمله موتى ديريلوب عرصهٔ محشرده هركس اقوال وافعالندن حساب اولنمق حقدر اعتقادى واجبدر ❊ خلاف شريعت غرا اعمالدن احتراز ايلمكز لازمدر ❊ معلوم اوله كه ❊ اشبو بعث مسئله سيده اهل سنتك اصول معتناسندن اولمغله ❊ جمله سى بو عقيده ده متفقلردر ❊ فلاسفه طائفه سى انكار ايدرلر ❊ اهل سنت ديرلر كه موتى قبوردن بعث ونشر اولنمق حق وواقعدر ❊ و بعثدن مرادلرى اجسامك ارواحله معادلريدر ❊ لكن معادك معناسنده اختلاف ايتديلر ❊ بعضلر

اعادهٔ معدومك امكاننه ذاهب اولوب ديديلركه ❊ حضرت حق جل وعلى اجزاى جسميه يى بالكليه اعدام ايلدكدنصكره ❊ اعاده وافاضهٔ روح ايدر ❊ و بعضلر اعادهٔ معدومك امتناعنه ذاهب اولوب حق سبحانه وتعالى ❊ اجزاى اصليه يى تفريق ايلدكدنصكره جمع واعادهٔ حيات ايدر ديديلر ❊ على كلا التقديرين بعث ومعادك ثبوتنه اتفاق ايلديلر ❊ زيرا فى ذاته ممكندر ❊ هر ممكن ايسه مقدور الهيدر ❊ و بو بابده دلائل سمعيه كثيردر ﴿ ثم انكم يوم القيمة تبعثون ﴾ و ﴿ قل يحييها الذى انشأها اول مرة ﴾ و ﴿ ايحسب الانسان ان لن نجمع عظامه بلى قادرين على ان نسوى بنانه ﴾ كريمه لرى كبى ❊ دهرى ❊ طائفه سى قيامتى وحشر ونشرى انكار ايدرلر ❊ وافلاطون وارسطو وسقراط كبى حكماى الهيون مذهبلرى بودركه ❊ معاد نفسانيدر ❊ جسمانى دكلدر ❊ زيرا انلرك عندنده نفس جوهر مجرددر ❊ جسم وجسمانى دكلدر ❊ لكن تعلق تدبير ايله جسمه متعلقدر ❊ بو جهتله بدن خراب اولدقدنصكره نفسك بقاسى جائز اولمغله معاد انجق نفسه مترتب اولور ❊ ومعاد نفسانى انلرك عندنده قطع تعلقدن عبارتدر ❊ زيرا نفسك بدنه تعلقى اشغال حيوانيله اشتغالندن ناشى ❊ عالم روحانيسندن خروج اولمغله قطع تعلقى ❊ عالم روحانيسنه رجوع اولور ❊ اما معاد جسمانى انلرك عندنده ممتنعدر ❊ زيرا اعادهٔ معدوم محالدر ديرلر ❊ وطبيعيون عندنده نفس مزاجدن عبارت اولمغله ❊ بعد الموت عدم بقاسى وجسمك دخى انعدامى ❊ ومعدومك امتناع اعاده سى جهتيله جسمانى ❊ ونفسانى ❊ معادى سلب ايدرلر ❊ جالينوس بو ماده ده اظهار تحير ايله توقف ايلدى ❊ زيرا انك عندنده نفس مزاجميدر ❊ يوقسه بعد فناء البدن جوهر باقيميدر ❊ ظاهر اولمامشدر اولدخى اعادهٔ معدومك امتناعنه ذاهبدر ❊ واهل سنتك حق تعالى

اجزاى اصليهٔ انسانى جمع ❊ واعادهٔ حيات ايدر ❊ قوللريله معارضينك مؤاكلهٔ ناقضه لرى ساقط اولور ❊ نتكه بميت الخلق اه بيتى شرحنده تفصيل اولندى ❊ بعض علما ديديلركه ❊ قرأن كريمده جسمانى وروحانى معادك هر برينه اشارت واردر ❊ اما روحانى ﴿ فلا تعلم نفس ما اخفى لهم من قرة عين ﴾ و ﴿ للذين احسنوا الحسنى وزيادة ﴾ و ﴿ رضوان من الله اكبر ﴾ كريمه لريدر اما جسمانى اكثر من ان تحصى در ❊ و بعد البعث جميع ناسك ❊ اقوال وافعاللرندن حساب ويره جكلرى دخى حقدر ❊ حضرت عالم السر والخفيات ❊ هر كسك اعماله عالم ايكن ❊ حساب امرنده حكمتى ❊ دنياده لاابالیانه اطواردن مؤمنينى عائق اولديغندن بشقه اهل عرصاته متقينك فضائل ومناقبلرينى ❊ وعصاتك قبائح ومثالبلرين اظهار ايلمكدر ❊ اولدخى مسرت مؤمنينى تتميم ❊ وحسرت مذنبينى تكميل حكمتنه مبنيدر ❊ و بعض علما ديديلركه ❊ انبياى عظام ايچون حساب يوقدر ❊ كذلك اطفال مؤمنين ❊ وعشرهٔ مبشره ايچونده حساب يوقدر ❊ لكن نفى اولنان مناقشه حسابيدركه نيچون بويله ايلدك نيچون ايلمدك كبى ❊ وقليل وكثيرينى استقصا ايلمك كبى ❊ اما حساب عرض كه شويله ايلدك ❊ اما بن دخى عفو ايلدم ديمك ❊ انبياى عظام وصحابهٔ كرام حقلرنده دخى واقعدر وجن وملائكه نك دخى ❊ حسابلرينه ذاهب اولديلر (حتى يقتص للخلق بعضهم من بعض حتى للجماء من القرناء وحتى للذرة من الذرة) و (ليختصمن كل شئ يوم القيمة حتى الشاتان فيما انطحتا) حديث شريفلرى منطوقنجه ❊ سائر حيوانات دخى محاسب اوله جقلرينه ذاهب اولديلر ❊ و ذكر اولنان احاديثك مقتضاسى اوزره ❊ يوم قيامتده قصاص ❊ تكليف وتميزه توقف ايلمامكله طفل ومجنون دخى داخل قصاص اولور ❊ وحسابك وقوعنى

﴿ ان الينا ايابهم ثم ان علينا حسابهم ﴾ و ﴿ اقترب للناس
حسابهم ﴾ كريمه‌لرى و (من نوقش فى الحساب يهلك) و (لن تزول
قدم عبد يوم القيمة حتى يسئل عن اربع عن عمره فيما افناه وعن
شبابه فيما ابلاه وعن ماله من اين اكتسبه وفيما انفقه وعن علمه
ماذا عمل به) حديث شريفلرى ناطقدر

﴿ وَيُعْطَى الْكُتُبُ بَعْضًا نَحْوَ يَمِينٍ ﴾ و ﴿ بَعْضًا نَحْوَ ظَهْرٍ وَالشِّمَالِ ﴾

يعطى عطادن فعل مستقبل مجهولدر ٭ الكتب مفعول اوليدر
فاعل مقامنه قائم اولمشدر ٭ اتزان ايچون تاىٔ اسكان اولندى ٭ بعضا
مفعول ثانيسيدر ٭ تنوينى مضاف اليهدن عوضدر ٭ بعض الناس
تقديرنده در ٭ كرچه اولى اولان بعضا مفعول اول اولمق ايدى
لكن اهميت مقام تقديمى اقتضا ايلدى ٭ نحو ظرفدر جهت
معناسنه يمنى غير منصرفدر حبلى كبى ٭ نحوك مضاف اليهيدر
و بعضا معطوفدر ٭ ينه بعض الناس تقديرنده در ٭ ظهر ظهره
والشمال وشماله تقديرلرنده در ٭ مفهوم بيت بودركه ٭ بعد البعث
هركسك خير وشرى محتوى دفتر اعمالى كه ٭ ايام حياتنده قيد
وتحريره مؤكل اولان ٭ كرام كاتبين ملكلرى ثبت ايلمشيدى ٭ مؤمنلرك
صاغ جانبلرندن ٭ وكافرينك ارقه وصول جانبلرندن ويرلمسى
حق وواقعدر ٭ معلوم اوله كه ٭ مطففين سوره سنك تفسيرنده
ثبت صحيفهٔ صحت اولديغى اوزره ٭ بعد البعث جملهٔ خلائق
حضور معنويه مثول ايلدكده ٭ كرام كاتبين نام ملكلرك خير
وشر قيد ايلدكلرى كتب اعمال كه ٭ مؤمنلرك عملرى عليين
نام ديوانده ٭ وكافرينك عملرى سجين نام ديوانده مثبتدر ٭ مؤمنلرك
يمينلرى طرفندن ٭ وكافرينك شمال وظهرلرى طرفندن اعطا
اولنوب وهركس ٭ كندى كتابنى قرأت ايليه جكى حقدر اعتقادى
جملهٔ اصول دينيه دندر ﴿ ونخرج له يوم القيمة كتابا يلقاه
منشورا ﴾ اى مفتوحا ﴿ واما من اوتى كتابه بيمينه فسوف يحاسب

حسابا يسيرا ﴾ واما من اوتى كتابه بشماله فيقول ياليتنى لم اوت
كتابيه ﴾ واما من اوتى كتابه وراء ظهره فسوف يدعو ثبورا
ويصلى سعيرا ﴾ نص شريفلريله ثابتدر ٭ معتزله بونى دخى انكار
ايدرلر ٭ زيرا حضرت حق جل وعلى عالم اولمغله ٭ عبثدر ديرلر
ابطال مذهبلرى سؤال بحثنده ذكر اولندى ٭ حال بوكه اعمال
مهلكه اصحابنى الزامى مشتملدر ٭ ومقتضاى صفت عادليتدر ٭ بعض
علما ديمشدركه ٭ كتابى ظهرى طرفندن ويريلان كافرلك ٭ صاغ النى
ملائكه لر كردننه بند ايدوب ٭ كتابى ظهر طرفندن صول النه
ويررلر ٭ وهركس كتابنى قرأت ايلمكده حقدر ٭ شرح مقاصدده
مسطوردركه ٭ عرصهٔ محشرده وقوعياب اوله جق اهوالك
بريسى اشبو دفتر اعمال اعطاسيدر ٭ وبريسى هول وقوفدركه
بعضلر بيك سنه ٭ وبعضيلر اللى بيك سنه مدتدر ديدى ﴿ وقفوهم انهم
مسئولون ﴾ كريمه سى انى ناطقدر ٭ وبريسى سؤال هوليدر ﴿ فوربك
لنسألنهم اجمعين ﴾ كريمه سيله ثابتدر ٭ وبريسى شهود عشره نك
شهادتلرى هوليدركه ٭ لسان ويد ورجل وسمع وبصر وجلد
وارض وليل ونهار وحفظهٔ كرامدر ﴿ يوم تشهد عليهم السنتهم
وايديهم وارجلهم بما كانوا يعملون ﴾ و ﴿ يوم يشهد عليهم سمعهم
وابصارهم وجلودهم بما كانوا يعملون ﴾ كريمه لرى (ومامن يوم
وليلة يأتى على ابن آدم الا قال انا ليل جديد وانا فيما يعمل فى شهيد)
حديثيله و بومعناده نهار حقنده اولان حديث (وجائت كل نفس معها
سائق وشهيد) كريمه سيله ثابتدر ٭ وبريسى تغير الوان هوليدر
﴿ يوم تبيض وجوه وتسود وجوه ﴾ كريمه سى ناطقدر
وبريسى سعادتله ياخود شقاوتله ندا هوليدركه ٭ برمنطوق حديث
شريف هركفهٔ ميزان عندنده برملك قائم اولوب كفهٔ خير مترجح
اولدقده بلند آوازه ايله الا ان فلانا سعد سعادة لاشقاوة بعدها

ابدادیوندا ❊ وعکسنده ملك ثانی ❊ الا ان فلا ناشق شقاوة لاسعادة بعدها ابدا ❊ دیوندا ایلیه جکدر ❊ وذکر اولنان اهوالك اثری ❊ تتنزل علیهم الملائکة الاتخافوا ولاتحزنوا ❊ و ❊ الا ان اولیاء الله لا خوف علیهم ولاهم یحزنون ❊ کریمه‌لری مقتضاسی

انبیاء واولیاء وصلحاء حقلرنده سلامتدر

❊ وَحَقٌّ وَزْنُ اَعْمَالٍ وَجَرْیٌ ❊ عَلَی مَتْنِ الصِّرَاطِ بِلَا اهْتِبَالِ ❊

وحق خبر مقدم ❊ وزن اعمال مبتدای مؤخردر ❊ اعمال مضاف الیهدر ❊ تنوینی مضاف الیهدن عوضدر ❊ اعمال العباد تقدیرنده در وجری مبتدادر ❊ خبری مقدر حقدر ❊ جمله سی معطوفدر علی جری کلمه سنه متعلقدر ❊ متن ظهر معناسنه در ❊ بلا اهتبال کلمه سنده حرف جری یاخود خبر مقدری ❊ حق کلمه سنه متعلقدر جار ومجرور ❊ حال موقعنده در ❊ یاخود جری کلمه سنك خبریدر اهتبال کذب معناسنه در ❊ مفهوم بیت بودرکه ❊ عرصهٔ حشرده هرکسك خیر وشر عملری وزن اولنمق حقدر ❊ کذلك جملهٔ عبادك جهنم اوزره ❊ ممدود صراط اوزرندن مرورلری حق وواقعدر معلوم اوله که ❊ اصول دینیه مزك بریسیده عرصهٔ حشرده اعماللر میزان عدالتله وزن اولنمقدر ❊ ونضع الموازین بالقسط لیوم القیمة و ❊ فامامن ثقلت موازینه فهو فی عیشة راضیة واما من خفت موازینه فامه هاویة ❊ نصوصیله ثابتدر ❊ اکثر مفسرین دیدیلرکه فی الحقیقه میزان موجوددر ❊ ایکی کفه سی وایکی لسانی واردر معتزله بونیده انکار ایلدیلر ❊ زیرا اعمال اعراض اولمغله ❊ وزنی ممکن دکلدر ❊ خصوصا زائل ومتلاشی اوله بلکه میزاندن مراد جملهٔ اشیاده ثابت اولان عدلدر ❊ واکا بناء جمع صیغه سیله موازین وارد اولدی ❊ یوقسه میزان مشهور واحددر ❊ وبعضیلر دیدیلرکه

میزاندن مراد ادراك اولمغله ❊ الوانك میزانی بصر ❊ واصواتك سمع وطعومك ذوق ❊ ومشمومك شامه ❊ وملموسك لامسه‌در ❊ ومعقولاتك میزانی علم وعقلدر ❊ وبعضلری دیدیلرکه ❊ میزان برملك اسمیدر حسناتی سیئاتله مقابله ایدر ❊ احد همادە رجحان یاخود تساوی ظاهر اولمق ایچون ❊ انلره جواب ویریلورکه ❊ حدیث شریف موجبنجه وزن اولنه جق صحائف اعمالدر ❊ وجمع صیغه سی موزونات اعتباریله‌در ❊ یاخود استعظام ایچوندر ❊ یاخود هر مکلف ایچون برمیزان مخصوص ترتیب اولنور ❊ ومیزان کبیر براولور ❊ جلالت امری ❊ وعظم مقامی اظهار ایچون ❊ بعض علما دیدیلرکه امر الهیله حسنات اجسام نورانیه ❊ وسیئات اجسام ظلمانیه‌یه تشکل ایلمکله وزن اولنه جق ینه ذات اعمالدر ❊ ومعتزله‌نك بوبابده دخی عبثه ذاهب اولملری باطلدر ❊ زیرا مؤمننك دنیاده بوکونه اموره ایمانله ❊ آخرتده مثوباتلرینك کثرتنه واظهار عدل وفضل الهی‌یه ❊ ومؤمن وکافری امتحانله ملائکه‌یه اراءت ❊ وهرکس اعمالنی ادراکله عدالت الهی‌یه ارتضا ❊ واهل نارك حسب الاعمال درجهٔ عذابلرین حفظهٔ جهنمه ❊ واهل جنتك سائر ملائکهٔ کرامه اراءتی حکمتلرینه ❊ وسائر مطلع اولمدیغمز حکمتلره مبنی اوله قالدیکه ❊ وجه مشروح اوزره ❊ هرکسك اعمالی کشیدهٔ میزان امتحان اولدقدنصکره ❊ کفهٔ حسناتی مترجح اولنلر جنته ❊ وکفهٔ سیئاتی مترجح اولنلر تحت مشیت الهیده اولوب ❊ مراد ایدرسه یاخود شفاعت شفعایه مظهر اولورسه ❊ بلاعذاب اولدخی جنته ❊ ومراد ایدرسه ❊ عصیان راجحی مقداری ❊ تعذیب ایلدکدنصکره جنته ادخال ❊ وعندالله مرتبه سی قدر ❊ مثوبات اعطا اولنور واکر کفتان متساوی اولورایسه ❊ اعرافده برمدت حبس وتوقیفله تعذیب اولندقدنصکره ❊ فضل ورحمت سبحانیله جنته ادخال

اولنور * بعض سلف دیدیلرکه * اعراف جنت وجهنم بیننده
واسطه‌در * واهل اعراف * حسناتی سیئاتیله برابر اولان مؤمنلردر
لکن مرجعلری جنت اولمغله * دارالخلد دکلدر * وبعضلر اهل
اعراف اطفال مشرکیندر دیدیلر * وبعضلر زمان فترتده
وفات ایدن کمسه‌لردر دیدی * واصلا سیئاتی وقطعا حسناتی
اولمیان ایچون وزن ومیزان اولماز * وعقائد دینیه‌مزك بریسی
صراطك وجودیدر * وجمله‌نك اندن مرورینه ایمان ایلمكدر
خفی اولمیه‌که * صراط متن جهنم اوزره ممدود برجسر عظیمدرکه
قیلدن اینجه وقلیجدن کسکیندر * اولون وآخرون انك اوزرندن
مرورایله جکلدر * شرح مقاصدده مسطوردرکه * وان منکم
الا واردها * کریمه سنده ورودایله مراد مروردر * معتزله‌دن
قاضی عبدالجبار * واکثر معتزله انکار ایلدیلر * زیرا اول صفتده اولان
جسر اوزرندن مرور ممکن دکلدر * امکانی صورتنده تعذیبدر
ومؤمنلره تعذیب یوقدر دیدیلر * بلکه مراد * سیهدیهم ویصلح
بالهم * کریمه سنده اشارت اولنان طریق جنتدر و * فاهدوهم
الی صراط الجحیم * کریمه سنده اشارت اولنان طریق جهنمدر
دیدیلر * وبعضلری دیدیلرکه * مراد ادلهٔ واضحه‌در * وعندالبعض
صلوة وزکوة کبی عبادتدر * وبعضلری عندنده اعمال ردیه درکه
اندن مسئول ومؤاخذ اولملریله کویاکه * اوزرلرندن مرور وکثرتیله
طویل وقلتیله قصیر اولور * بونلره جواب ویریلورکه
صو اوزرندن مرور * وهواده طیران کبی خارق عاده قبیلندن اولمغله
اولدخی ممکندر * حضرت قادر مطلق جل شانه عبوره
قدرت خلق ایدوب * مؤمنلره تسهیل وتیسیر ایلمکله * آثار صحیحه
دلالتی اوزره * بعضسی برق خاطف وبعضسی باد وکیمی اسب
جواد کبی کذران ایلیه * حاشیهٔ عقائدده عصام علیه الرحمه

دیمشدرکه * صراط اوزرندن عبورك تعذیب مؤمنین اولدیغی
بعدالتسلیم جائزدرکه * مؤمنلری ذنوبدن کمال تطهیری متضمن اوله
قالدیکه * سلامت ومتانت اعتقاد بوکونه خلاف عاده مواد وامور
ایمان واعتماد ایله متمیز اولمغله * نصوص بینه‌نك منطوق ومقتضالری
اوزره بومثللو امورك ذاتنه اعتقاد ایلمك واجبدر ٧

ومَرجوٌ شفاعةُ اهلِ خیرٍ * لاصحابِ الکبائرِ کالجبالِ

مرجو مقدم خبردر * رجادن اسم مفعولدر * شفاعة مؤخر
مبتدادر * اهل مضاف الیهیدر * اضافت بمعنی مندر * مفهوم بیت
بودرکه * انبیاء واولیاء وعلماء وصلحا کبی * اخیارك روز قیامتده
جبال کبی کبائر مرتکبلرینه شفاعت ایدوب * مستحق اولدقلری
عذاب وعقابدن تخلیصه وسیله اوله جقلری مأمولدر * معلوم
اوله‌که * شفاعت غیر ایچون علی سبیل الضراعه فعل خیری
وترك ضرری سؤالدن عبارتدر * بواصلده دخی اهل سنت ایله
معتزله میاننده اختلاف واردر * اهل سنت عندنده شفاعت جائزدر
معتزله انکار ایدرلر * مبناسی عفو ومغفرتك وقوعیدر * شرح مواقف
وشرح مقاصد وسائر مفصلاتك تلخیص کلاملری بودرکه * جملهٔ
اهل سنت نصوص بینه منطوقی اوزره اتفاق ایلدیلرکه حضرت
حق جل وعلا عفو وغفوردر * مطلقا صغائری وبعدالتوبه
کبائری عفو ومغفرت ایدر * ومطلقا کفری تخلید فی النار
دال اولان نصوص قاطعه موجبنجه عفو ایلمز * هرنقدر عقلا جائز
ایسه‌ده * زیرا عقاب حقی اولمغله اسقاطی جائزدر * بعض علماء
اشبو جواز عقلیی منع ایدرلر * زیرا غایت احسان ایله محسن
ونهایت اسائتله مسیٔ اولنلرك بینلرینی تفرقه حکمته مخالفدر دیرلر
لکن بوکلاملرك ضعفی ظاهردر * زیرا محشرده مؤمنلره اولان

٧ تاکه آخر
مرهٔ اعتقادلرینه تشـ
ایدرك مطهر او

معاملهٔ مرافقت ❊ وكفاره اولان معاملهٔ شدتدن بشقه ❊ مدت مديده
انواع عذابله تعذيب اولنمغله تفرقه حاصل اولور ❊ قالديكه بدون
التوبه كبائرك عفوى خصوصنده اختلاف اولندى ❊ جمهور
اهل سنت عندنده مطلقا كبائرك بعضنى عفو ❊ وبعضيله عذاب
ايلمك جائزدر ❊ لكن بعضان مذكوراتك برينه ده اعتنا ايلمديلر
وبعضلرى ديديلركه ❊ بلا توبه كبائرك عفوى بابنده قطع يوقدر
بلكه مرجو ومأمولدر ❊ ومعتزله ديديلركه ❊ مطلقا كبائرك عفوى
سمعا ممتنعدر ❊ نقدر عقلا جائز ايسه ده ❊ وبعضلرى جواز
عقلىيى دخى منع ايتديلر ❊ صنف اولك تمسكلرى ❊ فساق واصحاب
كبائرك وعيدلرينى متضمن اولان نصوصلردر ❊ يا خصوصله در
آكل اموال ناس حقنده نازل اولان ﴿ ومن يفعل ذلك عدوانا
وظلما فسوف نصليه نارا ﴾ كريمه‌سى وزحف وتولئ جهاد ايدنلر
حقنده ﴿ ومأواه جهنم وبئس المصير ﴾ كريمه سى وحدود
مواريثى تعدى ايدنلر حقنده ﴿ يدخله نارا خالدا فيها ﴾ كريمه‌سى كبى
ياخود خلودى ناطق ❊ وارد اولان عموماتده دخولله در ❊ ايمدى
وعيد تحقق ايلديكى حينده ❊ عفو وترك عقوبت دخى تحقق ايدرسه
وعيدده خلف واخبارده كذب لازم كلور ❊ لازم باطل اولمغله
ملزوم دخى باطلدر ❊ بوكه جواب ويريلوركه ❊ بو بابده وارد اولان
نصوص عمومى تقديرى اوزره ❊ وقوعه دلالت ايدر ❊ وجوبه
دلالت ايلمز ❊ عفو بابنده ايسه ❊ نصوص متكثر اولمغله ❊ عمومات
وعيددن مذنب مغفور متخصص اولور ❊ وعفوك عدم جواز
عقليسنه ذاهب اولانلرك تمسكلرى بودركه ❊ جواز عفو قبايحه
اغرادر ❊ زيرا مكلف عفوك جوازينى بيلديكى صورتده ❊ عفوه اعتماد ايله
قبايح ارتكابنه تجاسر ايدر ❊ بو ايسه قبيح اولمغله ❊ حضرت بارى يه
اسنادى ممتنع اولور ❊ بوكه ده جواب ويريلوركه ❊ اولا حسن

وقبحك عقلى اولديغى ممنوعدر ❊ ثانيه كه مقدما تفصيل اولندى
بعد التسليم مجرد عقوبت احتمالى ❊ عاقلى باطل ارتكابندن زاجر
وعائق اولور ❊ حال بوكه اولبابده عذاب وقوعنى ناطق آيات قاطعه
ووعيدات شايعه اولمغله ❊ ترك عقوبت احتمالنه وجهله
متصور اولور ❊ واهل سنتك تمسكلرى ❊ اولبابده وارد اولان نصوص
بينه به در ﴿ وهو الذى يقبل التوبة عن عباده ويعفو عن السيئات
و ﴾ او يوبقهن بما كسبوا ويعفو عن كثير ﴾ كريمه لرى كبى
واجماع امت منعقد اولمشدركه حضرت رب العالمين عفو
وغفوردر ❊ عفو ايسه انجق عقاب مستحق تركله تحقق ايدر
ومعتزله قبل التوبه صغائر ايچون ❊ وبعد التوبه كبائر ايچون ❊ عذاب
وقوعنى منع ايدرلر ❊ زيرا قبل التوبه صغائر ايچون وبعد التوبه
كبائر ايچون ترك عقاب ❊ انلرك مذهبنده واجب اولمغله ❊ عفوك محل
ومعناسى قالمز ❊ نهايت قبل التوبه ❊ كبائر ايچون عقوبتك اسقاطنه حمل
اولنور ❊ ثانيا ❊ ﴿ ان الله لا يغفر ان يشرك به ويغفر ما دون ذلك
لمن يشاء ﴾ كريمه سنده مراد ❊ ما دون شرك اولمغله ❊ كبائر وصغائره
شامل اولور ❊ وايكى وجهله مراد قبل التوبه‌ در ❊ وجه اول ❊ اكر
مراد قبل التوبه اولمسه ❊ شركله ما دونى بيننده فرق متوجه اولماز
لازم ايسه بالضروره باطلدر ❊ وجه ثانى ❊ اكر مراد قبل التوبه
اولمسه ❊ رأى معتزله اوزره مشيئته تعليق توجه ايلمز ❊ لازم ايسه
باطلدر ❊ زيرا حق سبحانه وتعالى ❊ غفرانى مشيئته تعليق ايلدى
بيان ملازمه بودركه ❊ زيرا مراد قبل التوبه اولميوب ❊ بعد التوبه اولسه
معتزله عندنده بعد التوبه غفران واجب اولمغله ❊ مشيئته تعليق متوجه
اولماز ❊ زيرا واجبك مشيت وعدم مشيت عندنده ❊ فعلى واجب اولور
ثالثا ﴿ وان ربك لذو مغفرة للناس على ظلمهم ﴾ كريمه سيدر ❊ زيرا
على كلمه‌سى حاله دال اولور ❊ مثلا رأيت الامير على عدل دينور

عد له ملتبس اولديغى حالده ❊ ايمدى آيت مرقومه عبدك ظلمه
اشتغالى حالده مغفرت حصولنى اقتضا ايدر ❊ و بو اقتضاء
قبل التوبه حصول مغفرته دالدر ❊ و بو بابده آيات واحاديث
متوافردر ❊ بعد هذا اهل ملت بيضا اتفاق ايلديلركه ❊ انبيا و رسلك
مذنبينه شفاعتلرى ثابتدر ❊ لكن معتزله مطيعين وتائبينه قصر ايدوب
وشفاعتى رفع درجات و زيادهٔ مثوباته حمل ايلديلر ❊ اهل سنت
ديديلركه ❊ اهل كبائر ايچون دخى حط سيئاتده شفاعت جائزدر
يا ناره دخولدن اقدم ياخود ذكر اولنان دلائل موجبى اوزره
ناره دخولدنصكره اولور ❊ كذلك حضرت رسول عليه السلام
فاعف عنهم واستغفر لهم) و (واستغفر لذنبك وللمؤمنين والمؤمنات)
كريمه لرنده ذنوب مؤمنين ايچون استغفار ايله مأمور اولوب ❊ مرتكب
كبيره ده مؤمن اولمغله ❊ امتثالا للامر استغفار ايدرلر ❊ پس
حضرت رسول الله قبل التوبه صاحب كبيره ايچون استغفار ايتملريله
حق جل وعلى ﴿ ولسوف يعطيك ربك فترضى ﴾ منطوقنجه
مرضاة نبوى ضمننده شفاعتلرينى دخى قبول ايدر ❊ كذلك شفاعتى
لاهل الكبائر من امتى) حديث شريفى دلالت ايدركه ❊ شفاعت نبوى
مرتكب كبائره ثابتدر ❊ كرك قبل التوبه وكرك بعد التوبه اولسون
معتزله ديرلركه ❊ شفاعت نبوينك اسقاط عذاب خصوصنده تأثيرى
يوقدر ❊ واحتجاجلرى بودركه ﴿ واتقوا يوما لا تجزى نفس
عن نفس شيئا ﴾ كريمه سى عموم و جهيله اولمغله ❊ اسقاط عذابده
تأثير شفاعت نبوى مؤثر اولمق مقتضاى آيته منافيدر ❊ كذلك
﴿ وما للظالمين من حميم ولا شفيع يطاع ﴾ كريمه سنده حضرت
حق جل وعلى شفيع ظالمينى على العموم نفى ايدوب عصاة دخى
ظالم اولملريله انلره ده شفاعت اولميه جغى مقرردر ❊ بو وجهله
عصاة حقنده شفاعت ثابت دكلدر ❊ كذلك ﴿ من قبل ان يأتى

يوم لا بيع فيه ولا خلة وشفاعة ﴾ كريمه سى على سبيل الظهور
مطلقا شفاعتك نفينه دلالت ايتمكله ❊ عصاة حقنده شفاعت
ثبوتنك عدم ثبوتى ثابتدر ❊ كذلك ﴿ وما للظالمين من انصار ﴾
كريمه سيده شفاعتك انتفاسنه دالدر ❊ زيرا شفيع دخى جملهٔ
انصاردن اولمغله ❊ ظالمينه شفيع اولميوب ❊ عصاة ظالم اولمغله
حقلرنده شفاعت اولميه جغى ثابت اولور ❊ ذكر اولنان احتجاجلرينه
بو وجه اوزره جواب ويريلوركه ❊ آيات مرقومه اعيان وازمانده
عام اولمامغله ❊ محل نزاعمزه شامل اولماز ❊ ولو سلم عصاة حقنده
ثبوت شفاعت نبويه دال اولان ❊ آيات مذكوره مخصصلردر
پس نفى شفاعت خاصة كفاره شامل اولمغله ❊ عصاة مؤمنين
بهره ياب فياضهٔ شفاعت اوله جقلرى ثابتدر ❊ وشفاعت خصوصنده
بش نوع بيان ايدرلر ❊ نوع اول كه ❊ اعظم شفاعتدر ❊ فصل
قضا وطول ❊ وقوف ومحنتدن اراحه يه متعلقدر ❊ بو شفاعت ايچون
خلايق نبيا بعد نبى تردد واستغاثه ايدرك ❊ سيد جملهٔ كائنات
عليه اكمل الصلوات حضرتلرنده متقرر اولمغله ❊ شفاعت مرقومه
حضرت ختميت پناهه مختصدر ❊ نوع ثانى ❊ قوم مخصوصى بغير
حساب جنته ادخال خصوصنه متعلق اولور ❊ امام نووى
عليه الرحمه قولى اوزره بو دخى حضرت رسول اللهه مختصدر
❊ نوع ثالث ❊ جهنمه مستحق اولان كمسه لرك ❊ عدم ادخالنه متعلقدر
قاضى عياض عليه الرحمه قولى اوزره ❊ شفاعت مرقومه حضرت
رسول اللهه مختص دكلدر ❊ نووى بو بابده تردد ايلدى ❊ سبكى
عليه الرحمه ديديكه ❊ اختصاص مزبورك ثبوت ونفينه دائر
تصريح وارد اولمدى ❊ نوع رابع ❊ موحديندن جهنمه داخل
اولنلرك اخراجلرينه متعلقدر ❊ بو شفاعتده انبياء ❊ واولياء ❊ وعلماء
وشهداء ❊ وملائكه مشتركلردر ❊ نوع خامس ❊ خلود فى النار

مستحق اولنلرك تخفیف عذابلرینه متعلقدر * ابوطالب حقنده واقع اولان شفاعت كبی * بركون حضرت رسول علیه السلام حضورنده ابوطالب ذكر اولنمغله * حضرت علیه السلام بیوردیلركه مرجودركه * حقنده شفاعتم نافع اولوب ضحضاح نارده اوله و (انا اول شافع ومشفع) حدیث شریفی دخی ثبوت شفاعت نبوی یی ناطقدر * وعلمانك شفاعتی ﴿والذین اوتوا العلم درجات﴾ كریمه سی و (العلماء ورثة الانبیاء) حدیثیله ثابتدر * زیرا آیت مرقومه ده درجات شفاعتله مفسردر * وحدیث مرقومده ارثی شراح علیهم الرحمه * خلقی حقه دعوت وقیامتده شفاعتله بیان ایلدیلر * اللهم یسرلنا شفاعة نبیك النبیه المرتضی المصطفی

وَذُو الاِیمَانِ لَایَبْقٰی مُقِیمًا ۞ بِشُومِ الذَّنْبِ فِی دَارِ اشْتِعَالِ ۞

ذوالایمان مبتدادر * لایبقی جمله سی خبردر * مقیما لایبقی كلمه سنك ضمیر فاعلندن حالدر * بشوم الذنب كلمه سنده باء سببیه در شوم الذنب بایله مجرور لایبقی فعلنك مفعول به غیر صریحیدر فی دار اشتعال مفعول فیه‌در * اشتعال آتش یالكلنمق معناسنه‌در شوم ضد سعادتدركه * اغورسزلق تعبیر اولنور * ودار اشتعالدن مراد جهنمدر * بعض نسخه ده غین معجمه ایله ثبت اولنمش لكن مهملدر * مفهوم بیت بودركه * صاحب كبیره اولان كسنه من غیر توبة فوت اولوب شآمت عصیانی سببیله * جهنمه داخل اولسه كفار كبی ابدی قالمیوب لامحاله خروج * وجنته دخول ایلیه جكدر * معلوم اوله كه * بومسئله ده دخی اهل سنه ایله * معتزله بینلرنده اختلاف واردر * اهل سنت مذهبلری بودركه * مرتكب كبیره بغیر توبة فوت اولوب ناره داخل اولسه مخلد قالماز

معتزله عندنده مخلد اولورلر * اهل سنت دیرلركه * مرتكب كبیره مؤمندر * وهر مؤمن جنته داخل اوله جقلری ﴿اعدت للذین آمنوا بالله ورسله﴾ و ﴿وعد الله المؤمنین والمؤمنات جنات تجری من تحتها الانهار﴾ كریمه لری * و (من قال لا اله الا الله بصدق قلبه لسانه دخل الجنة) حدیث شریفیله وسائر آیات واحادیث صحیحه ایله ثابتدر * ایمدی صاحب كبیره نك جنته دخوللری ثابت اولمغله * مخلد فی النار اولملری ممتنع اولور * والا خلف وعد لازم كلور * وجنته دخولدنصكره تكرار جهنمه دخول بالاتفاق باطلدر * كذلك ﴿فمن یعمل مثقال ذرة خیرا یره﴾ كریمه سیله ثابتدر * زیرا مرتكب كبیره اهل ایماندن اولوب مثقال ذره خیر عملنه موفق اولمشدر * خصوصا اعظم عامة خیرات اولان ایمانه مظهر اولمغله * آیت مرقومه اقتضاسی جنتده ثوابنی كورمك لازمدر * وثوابی عذابدن خلاص اولدقدنصكره كوره جكدر * زیرا بالاتفاق عقابدن اقدم ثواب یوقدر * وخلاص اولدقدنصكره ثوابی رؤیت نارده عدم خلودی موجبدر * كذلك ﴿قل یاعبادی الذین اسرفوا علی انفسهم لا تقنطوا من رحمة الله ان الله یغفر الذنوب جمیعا﴾ كریمه سی * و ﴿ان الله لا یغفر ان یشرك به ویغفر مادون ذلك لمن یشاء﴾ كریمه سیله شرك مخصوص اولمغله * ذنوبدن شركك ماعداسنده معمول به قالمشدر غفران ذنوب ایسه نارده عدم خلودی مستلزمدر * كذلك نارده تخلید اعظم عقوبات اولمغله * انجق اكا اعظم جنایاتی كه * كفردر مرتكب اولان مستحق اولور * مقدما ثبوت یافته اولدیغی اوزره مؤمن ارتكاب كبیره ایله كافر اولماز * زیرا كندوده نور تصدیق باقیدر * مخلد فی النار اولسه عقوبت قدر جنایتدن زائد اولمق اقتضا ایدر * بو ایسه ظلم اولمغله * حضرت عادل حكیمه نسبت اولنماز

خصوصا حضرت حق جل وعلی ٭ قدر جنایتدن زیاده عقوبتی
ومترتب اولدیغی ظلمی ﴿ ومن جاء بالسیئة فلا یجزی الا مثلها وهم
لا یظلمون ﴾ کریمه سیله نفی ایلدی ٭ کذلك جملهٔ امت ٭ زمان
سعادتدنبرو میتك مرتکب کبیره اولوب اولمدیغی ٭ تفحص اولنمیه رق
موتای اهل قبله اوزرینه ٭ صلوة ودعا واستغفار ایله متوارث اولورلر
بلکه ٭ مرتکب کبیره اولدیغی معلوملری ایکن ٭ ینه دعا واستغفار
ایدرلر ٭ ارتکاب کبیره نك حکمی ٭ خلود فی النار اولیدی ٭ دعا
واستغفارلری ٭ عبث وضایع اولمق اقتضا ایدرایدی ٭ بوایسه
باطلدر ٭ ومعتزله نك احتجاجلری وجوه متعدده ایله در ٭ وجه اول
﴿ ومن یقتل مؤمنا متعمدا فجزاؤه جهنم خالدا فیها ﴾
کریمه سی دلالت ایدرکه ٭ قاتل متعمد مخلد فی النار اولور
کرك کافر ٭ وکرك غیری اولسون ٭ بونك جوابی تغلیظه محمول
اولدیغی مقدما ذکر اولندی ٭ کذلك آیت مرقومه ده من کلمه سنك
صیغهٔ عموم اولدیغی بعد التسلیم ٭ بوراده عموم مراد دکلدر ٭ زیرا
تائب واصحاب صغائرك خروجی قطعیدر ٭ قاتل متعمد دخی آیات
وادلهٔ سابقه ایله ٭ خارج اولمقده مانع یوقدر ٭ عام مخصص ایسه
قطعی مفید اولمدیغی اتفاقیدر ٭ وجه ثانی ﴿ وان الفجار
لفی جحیم یصلونها یوم الدین وماهم عنها بغائبین ﴾ کریمه سی
دلالت ایدرکه ٭ فرقهٔ فجارکه ٭ اصحاب کبائر اول جمله دندر ٭ نارده
مخلد اوله جقلردر ٭ زیرا ناردن غائب اولمامق نارده خلود
واستقراردر ٭ اکر خالد اولمسه لر ٭ ناردن غائب اولورلر ایدی
وناردن غیبوبتلری مقتضای آیته منافیدر ٭ بوکه ده جواب ویریلورکه
فجاردن مراد ٭ فجورده کامللر دیمکدر ٭ انلر ایسه ﴿ اولئك
هم الکفرة الفجرة ﴾ کریمه سی منطوقنجه کفاردر ٭ وجه ثالث
کبیره مرتکبی کبیره یی ارتکابی سببیله ٭ عقابه مستحق اولور

وارتکابله عقابه استحقاقی ٭ کبیره یی ارتکابدن اقدم ٭ مستحق اولدیغی
ثوابی اسقاط ایدر ٭ زیرا ثواب ٭ وعقابه ٭ استحقاق متنافی اولملریله
مجتمع اولمازلر ٭ زیرا ثواب مع التعظیم ٭ منفعت خالصهٔ دائمه در ٭ وعقاب
مع الاهانه ٭ مضرت خالصهٔ دائمه در ٭ بوکه ده جواب ویریلورکه
ثواب وعقابك مفهوملرنده ٭ باخصوص عقابك مفهومنده
خلوص ودوام قیدلری مسلم اولمامغله ٭ ثواب وعقاب متنافی اولمازلر
بر وقتده معاقب اولوب صکره ٭ مثاب اولمق جائزدر ٭ ولوسلم
استحقاقینك تنافیلری لازم کلمز ٭ زیرا من جهة الطاعه ٭ منفعت دائمه یه
ومن جهة المعصیه مضرت دائمه یه ٭ مستحق اولمق ممکندر ٭ ولوسلم
استحقاق عقابك ٭ مستحق اولان ثوابی اسقاطی عکسندن اولی دکلدر
بلکه ﴿ ان الحسنات یذهبن السیئات ﴾ منطوقی استحقاق ثوابك
عقابی اسقاطی اولی واقوادر ٭ وسیئه مثلیله مجزی اولوب حسنه
اون مثلیله ٭ بلکه آثار صحیحه مقتضاسی یدییوزه قدر ٭ مجزی اولمق
ثابتدر ٭ بعدا ذکر اولندیغی اوزره مرتکب کبیره ٭ مؤمن اولمغله
بغیر توبة وفات ایتدکلری صورتده (صلوا خلف کل بر وفاجر
وصلوا علی کل بر وفاجر) حدیث شریفی اوزره ٭ اوزرلرینه صلوة
جنازه ادا اولنور ٭ زیرا مؤمنك ﴿ انه لا ییئس من روح الله ﴾ موجبی
هرنقدر فاسق ایسه ده ٭ رجالری منقطع اولماز ٭ روح فتح رایله
ثواب معناسنه در ٭ وبزم عندمزده ٭ عفو وعقابه قطع یوقدر ٭ بلکه
ایکیسیده مشیت الهیه ده در ٭ لکن تعذیب تقدیری اوزره مخلد
فی النار اولمامالری مقطوعدر ٭ بلکه وعد سابق الهی مقتضاسی
خروج وجنته دخول ایدرلر ٭ وخوارج دخی فاسقك مخلد فی النار
اولملرینه ذاهبلردر ٭ دلیللری بوندن اقدم بیان اولندی والسلام

وما المقتول مقطوعا علیه ٭ سوی ذا عند اصحاب الضلال ٭

ما نافيه در ☼ المقتول اسم مرفوعيدر ☼ مقطوعا عليه خبريدر ☼
فاعلى مقدر اجل كلمه سيدر ☼ سوى ذا مبتدادر ☼ ذا مقطوعينه
اشارتدر ☼ مفهوم بيت بودركه ☼ مقتول اولان ميتك اجلى
منقطع دكلدر ☼ يعنى قتل اولنمسه ده اول حينده فوت اولوب
اولميه جغى مقطوع دكلدر ☼ بومسئله ده دخى اهل سنتله معتزله
ميانده اختلاف واردر ☼ عند اهل السنه مقتول اجليله يعنى مدت
عمرى منقضى اولوب ☼ و وقت مقدرى حلول ايتمكله ☼ وفات ايدر
يوقسه موت اجل اوزره تقدم ايلمز ☼ معتزله ديرلركه ☼ مقتول اجليله
ميت دكلدر يعنى موتى اجل اوزره تقدم ايدر ☼ قتل اولنمسيدى انفاس
معدوده سى انقضاسنه قدر تعيش ايدرايدى ☼ احتجاجلرى بودركه
اكر اجليله ميت اولسه ☼ قاتلى ذم وعقابه وديت وقصاصه مستحق
اولمازايدى ☼ زيرا مقتولك موتى خلق الهى ☼ وكسب مقتولله دكلدر
دعوالرى مذهبلرى اوزره ☼ فعل قاتلده توليد موتك ضروريدر
اكا جواب ويريلوركه ☼ قاتله عقاب وقصاصك وجوبى محظورى
ارتكاب وعقبنده على جرى العاده ☼ حضرت حقك موتى خلق
ايليه جكى ☼ فعلى اكتساب ايلديكنه مبنيدر ☼ زيرا قتل كسبا
قاتلك فعليدر ☼ هرنقدر خلقا دكل ايسه ☼ ومعتزله بعض طاعاتك
عمرى زياده ايليه جكنى ناطق ☼ احاديثله احتجاج ايدرلر (الصدقة
تردالبلاء وتزيد العمر) و (صلة الرحم تزيد فى العمر) حديثلرى كبى
اكا ده جواب ويريلوركه ☼ حضرت حكيم مطلق ☼ جل شانه
بعض احكامى ☼ معلقا مراد ايلمشدر ☼ شخص مزبورك كرچه
مدت عمرينى مثلا يتمش سنه تقدير ايليوب ☼ لكن اوتوزينى طاعت
معهوده منوط ايلمكله ☼ اتيان ايدرسه ☼ مستحق اولوب ☼ اتيان
ايلمزسه ☼ اربعينده وداع عالم فانى ايدر ☼ واتيان وعدم اتيانى علم
ازليله معلوميدر ☼ لكن مقتضاى صفت معبوديت ☼ ومبتغاى غيرت

الوهيت ☼ عبوديت وطاعت اولمغله ☼ عبادى حث وتحريض حكمتنه
بناء اول كونه اراده ايلمشدر ☼ بوتقرير ايله تعدد اجل واهمه سى
طريان ايلمز ☼ و بعض علماء احاديث مرقومه ☼ خبر آحاد اولمغله
آيات قطعيه يه معارض اولماز ديديلر ☼ بوصورتده زياده دن مراد
خير وبركتدركه ☼ فوز وسعادت ابديه يه وسيله اولان ☼ كمالات انسانيه
تكميلنه مدار اولوب ☼ هوا وهوسده رأس المال حياتك عدم
اضاعتيدر ☼ ومعتزله دن ابوالهذيل مذهبى بودركه ☼ مقتول قتل
اولنمسيدى ☼ اول انده قتل بدلى فوت اولور ايدى ☼ زيرا اول انده
وفات ايلمسه ☼ قاتل ☼ اجل مقدر ميتى قاطع اولمق اقتضا ايدر
بوايسه محالدر ☼ اكا جواب ويريلوركه ☼ شخص مزبورك مقتول
اولماسى ☼ علم الهى تقديرى اوزره متصور اولور ☼ زيرا حضرت
حق جل وعلى ☼ اول شخصك آن مزبورده ☼ قتل اولنميه جغنى
ازلده بيلور ايدى ☼ بوجهتله محاليت ثابت اولماز ☼ بعض محققين
بومسئله ده واقع نزاعى ☼ لفظى يه ارجاع ايلمشدر ☼ لكن علامهٔ
يمدانى سعد الدين تفتازانى تحقيقه حمل ايدر ☼ سلكوتى مرحوم بسط
ايلمشدر ☼ اهل سنتك مذهبى بودركه ☼ مقتول اجليله ميتدر عدم
قتلى تقديرده ☼ اجلنك وجود وعدمى مقطوع اولمامغله ☼ موت
وحياتندن بريله قطع يوقدر ☼ ودليللرى بودركه ☼ حضرت بارى
تعالى وفق علم ☼ وارادهٔ ازليسى اوزره ☼ بلا تردد آجال عباديله
حكم ايلمشدر ☼ اكر عبدك اجلى مقطوع اولمق اقتضا ايدى
حاشا جهل نسبتى لازم كلور ايدى و ☼ اذا جاء اجلهم لايستأخرون
ساعة ولا يستقدمون ☼ نص شريفى قاطعدر ☼ اكر سؤال
اولنورسه كه ☼ اجل حلول ايلدكده ☼ استقدام متصور اولمامغله
نفينده فائده يوقدر ☼ جواب ويريلوركه ☼ لايستقدمون جمله سى
جملهٔ شرطيه اوزره معطوف اولمغله ☼ شرطله متقيد اولماز ☼ زيرا

قید معطوف علیه دن جزء اولدیغی حینده ❊ قید مزبورده
معطوف مشارك اولماز ❊ زیرا بو صورتده قید معطوف علیهده
داخل اولمغله ❊ احکامندن معدود اولماز که ❊ حتی معطوف دخی
مشارك اوله ❊ پس آیت مرقومه ﴿ لکل امة اجل فاذا جاء اجلهم
لا یستأخرون عنه ﴾ ولکل امة اجل لا یستقدمون علیه
تقدیرنده اولور قالدیکه ❊ تأویل مرقوم خلاف متبادر اولمغله
بعض محققین بو کونه تأویل ایلدیلر که ❊ لا یستقدمون قولی
وفق التبادر ❊ لا یستأخرون اوزره معطوفدر ❊ حق جل وعلی
انکله تنبیه ایلدیکه ❊ اجل حلول ایلدیکی وقتده اقصر مدتله
تقدم ممتنع اولدیغی کبی ❊ تأخری دخی ممتنعدر ❊ نقدر تأخری
عقلا ممکن اولورسه ده ❊ زیرا تقدیر ❊ وعلم الهینك خلافی محالدر
سلکوتی علیه الرحمه ❊ مجموع شرط ❊ وجزاء اوزره عطفی
ترجیح ایلدی ❊ وبعض علما ﴿ خلق الموت والحیوة ﴾ منطوقنجه
موتك وجودی المفهوم ❊ اولدیغنه ذاهب اولمغله ❊ موت میتله قائم
ومخلوق الهیدر ❊ انده عبدك تخلیقا وکسبا مدخلی یوقدر ❊ دیدیلر
وعدمی اولدیغنه ذاهب اولنلر ❊ آیت مرقومه ده ❊ خلق لفظنی
قدر کلمه سیله تأویل ایدرلر ❊ واجل عند اهل السنه واحددر
متعینان معتزله دن کعبی خلافنه ذاهبدر ❊ انك عندنده مقتولك
ایکی اجلی وار بری قتلدرکه ❊ عبد طرفندن حاصلدر ❊ وبری
موتدرکه ❊ جانب الهیدن واصلدر ❊ حیات مقتول اجل قتلله باطل اولور
اکر قتل اولنمسیدی ❊ اجل موت حلولنه قدر ❊ تعیش ایدر ایدی
وفلاسفه دیرلر که ❊ هر حیوان ایچون اجل طبیعی اولور که ❊ وقت
موتیدر ❊ رطوبت غریزیه سی متحلل ❊ وحرارتی منطفی اولنجه
فوت اولور ❊ وحیوان ایچون آجال اخترامیه واردر ❊ یعنی آفات
وامراض عارضه تطرقیله ❊ حیاتی مخترم ومنقطع اولور دیرلر

اهل سنت عندنده بونلرك جمله سی ❊ تقدیر خداوند قدیره مستنددر
بو مناسبتله ❊ بدیعهٔ آتیه خطور ایلمکله ثبت اولندی ❊ شیوخ
موثوقه مزك بریندن ❊ شرح عقاید تدریسی خلالنده ❊ مبحث مسرود
سبقنده مسموعمز اولمشدرکه ❊ ایام تحصیلمده ❊ مدرسه مزه قریب
بر اتمکجی فرنی وار ایدی ❊ فرنجی بر ذمی ایدی ❊ هر صباح واخشام
واروب نان عزیز اشترا ایدر ایدم ❊ بر سنه غایتله غلا اولمغله ❊ پیشگاه
دکان ازدحام ناسله ❊ محشردن نشان اولور ایدی ❊ بر اخشام وقتی اتمك
المق ایچون ینه دکان مزبوره واروب ❊ ایستادهٔ مقام اشترا اولدم
فرنجی بندن صکره ❊ کلنلرك حاجتلرین قضا ایدوب ❊ اصلا بکا التفات
ایلمز ایدی ❊ هر نقدر الحاح ایلدمسه ❊ امالهٔ سامعهٔ اصغا ایتمامکله
یوبازیت حسبیله ❊ پرتهور اولوب ❊ زمینده بر مناسبجه سنکپاره
منظورم اولمغله ❊ فرنجی یه حواله قصدیله ❊ اکیلوب اول سنکپاره یه
ال صوندیغمده ❊ هنوز بر قارش مقداری ❊ فاصله وار ایکن سنکپارهٔ
مرسوم ❊ همان خودبخود قالقوب الیمه کلدی ❊ بحسب العلم اول انده
ذهنم مستجمع اولوب ❊ تکرار حوقله ایلیه رك ❊ البته بونده بر حکمت
واردر دیه رك ❊ اول سنکپاره یی بر محل معینه وضع ❊ بعده بر مقدار دخی
صبر ایله اتمك الوب ❊ حجره مه عودت ایلدم ❊ بر ماه مرور ندنصکره
ینه دکان مزبوره واروب کوردمکه ❊ مسفور ذمی محلنده بر دیکر
نصرانی جالس اولمش ❊ اولکیدن استفسار ایلدیکمده خسته اولوب
لکن جانی جملهٔ اعضاسندن کشیده اولوب ❊ اون کوندرکه
سینه سنده هیجان اوزره محتضردر ❊ بو دکلو رها بین کلوب
قرأت انجیل ❊ وسائر کونه تدبیر ایدرلر ❊ قطعا متأثر اولمیوب
الحالة هذه ❊ اول حال اوزره اولمغله ❊ جمله مزه حیرت وسآمت کلمشدر
دیدکده خاطریمه ❊ سنکپاره قصه سی خطور ایلمکله ❊ همان واروب
محل مزبوردن اول سنکپاره یی اخذ ❊ وذمیله برابر خانهٔ مرسومه

عزم ایلدم * واقعا جان سینه سنده مضطرب اولمغله * همان
اول سنکپاره یی بر وجه سهولت * سینه سنه وضع ایتدیکم انده
مرد اولدی

لقد البستُ للتوحید نظماً * بدیع الشکل کالسحر الحلال

لام لقد * قسم محذوفه جوابدر * والله لقد البست تقدیرنده در *
قد تحقیقیه در * البست کلمه سی الباسدن ماضی متکلمدر * للتوحید
کلمه سی مفعول اولیدر * لام زائده در * نظما مفعول ثانیسیدر
منظوم معناسنه در * بدیع الشکل * نظما لفظنک صفتیدر * بدیع
صفت اولمغله * اضافتی لفظیه اولوب * واضافت لفظیه انفصال
حکمنده اولمغین * نکره یه صفت واقع اولمشدر * کالسحر صفت بعد
صفتدر * الحلال سحرک صفتیدر * ناظم علیه الرحمه ترغیب طلاب
قصدیله * اشبو منظومهٔ غراسنی * مدح مقامنده بیوررلر که
توحید حضرت واحد بیچون وچرایه * شکل وهیئتی بدیع وزیبا
وسحر حلال آسا دلربا خلعت نظم الباسیله تزیین وترصیع ایلدم
معلوم اوله که * شکل برشیئ حدودیله محیط اولان هیئته دیرلر
وسحرک ایکی معناسی واردر * بری باطلی صورت حقده اخراج
وایکنجیسی بعض معجز ومحیر اولان علم وعمل ایله * نفوس شخصیه ده
تأثیردر * تأثیر مذکورده * یا اول شخصک عقلنی سلب * یاخود
قوتنی اخذ * یاخود طبیعتنی تغییر ایله اولور * ایکی نوعی دخی
حرامدر * لکن بعض بلیغ وبدیع کلامه اطلاق اولنور * غرابت
وبداعتی نفوسده مؤثر اولوب * طباع وقلوب بی اختیار * مستمیل
ومجذوب اولمق علاقه سیله * نته که (ان من البیان لسحرا) حدیث
شریفنده واقع اولمشدر * ناظم بوراده سلاست الفاظ * وعذوبت
عبارات وحسن نظم وترتیبله بی اختیار * کندوسنه قلوبک

مصطاد ومنقاد اولدیغی جهتله * منظومه سنی ابتدا سحره تشبیه
وبعده حلال ایله توصیف ایلدی * زیرا مطلق سحره تشبیه ایلسه
ذهن حرام اولان سحره متبادر اولمغله * طباع اسلامه تنفر
حاصل اولور * لکن حلال ایله موصوف اولیجق * اتیان مثلندن غیری
معجز اولدیغی افاده مراد اولدیغی * مستبان اولمغله * هرکس شوق
درونله راغب اولورلر * بعض شراح کنایه طریقیله الباسدن
تزیین اراده ایلمش * زینت الباسه لازم اولمغله * کویا که ملزومی
ذکر ایدوب لازمی مراد ایتمش * لکن نظم توحید ایله متزین اولور
بوقسه علی العکس اولماز * بلکه تعبیر مزبور * استعاره قبیلندندر
توحیدی کندی نفسنده * کرامت علاقه سیله آدمی یه تشبیه ایتمکله
ستعاره بالکنایه * والباسی دخی تخییل ایلدی

یُسلّی القلبَ کالبشری بروحٍ * ویحیی الرّوحَ کالماءِ الزّلالِ

یسلی کلمه سی تسلیه دن فعل مستقبلدر * فاعل ضمیری نظمه
راجعدر * القلب مفعولیدر * جمله سی نظما کلمه سنه صفت
بعد صفتدر * یاخود مبتدای محذوفه خبردر * هو یسلی تقدیرنده در
کالبشری یسلی یه متعلقدر * بشری کلمه سی بشارت معناسنه
مصدردر * رجعی رجعت معناسنه مصدر اولدیغی کبی * بای بروح
بشری یه متعلقدر * روح فتح رایله راحت معناسنه در * یحیی
احیادن فعل مستقبلدر * ضمیری نظمه راجعدر * الروح ضم رایله
مفعولیدر * کالماء یحیی یه متعلقدر * الزلال صفتیدر * مفهوم بیت
بودر که * اشبو منظومهٔ غرا * قلوب اهل ایمانی مژدهٔ عظیمه کبی
ایراث طرب وراحتله متسلی * ومنبسط ایدوب * آب زلال کبی
روحک حیات ابدیه سنه وسیله اولور * تسلیه کشف وتجلیه معناسنه در
معلوم اوله که * قلب که فارسیده دل * وترکیده کوکل تعبیر اولنور

مقلوبيت وقابليت ٭ وسرعت خواطر وتلون سيله ٭ متقلب اولديغى ايچون قلبله تسميه اولندى ٭ صدرك يسارنده مودوع صنوبرى الشكل مضغه در ٭ وانكله قائم اولان ٭ لطيفهٔ ربانيه كه بصيرت ايله تعبير اولنور ٭ قلب دخى اطلاق ايدرلر ٭ بدنك صلاح وفسادنده معول ومعتمد اولان رئيسيدر (لايسعنى ارضى ولا سمائى ولكن يسعنى قلب عبدى المؤمن النقى الوراع) حديث قدسيسى موجبجه جانب حقدن سعه ايله موصوف اولان ٭ اشيانك اعظميدر ونفس انسانى يه متعلق روح حيوانينك معدنيدر ٭ حكما اكا نفس باطنه ٭ وروح باطنه اطلاق ايدرلر (الاان فى الجسد مضغة اذا صلح صلح الجسد كله) حديث شريفى دخى معول عليه اولديغنه دلالت ايدر ٭ بعض محققين ديديلركه ٭ قلبك يدى طبقه سى وار اول ٭ صدر دركه ٭ محل اسلام ومحل وسواسدر ٭ ثانى ٭ قلبدركه محل ايماندر ٭ ثالث ٭ شغاف دركه ٭ محل محبت خلقدر رابع ٭ فؤاد دركه محل رؤيت حقدر ٭ خامس ٭ حبة القلبدركه محل محبت حقدر ٭ سادس ٭ سويدا دركه ٭ محل علوم دينيه در ٭ سابع ٭ مهجه دركه ٭ محل تجلى صفاتدر ٭ پس عند التحقيق ٭ محل استعمالرى متفاوت اولمغله ٭ امعانله دقيقه سنه واصل اولنه ٭ و بشارت ٭ بشرهٔ وجهك تغيرينى موجب صادق خبره ديرلر ٭ اغلب استعمالى خيرده در ٭ روح عالم امره متعلق لطيفهٔ مستأثرهٔ الهى اولمغله ٭ حدى بيرون حدادراكدر ٭ خالقنى بيلوب ومشاهده ايتمكله ٭ مظهر روحت وسرور ٭ ياخود مدار روحت مخلوق اولديغندن ٭ روح ايله تسميه اولندى ديرلر ٭ زلال قطعا متغير اولميان ٭ عذب وصافى صويه ديرلر ٭ ناظم عليه الرحمه اشبو منظومه سنى ٭ قلوب جاهله يه دفع عطش جهالتله ٭ ايراث حيات ياخود قلوب عالمه يه ٭ ابقاى حياتده آب زلاله تشبيه ايلدى

فَخُوضُوا فِيهِ حِفْظًا وَاعْتِقَادًا ٭ تَنَالُوا جِنْسَ اَصْنَافِ الْمَنَالِ

فاى فخوضوا جزائيه در ٭ خوضوا خوض لفظندن فعل امردر خوض شروع معناسنه در ٭ جمله سى شرط محذوفه جزادر اذا علمت ان المنظوم يحيى القلوب فاشرعوا فيه تقديرنده در ٭ حفظا واعتقادا تميزلردر ٭ ياخود حافظين معتقدين تأويليله حاللردر تنالوا ٭ جواب امرده واقع اولمغله ٭ مجزومدر ٭ بو مسئله ده اوچ قول واردر ٭ اول ٭ خليل وسيبويه قوليدركه ٭ جواب امرك جزمى نفس طلب ايله در ٭ ان شرطيه معناسنى متضمن اولديغيچون ثانى ٭ سيرافى وفارسى قوليدركه ٭ ينه طلب ايله در ٭ لكن شرط مقدر اولان جازمك مقامنه قائم اولديغيچون ٭ يوقسه معناى شرطى متضمن اولديغيچون دكل ٭ ثالث ٭ جمهور نحاة قوليدركه طلبدنصكره شرط مقدر ايله مجزومدر ٭ مثلا بو مقامده ان تخوضوا تنالوا تقديرنده اولور ٭ بعض محققين اشبو مذهبى ترجيح ايلدى زيرا حذف وتضمن هرنقدر خلاف اصل اولمغده مشتركلر ايسه ده تضمين معناى اصلك تغيرينى متضمندر ٭ كذلك فعلك حرف معناسنى تضمنى مشهور دكلدر ٭ وبرشيئك نائبى ٭ اولشيئك معناسنى مؤدى اولور طلب ايسه ٭ شرط معناسنى مؤدى اولماز ٭ منال عطاء معناسنه در اصنافك مناله اضافتى ٭ خاتم فضة قبيلندندر ٭ جنس تعبيرنده مبالغه اولديغى ظاهردر ٭ زيرا توحيد وايمان ٭ جملهٔ عطاياى الهيه يه وسيله در ٭ مفهوم بيت بودركه ٭ اشبو منظومهٔ غرانك مطالعه سيله اكتفا ايتميوب ٭ بلكه ازبر واعتقادينه همت ايليه سزكه ٭ انواع الطاف ربانى ٭ واصناف اعطاف صمدانى يه نائل اوله سز ٭ اللهم ثبتنا على عقيدتنا الحقة الكاملة ٭ واجعلنا مستحقا لالطافك الشاملة

وكونوا عونَ هذا العبدِ دهراً ❊ بذكرِ الخيرِ فى حالِ ابتهالِ

كونوا كون كلمه سندن فعل امر در ❊ اسم مرفوعی ضمیر در ❊ عون هذا العبد خبر منصوبیدر ❊ هذا مضاف الیهیدر ❊ عبد هذانك مضاف الیهیدر ❊ عون معین معناسنه در ❊ عبد دن مراد نفس ناظمدر ❊ دهرا ظرفیت اوزره منصوبدر ❊ دهر معرف اولور ایسه ابد ومدة العمر معناسنه ❊ ومنكر اولور ایسه ❊ زماندن برقطعه یه اطلاق اولنور ❊ امامین حضرتلری منكر اولورسه ❊ حین معناسنه در وحین مقامنه قائم اولور دیدیلر ❊ وحین لفظی معرفا ومنكرا التی ماه مدته اطلاق اولنور ❊ نتكه ابن عباس رضی الله عنهما ❊ تأتی اكلها كل حین ❊ كریمه سنده التی ماه مدتله تفسیر ایلدی ❊ لكن حمل مزبور ❊ اعدل واوسط محامل اولمق حسبیله در ❊ یوقسه بعضا وقت صلوة كبی ❊ مدت قصیره ده دخی استعمال اولنور ❊ نتكه ❊ فسبحان الله حین تمسون وحین تصبحون ❊ كریمه سنده واقعدر ❊ قالدیكه (لا تسبوا الدهر فان الدهر هو الله) حدیثنده مضاف محذوفدر ❊ فان خالق الدهر تقدیرنده در ❊ یاخود نقشی ذم وتعییر ❊ نقاشه راجع اولمغله ❊ فاعلنه مسنداولور ❊ بعض علما دهری اسماء حسنی جمله سندندر دیدی ❊ بذكر الخیر عون كلمه سنه متعلقدر ❊ فی حال كلمه سی ذكره متعلقدر ❊ ابتهال تضرع معناسنه در ❊ تنوین مضاف الیهدن عوض اولمغله ❊ فی حال ابتهالكم سبكنده در ❊ مفهوم بیت بودركه ❊ دركاه الهی یه حضور وخضوعله متوجه اولدیغكز وقتلرده ❊ اشبو منظومه نك سبب نظمی اولان عبد ضعیفه ❊ ذكر بالخیر ودعاواستغفار ایله ❊ اعانت ایلیه سز ❊ زیرا (دعوة الغائب للغائب اسرع اجابة) حدیث شریفی موجبنجه عن ظهر الغیب ❊ دعا استجابته اقربدر ❊ ناظم علیه الرحمه انتقال

معناسنی متضمن اولان ❊ صبروا عنواننده ثبات ودوام معناسنی متضمن ❊ كونوا عنوانه عدولنده ❊ بر وقت دعا ایدوب بعده طرح كوشهٔ نسیان ایلمملرینه اشارت ایلمشدر رحمه الله

لعلّ اللهَ یعفوهُ بفضلٍ ❊ ویُعطیهِ السعادةَ فى المآلِ

لعل حرف توقع وترجیدر ❊ لفظهٔ جلاله اسم منصوبی ❊ یعفوه جمله سی خبر مرفوعیدر ❊ بفضل یعفو كلمه سنه متعلقدر ❊ بفضله تقدیرنده در ❊ زیرا عفو وغفران اثر فضل واحساندر ❊ ویعطی كلمه سی اعطادن فعل مستقبلدر ❊ فاعل ضمیری مستتر اللهه راجعدر ❊ ضمیر بارز مفعول اولیدر ❊ السعادة مفعول ثانیسیدر فی المآل یعطی یه یاخود سعادته متعلقدر ❊ مآل اولدن اسم مكاندر مرجع معناسنه كه ❊ مراد آخرتدر ❊ مفهوم بیت بودركه ❊ مرجو ومسئولدركه ❊ دعای خیركز بركاتیله ❊ حق جل وعلی بو عبد حقیرك سیأتنی فضل وكرمیله عفو ایدوب ❊ آخرتده فوز عظیم اولان دیدار شریفلریله ❊ مظهر سعادت ابدی ایلیه ❊ اللهم اعف عنی وعنه واعطنی واعطه السلامة الدینیة ❊ والدنیویة ویسر لی ویسر له السعادة السرمدیة ❊ ناظم مرحومك سعادت آخرتی استدعاسی (اللهم لا عیش الا عیش الاخرة) حدیث شریفنه اشارت ایلمشدر ❊ سعادت دنیوی معرض زوالده اولمغله ❊ سعادت اطلاقنه شایان دكلدر ❊ مكر كه سعادت اخرویه یه وسیله اوله

وانی الدهرَ ادعو كُنهَ وُسعی ❊ لِمَن بالخیرِ یوماً قد دعالی

بعض نسخه ده ❊ وانی الحق ادعو واقع اولمشدر ❊ لكن نسخهٔ اولی یوما مقابله سیله ارجحدر ❊ ان حروف مشبهه بالفعلدندر ❊ ضمیر متكلم

متصل محل نصبده اسمیدر ✵ الدهر ظرف منصوبدر ✵ عاملی
مؤخر ادعو کلمه سیدر ✵ ادعو مستقبل متکلمدر ✵ فاعلی مضمر
انا لفظیدر ✵ جمله سی ان کلمه سنك محل رفعده خبریدر ✵ کنه وسعی
نزع حافضله منصوبدر ✵ بکنه وسعی تقدیرنده در ✵ وسع یای
متکلمه مضافدر ✵ کنه غایت ✵ ووسع طاقت معناسنه در ✵ لام لمن
ادعو کلمه سنه متعلقدر ✵ من اسم موصولدر صله اقتضا ایدر ✵ قد دعالی
جمله سی صله سیدر ✵ ضمیر فاعلی اسم موصوله راجعدر ✵ قد دعالی
جمله سی صله سیدر ✵ ضمیر فاعلی ✵ اسم موصوله راجعدر ✵ بالخیر
ادعو کلمه سنه متعلقدر ✵ اهتمام ایچون تقدیم اولندی ✵ یوما ظرفدر
عاملی دعی کلمه سیدر ✵ لی کلمه سی دخی دعی یه متعلقدر ✵ موصول
صله سیله محل جرده در ✵ مفهوم بیت بودر که ✵ برکسه بنم ایچون
برکون که ✵ مراد بروقتدر ✵ دعای خیر ایدرسه ✵ مدت عمرمده
نهایت قدرتمی ✵ آنك خیر دعاسنده افراغ ایدرم ✵ فنرجو
من الله العمیم المراحم ✵ البسیط المکارم ✵ ان یعفو عنا
وعن الناظم ✵ ویرحمنا ویرحمه ویرحم آبائنا ✵
وامهاتنا ✵ ومشایخنا ✵ واحبائنا ✵ وجمیع
المؤمنین ✵ بحرمة رسوله الامین ✵
✵ ولله الحمد ✵ اولا وآخرا ✵

قصیدهٔ نضیدهٔ امالی وشرح نادیدهٔ مرح المعالی مطلع دیوان
شوکت وشان وحسن مطلع شه بیت معدلتعنوان پادشاه جهان
وشهنشاه دوران ✵ سلطان عبدالمجید خان ✵ افندمز حضرتلرینك
عصر محاسن حصر ملوکانه لرنده محمد رجائی قوللرینك نظارت
ومعرفت عاجزانه سیله تقویمخانهٔ عامره لرنده طبع وتمثیل
وبیك ایکیوز التمش التی سنه سی رجب شریفك اواسطنده
مجله زیب تکمیل اولمشدر